SERIES
ABBATVM CASSINENSIVM
PER ANNOS

Ab Abb. Petronace Brixiano, Et ab anno DCCXX.
Ad Abbatem Rainaldum Calamentanum,
Et ad annum MCXXXVII.

In qua omnis temporum ratio de ijs tradita à Leone Card. Oſtien. à Petro Diac. Caſſin. & ab alijs antiquis expenditur: illaq; ſtatuitur, qua ordine procedit imperturbato

AVCTORE
CAMILLO PEREGRINIO
ALEX. FIL. CAMPANO

AD EMINENTISSIMVM PRINCIPEM
FRANCISCVM
BARBERINVM
S. R. E. CARDINALEM
ET VICECANCELLARIVM.

NEAPOLI
Typis Franciſci Sauij Impreſſoris Curiæ Archiep.
ANNO SAL. MDCXLIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

EMINENTISSIMO PRINCIPI

FRANCISCO BARBERINO

S. R. E. CARDINALI

ET VICECANCELLARIO.

SPinoſam, horridamque Hiſtoriæ Langobardorum ſyluam, ſyluam, inquam, Eminentiſſime Princeps, ob difficilem tēporū confuſionem, ac dēſiſſimam rerum obſcuritatem alijs hactenus inacceſſam, alijs non plenè (neſcio an etiam dicam, non benè) luſtratam, nec illuſtratam, hac etiam adhibita prouidentia ſtylo excolendam, è ſentibus errorum expurgandam, atque Lectoribus magis peruiam, facilioremque reddendam eſſe ſemper dijudicaui: nempè ſi ei coniunctiſſima minus culta, captuque aſpera quæque antiqua literis tradita monumenta, vno, eodemque in tempore tum congenitis, tum ſuperinductis tricis, ac fallacijs omnibus emendentur; quibus niſi longiſſimè depulſis, ac funditùs extirpatis, nunquam non in ipſa, ſicut in confinibus ſolet locis, noxiarum opinionum aliena ſemina, alienæque radices eſſent defuturæ, immenſam planè, inextricabilem, indeficientemque ambagum nouam ſyluam germinaturæ. Quo ego conſilio Caſſinenſis Monaſterij Chronicon, quod Leo Cardinalis Oſtienſis ab Abb. Petronace Brixiano deſcribere exorſus, Petrus eiuſdem Cœnobij Monachus, & Diaconus ad Abbatem vſque Rainaldum Calamentanum perduxit, ac noſtratium Langobardicarum rerum maximè

Digitized by Google

ximè refertum,commixtumque eſſe conſtat, ſedula opera cum obſeruaſſem, diſpunxiſſemque permulta inibi in temporum deſcriptione à ſuis Auctoribus,atque ab his,qui ipſum iteratò edendum curarunt (vtrorumque pace dixerim) tum minus diligenter,tum minus ſincerè,vel deſcripta,vel repræſentata, operæ pretium facturum me putaui, ſi vna cum Principum Langobardorum Hiſtoria, Tibi iurè dicata, eorundem Abbatum Seriem per annos ductam in vulgus emitterem, Tuo ſimul nomini etiam quamiuſtiſſimè conſecratam: es enim,& omnis antiquitatis,& Caſſinenſis Congregationis præcipuus, & beneficentiſſimus Patronus, mihique conſtantiſſimè ſuſpiciendus. Quam ſanè eò libentius in hoc temporis inſtanti publicis Typis committendam conſtitui, nè quæ è Caſſinenſibus ſcrinijs ad eandem Hiſtoriam acceperam,non facilè dictu quam proficua, adiumenta, diutius irremunerata, quantum mea mihi præſens res permittit, manerent;quin meæ non vulgaris reuerentiæ,qua religioſiſſimos, nobiliſſimoſque Caſſinenſes Monachos colo,hanc ſcriptiunculam teſtem eſſe perpetuum apud Te, Eminentiſſime Princeps, ante omnes ſtatuo.Cui Deus Opt. Max. cæteros omnes perpetua antecedere felicitate donet, perpetuò vt bonis artibus ſuus decor,& honor maneat,& bonis

Eminentiæ Tuæ Reuerendiſſimæ

Humillimus,et deditiſſimus Seruus
Camillus Peregrinius Alex. Fil.

Digitized by Google

SERIES
ABBATVM CASSINENSIVM
PER ANNOS

Ab Abb. Petronace Brixiano, & ab anno DCCXX.

Ad Abbatem Rainaldum Calamentanum,
Et ad annum MCXXXVII.

Caſſinenſis Monaſterij conſtructio.

CAſſinenſe Monaſterium antiquitate, rerumque ibi geſtarum magnitudine, &, quod præſtantius eſt, eius conditoris, Cœnobitarumque ſanctitate, ac dignitate clariſſimum, ab occidentalium Monachorum inſtauratore Diuo Benedicto primitùs fuiſſe conſtructum, exploratiſſima, receptiſſimaque Scriptorum omnium atteſtatione conſtat. Cuius tamen conſtructionis definitus annus leuicula quadam Auctorum diſcrepantia traditus cum habeatur, antequam Caſſinenſium Abbatum Seriem ab Abb. Petronace Brixiano ad Abb. Rainaldum Calamentanum per tempora, vt eſt animus, ducam, abs re non erit de eo paucis diſſerere, remque, quantum ſat eſſe poteſt, minutius explicare. Et quidem tanti Monaſterij initia, Diuique Benedicti diſceſſum è Sublacenſi Monaſterio, & ad Caſtrum Caſſinum adceſſum alij in annum Chriſti retulerunt 527. alij in annum 528. alij tandem in annum 529. Quam poſtremam ſententiam apertis expoſuit verbis Gordianus, ſiue quiſquis ille Gordiano longè recentior, idemque Caſſinēſis ſanè Monachus Actorum S. Placidi, Gordiani tamen nomine, auctor apud Surium die 5. Octobris; cuius textus neſcio ex librarij nè errore, qui apud alios alibi non infrequens, an ex falſa ſupputatione incongruè habet, Sancti Patris profectionem contigiſſe in anno prænotato, *temporibus vero Iuſtini Monocratoris*: vbi legēdum. I*uſtiniani*; qui certè tunc imperabat. A quo PſeudoGordiani di-

Caſſinenſis Monaſterij conſtructio.

cto ſtetiſſe etiam Petrum Diaconum cenſeo in Auctario ad Oſtienſem lib.3.c 71.perhibētem, Abbatem Deſiderium, qui Victor fuit Papa 3; obijſſe in anno Chriſti 1087. *à Patris autem Benedicti anno DLXXIX.* quæ annorum ſumma,etſi ex fide ſit Caſſinenſis manu exarati exemplaris (illius nempè,quod ſimul continet Oſtienſis, & Petri vtrumque Chronicon, exque eo quoniam proceſſerunt eiuſce operis variæ editiones,erit mihi præ altero ibidem adſeruato magis attendendum,& frequentius laudandum) nullo ſanè ſtare poteſt modo; verumtamen binos ex ea ſi demas denarios numeros, optime conſiſtet; namque à ſuſcepta à D.Benedicto Caſſinenſis Monaſterij conſtructione, & ab anno Chriſti 529.ad annum 1087.dinumerantur anni DLIX:ipſo videlicet anno inceptæ ædificationis vna adnumerato;quà ſola ratione corrupti reſtitui poterunt numeri, atq; Petri mens capi,vt facile intelligent peritiores. At conſtructionem illam rurſus in annum 528. Notulæ quædam conijciunt ad calcem poſitæ Chronici Caſſinenſis Venetæ Editionis pag.191.à tergo:his verbis.*Anno Domini DXXVIII.fundatum fuit Monaſterium Caſſinenſe à Beato Benedicto*. In annum vero 527. eam retuliſſe videtur antiquus Chronologus Siconi Beneuentano Principi æqualis,'qui collectiones annorum deſcriptas in Quarta Parte Chronici Anonymi S.Sophiæ ſubduxit; tradens Num.5.*A B.Benedicto vſque ad Gregorium Papam*(his ille nominibus tempus conſtructi Caſſinenſis Monaſterij,& obitus S. Gregorij Magni deſignabat) *annos fluxiſſe* 78. nam Sanctum Pontificem,manifeſtum eſt, deceſſiſſe in anno 604. à quo anni planè ſunt 78. ad quem dixi annum 527: ipſo nempè primo conſtructionis ſimul connumerato.Eſtque ab eadem hac mente idem Auctor ibid. Num.9. qui ſupputauit *à B. Benedicto ad* 15. *annum Siconis Principis* (is fuit Chriſti 833.)*annos* 307.et ſi Num.8. annos dinumerans 205. *à B. Benedicto ad Giſulfum iuniorem*, hoc eſt ad annum Chriſti 732.videri poſſit Epocham conſtructi Monaſterij retuliſſe in annum 528. Sed incōſtantem ei ſententiam temerè non affigam,qui, fortaſſis,non annos CCV.ſed CCVI. adnotauerat, librarij autem ex incuria notam detraxerunt vnitatis.

Digitized by Google

tis Eiuſdem tamen Auctoris comparationem Num.10.deſcriptam,qua D. Benedictus æqualis fit Iuſtiniano Maiori, Ioanni Papæ,ſcilicet primo,& Regi Theodorico,nullo pacto ſuſtineri poſſe,minimè inficior: Verùm ſi textum dixerimus detruncatum, quem planè mancum eſſe, adnotata ibi ad oram varians,ſed nec ipſa integra,probat lectio, vtique Auctor ille imperitię accuſandus non erit;nam plenam eius ſententiam fuiſſe,non eſt dubitandum,quam Oſtienſis lib.1.cap.1 expreſſit verbis illis. *Claruit*,inquit, *D. Benedictus temporibus Imperatorum Iuſtini Senioris, & Iuſtiniani. Romanorum vero Pontificum Ioannis 1. & quarti Felicis: Theodorico apud Italiam Ariano regnante*. quam etiam Pſeudo idem ille Gordianus in præſcripta S. Placidi Vita, paucis tantummodo ſyllabis immutatis,expoſuit;qua non annus conſtructi Caſſinenſis Monaſterij, ſed ætas conſtructoris deſignatur,vt patet. Cœnobium autem à D. Benedicto conditum,cum ſtetiſſet per annos ferè 60, ſubuerſum poſt fuit à Langobardis tempore Papæ Pelagij,hoc eſt non multò ante annum Chriſti 590.ſed ſi Paulum Diac. attendis, in anno id contigit 605. de qua diſcrepantia in Hiſtoria Principum Langobardorum, vbi de Comparatione Ducum Beneuenti cum Aera Chriſti,eſt dictum. *Caſſinenſis Monaſterii conſtructio.*

PETRONAX

CIuis *Brexianæ vrbis*(verba ſunt è Pauli Diac.Hiſtoria Langobardorum libro 6.cap.13.ſiuè 40,quæ huc faciunt,excepta) *Romam venit,hortatuque tunc Gregorii Apoſtolicæ ſedis Papæ Caſſinum Caſtrum petiit, atque ad ſacrum corpus Beati Patris Benedicti perueniens, ibi cum aliquibus ſimplicibus viris iam ante reſidentibus habitare cœpit; qui eundem venerabilem virum Petronacem ſibi Seniorem ſtatuerunt. Hic non poſt multum tempus, iamque euolutis ferè centum,& decem annis, ex quo locus ille habitatione hominũ deſtitutus erat,multorum ibi Monachorum, nobilium, & mediocrium ad ſe concurrentium Pater effectus,ſub ſanctæ regulę iugo,& B. Benedicti inſtitutione, reparatis habitaculis,viuere cœpit, atque ſanctum Coenobium in priorem ſtatum erexit.* *Petronax ab an. 720. ad ann. 751.*

Sic

Digitized by Google

Petronax ab an. 720. ad ann: 751.

Sic quidem Paulus, qui monaſterij deſolationem quoniam in annum retulerat 605. certòque nouerat ipſius inſtauratione peractã hortatu Gregorii 2; qui ſedit ab anno 714. ad an. 731; eius ſolitudini non plures, quam 110. annos imputauit: quot etiam Oſtienſis, à Paulo alias quoque ſeductus, adſcripſit in Prologo ſui Chronici, vt Caſſinenſe manu exaratum exemplar, eiuſdemque operis Veneta, & Pariſienſis habent editiones; qui ſane fuerunt 130; nam Langobardi Sacrum deuaſtarunt locum paulò antè quam D. Gregorius Magnus Dialogorum libros ſcripſiſſet, hoc eſt ante annum 593. de quo alibi dixi. Idem verò Oſtienſis dum lib. 1. cap. 2. Monaſterium deſtructum permanſiſſe perhibet, non per annos 110, ſicut prius expoſuerat, ſed per 130, vt in præfatis eſt editionibus, & in M. S. Codice, valde vereor, nè illius continuator Petrus Diac; ſiuè quiſquis alter, ad Petri tamen mentem, talem de ſuo Oſtienſi affixerit ſententiam; quam idem Petrus lib. 4. cap. 91. iuxta earundem Editionum, & ſcripti Codicis lectionem deprehenditur amplexatus: Nec ſanè præſens Caſſinenſe exemplar reputandum videtur ipſum eſſe Oſtienſis Autographum, quod Petri ſimul Auctarium, haud nuper quidẽ, ſed vnica manu deſcriptum continet, quodque indicia complura tum alibi ſeruat commixtæ alienæ dictionis inferius opportunius denotanda, tum lib. 3. cap. 16. quo loco de Roberto Guiſcardo iterum ſcribendum, ac latius eſſe promittitur. Quin nec Petri eſſe Autographum adparet, in quo annorum ſummã à B. Benedicto ad obitum Abbatis Deſiderij, ſiue Victoris Papæ 3. ſuperius deſcriptam, niſi ex librarij non credam culpa haberi deprauatam. Oſtienſem igitur expoſitæ modò inconſtantis ſentẽtiæ, minimè reputo auctorem, quem tamen annos vaſtitatis Caſſinenſis Monaſterij non plures, quam centum, & decem cum Paulo Diac. ſupputantem non defendo; ſed Petronacem centeſimo, decimoque poſt anno ab Chriſti 605; in quo Paulus ſtatuit ipſius Monaſterij direptionem, vt alibi eſt dictum, ad Caſſinum Caſtrum perueniſſe, tempore Papæ Gregorij, videlicet ſecundi, conſtantiſſimè ab illo proditum, non dubito; qui eundem Petronacẽ *Anno Domini* 720. *à Fratribus*

in

in Abbatem fuiſſe prælatum his ipſis palam teſtatus eſt verbis in ſæpe laudatis ſcripto, & Editis Codd. Idque ſimul ibidem adſtruit; perhibens Monaſteriũ S. Vincentij iuxta ortum Volturni conſtrui cœptum antè Caſſinenſis inſtaurationem, annis circiter 15; nempè in an. 705; quod à Saracenis deuaſtatum anno ab eius ædificatione 165, & in anno Chriſti 870, inferius exponam in Abb. Berthario. Nec ab alia mente fuiſſe videtur Auctor Chronici Langobardorum, ſeù Monachorum S. Benedicti, pares faciens Epochas Abb. Petronacis, & Beneuentani Ducis Gregorij, quem ipſe Duci Romualdo 2. nullo alio intermedio Duce, ſucceſſiſſe putauit, atque in anno 720, de quo alibi diſſerui. Idipſum etiam perſuadet S. Vuillibaldi Itinerarium apud Surium die 7. Iulij; *Is* (ſtrictim do verba Itinerarij) *veniens ad S. Benedictum*, hoc eſt ad Monaſterium Caſſinẽſe, *ibi reperit paucos Monachos, & Abbatem nomine Petronacem, apud quem per decem annos manſit; quibus exactis, perrexit Romam, ſedente Summo Pontifice Gregorio 3.* Hic Romanam rexit Eccleſiam ab anno Chriſti 731. ad annum 741. ſcilicet vndecim non integris annis. Vuillibaldum igitur ad Caſſinenſe Cœnobium à Petronace iam renouatum acceſſiſſe oportet, tempore Gregorij 2, proximè Gregorij 3. anteceſſoris, atque non dum à magna Monachorum frequentia, vt procedente ætate ſub eodem fuit Petronace, inhabitatum; quem virum etſi in ipſis initijs Gregorij 3. illuc perueniſſe, indeque exceſſiſſe ſub finem eius Pontificatus conſentirem, ſub Gregorio tamen ſecundo, eiuſdemque ſuaſu Petronacem opus aggreſſum, non eſſet ambigendum; quocirca in vniuerſis Oſtienſis Editionibus, ipſoque in M.S. exemplari lib. 1. c. 4. non temerè dixerim, Caſſinenſem inſtaurationem haud ex Auctoris mente perhiberi peractam tempore Gregorij 3: eodem ſanè Leone factam ſibi vim altis, apertiſque vocibus conclamante, ac Petronacis Abbatiam, vt expoſitum eſt ſupra, diſertis verbis in annum referente 720, atque adeò ad ſedentem Gregorium 2. Nam quamuis ille cap. 8. præfati libri 1. inter æquales Petronacis binos tantum recenſeat Romanos Pontifices, Gregorium, & Zachariam; Gregorijque nomine non

Petronax ab an. 720. ad ann. 751.

B ſecun-

Petronax ab an. 720. ad ann. 751.

ſecundum,ſed tertium, qui Zachariam proximè præceſſit, videatur demonſtraſſe, Gregorium certè ſecundum minimè ex propoſito,ſed compendioſo,parumque attento cum vteretur ſermone,omiſit; quem Auctorē nec ſuppares omnes Petronaci Reges Langobardorum, nec Duces Beneuenti omnes adnumeraſſe conſtat; prætermiſſis nempè Rege Ratchis,& Duce Godeſcalcho,ſibi,vt ibidem cap. 5. & 8.alia manifeſtat occaſione,non ignotis. Reſtituti itaq; Caſſinenſis Cœnobij,reſtitutoriſque Petronacis Epocha in annum referēda firmiter eſt 720.Cui Leo annos imputans 32 (ſcilicet rotundos)vt eius ſcriptus Codex, & Editiones præſeferunt Veneta,& Pariſienſis,perueniſſe illum ſubindicat ad Prid.Non.Maij,anno 751,qua die vita functum idem Auctor loco relato, ac M. S. Caſſinenſe Emortuale perhibent.Sed accipe verba Leonis:*Fuit*,inquit, *prædictus Abbas ſextus à B. Benedicto*(prædixerat cap.2. quinq; Abbates ad Monaſterij vſque deuaſtationem regimen eius tenuiſſe) *temporibus Imperatorum Leonis,& Cōſtantini,& Luitprandi Regis Langobardorum:Romanorum vero Pontificum,Gregorij,& Zachariæ,& Gregorii Beneuentani Ducis, atque Giſulfi iunioris. Qui cum præfuiſſet huic Monaſterio annis XXXII.defunctus eſt Prid.Non.Maii*. Hactenus ille. Nec plures,paucioreſuè annos eidem aſſignat Chronicon Langobardorum,ſeu Monachorum S.Benedicti, Indexque Abbatum Caſſinenſium, præfixus qui adeſt alteri ſcripto, ſed recentiori exemplari ſolius Chronici Oſtienſis in Bibliotheca Caſſinenſis Monaſterij adſeruato, ſignatoque Num. 202, Indexque item alter eorundem Abbatum in antiquis membranis deſcriptum apud amicum, plurimæque patriæ antiquitatis peritum Camillum Tutinum Neapolitanum. Sed præſtat Petronacis annos cum annis Chriſti, & cum Indictionum cyclis comparatos in Tabula deſcribere,eandemq; normā deinde in aliorum Abbatum periodis perpetuò obſeruare, vt inita à me temporum ratio imperturbato ordine per annos quatuorcentum, & eò amplius ducenda,magis pateat. Tu attentè omnia expende, ſiquetanti erit,meam diligentiam ama.

Petronax ſedit à Kal. Ianuarij ad Prid. Non. Maij per ſubſcriptos annos.

An

An. Ch.	Ind.	Petr.	An.Ch.	Ind.	Petr.	An. Ch.	Ind.	Petr.
720	3	1	731	14	12	742	10	23
721	4	2	732	15	13	743	11	24
722	5	3	733	1	14	744	12	25
723	6	4	734	2	15	745	13	26
724	7	5	735	3	16	746	14	27
725	8	6	736	4	17	747	15	28
726	9	7	737	5	18	748	1	29
727	10	8	738	6	19	749	2	30
728	11	9	739	7	20	750	3	31
729	12	10	740	8	21	751	4	32
730	13	11	741	9	22	An.32.non exactus.		

Petronax ab ann. 720. ad an. 751.

OPTATVS

Optatus ab ann. 751. ad an. 760.

HVic Oſtienſis lib.1. cap.9. ex fide ſcripti Codicis, & antiquiorum Editionum, itemque Index Abbatum in Codice 202.tribuit annos decem.Chronicon verò Langob.ſeù Monach. S. Benedicti, Indexque alter dat annos nouem: nempè vtrique numeris vſi rotundis; quoniam Optatus expleto anno ſuæ ſedis nono,decimum inchoauerat, qui electus fuerat menſe Maij,anno 751.diemque obierat menſe Iunij,anno 760. vt ex ſubiecta conſtabit Tabula. Sunt verba Oſtienſis. *Optatus Abbas ſeptimo loco à B. Benedicto ordinatus,ſedit annis decem. Hic fuit temporibus prædicti Cōſtãtini Imp.& Leonis filii eius, & præfati Ducis Giſulfi,& Stephani 2.Papæ*(hic alijs eſt tertius) *Quo videlicet tẽpore Aiſtulfus Langobardorum Rex, & Rauennam cepit,& Romam per tres menſes obſedit; qua de cauſa prædictus Pontifex Franciam ire compulſus eſt ad Excellentiſſimum Regem Pipinum.* et cætera, tum alijs,tum Erchemperto in Deſcriptione Poſtremorum quinque Regum Langobardorum Italiæ Num.4.deſcripta.Sed obſeruandum eſt,Oſtienſem parem feciſſe Optatum Beneuẽtano Duci Giſulfo iuniori, qui illum potius comparare debuiſſet, ſicut Auctor fecit Chronici Langob. ſeu Monachor; cum Duce Luitprando, Giſulfi ſucceſſore; verum ipſe veſtigijs inhærens Pauli Diaconi, nullum videtur admiſiſſe Luitprandum inter hunc

Optatus ab ann. 751. ad ann. 760.

Giſulfum,& Arichim ſecundum,ſicuti alibi expoſui; quod ſanè demiror;namque etſi cætera de hoc omnia documenta eum fugiſſent,præfatum certè non latuit Chronicon, vt non vno doceor argumento.*Sed Abbas Optatus*(verba ſunt Oſtienſis ibidem) *completo ſui temporis curſu defunctus eſt Prid.Non.Iunii*:ſcilicet in anno 760.

Optatus ſedit à Prid.Non. Maij ad Prid.Non. Iun.per ſubſcriptos annos.

An.	Ch.	Ind.	Opt.	An.	Ch.	Ind.	Opt:	An.	Ch.	Ind.	Opt.
751	4	1		755	8	5		759	12	9	
752	5	2		756	9	6		760	13	10	
753	6	3		757	10	7		Annus 10. non exactus.			
754	7	4		758	11	8					

HERMERIS

Hermeris in anno 760.

QVi Oſtienſi lib.1. cap.8.& Indici apud Codicem 202. hoc nomine appellatur, alteroque in Indice dicitur *Hermerius*,eſt *Ermerich* in Chron. Langob. ſeu Monach. S.Benedicti:eidemque ſolidum omnes imputant annum,cui dies,vt ſummum, adſcribendi erant quadraginta quatuor; nam in Abbatia ille vixit à Prid. Non. Iunij, quo deceſſerat Optatus, ad 15.Kal. Auguſti, eodem anno 760.En verba Oſtienſis.*Hermeris*,inquit, *Abbas octauus,ſedit anno vno: temporibus ſupradicti Cõſtantini Imp. & Leonis filii eius,& Stephani Papæ 2.obiit autem* 15.*Kal. Auguſti.* Iis autem omnibus vnus impoſuit Auctor præfati Chronici Langob. ſeu Monach; qui Ermerich parem fecit anno quarto Ducis,& Principis Arichis 2. (minus malè comparaſſet cum tertio) nimiaque verborum parcitate, ac rotundis dumtaxat annorum numeris peſſimo conſilio inæqualia tempora compoſuit, vnde etiam in ſequentibus nec vnus,nec ſimplex eius error manauit.

GRATIANVS

Gratianus ab an. 760. ad ann. 764.

CAeteris omnibus dictus eſt,qui in Chronico Langob. ſeu Monach.nominatur *Stephanus*; eique anni ibidẽ adſcribuntur abſolutè quatuor: quot etiam imputant ambo

bo

bo Indices,nec non Oſtienſis in exemplari Caſſinenſi, & in Editionibus Veneta,& Pariſienſi lib. 1.cap.10.ſed annis ſuperaddentes alios menſes quinque. Et quidem Gratianum quintum in Abbatia inchoaſſe annum, inficiari haud poteſt;quem defunctum 11.Kal. Septembris, idem tradit Auctor.Ad quam tamen diem à 15.Kal. Auguſti, quo Hermeris eius anteceſſor obijt, niſi menſis vnus, & dies quinque cum non dinumerentur, hinc intelligere eſt, apud Oſtienſem,vnde natus alijs error,ex librarij feſtinatione numerũ, qui erat dierum,redditum fuiſſe menſium, intermedijs vocibus prætermiſſis.Ipſe vero æqualem faciens hunc Abbatem Regi Langobardorum Aiſtulfo, vita functo, omnium ſcriptorum cõſenſu,in anno 756.memoria lapſus videtur; ait enim.*Gratianus Abbas à B.Benedicto nonus, ſedit annis quatuor, menſibus quinque; temporibus Imperatorum, quos ſupradiximus, & prędicti Aiſtulfi Langobardorum Regis: Arichis quoque Beneuentani Ducis,& Principis*. Sanè Arichis inſtitutus Dux fuit à Rege Langobardorum Deſiderio, vt ex Pontificis Pauli 1.epiſtola 4. declaratur; qui Regnum obtinuit ab antedicto anno 756.ad annum 774. *Gratianus ab ann. 760 ad ann. 764.*

Gratianus ſedit à 15.Kal.Aug ad 11.Kal.Septembris per ſubſcriptos annos.

An.	Ch.Ind	Grat.	An.	Ch.Ind.	Grat.	An.	Ch.Ind.	Grat.
760	13	1	762	15	3	764	2	5
761	14	2	763	1	4	Ann.5.inchoatus.		

TOMICHIS.

ROtundos ſex annos huic dat Chronicon Langob.ſeu Monachor;ſuo ſcilicet more; quibus Oſtienſis lib. 1. cap.10. exactiori calculo,ſummaque concordia omnium, eius Editionum, & ſcripti exemplaris, atque vtriuſque Indicis,addit menſes 5. & dies 21.Sunt eius verba. *Tomichis decimus Abbas,ſedit annis ſex, menſibus quinque, diebus vigintivno:obiit* 8.*Kal. Februarii*. Hoc pacto vixit ille ad Ianuarium vſque,& annum 771. *Tomichis ab an. 764. ad ann. 771.*

Tomichis ſedit ab 11.Kal. Septemb.ad 8.Kal. Febr.per ſubſcriptos annos.

An.

Digitized by Google

Tomichis ab an. 764. ad ann. 771.

An. Ch.	Ind.	Tom.	An. Ch.	Ind.	Tom.	An. Ch.	Ind.	Tom
764	2	1	767	5	4	770	8	7
765	3	2	768	6	5	771	9	Con-
766	4	3	769	7	6	tinuat annus 7.		

POTO.

Poto ab ann. 771 ad ann. 778.

HVic etiam rotundè annos ſeptem aſſignat Chron. Lang. ſeu Monach. Sed Oſtienſis ſubtiliori ratiocinio,ex fide ſcripti exemplaris, & antiquiorum Editionum, quibus concordat vterque Index,imputat ſupra annos ſeptem,menſes quinque; defunctumque perhibet 3.Kal. Iulij (quarto habent editiones antedictæ)anno videlicet 778.

Poto ſedit ab. 8.Kal.Febr.ad 3.Kal. Iulij per ſubſcriptos annos.

An. Ch.	Ind.	Poto.	An. Ch.	Ind.	Pot.	An. Ch.	Ind.	Pot.
771	9	1	774	12	4	777	15	7
772	10	2	775	13	5	778	1	8
773	11	3	776	14	6	An.8.non exactns.		

THEODEMAR.

Theodemar ab an. 778. ad ann. 797.

ABbatiam adminiſtrauit ſolidis annis 19: conſentientibus omnibus præfatis Chronologis; quibus inſuper accedit Chronicon S.Vincētij ad Fontes Volturni lib. 1.his verbis.*Theodemar*, inquit, *decem, & nouem annis peractis,Giſulfus præficitur Abbas.*Index tamen apud amicum virum Camillum Tutinum minutius tempora ſupputans, ei dat *annos XIX* (certè reſtituendum *XIIX*) *menſes XI.* cuius quidem computus eſt tenendus; nam electus Theodemar fuit extrema die Iunij,anno 778: obijt verò Nonis eiuſdem menſis,vt perhibet Oſtienſis lib.1.c.15. & in anno 797.Eius æuum cap.11. his verbis ritè deſcribit.*Theodemar* inquit,*vndecimo loco à B. Benedicto Abbatiam ſortitus, ſedit annis decem, & nouem . Fuit autem temporibus Imperatoris Leonis, qui & Zacharis*(dictus etiam *Iſauricus* , *Conon* , & *Iconomachus*)*& Conſtantini,& Hirenæ matris eius, atq;Hadriani Papæ:Principum autem Beneuentanorum, Arichis, &* *Grimo-*

Digitized by Google

Grimoaldi filii eius. Hoc præſidente Abbate, Carolus Magnus apud Capuam cum præfato Beneuenti Principe Arichi fœdere concordatus eſt; Romamque inde *reuertens* (verba ſunt eiuſdem Oſtienſis cap. 12. prędicti lib. 1.) *cauſa orationis ad B. Patrem Benedictum aſcendit*: hoc eſt ad Monaſterium Caſſinenſe. *Tuncq;* (pergit idem Auctor) *ab hoc primum Rege præfatus Abbas Præceptum confirmationis de tota hac Terra recepit.* Eadem etiam repetuntur in ſuperius laudato Chronico S. Vincentij loco prædicto, hac ſententia. *Carolus Magnus inito foedere cum Principe Arichi apud Capuam, rediensque Romam, adiit Caſſinum, vbi plurima dona largitus, etiam quæ poſſidebant confirmauit.* Vtrobique autem nullus rei geſtæ denotatur annus. Sed Carolum Italicam expeditionẽ aduerſus Arichim, ſiuè dicas. *Aragiſũ*, qui idem, ſuſcepiſſe in anno 786, Chriſtique Natalibus Florentiæ celebratis, Romam cito curſu petijſſe, indeque nulla poſita mora digreſſum, nempè in nouo anno 787, Capuam proceſſiſſe, initoque fœdere cum præfato Principe, atque exportato eius filio Grimoaldo, Romam receſſiſſe, ibique Paſcha Domini celebraſſe, diſertè in Annalibus antiqui Poetæ Saxonici de Geſtis Caroli Magni, metricè deſcriptis, lib. 2. proditum eſt. In quam ſententiam capiendus quoque eſt Petrus Bibliothecarius in abbreuiata Hiſtoria Francorum, ab anno ducta 715. ad annum 898. perhibens expugnatam à Carolo Beneuentum in anno 786: *victo*, inquit (reſtituo. *ducto*. ſiuè. *abducto*) *Grimualdo filio Aragiſi*. Nec ab his aliena tradidere Auctores à me laudati ad Primam Partem Anonymi Salernitani, & pręcipuè Auctor Annalium Frãcorum, quos Pithœus edidit; cũ ad annum iam dictum poſt conſignatam Solis Eclypſim, factam 15. Kal. Octobris (an ritè eam notauerit, Aſtronomi iudicabunt) mox ſubdit, Carolum ingreſſum Beneuentum, hoc eſt in Prouinciam Beneuentanam, ſimulque Capuam veniſſe. Iſtaque ſcrupuloſius noto, nè inobſeruatum prætercam eiuſdem Regis, qui diù poſt in Imperatorem à Pontifice Leone 3. fuit coronatus, Diploma, ſiuè dicas Præceptum de confirmatione cuiuſdam conceſſionis factæ Monaſterio Caſſinenſi à Spoletano Duce Hildebrando

Theodemar ab ann. 778 ad ann. 797.

Digitized by Google

Theodemar ab an. 778. ad ann. 797.

rando, exaratum in libro Priuilegiorum eiuſdem Monaſterij pag.60. à tergo,ſeu dicas in Regiſtro elaborato à Petro Diacono,vt ipſe de ſe teſtatur lib. 4. cap 66. Auctarij ad Chronicon Oſtienſis;quod datum aſſeritur 8. *Kal. Maias anno* 10.(*an* 20?)*&* 14.*Regni Caroli Francorum,& Langobardorum Regis,& Romanorum Patritij.Indictione* 11. *in ciuitate Capua.*cum huiuſmodi ſubſcriptione Regis. *Carolus gratia Dei Imperator Auguſtus.*Quę temporum deſignatio anno Chriſti competit 788,nomenque *Imperatoris Auguſti* in multò poſteriores referendum eſt annos. Carolus verò,vt ex Diplomate conſtat relato in Chronico S. Vincētij ad fontes Volturni lib.1, Capuæ aderat 9.Kal.Aprilis anno 19.& 14.Regni ſui,Francorum ſcilicet,& Langobardorum,qui fuit Chriſti 787.quo anno Paſcha incidit in 6. Idus Aprilis;nec iterum in anno ſequenti ad hæc loca illū ſe cōtuliſſe,tacentibus cæteris omnibus antiquis,facile credam. Pro Diplomate ſtare tamen videtur Auctor Chronici Langob. ſeù Monachorum S. Benedicti, perhibens aduenisse *Carolū ad Monaſteriū Indictione XI.* quæ Ind.cum anno congruit 788.Verumtamen quoniam ab eodem Auctore aduentus ille cum poſtremo anno comparatur Principis Arichis,qui certe ipſe fuit Chriſti annus 787,vt alibi erit exponendum; itemque cum anno componitur nono huius Abbatis Theodemaris,quem 3.Kal.Iulij anno prædicto finitum conſtat,facile hinc inferri poteſt, Indictionem eo in Chronico male fuiſſe conſignatam, quæ deſcribenda fuerat. *X*. Ex quo errore antiquus alter Caſſinenſis Monachus ſeductus,maioremq;fidem adhibens deprauatę Indictioni,quam ibi conſignato anno Principatus Arichis & Abbatiæ Theodemaris, Caroli præſcriptum aduentum in primum annum retulit Principatus Grimoaldi, filij pręfati Arichis,qui plane fuit Chriſti 788.ſed quam abſurdè,non eſt huius loci aperire. Notula autem eiuſce Ignoti Monachi in Codice 353 ſic habet. *Primo anno Principatus Grimoaldi,qui poſt Arichis Principem extitit Princeps,venit Carolus Rex Beneuentum*. Verùm tempore, quo Theodemar Caſſinenſi præſidebat Monaſterio,*pulchro ſatis opere* (verba ſunt Oſtienſis lib.1. cap. 15.)*constructa eſt Eccleſia S.Vincen-*

Digitized by Google

Theodemar ab ann. 778 *ad ann.* 797.

S. Vincentij, quæ appellatur maior, iuxta ortum Volturni fluminis, à Ioſue Abbate eiuſdem loci. Quod tamen opus Ioannes Diac. in Chronico eiuſdem Monaſterij initio Libri 1; ab Ioſue quidem excitatum perhibet ſed tunc minimè ſuperſtite Abbate Theodemari, cuius obitum, electionemque ſucceſſoris Abbatis Giſulfi ad finem antecedentis libri expoſuerat. qui ſanè Prochroniſmus niſi ad ipſius Chronici conſuetum in annis denotandis errorem, frequenterque ibi perturbatum rerum ordinem non ſit adſcribendus, vtique in Oſtienſis, ſiuè in eius librarij, & cenſoris imperitiam, quod magis ſedet, erit referendus, qui hæc reddiderit loco non ſuo. Cæterum hanc ipſam S. Vincentij maiorem Eccleſiam conſtructam fuiſſe ſuper triginta marmoreas columnas è Capua exportatas, nempè ex antiqua non dum in vltimos cineres verſa, nec aliò traducta, idem prodit Ioannes ibidem his verbis. *Pater Ioſue,* inquit, *ſimul cum vniuerſis Fratribus ſupplices ſe exhibentes Ludouico Imperatori, eum obnixè depoſcunt, vt illis concederet Templum antiquiſſimum in territorio Capuano, quod maximis columnis, & diuerſis lapidibus ab antiquis fuerat inſtitutum in loco vbi Sedes Imperatoris* (fortè, quod in ea regione Carolus Magnus in anno 787. conſediſſet, de quo ſupra, & nonnihil ad Primam Partem Anonymi Salernitani Num. 2. adnotaui ad oram) *vel Cryptæ dicebantur.* &c. Dedicatam quoque illam addit Ioannes à Romano Pontifice Paſchali, præſente Ludouico metipſo, eiuſque vxore, haud multò antè conuentum ab eodem Imperatore actum Aquiſgrani; in quo, plurimis totius Franciæ Abbatibus, & Monachis conuenientibus, ſeptuagintaduo capitula ſancita fuere Benedictini ordinis obſeruationi valdè proficua. De qua temporum conuenientia ipſe viderit Ioannes: de numero verò Columnarũ plures eas, ac quinquaginta fuiſſe, deſũptaſque è Templo Iouis, pridem in eiuſdẽ Chronici antiquiſſimo exemplari legit Campanus Archiepiſcopus Cæſar Coſta Maceratenſis, teſtatuſque eſt in Notulis in muro Aulæ Archiepiſcopalis Palatij vna cum inuento à ſe veteris vrbis ſitu depictis *in an. Chriſti 1595. ſuæ ætat. 65. Pontif. 23:* hoc quoque beneficio, poſt multa, ac præclara alia, vniuerſis

Digitized by Google

Theodemar ab An. 778. ad ann. 797.

ciuibus, & præcipuè antiquitatis ſtudioſis, gratificatus.

Theod.ſed.à 3.K.Iulij ad Non.Iunij per ſubſcriptos ann.

An.Ch.	Ind.	Theod.	An.Ch.	Ind.	Th.	An.Ch.	Ind.	Theod.
778	1	1	785	8	8	792	15	15
779	2	2	786	9	9	793	1	16
780	3	3	787	10	10	794	2	17
781	4	4	788	11	11	795	3	18
782	5	5	789	12	12	796	4	19
783	6	6	790	13	13	797	5	Con-
784	7	7	791	14	14	tinuat annus cauus 19		

G I S V L F V S.

Giſulfus ab ann. 797. ad ann. 817.

NEmine ex antiquis diſcrepãte, ſedit annos 21: ſed cẽſendos non integros; ſiquidem electus fuit menſe Iunij(certè non antè)deceſſit autem 9.Kal.Ianuarij,vt Oſtienſis tradit lib.1.cap.17.ex fide Neapolitanæ Editionis, & ſcripti Codicis; qua etiam die eius obitus in antiquo Caſſinenſi Emortuali adnotatur. De anno tamen electionis haud eidem ſtandum eſt Editioni,ſed Venetæ,& Pariſienſi: quæ conueniunt cum ſcripto exemplari,in quo hęc leguntur. *Giſulfus Abbas tertiusdecimus à B. Benedicto, ordinatus tempore Hadriani* 1. *anno Domini ſeptingenteſimo nonageſimo ſeptimo, præfuit annis* 21. Ipſe autem Oſtiẽſis eo loci memoria, vt puto, lapſus, æqualem Giſulfo fecit Hadrianum pro Leone 3.& cap. ſeq. vtrumque Pontificem cum Giſulfo comparauit, illum ſediſſe perhibens *tempore Beneuentanorum Principum, præfati Grimoaldi, filij Arichis; & alterius Grimoaldi, cognomine Theſaurarii*(idẽ dictus eſt. *Storeſaiz*) *Romanorum autem Pontificum Hadriani, & Leonis 3. Imperatorum vero ſupradictorum Conſtantini, & Hirenæ*. Omnia rectè, ſi vnum expunxiſſet Hadrianum. *Vltimo autem huius Abbatis anno* (verba ſunt Oſtienſis) anno videlicet Chriſti 817. *Ludouicus Imperator, qui cognominatus eſt Almus, vel ſanctus, filius Caroli Magni, quarto anno Imperii ſui* (hic idem eſt Chriſti prænotatus annus 817.)*in Aquiſgrani Palatio cum plurimis totius Franciæ Abbatibus, Monachiſq; religioſis Conuentum faciẽs, valdè vtiliſſima noſtri ordinis obſeruationi ſeptuaginta, & duo generalia Capitula conſtituit.*

Hunc

Digitized by Google

Hunc Conuentum ad Chriſti annum iam dictum, & diem 6. Id. Iulij cęteri Chronologi omnes cum referant, ambigendum ſanè nō eſt, ab Oſtienſi ad extremum annum Abbatis Giſulfi, vt repręſentaui, relatum recto ordine fuiſſe: minimè verò ad nouiſſimum annum Abbatis Theodemaris, ſicuti luxatus textus editionis Venetæ, & Pariſienſis præſefert: nec ad quartum annum Abbatis Apollinaris, vt editio habet Neapolitana, ſui ſcilicet perpetui ferè erroris in annis denotandis funem ducens; quem tamen Conuentum in Notula ibi deſcripta ad oram libri, rectè, quo ad hoc, componit cum demonſtrato iam anno 817. *Giſu l. ab ann. 797. ad an: 817.*

Giſulfus ſedit à Non. Iunij ad 9. Kal. Ianuarij per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Giſ.	An. Ch.	Ind.	Giſ.	An.Ch.	Ind.	Giſ.
797	5	1	804	12	8	811	4	15
798	6	2	805	13	9	812	5	16
799	7	3	806	14	10	813	6	17
800	8	4	807	15	11	814	7	18
801	9	5	808	1	12	815	8	19
802	10	6	809	2	13	816	9	20
803	11	7	810	3	14	817	10	21

APOLLINARIS

HIc, vt in antiquis omnibus monumentis (vna Oſtienſis Neapolitana editione excepta, quæ ei imputat annos 17. & à ſincera ſcripti exemplaris lectione fœdius diſcrepans, profert *in anno Domini creatum octingenteſimo decimotertio*) præfuit annis vndecim. ſunt verba Oſtienſis. *Apollinaris Abbas quartodecimo loco, in Abbatiam prælatus ſedit annis vndecim: fuit autem temporibus Romanorum Pontificum Paſchalis, & Eugenii, & Siconis, qui eodem anno Beneuenti Princeps effectus eſt.* Hæc ille; qui æquiparauit Epocham Apollinaris Epochæ Principis Siconis, Chronicon ſecutus Langob. ſeù Monachor. S. Benedicti: quod ſanè tenendum eſſe, chartula demonſtrat in Regiſtro Petri Diac. deſcripta pag. 185. quæ data habetur *Principatus Siconis anno primo, menſe Nouembrio, Indictione vndecima*. hoc eſt *Apollinaris ab ann. 817 ad ann. 828.*

C 2 Chriſti

Apollinaris ab an. 817. *ad ann.* 828.

Chriſti anno 817. quo Apollinaris Giſulfo fuit ſubſtitutus. Verumtamen ex ea dicendum cum ſit, ſublimationem Siconis electionem præceſſiſſe Apollinaris, quæ poſt diem 9. Kal. Ianuarij, & exeunte ipſo anno 817. acta eſt, quid aduerſus alteram Chartulam opponam, non habeo, in eodem Regiſtro exaratam pag. 109. à tergo: atque tempore datam Principis Grimoaldi, eiuſdemque Abbatis Apollinaris; nulla tamen adnotata nec die, nec Indictione, nec anno Principis; quæ de donatione eſt Caſſinenſi Monaſterio facta *à quodam Dachenaldo, Capuano genere, de ſua ſubſtantia in loco Canneto, & per alia diuerſa loca, Comitatu Caiazzano*: niſi dixerim, Notarium ex ſupina oſcitantia nomen Principis haud multo ante demortui, pluriumque annorũ ſpatio obſeruatum, loco nominis noui Principis ex conſuetudine ibi deſcripſiſſe; quo etiam errore, parique negligentia ni alias antiquas Chartulas crediderimus exaratas, & in ijs exactos iam annos Principum, & Indictiones fuiſſe negligẽtiſſimè repetitas, nullã planè poterimus cõſtantem ducere temporum, quæ ex Chartulis formetur, ſupputationem. Nec priſcos Tabelliones tantam alere valuiſſe incuriam, negabunt, quibus ipſorum, non dicam ruditas morum, & imperitia linguæ Latinæ (etſi munus illud excultioribus viris, & etiam Clericis demãdari conſueuit) ſed craſſa, & incauta ſimplicitas eſt benè cognita. Oſtienſis autem præfatæ Chartulæ inconuenientiam cum non aduertiſſet, donationem Dachenaldi ad tempora retulit Abbatis Apollinaris, cuius nomen minimè ibi ſuppoſitum libet credere, ſed nomen Principis; quoniam, vt ex hactenus ducta Chronologia conſtat, Abbatiam ipſe ſuſcepit exeunte anno 817; annumque ſuæ ſedis agebat tertium, quando *Saraceni*, (eodem perhibente Oſtienſi lib. 1. c. 23. ex fide ſcripti Codicis, & editionis Venetæ, & Pariſienſis) *à Babilonia, & Africa venientes, Siciliam ingreſſi ſunt, & Panhormum ceperunt anno Incarnationis Dominicæ octingenteſimo vigeſimo*. Nec te Neapolitana ſeducat editio, quæ id accidiſſe in anno ſeptimo Apollinaris, eundemque Abbatem obijſſe profert 5. *Kal. Decembris, anno Domini* 828: nullus cum deſcriptus habeatur in præfato exemplari, nec in laudatis antiquio-

quio-

Digitized by Google

quioribus editionibus Chriſti annus,ſed dies tantummodo eius obitus,iam dictus. *Apollinaris ab an.* 817. *ad ann.* 828.

Apollinaris ſedit à 9.Kal.Ianuar. ad 5.Kal.Decembr. per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Apoll.	An.Ch.	Ind.	Apoll.	An.Ch.	Ind.	Apoll.
817	10	1	821	14	5	825	3	9
818	11	2	822	15	6	826	4	10
819	12	3	823	1	7	827	5	11
820	13	4	824	2	8	828	6	cõt.11

DEVSDEDIT.

QVintusdecimus Abbas, præfuit annis ſex. Oſtienſis lib. 1.cap.21.ſumma concordia editionum omnium, & ſcripti exemplaris;cui antiqua etiam alia monumẽta fauent. Hunc idem Auctor cauſa pecuniæ à Beneuenti Principe Sicardo (hic paulo ante patri Siconi ſucceſſerat) captum,& cuſtodiæ mancipatum tradit, Erchemperto inhærens Num.13.Cuius obitum in diem referens ſeptimum Idus Octobris, ſediſſe demonſtrat incompletis annis ſex, numerandis,vt citius,à 5.Kal.Decembris. *Deuſdedit ab an* 828. *ad an.* 834.

Deusdedit ſedit à 5. Kal. Decembris ad 7. Id. Octobris per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Deuſd.	An. Ch.	Ind.	Deuſd.	An.Ch.	Ind.	Deuſd.
828	6	1	831	9	4	834	12	Continuat annus 6.
829	7	2	832	10	5			
830	8	3	833	11	6			

HILDERICVS.

VEl eodem menſe, quo electus, vel ſequenti obijt hic Abbas,cum ſediſſet diebus decem & ſeptem; nam Oſtienſis in exemplari Caſſinenſi, & in antiquioribus editionibus nec diem eius obitus, nec annum, ſed prædictum tantummodo adminiſtratæ Abbatiæ ſpatium adnotauit; cui Index concordat in Codice 202; necnon alter; qui tamen deprauatè non dies,ſed annos notat 17. Adeò autem breuem præfecturam omittendam cẽſuit Auctor Chronici *Hildericus in an.* 834.

Langob.

Hilderi cus in an 834. Langob.ſeu Monach.S.Benedicti,nomenque ſimul eiuſdem Abbatis præterijt,qui Nouembrem vtique non exceſſit.

AVTHPERTVS.

Authpertus ab an. 834. ad ann. 837. ORdine ſeptimusdecimus Abbas, ſedit annis tribus. Sic Oſtienſis lib. 1. cap.22 nulla editionum omnium, nec aliorum Auctorum diſcrepantia. Neapolitana tamen de ſuo addit, electum in anno 834, quod tamen verum. *Obiit* 10.*Kal.Martii*,vt idem Oſtienſis perhibet, atque in anno 837. cum ſediſſet quidem annis tribus, ſed non integris.

Authpertus ſedit à mẽſe Nouembri ad 10.Kal.Martij per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Auth.	An.Ch.	Ind.	Auth.
834	12	1	836	14	3
835	13	2	837	15	Continuat an.3.

BASSACIVS.

Baſſacius ab an.837. ad ann. 856. QVem ducta hactenus Chronologia,omneſque Oſtienſis editiones, nec non Caſſinenſe exemplar in annũ conijciunt 837, ſumma etiam monumentorum omnium cõcordia præſedit annis 19.(rotũdo ſcilicet numero,nã alijs inſuper ſedit diebus 25) teſtimonio etiam accedente Ignoti Caſſinenſis Num. 19. ex quo corrigas oportet in Chronico S.Vincẽtii ad fontes Volturni lib. 2 Baſſacij ſedẽ fuiſſe annorũ XIIX.Oſtiẽſis ſunt verba l.1.c.23. *Baſſacius Abbas à B.Benedicto octauusdecimus, ordinatus anno Dominicæ Incarnationis octingenteſimo trigeſimo ſeptimo, ſedit annis decem & nouem.* Idemque Auctor ſtatim. *Huius tertio ordinationis anno, ſuperſtite adhuc præfato Principe Sicardo* (obijt Sicardus in anno 839. nec audiendus Sigebertus hæc geſta in annum referens 832)*corpus B Apoſtoli Bartholomæi de Lyparitana Inſula Beneuentum translatum eſt.* Et iterum infra. *Fuit autem hic Abbas temporibus Romanorum Pontificum Sergii 2, Leonis 4, Benedicti 3, & Nicolai 1. Principum vero Radelchis, & Siconulfi; ſub quibus Principatus Beneuentanus*

Digitized by Google

tanus Capuanorum factione diuiſus eſt. Omnia peritè. ſed vnum Gregorij 4. nomen, Sergio 2. præponendum, Oſtienſi eſt omiſſum; qui cap. 25. ſic pergit. *Septimo autem prædicti Abbatis anno* (ſcilicet anno decurrente 843. poſt Februariũ) *præfatus Siconulfus ad B. Benedicti Monaſterium veniens, ſub præſtationis nomine, Hiſpanis tribuendum Agarenis, vniuerſum fere theſaurum, quem plures ſeu Reges, ſeu Principes religioſi ibidem contulerant, abſtulit.* Baronius in annum hæc retulit 844. pro ſe hunc eundem Oſtienſis locum laudans ad finem anni 843. *Decimo autem huius Abbatis anno* (verba ſunt Oſtienſis lib. 1. cap. 26.) *Sergio Papa 2. in ſede Apoſtolica præſidente, à quo Ludouicus Imperator eſt coronatus, ingens Saracenorum multitudo ab Africa, claſſe Romam deuecta, Eccleſiam Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli ex integro deprædati ſunt*: hoc eſt in anno 846. in quem etiam impia iſta facinora conferunt Annales Francorum editi à Pithoeo, Ignoto ſimul Caſſinenſi deſcripta Num. 9: ſed nulla addita anni nota. *Prædictus vero Abbas*, inquit idem Oſtienſis lib. 1. cap. 31. *defunctus eſt 16. Kal. Aprilis*: nempe anno 856. *Baſſacius ab an 837. ab ann. 856.*

Baſſacius ſedit ab 10. Kal Martij ad 16. Kal. Aprilis per ſubſcriptos annos.

An. Ch.	Ind.	Baſſ.	An. Ch.	Ind.	Baſſ.	An. Ch.	Ind.	Baſſ.
837	15	1	844	7	8	851	14	15
838	1	2	845	8	9	852	15	16
839	2	3	846	9	10	853	1	17
840	3	4	847	10	11	854	2	18
841	4	5	848	11	12	855	3	19
842	5	6	849	12	13	856	4	Continuat an. 19.
843	6	7	850	13	14			

B E R T H A R I V S.

SAcerdos Baſſacio ſucceſſit, cuius fuerat diſcipulus; vt Ignotus Caſſinenſis tradit Num. 19. nec poſt multos ab Magiſtri obitu dies; namque ſupra annos 27, menſibus ſedit 7. à Saracenis cæſus 11. Kal. Nouembris, qui Monaſterium tunc quoque deuaſtarunt; quo circa electũ dicendum *Berthaᵣius ab an. 856. ad ann. 883.*

eſt

Bertharius ab an.856. ad ann. 883.

eſt 12.Kal. Aprilis, cæſum verò in anno 883. menſe antedicto. Nec de eius ſedis ſpatio variant Indices Abbatũ ab Oſtiẽſi,vel ab Oſtiẽſis editionibus ſcriptũ exẽplar. ad cuius annum 19.ſubſtitit Chronicon Langob. ſeu Monachorum S.Benedicti. Verum idem Oſtienſis rem turbare, omnemque à ſe hactenus traditam Chronologiam,niſi aptè explicetur,videtur ſubuertere;libro enim 1.cap.43. mutuo conſenſu omnium Codicum, Bertharij necem in annum 884. apertis refert verbis; hoc excepto,quòd Veneta, & Pariſienſis editiones exactos notant *à Petronace vſque in illud tempus*(obitus nempè Bertharij) *annos* 166. nam eiuſmodi annorũ collectio minimè legitur in calamo exarato exemplari,nec in nouiſſima editione Neapolitana:quot ſanè anni à primo anno Petronacis, qui fuit Chriſti 720, non ad antedictum 884:ſed ad annum 885,dinumerantur. Eadem vero annorum ſumma deſcripta olim quoque fuit in quodam membranaceo antiquo Codice Monaſterij S. Mariæ Monialium Campanæ vrbis,ſubductaq;adſeritur *iuxta cõputũ Abbatũ*. Hæc nihilominus facilè remouebimus impedimenta,ſi Bertharij mortem relatam fuiſſe obſeruabimus in annum 884,dinumeratoſq; annos 166, ab Petronacis Aera ad eius obitum, haud ex alia rei geſtæ maiori ſcientia, quam ex prædicto calculo,ducto per annos Abbatum, atq; iuxta ordinem in Chronico Langob. ſeu Monachorum S. Benedicti obſeruatum;in quo à primo anno Petronacis ad annum decimumnonum Bertharij ſupputantur anni, certè caui,pro ſolidis,157;quibus ſi addãtur alij anni nouem, nam Bertharius ad annum ſuæ ſedis 28. non exactum peruenit,prædictam habebimus ſummam annorum 166: ſicut ex ducta hactenus Chronologia, & ex Abbatum interuallis ritè digeſtis apparet. Bertharij verò cædes ad improbæ præfatæ ſummæ normam in annum referenda cum fuiſſet 885; relata nihilominus apud Oſtienſem videtur in annum 884;quoniam annus Abbatiæ Hermeris, qui non ſolidus,ſed paucorum fuit dierum, diligentiori ratiocinio detractus ex ea eſt,iſtaque ſumma reputata annorum 165; qui,vt dixi, computandi fuerant 164, illaque clades in annum reijcienda 883. A qua nec ipſe abhorret ſententia

Oſtienſis

Digitized by Google

Oſtienſis in Proemio lib.1.& lib.2.cap.1.annos dinumerãs 67.ab hac Monaſterij euerſione ad Abbatem Aligernum, quem electum conſtat 8.Kal.Nouembris: nempè anno 949, vt ibi dicam; à quo retrocedendo ad annum 883.numerantur ſanè iam dicti anni 67; ipſo ſcilicet anno patratæ cladis in eadem ſumma collecto. Hanc autem, quam dico, germanam fuiſſe Oſtienſis mentem, hinc etiã liquet, quod ipſe peremptum à Saracenis Bertharium dicat 11.*Kal.Nouembris, Indictione ſecunda*, quæ Indictio ab antecedente menſe Septembri numerari cœpta, annum 883. adeò certò argumento demonſtrat, vt nullus iam de hoc dubitandi reſtet locus; ſitque firmiter tenendum, annum ibi 884. ab recentiori aliquo, munus cenſoris non ſemel ſibi vſurpatum obeunte, fuiſſe ſuppoſitum; qui à pręfata collectione annorum 166.à ſe ad annos redacta 165.fuerat malè perſuaſus. Qua etiam cenſura olim quoque recognitam non dubito Hiſtoriam Erchemperti in omnium antiquiſſimo Vaticano Codice Num.mihi 61.quo loco idipſum de monaſterio S. Benedicti à Saracenis deuaſtato in anno 884. perhibetur: tale namque Erchemperti exemplar minimè Auctoris eſſe Autographum in Hiſtoria expoſitum eſt Principum Langobardorum pag. 158; rem autem, vt opportuna hac occaſione magis confirmem, ex verbis demonſtro eiuſdẽ Erchẽperti Num.27.*Nõ multum poſt*, inquit *Lando dira Paralyſi percutitur*: &c. quæ Vaticanus, & ex illo cæteri Codices omnes, non hac forma, quã Latini ſermonis lex dictat, ſed legunt. *poſt Landonem*. ex errore vtique hinc nato, quod quiſquis ille cenſor tò *poſt*. putauerit ad Landonis mortem ſpectare, non autem ad mortem Landenulfi enarratam numero præcedenti: locum vide, & expende. Cæſo itaque à Saracenis Berthario, atque direpto, ſuccenſoque Monaſterio, vt Oſtienſis verba vſurpem loco iam relato, 11. *Kal. Nouembris, Indictione ſecunda, Monachi quidquid ſupellectilis, vel theſauri, ſeù & muniminum* (Priuilegiorum ſcilicet, & Chartularum) *Monaſterii ſurripere potuerunt, aſſumentes, vna cum Donno Angelario tunc temporis eorum Præpoſito Teanum habitaturi proficiſcuntur; eundemque Angelarium ſibi conſtituunt Abbatem in Cella* (Monaſteriola, quæ pro-

Berthaarius ab an. 856. ad ann. 883.

D prios,

Bertharius ab ann. 856 *ad ann.* 883.

prios,ac peculiares Abbates non habebant, ſed iuris erant alterius Monaſterij, vel etiam prædia cum adiunctis Eccleſiis, hoc nomine demonſtrabantur) *quæ ad Patris Benedicti honorem dudum ibi conſtructa fuerat,manere cœpere.* Hæc ille.Latere autem Lectorem non debet,in Chronico S.Vincentij ad fontes Volturni lib.3.Bertharij obitum referri ad ann.882;& ad Indictionem 15. *reſidente in ſede Apoſtolica Ioanne:apud Conſtantinopolim imperante Baſilio; Italiæ verò Hludouico filio Lotharii.* quæ temporum comparatio,reiq; geſtæ conſignatio eſt prorſus reſpuenda. nam menſe Octobri,quo Bertharium cœlum non ambigitur ,annoque iam deſcripto,haud Indictio 15,ſed cenſebatur.1:nec tunc Ludouicus in viuis agebat:talisq;planè aſſertio nec alium habet inter antiquos vllum Auctorem. Eodem autē in Chronico pari etiam negligentiā aſſeritur,Caſſinenſe tūc ſimul Monaſterium deuaſtatum, peremptumque Bertharium, *ac Monachorum præfati Monaſterii S. Vincentii cædem factam à Saracenis die* 10. *menſis Octobris, Feria* 3. *ab ædificatione ipſius Monaſterii anno* 165. (in Petronace monui primitus conſtructum fuiſſe hoc monaſterium in anno 705) Qui characteres anno competunt 870: minimè verò conſignato ibi anno 882;nec 883:nec 884. In quo ſanè anno 870. Baſilius Orientalem , Ludouicus 2, Lotharij filius,Occidentalem obtinebant Imperiū:Hadrianus autē,nō IoannesPetri Cathedrā tenebat, qui Hadriano ſuffectus eſt in anno 872. Et quidem de anno euerſi Monaſterij S.Vincentij video antiquos parum apertè,nec cōcorditer loquutos ;nam Oſtiēſis lib.1.cap.34.Ignoto Caſſinenſi Num.30.inhærens,deuaſtatum illud tradit à Saracenorum Rege Seodamo; nempe ante nouiſſimū in hāc CisTyberinā Italiā præfati Imp.Ludouici aduentum,& annum 766:Erchempertus autē Num. 44.id adſcripſit Saracenis,qui ab Athanaſio Epiſcopo Neapolis *exulato fratre proprio,Duce Sergio,* acciti fuere, hoc eſt nō ante annū 879;ni magis placeat, Erchempertū vniuerſa illa immania facinora à Saracenis vel recentius , vel antiquius patrata in vnum ſermonē contuliſſe; quod facilè cum admittam,Oſtienſis tamen pronunciatum cum S.Vincentij Chronico manifeſte etiam pugnat.Sed de his ſatis.

Bertha-

Digitized by Google

Bertharius ſedit ab 16.Kal.Aprilis ad 11.Kal. Nouembris per ſubſcriptos annos. *Bertharius ab an. 856. ad ann. 883.*

An.Ch.	Ind.	Berth.	An.Ch.	Ind.	Berth.	An.Ch.	Ind.	Berth.
856	4	1	866	14	11	876	9	21
857	5	2	867	15	12	877	10	22
858	6	3	868	1	13	878	11	23
859	7	4	869	2	14	879	12	24
860	8	5	870	3	15	880	13	25
861	9	6	871	4	16	881	14	26
862	10	7	872	5	17	882	15	27
863	11	8	873	6	18	883	1	28
864	12	9	873	7	19	Annus 28.non exactus,inchoata Ind.2		
865	13	10	875	8	20			

ANGELARIVS.

A*Bbas à B. Benedicto viceſimus, ſedit annis ſex.* Oſtienſis lib.1.cap.45.omnium eius Codicum, & vtriuſq; Indicis conſenſu. De hoc Abbate idem Oſtienſis paulò poſt. *Fuit,* inquit, *temporibus Aionis Pricipis Beneuentani, & Stephani 5.Papæ, & ſucceſſoris eius Formoſi.* ſic quidem, non autem. *prædeceſſoris.* vt habent priores editiones ab ſcripto exemplari variantes. Et planè Angelarius ad Formoſi minimè peruenit ſedem, æqualis cum fuerit Principi Beneuentano Aioni, & Stephano 5. eiuſque etiam anteceſſori Hadriano 3; Principiſq; Radelchis 2, qui in anno eiectus eſt 884, extremum tantummodo attigerit annum. *Poſt bienniũ autem* (nempè, inchoato tertio anno ab euerſo monaſterio, & à ſuſcepta ab Angelario Abbatia: hoc eſt in anno 886. vt Erchempertus quoque perhibet Num. 61.) *hic Abbas cæpit paulatim reſtaurare Monaſterium Domini Saluatoris, quod à Saracenis incenſum ſuperius diximus.* Hæc Oſtienſis loco antè relato; ſed planè oblitus quæ dixerat lib. 1. cap. 43. *Domini Saluatoris Eccleſiam diuerſis in locis igne ſubmiſſo exurere Saracenos molitos, Dei iudicio, id perficere nequiuiſſe; eamque ſolum de tanto Monaſterio eorum flammis fuiſſe ereptam.* Erchempertus quidem vbi ſupra, *Monaſterinm S. Benedicti cæptum readificari menſe Auguſti* tradit. à quo Oſti- *Angelarius ab ann. 883 ad ann. 889.*

Digitized by Google

Angelarius ab ann. 883 ad ann. 889.

enſis iſta videtur mutuatus, qui diem obitus Angelarij ſic conſignat. *Prædictus*, inquit, *Abbas defuncto his diebus Epiſcopo Teanenſis Eccleſiæ, in eadem ciuitate à clero, & Populo electus, & ordinatus eſt; vbi etiam defunctus eſt, & ſepultus Nonis Decembris.* anno videlicet 889. deque die eius obitus concordat antiquum Caſſinenſe Emortuale.

Angelarius ſedit ab 11. Kal. Septembris ad Non. Decembris per ſubſcriptos annos.

An. Ch.	Ind.	Angel.	An. Ch.	Ind.	Angel.	An. Ch.	Ind.	Angel.
883	1	1	886	4	4	889	7	Con-
884	2	2	887	5	5	tinuat annus 6.		
885	3	3	888	6	6	Abb. Angelarij.		

RAGEMPRANDVS.

Ragemprandus ab ann. 899. ad an. 899.

PRimo & viceſimo loco *Abbas electus, in eodem Monaſterio Teanẽſi ſedit annis nouem, menſibus decem.* Sic Oſtienſis lib. 1. cap. 46. nulla Codicum eius varietate; à cuius dicto nec diſcrepat Index in Codice 202; verùm alter addit alios dies quinque; vt hinc intelligamus huius Abbatis annos numerandos à Kal. Ianuarij, & ab anno 890. ad 8. Idus Nouembris, & ad annum 899. qua die defunctum illum, ſedemque vacaſſe ſpatio ferè duorum menſium perhibet idẽ Oſtienſis lib. 1. cap. 49. *Huius autem Abbatis ſeptimo anno* (præfati quoque Auctoris ſunt verba lib. 1. cap. 47. inuicẽ conſentientibus ſcripto, & editis codicibus) *Indictione decimaquarta* (Chriſti ſcilicet anno 896) *Monaſterium, quo in Teano Fratres degere cœperant, occulto Dei iudicio, ab igne crematum eſt.* Quæ temporis conſignatio cum optimè conſiſtat, exque ea cum conſtet, Ragemprandum in anno, vt dictum eſt, electum 890, annum minimè eſſe ſupergreſſum 899, dilucidiſſimè hinc quoque fit manifeſtum; deformiſſimam in omnibus Oſtienſis Codicibus luxationem inſidere lib. 1. cap. 46; quo loco inconuenientiſſimè nunc legitur, Erchempertum, qui poſt Paulum Diac. Hiſtoriam ſcripſit Langobardorum, monachum induiſſe apud Teanum ſub hoc Ragemprando; quod, vt ſeriùs, ſedente Abb. Angelario contigiſſe pluribus ad eiuſdem Erchemperti Hiſtoriam eſt probatum. Eodemque ſanè vitio labora-

re

re videtur, quod ibidem de Priuilegio dicitur à Papa Ioanne 9. indulto Monaſterio Caſſinenſi, petente præfato Ragemprando; quorum diſparitas eſt perquam clara; nam Ioannes in Petri cathedra ſedit ab anno 901, quo Benedicti ſedem tenebat Leo, Ragemprandi ſucceſſor.

Ragemprandus ab ann. 890. ad ann. 899

Ragemprandus ſedit à Kal. Ianuarij ad 8. Idus Nouembris per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Rag.	An.Ch.	Ind.	Rag.	An.Ch.	Ind.	Rag.
890	8	1	894	12	5	898	1	9
891	9	2	895	13	6	899	2	10
892	10	3	896	14	7	Annus Ragemprandi 10. non exactus.		
893	11	4	897	15	8			

L E O.

Leo ab ann. 900. ad ann. 915

HVius etiam anni computantur à Kal. Ianuarij, & ab ineunte anno, qui proximè ſubſequutus eſt obitũ Ragẽprãdi; quos numero quindecim, additis inſuper mẽſibus ſeptem, fecit Oſtienſis lib. 1. c. 50. & Index in Codice 202: ſed Index alter alios dies cumulat decem & ſeptem: quot planè in ſolidum computantur anni, menſes, & dies à prædicta die Kalendarum Ianuarij, & ab anno 900. ad diem 16. Kal. Septembris, qua illum defunctum idem Auctor tradit ex fide ſcripti exemplaris, & priorumq; Editionum, & ad annum 915. Sunt eius verba loco relato. *Leo vigeſimusſecundus Abbas, ſimiliter apud Teanum ſedit annis quindecim, menſibus ſeptem: temporibus Leonis Imperatoris, & Papæ Chriſtophori, qui de Papatu expulſus, & monachus factus eſt; nec nõ & Sergij 3. Papæ* Idem poſt. *Defunctus vero eſt prædictus Abbas 16. Kal Septembris. Vterq; autem, Ragemprandus videlicet, atque Leo, in ipſo Teanenſi Cænobio, vbi commorati ſunt, ibi & defuncti, & ſepulti ſunt.* Hæc Oſtienſis, cuius indiligentiæ minimè adſcribendum puto, Abbatem Leonem Papæ dumtaxat Chriſtophoro, & Sergio 3. æquiparari, omiſſis Ioanne 9, Benedicto 4, Ioanne 10, alijſque; ſed eius ſæpius dicto cenſori potius tribuo; ad cuius culpam nec refero, perhiberi loco iam dicto, *Leonẽ quinto anno ordinationis ſuæ* (ſcilicet Chriſti 904) *cœpiſſe reædificare Mona-*

ſterium

Leo ab an. 900. ad ann. 915.

ſterium Caſſinenſe, quod per XXVII. annos penitus fuerat deſtitutum. ſicut ſcriptus Codex,& Editio Veneta,& Pariſienſis præſeferunt; nam anni eiuſce vaſtitatis, qui non plures fuerunt, quam XXII. quot ab anno dinumerantur 883. ad modo dictum annum 904. ex librarij firmiter culpa in eam ſummam exceſſere, numerali nota V. importunè ſuperaddita. E qua mendoſa,& antiquitus corrupta ſcriptura ſimilis annorum collectio in Codicem aliàs dictum S. Mariæ Monialium vrbis Capuæ manauit, ipſum quidem ſub ætate exaratum eiuſdem Monaſterij Abbatiſſæ SiKelgardæ De Petruro, quæ ab anno ſedit 1123.

Leo ſedit à Kal. Ianuarij ad 16. Kal. Septembris per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Leo.	An.Ch.	Ind.	Leo.	An.Ch.	Ind.	Leo.
900	3	1	906	9	7	912	15	13
901	4	2	907	10	8	913	1	14
902	5	3	908	11	9	914	2	15
903	6	4	909	12	10	915	3	16
904	7	5	910	13	11	Annus Leonis 16. non exactus.		
905	8	6	911	14	12			

I O A N N E S.

Ioannes ab ann. 915. ad an. 934.

CVm eſſet Capuæ Archidiaconus, & vt alibi expoſui, Principum Landulfi 1.& Atenulfi 2. conſanguineus, *cumque aliquanto tempore* (dicam cum Oſtienſi lib. 1. cap. 52) *Congregatio Monachorum, quę Teani conſiſtebat, paſtore eſſet proprio deſtituta, nec inueniretur inter eos aliquis huiuſmodi, qui tantæ Prĕlationi eſſet idoneus, tunc prædicti Capuani Principes ineuntes conſilium, illum adierunt, ac tam monitis, quam precibus, vt eiuſdem Congregationis regimen reciperet, cōpulere. Quo tandem annuente, mox Monachus factus, nec multò poſt à Fratribus vniuerſis iuxta morē electus, atq; à Donno Ioanne Papa 10. honorifice conſecratus eſt* Hactenus Oſtiēſis; hoc ſermone non ambiguè declarans à Leonis obitu ad Ioannis electionē ſedē vacaſſe aliquanto tempore; cui tamen Ioanni annos imputans *decem & nouem, & menſes ſeptem,* quot pariter illi aſſignat Index in Codice 202. nec

non

non Index alter, alios ſuperaddens dies decem; eiuſque ſucceſſorem Adelpertum ordinatum tradens, vt in M.S. eſt exemplari, & in editionibus Veneta, & Pariſienſi, *anno Domini* 934. *die ſexto poſt ipſius depoſitionem*, ſeù dicas obitum, qui in diem incidit Prid. Kal. Aprilis, eodem teſtante Auctore lib. 1. cap. 53: tantum abeſt, vt Ioannis electionem aliquandiù dilatam fuiſſe conſentiat, vt nec ipſos quidem annos *XIX.* & menſes ſeptẽ, à ſe ei aſſignatos; ſed annos tantũ *XIIX.* (quæ ſincera eius loci erit lectio) & menſes, dieſque iam dictos illum ſediſſe admittat: numerandos ab 11. Kal. Septembris; diebus ſcilicet quinque à Leonis morte delapſis. Quo propemodum tempore Saraceni ad Flumen Garilianum, olim Lyrim, ingenti noſtratium victoria caeſi, *& funditus*, vt idem perhibet Auctor, *de partibus iſtis eliminati ſunt, anno Incarnationis Dominicæ* 915. *Indictione* 3. *menſe Auguſto.* Huius autem Abbatis interuallum cum anno electionis ſucceſſoris eius Adelperti ſuperius deſcripto cum aptiſſimè congruat, pugnat ſibi Oſtienſis perhibens, *circa dies obitus Abbatis Ioannis expulſum fuiſse à Romanis ſupradictum Papam Ioannem, inuaſorem Apoſtolicæ Sedis, & Leonem ſextum ordinatum*; quod in annũ 928. reijciunt Eccleſiaſticorũ Annaliũ ſcriptores. At iſtam inconuenientiam in caput etiam referendam eſſe pluries dicti cenſoris, pro certo habeo. *Ioannes autem factus Abbas* (inquit idem Auctor) *coepit monere Fratres, vt relicto Teano CAPVAM habitaturi ſecum pariter pergerent: Quæ videlicet ciuitas & circumpoſitarum Ciuitatum primaria eſſet, & in ipſa Domini eiusdẽ patria, Principes habitarent. Qui obſecundantes eius imperio, Capuam omnes ſimul habitaturi profecti ſunt.* Hanc ſanè trãſmigrationem haud ad Monachorum dumtaxat, ſed ad Principum ſimul commodum, & vtilitatem factam, epiſtola declaratur Papæ Agapeti 2. ad Principem Landulfum 2. in Regiſtro exarata Petri Diac. pag. 7. à tergo; qua ei exprobat Agapetus, *Monaſterium à Principe Landulfo* (ſcilicet iam dicto, ipſiuſque Landulfi 2. patre) *intra Capuanam ciuitatem ædificatum, non ob Dei reuerentiam, ſed ob temporalis gloriæ cupiditatem: & vt ipſe Princeps totius poſſeſſionem iam dicti Monaſterii ſuis, quaſi hære-*

Ioannes ab ann. 915. ad an. 934.

Digitized by Google

Leo ab an. 900. ad ann. 915. *ſterium Caſſinenſe, quod per XXVII. annos penitus fuerat deſtitutum.* ſicut ſcriptus Codex, & Editio Veneta, & Pariſienſis præſeferunt; nam anni eiuſce vaſtitatis, qui non plures fuerunt, quam XXII. quot ab anno dinumerantur 883. ad modo dictum annum 904. ex librarij ſirmiter culpa in eam ſummam exceſſere, numerali nota. V. importunè ſuperaddita. E qua mendoſa, & antiquitus corrupta ſcriptura ſimilis annorum collectio in Codicem aliàs dictum S. Mariæ Monialium vrbis Capuæ manauit, ipſum quidem ſub ætate exaratum eiuſdem Monaſterij Abbatiſſæ SiKelgardæ De Petruro, quæ ab anno ſedit 1123.

Leo ſedit à Kal. Ianuarij ad 16. Kal. Septembris per ſubſcriptos annos.

An. Ch.	Ind.	Leo.	An. Ch.	Ind.	Leo.	An. Ch.	Ind.	Leo.
900	3	1	906	9	7	912	15	13
901	4	2	907	10	8	913	1	14
902	5	5	908	11	9	914	2	15
903	6	4	909	12	10	915	3	16
904	7	5	910	13	11	Annus Leonis 16.		
905	8	6	911	14	12	non exactus.		

IOANNES.

Ioannes ab ann. 915. ad an. 934. CVm eſſet Capuæ Archidiaconus, & vt alibi expoſui, Principum Landulſi 1. & Atenulſi 2. conſanguineus, *cumque aliquanto tempore* (dicam cum Oſtienſi lib. 1. cap. 52) *Congregatio Monachorum, quę Teani conſiſtebat, paſtore eſſet proprio deſtituta, nec inueniretur inter eos aliquis huiuſmodi, qui tantę Prælationi eſſet idoneus, tunc prædicti Capuani Principes ineuntes conſilium, illum adierunt, ac tam monitis, quam precibus, vt eiuſdem Congregationis regimen reciperet, cõpulere. Quo tandem annuente, mox Monachus factus, nec multò poſt à Fratribus vniuerſis iuxta morẽ electus, atq; à Donno Ioanne Papa 10. honorifice conſecratus eſt* Hactenus Oſtiẽſis; hoc ſermone non ambiguè declarans à Leonis obitu ad Ioannis electionẽ ſedẽ vacaſſe aliquanto tempore; cui tamen Ioanni annos imputans *decem & nouem*, *& menſes ſeptem*, quot pariter illi aſſignat Index in Codice 202. nec

non

Ioannes ab ann. 915. ad an. 934.

non Index alter, alios ſuperaddens dies decem; eiuſque ſucceſſorem Adelpertum ordinatum tradens, vt in M.S. eſt exemplari, & in editionibus Veneta, & Pariſienſi, *anno Domini 934. die ſexto poſt ipſius depoſitionem*, ſeù dicas obitum, qui in diem incidit Prid. Kal. Aprilis, eodem teſtante Auctore lib. 1. cap. 53: tantum abeſt, vt Ioannis electionem aliquandiù dilatam fuiſſe conſentiat, vt nec ipſos quidem annos *XIX.* & menſes ſeptẽ, à ſe ei aſſignatos; ſed annos tantũ *XIIX.* (quæ ſincera eius loci erit lectio) & menſes, dieſque iam dictos illum ſediſſe admittat: numerandos ab 11. Kal. Septembris; diebus ſcilicet quinque à Leonis morte delapſis. Quo propemodum tempore Saraceni ad Flumen Garilianum, olim Lyrim, ingenti noſtratium victoria caeſi, *& funditus*, vt idem perhibet Auctor, *de partibus iſtis eliminati ſunt, anno Incarnationis Dominicæ 915. Indictione 3. menſe Auguſto.* Huius autem Abbatis interuallum cum anno electionis ſucceſſoris eius Adelperti ſuperius deſcripto cum aptiſſimè congruat, pugnat ſibi Oſtienſis perhibens, *circa dies obitus Abbatis Ioannis expulſum fuiſſe à Romanis ſupradictum Papam Ioannem, inuaſorem Apoſtolicæ Sedis, & Leonem ſextum ordinatum*; quod in annũ 928. reijciunt Eccleſiaſticorũ Annaliũ ſcriptores. At iſtam inconuenientiam in caput etiam referendam eſſe pluries dicti cenſoris, pro certo habeo. *Ioannes autem factus Abbas* (inquit idem Auctor) *coepit monere Fratres, vt relicto Teano CAPVAM habitaturi ſecum pariter pergerent: Quæ videlicet ciuitas & circumpoſitarum Ciuitatum primaria eſſet, & in ipſa Domini eiuſdẽ patria, Principes habitarent. Qui obſecundantes eius imperio, Capuam omnes ſimul habitaturi profecti ſunt.* Hanc ſanè trãſmigrationem haud ad Monachorum dumtaxat, ſed ad Principum ſimul commodum, & vtilitatem factam, epiſtola declaratur Papæ Agapeti 2. ad Principem Landulfum 2. in Regiſtro exarata Petri Diac. pag. 7. à tergo; qua ei exprobat Agapetus, *Monaſterium à Principe Landulfo* (ſcilicet iam dicto, ipſiuſque Landulfi 2. patre) *intra Capuanam ciuitatem ædificatum, non ob Dei reuerentiam; ſed ob temporalis gloriæ cupiditatem: & vt ipſe Princeps totius poſſeſſionem iam dicti Monaſterii ſuis, quaſi*

hære-

Digitized by Google

Ioannes ab ann. 915 ad an. 934.

hæreditario iure, relinqueret. & cætera plura in eandem ſententiam.

Ioannes ſedit ab 11. Kal. Septembris ad Prid. Kal. Aprilis per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Ioan.	An.Ch.	Ind.	Ioan.	An.Ch.	Ind.	Ioan.
915	3	1	922	10	8	929	2	15
916	4	2	923	11	9	930	3	16
917	5	4	924	12	10	931	4	17
918	6	3	925	13	11	932	5	18
919	7	5	926	14	12	933	6	19
920	8	6	927	15	13	934	7	Continuat an. 19. nō exact
921	9	7	928	1	14			

ADELPERTVS.

Adelpertus ab an. 934. ad ann. 943.

V*Iceſimusquartus Abbas anno Domini nongenteſimo trigeſimoquarto, die ſexto poſt depoſitionem ſui prædeceſsoris ab vniuerſis Fratribus ordinatus, ſedit annis nouem, ibique apud Capuam commoratus eſt, & defunctus. Fuit autem temporibus Stephani 7. Papæ, & Ioannis Papæ 11. qui fuit filius Sergii Papæ.* Hæc Oſtienſis lib. 1. cap. 58. ex Editione Veneta, & Pariſienſi, & ex fide ſcripti exemplaris; deque tempore ſedis Adelperti cōcordat etiam Neapolitana editio, & vterque Index. Pergit autem idem Auctor *Quarto*, inquit, *eiuſdem Abbatis anno, Indictione decima* (ſic habet ſcriptus Codex, & priores editiones) *venientes innumerabiles Hungari ſuper Capuam. omnia in circuitu ipſius deprædati ſunt.* Qui characteres anno competunt 937. eſtque idem annus reſtituēdus in Chronico Lupi Protoſpatę, alijs multis, varijſque etiam mendis deprauato, in quo Capuæ hæc clades ad annum notatur antecedētem. At Oſtienſis æqualem faciens Adelpertum Pontificibus Stephano 7, & Ioanni 11. ex eadem ſupputatione videtur ſeductus (ſi modo ei hæc ſint tribuenda) qua ſibi perſuaſerat prædeceſſorem Ioanné obijſſe circa dies, quibus Papa Ioannes 10. expulſus è Romana ſede fuerat. Abbatiam igitur tenuit Adelpertus ab 8. Idus Aprilis anni 934. ad exeuntem annum 942: annis videlicet nouem non integris, nam annum 943.

non

non attigit, vt dicam infra. *Adelpertus ab an. 934. ad ann. 942.*

Adelpertus ſed.ab 8. Id. April. ad extremum Decembrem per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Adel.	An.Ch.	Ind.	Adel.	An.Ch.	Ind.	Adel.
934	7	1	938	11	5	942	15	9
935	8	2	939	12	6	Annus 9. non exactus.exacto tamen anno Chriſti 942.		
936	9	3	940	13	7			
937	10	4	941	14	8			

BALDOINVS:

ABbatiæ præſidebat *3. Kal. Februarii, anno 43. Principatus Lãdulfi*: 10. *anno Princ. Atenulfi filii eius*: 4. *anno Landulfi filii prædicti Landulfi. Indictione.* 1. (hic eſt annus Chriſti 943, vt alibi) qua die à præfato Principe Landulfo, patre, bonorum Monaſterij poſſeſſionem, & Abbatiam confirmatam ei fuiſſe, ac ſimul reſtitutam Eccleſiam S. Sophiæ, poſitam in vrbe Beneuenti, bina declarant Diplomata in Regiſtro Petri Diaconi deſcripta: alterum pag. 172: alterũ pag: 116 à tergo. De qua reſtitutione habet etiam Oſtienſis lib. 1. c. 57. initio; ibidemq; & capite antecedenti Baldoinũ appoſitè æqualem facit Papæ Marino: verùm ſediſſe illum cum dicit temporibus prædictorum à ſe Principum, *Landulfi, & Atenulfi*; illorum ſcilicet fratrum, ſub quibus vixiſſe Abbatem Ioannem, pridem adnotauerat, auctoritate refellitur præfatorum Diplomatum, aliorumque monumentorum; ex quibus conſtat, Principem hunc Atenulfum, Baldoino parem, minimè fratrem, ſed filium fuiſſe præmemorati à ſe Landulfi, huius nominis primi. Quinimmo errore ſane maiori eodem cap. 57. (ni eius cenſori & hæc ſint imputanda) perhibet, Pontificem Agapetum, qui in anno, vt volunt, 946, ſucceſſit Papæ Marino, ob huius Abbatis Baldoini conquęſtus, literas dediſſe *prædictis Principibus* (eoſdem germanos fratres deſignans, præter quos non alios meminerat) de reſtituenda iterum Caſſinenſibus pręfata Eccleſia, ab ipſis rurſus peruaſa, *in anno videlicet 32. Imp. Conſtantini; anno 6. Principatus Landulfi; & 2. Principatus Paldulfi filii eius* (hic fuit Chriſti 945) etiam cum cauſæ *Baldoinus ab an. 943. ad ann. 944.*

E cogni-

Baldoinus ab ann. 943 ad ann. 944.

cognitione,quæ in Libello Iudicij ſcripta,in Archiuo prædictæ Eccleſiæ S.Sophiæ adſeruatur;quãdoquidem in ſuperius dicta Epiſtola præmemorati Pontificis de ea re data ad Principem Landulfum, ipſe Landulfus dicitur filius eiuſdem Principis Landulfi, quo auctore Monachorum Caſſinenſium Congregatio Capuam migrauit. Et ſanè tempore Papæ Agapeti,haud primus,ſed ſecundus Landulfus,hoc eſt primi filius,extitit Princeps, de quo ſuo loco fuſius: Abbas autem Baldoinus ſub Agapeto minimè iam Caſſinenſi præſedit Abbatiæ, vt paulò poſt dicam. Diſſimulandum tamen non eſt,Petrum Diac. ſuo in Regiſtro pag.31.pro hac à me exploſa ſententia aperto ſermone ſtare, quam nihilominus nullo alio, niſi ſimplicis ſuę aſſertionis, demonſtrat argumento. Sed Oſtienſis,vel eius dicas antiquus cenſor, iterum lapſus videtur cap. 58. dicens, *Papam Agapetum per ſuggeſtionem Abbatis* (de Baldoino erat ſermo) *mandaſſe præfatis Principibus*(nec dum alios, quã germanos illos fratres Landulfum 1. & Atenulfum 2.demonſtrauerat) *vt nullam in Caſſinenſi Monaſterio dominationem exercere præſumerent: Monachis vero tunc Capuæ degentibus, vt ad proprium Coenobium vniuerſi redirent.*Et inſuper perhibens,*præfatũ Abbatẽ* (Baldoinũ quoq; indicãs)*Priuilegiũ acquiſiuiſſe ab eodẽ Põtifice de Monaſterio iuxta Terracinã.*Nã Agapetũ Monachos ad Caſſinũ reuocaſſe,literaſq;de ea re dediſſe ad Principẽ Landulfũ 2, filiũ Lãdulfi 1:defuncto patre,atq;ſedente Abb.Maielpoto, Balduini ſucceſſore, eorũdẽ PP. ritè diſpoſita cõuincit Chronologia:ſimulq;annorũ Romanorũ Pontificũ ordo cũ ordine collatus Abbatũ Caſſinenſiũ, manifeſtè probat; æqualis cum fuerit Agapetus non Baldoino, ſed Maielpoto, qui ab anno 946. in Petri Cathedra ſedit; Baldoinus autem in anno,vt ſummum, 944,à Pontifice Marino è Caſſinenſi Abbatia ad Abbatiam S. Pauli, ac Romam fuerit translatus: duobus enim annis Caſſinenſem Baldoinus rexit Abbatiam,vt prodit Neapolitana Oſtienſis editio,ſcriptum exemplar ſincerè repręſentans(priores editiones nullum illius notant tẽpus,nec Index in Codice 202)ſed ijs annis nõ integris, vt conſtabit in Maielpoto;qui in præſcripto anno

944, menſe Auguſto Abbatiam adminiſtrabat. Verùm ſi Baldoini ſpatium ſex tantummodo menſium fuiſſe cum altero Abbatum Indice dixerimus, vtique nec annum ille transgreſſus fuiſſet 943; atque ab Agapeti Aera longius diſceſſiſſet, vacante interim Abbatia ad ſequentem vſque annum, ob res, fortè, Principum inſolentia, & auara ambitione perturbatas. Siquis autem Baldoinum putauerit ſex tãtum menſibus Abbatię munus præſentem exercuiſſe, at reliquo tempore, ad electionem vſque Maielpoti, abſentem, degentemque Romæ, donec eam omnino dimiſit, non equidem repugnabo. *Baldoinus ab an. 943. ad ann. 944.*

Baldoinus ſedit à menſe ferè Ianuario ad menſem ferè Auguſtum per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Bald.	An.Ch.	Ind.	Bald.	
943	1	1	944	2	2	annus 2. nõ exactus.

MAIELPOTVS.

Siuè *Magelpotus*, vt pleriſq; etiam in antiquis Chartulis dictus reperitur, confirmationem bonorum Abbatiæ ſuſcepit, quod ex Diplomate apparet exarato in Regiſtro Petri Diac. pag. 117; *à Principibus Landulfo* (ſcilicet 2.) *& à Paldulfo eius filio*, (idem poſtea appellatus eſt *Caputferreus*) *interueniente Adelperto Capuę Epiſcopo, ſub die 3. Kal. Septembris, anno 5. Principatus Landulfi: 2. anno Princ. Paldulfi filii eius, Indictione. 2.* Hic fuit annus Chriſti 944. deceſſerat enim Landulfus primus in anno 943. in quam ſententiam reſtituendum eſt Chronicon Lupi Protoſpatę ad annum 942; eodemque viuente Principe, cœperat Landulfus iſte ſecundus ſimul appellari Princeps. Ex hoc autem redarguas oportet Oſtienſem lib. 1. cap. 59. Editionis Neapolitanæ, ſed cap. 63. Editionis Venetæ, & Pariſienſis, ſiue eius potius dicam cenſorem in M.S. etiam exemplari perhibentem, Principem hunc Landulfum, qui Maielpoto Abbatiam confirmauit, illum metipſum fuiſſe alia occaſione ſibi prius memoratum, nempè huius nominis primum, ſecundi Landulfi patrem, Atenulfi primi fratrẽ, filiumq; Atenulfi primi. Quæ ſanè inconuenientia adſcribenda minime vide- *Maielpotus ab ann. 944 ad ann. 949.*

Maielpotus ab ann.944 ad ann. 949.

tur Oſtienſi, qui loco prædicto Landulfum hunc, Maielpoto æqualem, fecit quoque parem Abbati Aligerno, atque hac ratione non à primo, ſed à ſecundo Landulfo Abbatiã Maielpoto cõfirmatam demonſtrauit: ſecundus enim fuit Aligerno coæuus, vt dicetur infra, non primus. Cæterum ſit ne eidem Auctori imputandum, quod in Caſſinenſi Codice vitioſè legatur, ſediſſe Maielpotum tempore Imperatorum Conſtantini, & Nicephori (ſolius Nicephori habent Veneta, & Pariſienſis Editiones: Neapolitana ſolius Conſtantini: benè) conſtanter non dicam; cui tamen Abbati cum eodem Oſtienſi annos do ſex, quot pariter ei aſsignat vterque Index, ſed cenſendos non integros, ſic Aligerni Epocha dictante, qui in Abbatem electus fuit 8.Kal.Nouembris, anno 949. ut mox demonſtrabitur. Qua autem die præſens Abbas vita diſceſſerit, nullus ex antiquis teſtatum reliquit.

Maielpotus ſedit à menſe fere Auguſto ad menſem fere Octobrem per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Maiel.	An. Ch.	Ind.	Maiel.	
944	2	1	947	5	4	
945	3	2	948	6	5	
946	4	3	949	7	6	annus 6. non exactus.

ALIGERNVS.

Aligernus ab ann.949 ad ann. 986.

Poſt tranſitum ſupradicti Abbatis Maielpoti, cum conueniſſent in Capitulo Monaſterii Capuani Donnus Aldebertus egregius Præſul Eccleſiæ Capuanæ, & Donnus Ardericus Epiſcopus, Leo quoque venerabilis Abbas S. Martyris Chriſti Vincentii, nec nõ & nobiliſſimi Iudices prædictæ ciuitatis, Arechis, & Saldefrid, & Adenulfus Caſtaldeus, 8.Kal. Nouembris, omnibus vnanimiter annuentibus, atque laudantibus, electus eſt ab vniuerſis Fratribus cum maximo gaudio, atque lætitia in Abbatem. Sic Oſtienſis lib.1.cap.59. qui dein lib. 2. cap. 1. illius ſpatium his verbis conſignat. *Aligernus Abbas*, inquit, *ſeptimo ac viceſimo loco à B.Benedicto in hoc Monaſterio feliciter ordinatus, ſedit annis triginta ſeptem* (lectio hæc eſt è M. S. Codice, & ex Veneto, & Pariſi-

enſi)

Digitized by Google

enſi) *Fuit autem temporibus primi, & Magni Ottonis Imperatoris, & filii eius ſecundi Ottonis. Principum vero Capuanorum Landulfi* (nempè 2.) *& Pandulfi filii eius, cui cognomen Caputferreum fuit, & fratris eius Landulfi* (ſcilicet 3. qui cum prædicto Pandulfo communi nomine, vt alibi dixi, ſed diuiſis ſortibus, videtur regnaſſe) *& itē filii Landulfi* (huius nominis 4.) *Romanorū quoq; Pōtificū à Ioanne 12. vſq; ad Ioannē* 15. vnus deeſt Pr. Landenulfus: cætera benè; deq; tēpore ſedis Aligerni cōſentit Index in Cod. 202. ſed alter addit dies *XII.* qui fuerunt *XXIX*; nam eodem tradente Oſtienſi lib. 2. cap. 11. *depoſitus eſt prædictus Abbas* 9. *Kal. Decembris*. *Qui* (ſic idem Auctor loco paulò ſuperius relato) *ſuper id, quod Leo, atque Ioannes Monaſterii huius Abbates olim inceperant, reſtaurare cœpit hunc locum: qui nimirum à tempore Abb. Bertharii, quo à Saracenis incenſus eſt, per ſeptem, & ſexaginta circiter annos vſque ad ſe neglectus, ac deſtitutus, ac quaſi deſolatus penitus fuerat.* Hæc annorum ſumma ductæ à me Chronologiæ aptiſſimè quadrat. *Quinto autem huius Abbatis anno*, inquit idem Oſtienſis lib. 2. cap. 5. iuxta editionem Venetam, & Pariſienſem, atque ſcriptum Codicem) *qui eſt à Natiuitate Domini nongenteſimus quinquageſimus quartus, Beatiſſimi Apoſtoli, & Euāgeliſtæ Matthæi corpus Salernum tranſlatum eſt.* die ſcilicet 6. Maij, vt in eiuſdē Tranſlationis Actis legitur. Iterum idē Auctor lib. 2. cap. 9. *Huius etiam Abbatis* inquit *nonodecimo anno* (hoc eſt Chriſti 968) *Ioannes Papa* (ſcilicet 13) *de Roma exiliatus venit Capuam, & rogatus à præfato Principe Pandulfo, tunc primum in eadem ciuitate Archiepiſcopatum conſtituit, conſecrato ibi Ioanne, fratre eiuſdem Principis, Archiepiſcopo.* Ad hæc Baronius in Annal. ad an. 968. num. 67. ſic commentatur. *Porrò*, inquit, *conſignatum tempus non ad Ioannis exilium, quod longe ante contigit, ſed ad collatam illi Eccleſiæ Archiepiſcopatus dignitatem, referri neceſſario debet.* Ioannem verò è Romana ſede depulſum in anno 965. idem Baronius ad annū modo dictū ritè obſeruauit. Et quidem Pontifex ille ante annum Chriſti 967 exeuntem, ſubſequentemque annum 968, qui numeratus eſt decimusnonus Abb. Aligerni, hoc eſt in ſui Pontificatus primordijs (præ-

Aligernus ab ann. 949 ad ann. 986.

Digitized by Google

Aliger- nus ab 949. ad an. 986.

(prædicto electus eſt Ioannes anno 965) *cum maiores Romanorum elatiore animo, quam oporteret, inſequeretur, eos in breui inimiciſſimos, & infeſtos eſt paſſus; nam ab Vrbis Præfecto, & à quodam Rotfredo comprehenſus, & Vrbe expulſus, in Campania cuſtodię eſt mancipatus*: vt Auctor Appendicis ad Rheginonem, antiquus ſanè, & rebus à ſe deſcriptis æqualis, his ipſis fere verbis expoſuit; ſimul addens, quod poſt hæc *Romani, Imperatoris metuẽtes aduentũ* (primi ſcilicet Othonis, qui Italiam ingreſſus in anno 966. Romæ Natalem Domini celebrauit) *Rotfredo Vrbis Præfecto, qui ab vrbe Ioannem eiecerat, mortuo: à cuſtodia, qua tenebatur, Ioannem Apoſtolicum abſoluerunt, & veniam pro malis, quæ ei ingeſſerant, poſcentes, in locũ, & ſedem ſuã illum reſtituerunt.* Hęc ille. ex quibus Baronius benè perſuaſus, exilium Ioannis antè annum contigiſſe dixit 968. cui tum antiqui, tum recentiores, qui de his ſcripſere, adſtipulantur omnes; ijſq; minimè equidem obſto; cum nec putem, Oſtienſem verbis ſuperius relatis ſermonem feciſſe de Ioanne Capuam profecto tempore ſui exilij; quò illum ſe tunc recepiſſe, ab omnibus adfirmari obſeruo, nullum tamen alium, niſi eundem Oſtienſem & quos ipſius verbis ſcimus inhæſiſſe, ſuæ ſententiæ habẽtibus Auctorẽ: cuius verba in cõfeſſo iam eſt, aliter capienda eſſe, ac ſonãt: ſed de ijs, inquã, quæ anno 968, acciderũt, quo Ioannes cũ præfato Othone Capuæ cõmorans, nempè menſe Ianuario, vt ex eiuſdem Imperatoris Epiſtola quadam ad Germanię Principes apud Vuitichindum lib. 3. conſtat, Campanam Eccleſiam in Metropolitanam ſublimauit. Quandoquidem Roma, propriaque ſede illum deturbatum (*exulare* enim, vt ſexcenta alia prolixiora omnis æui exempla miſſa faciam, Seruio ad Aenid. lib. 11. *proprie dicuntur, qui extra ſolum eunt*) in vinculis apud Campaniam, ſcilicet Romanam, indeſinenter manſiſſe, ex laudato prædictæ Appendicis Auctore liquidiſſimè apparet. A Pandulfo tamen Campano Principe, ſiuè ab Ioanne dicas eius fratre, qui poſtea in primum Capuæ Archiepiſcopum conſecratus eſt (ipſi namque à pleriſque id adſcribitur) Rotfredum peremptum, non abnuerim; quem Romani factionis ſuæ cum amiſiſſent anteſignanum, ſimulque

aduen-

aduentantis Imp. Othonis timore eſſent perculſi, Pontificē in gradū ſuum vel inuiti reſtituiſſe videtur; quo ſolo pacto Appendicis antedictæ, ceteroſque alterius ſententiæ Auctores conciliari inuicem poſſe, eſt manifeſtum. A Ioanne autem non Romæ, in Othonis 2. coronationis celebritate, vt Blondus nuperus ſcriptor tradit Dec. 2. lib. 3: ſed Capuæ cōſtituto, ampliſſima ea dignitate Campanā Eccleſiam decoratam, Oſtienſi adfirmanti credendum exiſtimo. Verum de his non eſt præſentis loci vberius diſſerere; Sicuti nec de futili nunc dicam quorundam recentiorum argumentatione, qui neſcio quas etiam nullius, vel minimi momenti chartulas, nec ſibi quidem viſas, alicubi ſeruari teſtantur, quibus ſe demonſtraſſe iactant, Campanam Eccleſiam non omnium antiquiſſimè in Regno Neapolitano fuiſſe Archiepiſcopali honore exornatam, quod fortè verùm: ſed integras illas, ſolemnique pariter approbatione roboratas ad rem tantam, contradictoribus non vacuam, ſtabiliendā, produci oportuiſſe, negabit nemo; cum interim Campana Metropolis luculentiſſimo, grauiſſimoque teſtimonio ingentis ſanè lectionis viri, Cardinalis Baronij ad tuendam ſuæ antiquitatis prærogatiuam ſolidiſſimè fulciatur; cuius ſunt verba in Annalibus loco iam pridem relato. *Et quidem*, inquit, *prima omnium, quod inuenerim, Eccleſia Capuana ea Archiepiſcopatus dignitate in Regno Neapolitano fuit illuſtrata.* &c. Sed redeo ad Oſtienſem, qui Ioanni omnium primo Archiepiſcopo ſucceſſiſſe perhibet *Leonem*: huic vero poſt quatuor annos cum dimidio *Gelbertum*, ſiuè *Gerbertum*, ſiue *Gerebertum*: vtrumque Monachum Caſſinenſem; continentique ſermone, ſed parum circumſpectè, vt ſuperius exilium Papæ Ioannis implexis etiam deſcripſerat verbis, ſic habet. *Sequenti autem anno* (poſt eiuſdem ſcilicet Gerberti obitum, qui in Emortuali Caſſinenſi, & in altero Monaſterij Monialium S. Ioannis Capuæ, notatur 12. Kal. Februarij, anno videlicet 980, atque integro ferè anno antè Principis Pandulfi Caputferrei mortem) *defuncto primo Ottone, Otto 2. Imp. filius eius, cognomento Rufus, venit Capuam, & abijt Tarentum, ac Metapontum, & deindè Calabriam; vnde proſperè ad ſua reuerſus.* & cætera de eiuſdem

Aligernus ab ann. 949 ad ann. 986.

Digitized by Google

Aligernus ab ann. 949 ad ann. 986. eiuſdem Othonis 2. ad nos reditu,& re infeliciter cum Saracenis geſta in Calabria; de quorum temporum ordine in Hiſtoria dixi Langobardorum PP.pag.221. Nunc verò addam, præter laudatos ibi Auctores, in Chronico etiam Hildensheimenſe perhiberi, *Othonem Imp.* hoc eſt ſecundum,*in anno* 980.*firmata pace,in Italiam intraſſe,& in anno* 981.*Paſcha Romæ celebraſſe. In anno autem* 982.*periculoſiſſimè pugnaſse contra Saracenos in Calabrorum partibus, ibiq; non paucos de ſuis optimatibus occubuiſse.* Qui annus 982. reſtituendus eſt in Annalibus Hepidanni Monachi; nā male clades illa ad annum ibi notatur 988. in Tomo 3.Annalium Francorum. Et verò Landulfo Capuæ Principi, qui tunc ſimul cum cæteris alijs, & fratre Atenulfo occubuit, ſucceſſor Principatus datus ab Othone eſt frater eius Landenulfus,menſe,fere, Septembris,iam dicto anno 982,quod ex antiquis Chartulis eſt diſcere,alibi producendis.

Aligernus ſedit ab 8.Kal.Nouembris ad 9. Kal. Decembris per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Alig..	An.Ch.	Ind.	Alig.	An.Ch.	Ind.	Alig.
949	7	1	962	5	14	975	3	27
950	8	2	963	6	15	976	4	28
951	9	3	964	7	16	977	5	29
952	10	4	965	8	17	978	6	30
953	11	5	966	9	18	979	7	31
954	12	6	967	10	19	980	8	32
955	13	7	968	11	20	981	9	33
956	14	8	969	12	21	982	10	34
957	15	9	970	13	22	983	11	35
958	1	10	971	14	23	984	12	36
959	2	11	972	15	24	985	13	37
960	3	12	973	1	25	986	14	Continuat annus 37.
961	4	13	974	2	26			

M A N S O.

Manſo ab ann. 986. ad an. 996. V*Iceſimusoctauus Abbas,ſedit annis vndecim.* Oſtienſis lib.2.cap.12.ex fide ſcripti exemplaris; nam in editione Neapolitana decem ei imputantur anni: in Veneta autem,

autem,& Pariſienſi vacat integrum iſtud capitulum. Index vero vterque à præfata Oſtienſis lectione non diſcedit.quæ tamen eiuſmodi excipienda eſt interpretatione,vt Manſonē vndecimum in Abbatia annum inchoaſſe, haud abſoluiſſe, intelligamus; qui ſacrilega Campanorum proditione excæcatus 18. Kal. Decembris,anno videlicet 996: obijt 8. Idus Martij, anno ſequenti, vt idem perhibet Oſtienſis lib.2 cap.16. & 19. *Huic nono eius Abbatiæ anno* (hic fuit Chriſti 994) *Laidulfus Princeps Capuæ Præceptum*,ſiue Priuilegium,*fecit de Caſtrocæli cum toto monte, qui dicitur S. Angeli in Aſprano*. &c. eodem teſtante Auctore lib.2. cap. 19. ac rem deſcribente ex Præcepto metipſo dato.4. *Idus Decembris Indictione* 8. (videlicet inchoata à Septembri dicti anni 994) *anno* 2. *Principatus Laidulfi*. cuius exemplum extat in Regiſtro Petri Diac. pag.134.à tergo. Idem autem Abbas,vt Oſtienſis etiam prodit lib.2.cap.17;ijs ſedebat diebus, *quibus Imperialem coronam de manu Romani Pontificis*(Gregorij 5.) *tertius Otto ſuſcepit*: hoc eſt in anno 996. *Manſo ab ann. 986. ad an. 996.*

Manſo ſedit à 9. Kal. Decembris ad 18. Kal. eiuſdem menſis per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Rag.	An.Ch.	Ind.	Rag.	An.Ch.	Ind.	Rag.
986	14	1	990	3	5	994	7	9
987	15	2	991	4	6	995	8	10
988	1	3	992	5	7	996	9	11
989	2	4	993	6	8	An.11.inchoatus.		

IOANNES.

HVius nominis ſecundus,*Abbas viceſimus nonus*, *ſedit anno vno*.Oſtiēſis l.2.c.20.& vterq;Index.qui annus vnus ſupputādus eſt ab excæcatione prædeceſſoris Manſonis.*Qui videlicet venerabilis Abbas Ioannes*(pergit Oſtienſis)*cum iam ſenectute pariter, & infirmitate grauatus tanti regiminis pondus ſe ferre non poſſe perſpiceret, conſenſu, atque electione cunctorum Fratrum Abbatem ſibi ſubſtituit*,&c. Abbatia igitur ſe abdicauit in anno 997:menſe, ferè, Septembri,vt ex ſequentibus conſtabit.Longè autem poſt, ac *Ioannes 2. ab an. 996 ad an. 997.*

Digitized by Google

Ioannes 2. ab ann 996. ad an. 997.

tempore Theobaldi Abbatis defunctus eſt *Prid. Idus Martii cum decrepitæ eſſet ætatis*, eodem tradente Auctore lib. 2. cap. 21. & 42. hoc eſt poſt annum Chriſti 1022.

Ioannes 2. ſedit à 18. Kal. Decemb. ad menſem fere Septembrem per hos annos.

An. Ch.	Ind.	Ioan.	An. Ch.	Ind.	Ioan.
996	9	1	997	10	Continuat an. 1. non exactus

I O A N N E S

Ioannes 3. ab an. 997. ad an. 1010

TErtius huius nominis, *ſed triceſimus à B. Benedicto Abbas effectus, ſedit annis duodecim, menſibus ſex.* Oſtienſis lib. 2. cap. 22. A quo variant Indices; nam qui in Codice eſt 202. illi imputat annos *XI.* & menſes *VI.* ſed vicino errore, pro annis *XII.* (&c. alter vero ſubtiliori, vt ſolet calculo, dat annos quidem *XII*: ſed menſes *IV.* & dies *XXIIX.* quæ nihilominus diſcrepantia nil noſtram remoratur Chronologiam, quin rectè procedat; nam ſiuè dicas, Ioannem hunc tertium ſuſcepiſſe Abbatiam 14. Kal. Octobris, anno 997, à qua die ad 15. Kal. Aprilis & annum 1010. qua ipſe obijt, anni computantur cum Oſtienſi 12. & menſes 6: ſiuè Abbatem electum putes 7. Kal. Nouembris, prædicto anno 997; & cum Indice præfato imputes eius ſedi vſque ad dictam diem 15. Kal. Aprilis, annos 12; menſes 4; dies 22, in idem recurrit. Et verò Ioannem iam deſcripto anno obijſſe, teſtatus etiam eſt Anonymus Caſſinenſis in Chronico Neapoli edito, ad quem annum ſic habet. *Obiit Ioannes Abbas Beneuenti.* nec de alio, quam de hoc noſtro ſermonem ibi haberi verearis, quod videas ab Oſtienſi lib. 2. cap. 28. affirmari, ipſum apud Caſſinenſe Monaſterium præmemorata die 15. Kal. Aprilis à viuis diſceſſiſſe; ſiquidem in Anonymo tò *Beneuenti.* non locus decumbentis Ioannis, ſed patria demonſtratur, *qui ex illuſtri Beneuentanorum ciuium proſapia genus duxerat,* vt Oſtienſis tradit, ſimulque innominatus ille Chronologus, qui nec alios, quam Caſſinēſis Monaſterij Abbates ſuo admiſcuit operi. *Hic vero Ioannes* (Oſtiēſis etiam ſunt verba lib. 2. c. 22.) *primo anno ordinationis ſuæ recepit Præceptum confirmationis*

totius

totius Abbatiæ ab Ottone Imperatore (videlicet tertio) *quo etiam tempore idem Imperator in Caſſinenſi Monaſterio per aliquot dies remoratus , duas coronas argenteas B. Benedicto obtulit*:in anno ſcilicet Chriſti 998; quo Otho in Italia adfuit, ac Beneuentum ſe contulit, vt perhibet Robertus Tuitenſis apud Baronium: quique primus fuit annus Ioannis, inchoatus ab anno antecedenti. *Huius anno tertio* (verbis dicam eiuſdem Auctoris lib. 2. cap. 24) *qui eſt Milleſimus ab Incarnatione Domini, ſupradictus Imperator Beneuentum venit,& cauſa pœnitentiæ,quam illi B. Romualdus iniunxerat,abiit ad Montem Garganum; reuerſuſque conſequenter Beneuentum,petiit ab eis corpus S.Bartholomæi Apoſtoli;qui nihil tunc illi negare audentes,callide illi pro corpore Apoſtoli,corpus B. Paulini Nolani Epiſcopi, quod ſatis decenter apud Epiſcopium ipſius ciuitatis erat reconditum, oſtenderunt;& eo ſublato,receſſit,tali fraude deceptus: Quod poſtquam reſciuit, nimium indignatus, ſequenti tempore perrexit iterum ſuper Beneuentum, & obſedit eam vndique per dies multos:ſed nihil aduerſus eam præualens, Romam reuerſus eſt.* Hactenus ille,rem enarrans apud antiquos ambigui ſermonis; nam Otho Friſingenſis lib.6.cap.25. Gotfridus Viterbienſis Par.17. vbi de Othone 2; & ex ijs Blondus in Hiſt. Rom. Dec.2.lib.3. & Sigonius de Regno Italiæ lib.7. alijque recentiores verum corpus S.Bartholomæi Romam quidem abſportatum ſcribunt,ſed ab Othone 2;& in anno 983:cum Imperator ille ex cauſa alibi minutius exponenda in Beneuentanos indignatus,eam vrbem vi cepit, ac diruit; quibus ſubſcribit Martinus Polonus in Chron. lib. 4: nec tamen ab Oſtienſis narratione prorſus abit, & ipſe perhibens,Othonem 3.è Monte Gargano redeuntem corpus S.Paulini Nolani à Beneuentanis, ſed nullo deceptum dolo,accepiſſe;hoc ſcilicet pacto diſcordes ſententias conciliians, atque Romanis obſecundans, quibus cum Beneuẽtanis de Oſtienſis dicto nec dum conſtat. His autem ſic diſſidentibus,de quo in præſentiarum nil quæro, conſiſtit tamen Abbatum Caſſinenſium noſtra Chronologia, annuſque Chriſti milleſimus cum tertio anno Abbatis Ioannis aptiſſimè ab Oſtienſi eſt comparatus. Qui Abbas, vt

Ioannes 3. ab an. 997. ad an. 1010

Digitized by Google

Ioannes 3. ab an. 997. ad an. 1010

idem perhibet Auctor lib. 2. cap. 29. *eo quo defunctus eſt anno*(nempè 1010) *quendam nepotem ſuum Ioannem, cognomento Rotundulum, quem ante dies non plurimos Monachum fecerat, ad mortem veniens, in Abbatem ſubſtituit, paucis admodũ ſuper hoc ſibi cõſentiẽtibus, vel potius coactè id ſufferentibus Monachis. Quorum autem pars potior, ac ſanior erat, nimis hæc indigne ferentes, & Neophytum tantæ Congregationi pręeſse minime congruum iudicantes, poſt menſes aliquot mandauerunt Pandulfo Principi Beneuętano* (fruſtra viri docti hanc lectionem vno, alteroque modo ſolicitant, quæ ex omnibus editionibus, & ex M. S. eſt exemplari, atque ex Beneuentanorum etiam Principum Genealogia, & Chronologia quam ſolidiſſimè firmatur) *vt veniret, filiumque ſuum Atenulfum illis in Abbatem ordinandum adduceret.* Quibus ad votum peractis (pergit Oſtienſis) *Rotundulus tali ordine pulſus, Beneuentum rediit, atque patrocinio propinquorum, & conſenſu, ac conceſſione præfati Principis, Monaſterii Sancti Modeſti in eadem vrbe Abbatiam recepit.* Per reſiduos igitur menſes prædicti anni 1010, quo deceſſerat Abbas Ioannes 3; perque menſes aliquot alios inſequentis anni 1011. præſediſſe Ioannem hunc Rotundulum, dicẽdum eſt, Monachis interim ſe ei ſubeſſe indignantibus, ac Principem Beneuentanum occulta primum conſpiratione, dein etiam legatione aduocantibus, reque haud dubiè ſermonibus vltrò, citròque habitis aliquantiſper, & ad exitum ferè Veris anni 1011. dilata; quo tempore Atenulfum ſuffectum fuiſſe, ſtatim exponam. Silent autem tum Oſtienſis, tum ambo Indices definitum Rotunduli ſpatiũ; cuius nec nomen quidem in iis legitur, deque eo ad vtrorumq; exemplũ nullus mihi peculiaris habendus eſt ſermo.

Ioannes 3. ſedit à 14. ferè Kal. Octob. ad 15. Kal. Aprilis per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Ioan.	An.Ch.	Ind.	Ioan.	An.Ch.	Ind.	Ioan.
997	10	1	1002	15	6	1007	5	11
998	11	2	1003	1	7	1008	6	12
999	12	3	1004	2	8	1009	7	13
1000	13	4	1005	3	9	1010	8	Con-
1001	14	5	1006	4	10	tinuat an. 13. nõ exact		

IOANNES Rotundulus ſedit à 15. Kal. Aprilis anni 1010. ad exitum ferè Veris anni 1011.

ATENVLFVS.

PAndulfi 2. Principis Beneuentani filius, quem Otho Imperator (ſecundus videlicet) puerum à patre obſidem, vt Oſtienſis perhibet lib. 2. cap. 29. ſuſceperat, ab Imperatoris cuſtodia cum euaſiſſet, Beneuentum redijt; atque cucullam, ſub qua fugiens latitauerat, ex concepto in infirmitate, dum ad ſuos remeat, voto, abijcere nolens, Monachus factus, degebat Beneuenti, quo tempore ad ſuſcipiendam Caſſinenſem Abbatiam fuit à Monachis inuitatus. Illum, fortè, Pandulfus pater, vt Othonis arma in anno 982. à ſe repelleret, ac patrium Principatum Beneuentanorum in anno antecedenti, expulſo Landulfo filio Pandulfi Caputferrei, adeptum retineret, in pignus promiſſæ fidelitatis ei tradiderat. Qui iam dicto ordine *Abbas electus triceſimusſeptimus, ſedit annis vndecim*, Oſtienſi perhibente l. 2. c. 31. & vtroq; Indice. *Huius anno ordinationis tertio* (verba ſunt eiuſdẽ Auctoris ibid.) *Domini vero milleſimo quartodecimo, quo tẽpore Paſchalis feſtiuitas ipſa die S. Marci iuxta calculi rationem extitit, Henricus Rex venit Romam, & Coronam Romani Imperii de manu Benedicti 8. Papæ recepit.* Quæ Henrici coronatio, vt ex alijs conſtat monumentis, peracta cum fuerit 6 Kal. Martij; dicendum certè eſt, primũ annum Atenulfi numerari cœptum poſt Februarium anni 1011. & ſanè ante Aeſtatem; quandoquidem idem Oſtienſis lib. eod. cap. 37. tradit, *huius Abbatis anno ſeptimo* (nempè inchoato) *cœpiſſe Normannos, Melo Duce, expugnare Apuliam*; quod Anonymus Caſſinenſis in annum refert 1017; ſimulque Lupus Protoſpata, hic per menſes Aeſtiuos id geſtum indicans, ambo autem Oſtienſi concordes; qui *ante hos circiter ſexdecim annos*, ſcilicet vergente anno Chriſti Milleſimo, Nortmannos numero quadraginta Salernum ab Saracenis obſeſſam liberaſſe prodit, idque nec in alium annum retulit præfatus Anonymus. Leo autem cautè addidit tò. *circiter*, aperiens, ſe eam ſummam annorum ſexdecim

Atenulfus, ab an. 1011 ad ann. 1022.

cim

*Atenulfus ab an.*1011 *ad ann.* 1022.

cim ad exactiſſimi calculi rationem minimè ſupputaſſe. Atenulfi itaque Epocha ſtatuenda erit in Vere iam dicti anni 1011; vel ad exitum Veris. Qui iram cauens prædicti Henrici, ex cauſis Oſtienſi deſcriptis lib. 2. cap. 39 *cupienſq; Conſtantinopolim ad Imperatorem confugere, Hydruntum, mare ingreſſurus, perrexit; conſcenſaque naui, naufragium paſſus, atque demerſus eſt*: in anno videlicet 1022. ſicut eiuſdem ſedis ſpatium annorum vndecim exigit, ac Anonymus Caſſinenſis, recentioreſque omnes vna ſimul adfirmant. Ipſe quidem in viuis agebat, Abbatiam retinens menſe Maio, anno dicto; quando data reperitur Chartula in Regiſtro Petri Diaconi exarata pag. 157. à tergo, in qua eius fit mētio, ſcilicet *anno ſeptimo Principatus Paldulfi* (in Regiſtro eſt. *anno tertio.* ſed manifeſto errore, ex repetitione anni 3. Paldulfi filij) *& tertio anno Principatus Paldulfi filij eius, mēſe Madio, Indictione quinta.* Sanè Atenulfi tempore quinta Indictio haud in alium annum incidit, quam in 1022. Dies vero eius obitus nemini adnotata, conijcienda videtur in menſem Iunium, nam ſucceſſor Theobaldus in exitu eiuſdem menſis electus eſt, de quo ſtatim.

Atenulfus ſedit ab exitu ferè Veris ad menſem Iunium per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Aten.	An.Ch.	Ind.	Aten.	An.Ch.	Ind.	Aten.
1011	9	1	1016	14	6	1021	4	11
1012	10	2	1017	15	7	1022	5	Continuat annus 11. Atenulfi.
1013	11	3	1018	1	8			
1014	12	4	1019	2	9			
1015	13	5	1020	3	10			

THEOBALDVS.

*Theobaldus ab an.*1022 *ad ann.* 1035.

IN Abbatē ſublimatus eſt 4. Kal. Iulij, eodem anno, quo Atenulfus trāſmarinum iter ſuſceperat, deceſſeratque, cum in Monaſterio Caſſinenſi adeſſet ſuperius dictus Imp. Henricus, & Romanus Pontifex Benedictus 8; à quo *die altera Natiuitatis Apoſtolorum Petri, & Pauli honorabiliter eſt conſecratus*; vt Oſtienſis lib. 2. cap. 42. & eius deflorator Anonymus Caſſinenſis teſtantur. Quo etiam tempore Odi-

lo

lo Cluniacenſis Abbas, eodem adfirmante Oſtienſi lib. 2. cap. 52. ad Caſſinum ueniens, de B. Mauri Sacris reliquijs Caſſinenſibus ſe tranſmiſſurum promiſit; quod *poſt ſeptem annorum* vertigines re compleuit (hoc eſt exacto Chriſti anno 1029) ſed iam Theobaldo in Marchias digreſſo, perſecutionem Pandulfi Principis Capuæ declinante. *Hic vero ſecundus, & triceſimus huius Cœnobii Abbas* (verba ſunt Oſtienſis lib. 2. cap. 51) *ſedit annis tredecim*. ſicut etiam habent ambo ſæpius laudati Indices. *Primo autem anno eius Abbatiæ* (nempè non dum exacto) *anno Dominicę Incarnationis* 1023. *præfatus Pontifex Benedictus duo argentea ſcrinia, plurima Sanctorum pignora continentia, ad Eccleſiam Caſſinenſem direxit*, quod ab eodem Auctore adnotatur lib. 3. cap. 30. Sed cum Pandulfus huius nominis quartus Capuæ Princeps, qui in anno 1022. ab Imp. Henrico carceri mancipatus, ipſoq; Imp. in anno 1025. defūcto, vinculis ſolutus, Capuam per annum integrum, atq; dimidiū, vt perhibet Oſtienſis lib. 2. cap. 57. (per annum habet Anonymus Caſſinenſis) obſeſſam, & expugnatam iterum obtinuiſſet, nempè ante menſem Maium, Indictione nona, anno videlicet 1026, quod ex antiquis Chartulis conſtat à Michaele Monacho in ſuo Sanctuario pag. 640, & à Conſtantino Caietano in Commentario in Vitam Papę Gelaſij 2. pag. 29. relatis cum, inquam, Princeps ille Pandulfus Capuam iam dicto anno denuò recepiſſet (dicam cum Oſtienſi) *Theobaldum Abbatem, ſimulata beniuolentia ſecum apud Capuam, quaſi pro vtriuſque ſecuritate, remorari rogauit: immo coegit. Quod ille* (pergit idem Auctor lib. 2. cap. 59) *cum per annos fermè quatuor ſuſtinuiſſet* (ad annum vſque 1030) *clam mandauit Sergio Duci Neapolitano, vt conſtituto condicto die cum militibus ad locum deſignatum veniret, ſeque reciperet; quod & factum eſt.* Atque hoc pacto Neapolim incolumis ductus, *inde poſt dies aliquot in Marchias eſt profectus* (tunc S. Mauri reliquiæ Caſſinum allatæ fuerunt) *vbi in Monaſterio S. Liberatoris per quinque circiter annos, vſque ad obitum, eſt honeſtiſſimè conuerſatus*. Defunctus verò eſt 3. Non. Iunij, vt idem Oſtienſis perhibet lib. 2. cap. 62: decurrente ſcilicet anno Chriſti 1035. quod nulla hæſita-

Theobaldus ab an. 1022 ad ann. 1035.

Theobaldus ab an. 1022 ad ann. 1035. hæſitatione affirmo;nec auctoritate moueor editi Chronici Anonymi Caſſinenſis;in quo maxima illa,celebriſque Solis defectio in anno facta 1033,in feſtiuitate S. Petri,cæteraq;ſuperioribus annis geſta, in ſuos annos recto ordine cum fuerint relata, Theobaldi tamen obitus incongruè cũ anno comparatus eſt 1034. Qui anticipationis perpetuus eſt in eodem Chronico error ab anno iam dicto 1034. ad annum 1152:ex errore ſcilicet olim commiſſo in exemplari Caſſinenſi,ſignato Num. 47,exquo illa eiuſce Chronici pars fuit deprompta.Quem ſimul errorem in alio Caſſinẽſi exemplari,qui adſutus ſcripto eſt Chronico Oſtienſis, & Petri Diaconi, pariter inſidere obſeruaui , & ad annum vſque cuſtoditum 1188; ad quẽ annum librarius cõmiſſi à ſe errati his verbis monẽdũ lectorẽ duxit.*Vſq;modò* inquit, *anni Dominicæ Incarnationis,& Indictiones , & cætera, quæ debuerant nigræ ſcripturæ præponi,fuerunt poſtpoſita* (ſingulæ enim annorum , cæterorumque temporũ Notę ſingulas lineas occupantes , ex conſueto tunc more rubrica fuerant depictæ) *de hinc vero præponuntur anni Domini , & cætera*:quod ſeruauit.At in Codice ſignato Num. 199.tempora cum fuiſſent bene digeſta;ſeù, vt verius dicam, in Codice illo perpetuus eiuſmodi error cum fuiſſet congruè recenſitus, hinc accidit, vt cætera pars editi Anonymi, quæ ab anno 1154,ex eodem Cod.exſcripta fuit,nullo tali vitio laboret. Sed de his nunc ſatis.

Theobaldus ſedit à Natiuitate Apoſtolorum,hoc eſt à 3. Kal. Iulij ad 3 Non.Iunij per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Thdo.	An. Ch.	Ind.	Theo.	An.Ch.	Ind.	Theo.
1022	5	1	1027	10	6	1032	15	11
1023	6	2	1028	11	7	1033	1	12
1024	7	3	1029	12	8	1034	2	13
1025	8	4	1030	13	9	1035	3	Continuat annus.13.
1026	9	5	1031	14	10			

SEDES VACAT

Sedes vacat ab an. 1035 ad ann. 1036. D*Efuncto Abbate Theobaldo*, inquit Oſtienſis lib. 2. cap.62, *Monachi quidem nullam electionem abſque Principis* (Capuæ ſcilicet) *nutu facere præſumebant: cumque*

iam

iam ferè annus euolueretur, præfatus Princeps quendam Monachum tunc in Capuano Monaſterio Præpoſitum, Baſilium nomine, genere Calabrum, qui olim, non dum Monachus apud Epiſcopium S. Stephani Miniſterialis officiũ geſſerat (redditus curauerat Eccleſiæ Cathedralis) *eligere complacet.* &c. *Sedervacat ab an. 1035 ad ann. 1036.*

Sedes igitur vacauit à 3. Kal. Iunij anni 1035. ad eundem Menſem anni ſequentis 1036.

BASILIVS.

ABbas triceſimus tertius, ſedit annis duobus. Oſtienſis, cui concordant Indices, lib. 2. cap. 63: ſcilicet ſuppurandis ab anno 1036. menſe Iunio ad Prid. Idus Maij anno 1038; quo Richerius eius ſucceſſor eſt electus. Sed Anonymus Caſſinenſis in impreſſo Cod. ex errore ſuperius dicto, Baſilium figit ad annum 1035. anno videlicet citius, eademque anticipatione Richerium ad annum 1037, nec non cætera omnia concurrenti tempore geſta peruersè notat. Chartula autẽ in Regiſtro Petri Diac. exarata pag. 143. quę data habetur *anno* 19. *Principatus Paldulfi* (ſcilicet 4.) & 16. *Paldulfi* (ſcilicet 5.) *eius filii, menſe Auguſto, Indictione* 2. (hic eſt annus Chriſti 1034.) *in Sancto Germano.* nec deprauatæ Anonymi fauet editioni, vt patet: nec ipſa per ſe conſiſtit; ni velimus ex vnius negligentiſſimi Notarij notula omnem damnare Abbatum Caſſinenſium ex firmiſſimis documentis ductam hactenus conſtantiſſimam Chronologiam. *Anno autem Dominicæ Incarnationis milleſimo triceſimo octauo Conradus Imperator* (carptim Oſtienſis verba ex ipſius libro 2. cap. 64. excerpo) *cum valido nimis exercitu tranſitis Alpibus, Italiam cum intraſset, veniſſetque Mediolanum, ibi de huius Monaſterii Prioribus aliquot illum adeuntes, vniuerſa, quæ per tot annos à Principe Pandulfo mala pertulerant, retulerunt, orantes, vt tandem dignaretur venire, ac B. Benedicti Cœnobium de tanti Tyranni manibus dignaretur eripere.* Sic ille, de his, quæ ad tempus expulſi Baſilij ſpectant, nam aliquantò poſt ſubdit. *Imperator Capuam eſt profectus, vt B. Benedicti Cœnobium de ſeruitute nequiſſimi Principis liberaret; quem Pandulfus præſtolare* *Baſilius ab ann. 1036. ad an. 1038*

Baſilius ab ann. 1036 ad an. 1038 *minimè auſus, vna cum prædicto Abbate ſuo in Roccam Sanctæ Agathæ, arrepta fuga, ſe contulit; cum quo demum Conſtantinopolim adiit ad Imperatorem, cauſa adiutorii, ſiue pecuniæ.*

Baſilius ſedit à Menſe Iunio ad Kal. eiuſdem menſis per ſubſcriptos annos.

An. Ch.	Ind.	Baſil.	An. Ch.	Ind.	Baſil
1036	4	1	1038	6	Continuat an. 2.
1037	5	2			

RICHERIVS.

Richerius ab an. 1038 ad ann. 1055. Abbas Leodienſis Imperatorem Conradum in Italiam ſequutus, ab Abbatiam Caſſinenſem translatus eſt hoc ordine. Capuam intrauerat Imperator in ipſis vigiliis Sanctæ Pentecoſtes, quæ eo anno 1038. celebrata eſt Prid. Idus Maij; alteraque die ciuitatem egreſſus, apud Capuam veterem tentoria fixerat; eodemque in loco manens, eum Monachi Caſſinenſes adierunt, rogantes, vt opere compleret, quę verbis promiſerat: Abbatem ſibi ante omnia conſtitui poſtulantes; quo annuente, Richerium elegerunt, vt pluribus tradit Oſtienſis lib. 2. cap. 64. Ipſe igitur *natione Bauarus* (verba ſunt eiuſdem Auctoris cap. 66) *triceſimoquarto ordine Abbatiam huius loci ſortitus, ſedit annis decem & ſeptem, menſibus ſex. Cui Conradus Imp. anno, quo Abbas ordinatus eſt, apud Beneuentum Præceptum aureo ſigillo bullatũ de vniuerſis Monaſterii pertinẽtiis fecit. &c.* De ſpatio illius ſedis concordat Index in Codice 202; ſed alter addit dies decem; atque hoc pacto electum demonſtrat Kal. Iunij; nam apud Aternum deceſſiſſe 3. *Idus Decembris, anno milleſimo quinquageſimoquinto*, idem perhibet Oſtienſis lib. 2. cap. 90. Editus Anonymus Caſſinenſis conſueto errore obitum Richerij notat ad annum 1054. Sed nec Oſtienſis abſque culpa (ni luxatus ſit eius textus) dum tradit lib. 2. cap. 76. Laidulfum Teanenſem Comitem aliquanto poſt Nortmannos eiectos è Terra Caſſinenſis Monaſterij in anno 1045. de quo ibidem cap. 70, fraude captum fuiſſe à quodam Ardemanno, propinquo Abbatis Richerij. Nam

Char-

Chartula apud Regiſtrum Petri Diaconi pag. 202. Laidulſum ex ea captiuitate dimiſſum manifeſtat in *anno 22. Principatus Guaimarii, Principatus Capuę anno 3; Ducatus Amalfiæ anno 2; Ducatus Surrenti anno 1. menſe Auguſto; Indictione octaua*: hoc eſt in anno Chriſti 1040; qui tertius ſanè fuit annus ab anno 1038, quo Guaimarius Princeps Salerni, eodem adſirmante Oſtienſi lib. 2. cap. 64. Capuæ Principatum ab Imp. Conrado obtinuit, de quo fuſius alibi. Omittendum autem hoc loco non eſt, B. Benedictum, vt apud eundem habetur Auctorem lib. 2. c. 71. ipſa nocte, quæ diẽ memoratæ expulſionis Nortmannorum præceſſit, per viſum dicentem cuidam ruſtico viro, ſe in Caſſineſi Monaſterio diù cum Fratribus habitaſſe, ſed ab illis ingratis ſibi exiſtentibus dein receſſiſſe, ac Ieroſolimam abijſſe; ibique per XL, & amplius annos cũ B. Stephano cõmoratũ (an per annos LX: ab obitu ſcilicet Abb. Aligerni, & ab anno 986. ad annum iam dictum 1045; poſt cuius ætatem res Caſſinenſium frequentibus actæ fuerunt infortunijs?) ipſa tãdem die ad illos redire: prædictum, inquam, Diuum videri eiuſmodi ſermone exponere ſimul voluiſſe, ob parem per eoſdem annos B. Protomartyris ab Capua diſceſſum, cuius ipſe antiquiſſimus habebatur, eſtque nunc etiam Patronus, ac præcipuus tutelaris, eandem vrbem poſt mortem Principis Pandulfi Caputferrei, & ab anno 981 ad eandem vſque diem ærumnoſas ſibi ſuorum Principum mutationes, aptiori loco enarrandas, pertuliſſe: illaſq; prę omnibus alijs acerbiores, quibus ob impietatem Pandulfi 4. ſæpius, & acriter diuexatam fuiſſe conſtat. Qui Princeps ſuorũ tandem impiorum facinorum luctuoſiſſimas luit pœnas, ad Infernales damnatus cruciatus; ſicuti viſione cuiuſdam Pythagoræ ab Abb. Deſiderio Dialogorum lib. 1. deſcripta declaratur; quam etiam teſtatus eſt Oſtienſis lib 2. cap. 60; ſe illam accepiſſe perhibens à quodam Pandulfo, qui eam ab Pythagora metipſo acceperat. Nec eſt, quod à Pandulfo illo talem hic Auctor audire nequiuerit narrationem; quã vir doctus altero etiam parum firmo perſuaſus argumento minimè ab illo deſcriptam, ſed in eius Chronicon ab alijs inſertam putauit (vtinam ſic feciſſet de ea viſione Soli-

Richerius ab an. 1038 ad ann. 1055.

 tarij,

Digitized by Google

Richerius ab an. 1038 *ad ann.* 1055.

tarij, de qua dixi in Hiſtoria PP. Langobardorum pag. 222.nec à Petri Damiani vel fide,vel diligentia iterato, lõgoque ſermone recedendum eſſe contendiſſet)Nàm Oſtiẽſis ibi verbis illis.*cuius ſuperius memoriam feci, qui non longo ante tẽpore defunctus fuit.*&c.de Principe Pandulfo 4.loquebatur; cui ſi Deſiderius fuit æqualis:& ipſe, qui Deſiderio Chronicon ſuum dicauit,ætate ſimul propinquus haud dubiè fuit.

Richerius ſedit à Kal. Iunij ad. 3. Idus Decembris per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Rich.	An.Ch.	Ind.	Rich.	An.Ch.	Ind.	Rich.
1038	6	1	1045	13	8	1052	5	15
1039	7	2	1046	14	9	1053	6	16
1040	8	3	1047	15	10	1054	7	17
1041	9	4	1048	1	11	1055	8	18
1042	10	5	1049	2	12	An.18.non exactus.		
1043	11	6	1050	3	13			
1044	12	7	1051	4	14			

PETRVS.

Petrus ab ann. 1055 *ad an.*1057

QVintus & trigeſimus huius Monaſterii Abbas, ſedit anno vno,menſibus quinque. Oſtienſis lib.2. cap.92. & Index in Codice 202. Minutiori autem calculo ſedit alijs diebus XII; ſupputandis à die obitus prædeceſſoris eius Richerij ad electionem vſq; ſucceſſoris Friderici. Nec dubito,hanc dierum ſummam reſtituendum eſſe in altero Indice Abbatum,in quo ſupra antedictos annum, & menſes Petro imputantur dies *XVII.* Ille verò electus cum fuiſſet,vt idem habet Oſtienſis lib.3.cap.7.per eos dies,quibus Victor Papa ſecundus Florentiæ commorans pergere vltra montes ad Imperatorem diſponebat Henricum 2; ad quem perhibent illum perueniſſe in anno 1056; cumque ipſius electio celebrata fuiſſet inſcio præfato Pontifice, idq; *ille nimis indignè,* vt Oſtienſis vſurpem verba lib.2. cap.93. *tuliſſet*, eò tandem deuentum eſt, vt Petrus Abbatia ſe abdicarit, *in quinta Feria poſt Pentecoſten anno* 1057: hoc eſt 11.Kal.Iunij; nam dicto anno Feſtũ illud incidit in 15.Kal.

prædi-

Digitized by Google

prædicti menſis,eodemque anno Pontifex Victor 2. in Italiam reuerſus fuerat. *Petrus ab ann. 1055. ad an. 1057*

Petrus ſedit à 3. Idus Decembris ad 11. Kal. Iunij per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Pet.	An.Ch.	Ind.	Pet.
1055	8	1	1057	10	Continuat annus 2. non exactus.
1056	9	2			

FRIDERICVS.

EX Oſtienſis dicto lib.2.cap.94.*altera die poſt abdicationem Petri, ideſt ſexta Feria poſt Pentecoſten, ingenti gaudio,& exultatione cunctorum de more Monaſterii Abbas electus eſt, Anno Domini Milleſimo quingenteſimo ſeptimo. Qui natione Lotharingus* (ſic pergit idem Auctor cap.95.) *trigeſimus ſextus Abbas huius Cœnobii, ſedit menſibus decem*; quod etiam ſpatium ei imputat Index in Cod. 202;ſed alter addit dies. VIII;quos VII. fuiſſe meus me docet calculus: verum minutiora iſta minus curo. Cum autem Fridericus Abbatiam Caſſinenſem regendam ſuſcepiſſet, qua dictum eſt,die;nec multo poſt ab antedicto Pontifice Victore 2.Presbyter Cardinalis,titulo S.Chryſogoni fuiſſet ordinatus,eodem Papa defuncto 5. Kal. Auguſti eiuſdem anni 1057.in Papam electus ipſe eſt,atque appellatus Stephanus 10:*quoniam Feſtum S.Stephani Papæ* (inquit Oſtienſis lib. 2.cap.96)*eo die celebrabatur.*hoc eſt 4.Non.eiuſdem menſis. Aduixit vero Abbas ſimul,& Pontifex ad diem 4.Kal.Aprilis inſequentis anni 1058;cum iamdudū circa Natalis Domini Feſtiuitatem,anni ſcilicet antecedentis,graui languore detentus, in Monaſterio degens Caſſinenſi,poteſtatem feciſſet Prioribus noui Abbatis eligendi;qui Deſiderium præficiendum eſſe cōſtituerunt,ipſomet Stephano electionem comprobante;ſed tali conditione, vt ille Abbatiam non antea ſuſciperet, quam è Conſtantinopolitana legatione eodem tempore ei commiſſa,fuiſſet reuerſus.Pontifice autem poſt tres menſes vita functo, Deſiderius, qui ex Italia non dum diſceſſerat,à ſuſcepto deſiſtens itinere, deſignatam Præfecturam ſtatim adiuit,vt mox declarabo. *Fridericus ab an.1057 ad ann. 1058.*

Fri-

Friderieus ab an. 1057 *ad ann.* 1058.

Fridericus ſedit ab 10. Kal. Iunij ad 4.Kal. Aprilis per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Frid.	An.Ch.	Ind.	Frid.	
1057	10	1	1058	11		Continuat an.1. non exact.

DESIDERIVS.

Deſiderius ab an. 1058 *ad ann.* 1087.

VT Oſtienſis perhibet lib.3.cap.1.& ſeqq.'*ex Nobiliſſima Beneuentanorum Principum origine ſanguinis lineam ducens*,iuxta inferius deſcriptum annorum ordinem, primum Monachus,dein Abbas Caſſinenſis,ac tandem Romanus factus eſt Pontifex, nomine dictus Victor 3.Hic natus in anno ferè 1027, vocatuſque Dauferius,atque *in anno circiter vigeſimo ſuæ ætatis*,Chriſti 1046, patre à Nortmannis perempto orbatus,è ſolitaria, quam eodem tempore delegerat,vita à matre vi abductus,*perque annum penè integrũ*:nẽpè 1047. ſub arcta cuſtodia ſeruatus,exq; ea in anno dilapſus 1048,ætatis ſuæ 22.*Salernitanumque ad Principem Guaimarium,conſanguinitate ſibi propinquum, accedens, petenſque, vt quoniam in patria viuere Monachus non ſibi permittebatur,Deo quiete ſeruire apud illum liceret*, voti compos, ad Monaſterium Sanctæ Trinitatis, quod ad Cauam nuncupatur,ſe volente,ab eodem Principe tranſmiſſus fuerat:cum mater filium à propoſito dimouere non valens,ab illo impetrauit,patrocinio etiam fulcta Beneuentani Principis Landulfi,ſcilicet 6,(mallem.*Pandulfi*: nempe.3. patris eius) vt ſaltem Beneuentum rediret, atque apud Monaſterium S.Sophiæ ſub Monaſticha, vt expetebat, profeſſione degeret;quod ipſe non recuſauit, *ſicque tunc primum mutato nomine Deſiderius appellari cœpit,nam vſque ad id tempus Dauferius vocabatur*. Ibi autem *per aliquot annos* commoratus (puta tres, & ad annum vſque ętatis ſuæ 25: Chriſti 1051)ad Monaſterium Tremitenſe, in Inſulis Diomedeis ſitum,ſe contulit; vbi *non paruum tempus* (haud quidem diuturnius ſeſquianno,vel circa)exegit;vnde abiens in exitu ferè anni 1052: ætatis ſuæ 26; *& aliquandiù apud Traſimundum Comitem*,Theathinum videlicet, eiuſque vxorem *ſibi affinem* hoſpitatus: hoc eſt vſque ad initium Menſis Februarij

bruarij anni 1053: ætatis ſuæ 27;*ab ea die ad tertiam Dominicam poſt Paſcha per tres circiter menſes* apud montis Maiellæ Solitarios manſit;ac tandem iterum ad S.Sophiæ Monaſterium redijt.*Poſt vero non multos dies,* Papa Leone 9. è partibus vltramontanis regreſſo, ac Beneuenti degente,eidē factus valde familiaris, *in Altaris etiā officio illi adhæſit, & Euangelium ad eius Miſſas legit*:eopſe ſcilicet anno1053; quo idē Pontifex Mēſe Iunij à Nortmannis in Apulia bello victus,poſt nouem circiter menſes Romam repedauit,& in anno obijt 1054. At Deſiderius deinde in languorem decidens,Salernum petijt, ibique aliquantiſper commoratus, Beneuentum ad S.Sophiam remeauit, & *aliquantulo tempore exacto*,quoniam rumor increbuerat,Victorem Papam 2. ab vltramontanis partibus Romam aduenisse (aduenit Victor in anno 1055,ætatis Deſiderij 29) ad illum Florentiæ tunc degentem acceſſit, eodem ſcilicet anno Synodum celebrantem Florentinam; ibique *per aliquantulum tempus manens*,ad Petrum non ante multos dies,id eſt in exitu pręfati anni 1055, electum Abbatem Caſſinenſem, literis eiuſdem Papæ illi cōmendatus,receſſit, ineunte videlicet anno 1056:ętatis ſuæ 30.*à quo decenter ſuſceptus,ac Monaſticham conſecrationem adeptus, in eodem Monaſterio aliquandiù honeſte eſt conuerſatus; nec multo poſt ad Capuanum Monaſterium eſt transmiſſus Præpoſitus.Sed cum Pandulfus ipſius ciuitatis Princeps* (nempè quintus, quem hinc adparet non antea defunctum)*indigna quædam,iuxta priorum temporum conſuetudinem,ei vellet iniungere,* ipſe Capua ſecedens, ad Richardum ſe contulit, Auerſanum Comitem,*tunc præfatā vrbem obſidione expugnantem;ſicque in Obediētiis,* ſeu dicas Eccleſijs,ac prædijs ſitis extra vrbem, eidemque Campano S.Benedicti Monaſterio ſubiectis, *aliquandiù* ſe continuit. Verum Friderico Caſſinenſem Abbatiam obtinente in anno 1057,atque in Summum Pontificem eodem anno ordinato,ad illū *in menſe Auguſto* præfati anni,ætatis verò ſuæ 31.perrexit; à quo *paucis diebus elapſis* infirmus Caſſinum redijt;quò *poſt quatuor circiter mēſes* idē Pōtifex ſe cōtulit, deque nouo Abbate eligendo circa ipſam Natalis Domini feſtiuitatem Monachis poteſtatem fecit; qui Deſiderium concla-

Deſiderius ab an 1058. ad ann. 1087.

Deſiderius ab an. 1058 ad ann. 1087.

conclamarunt, ipſi Pontifici iam pridem apud Beneuentum, tempore Leonis 9. & nuper in Caſſinenſi Monaſterio *ante non plenum biennium*, tempore Abbatis Petri, etiam familiarius notum. Abbatiæ tamen adminiſtrationem haud ille ante obitum præfati Papæ ſuſcepit ex cauſa ſuperius in Friderico expoſita; cœpitque ſedere à die Paſchatis, anni 1058, quæ tunc incidit in 13. Kal. Maij. Romanum poſtea Pontificatum cum in Pentecoſte anni 1086. hoc eſt 9. Kal. Iunij: recuſaſſet, ſuſcepiſſet autem, fuiſſetque conſecratus *anno* 1087. 13. *Kal. Aprilis, die Dominico in Ramis Palmarum*, nomen ſortitus Victoris 3: Abbatiam nihilominus ad prædeceſſoris exemplum non dimiſit, ſed ad obitum vſque retinuit; qui, ſi Petro Diacono in Auctario ad Oſtienſem lib. 3. cap 71. iuxta fidem ſcripti exemplaris, & editionis Neapolitanæ ſteterimus, *migrauit ad Dominum* 16. *Kal. Octobris, anno Domini* 1087. *à Patris autem Benedicti anno DLXXIX.* (reſtituo. *DLIX.* vt declaratum eſt, vbi de Conſtructione Monaſterij Caſſinenſis) *cum præfuiſſet in huius Monaſterii regimine annis* 29. *menſibus* 4. *diebus* 16. *In ſede vero Apoſtolica ab ipſo ſuæ electionis exordio, anno vno, ſacrationis menſibus quatuor, diebus ſeptem*: Sin autem diligentiorem ſequemur calculum, deſcriptum in Indice præfixo Codici 202, ſedit Abbas (tempora ipſius Pontificatus præterita ibi fuere, quæ nec Petrus diligenter admodum computauit) ſupra iam dictos annos 29. integris menſibus quinque. Sed omnium diligentiſſimè auctor alterius Indicis illi dat *annos XXIX, menſes IV. dies XXIIX.* (ſic enim ibi dierum numerus reſtituẽdus eſt, qui modo habet dies *XXII*) quod ſanè annorum, menſium, & dierum interuallum defluxiſſe deprehenditur à 13. Kal. Maij, & à Paſchate anni 1058, ad 16. Kal. Octobris antedicti anni 1087. Editus Anonymus Caſſinenſis ex conſueto errore annum ſuſceptæ à Deſiderio Abbatiæ anticipat, ac pariter dimiſſæ; ſicuti intermedia etiã tempora, & geſta omnia anteuertit, excepto anno Dedicationis maioris Eccleſiæ Caſſinenſis, in anno celebratæ 1071; in quo cum Oſtienſi benè conuenit, hoc ipſo anno illam actam perhibens: ſic nempè eo loci ab eiuſdẽ editionis Auctore recenſitus, qui præfatæ celeberrimæ con-

conſecra-

ſecrationis annum memoriter, ac promptè retinebat; ſcriptumquæ exemplar, numero ſignatum 47, ex quo, vt in Theobaldo dixi, natus eſt eiuſmodi anticipationis error, ibi ſolummodo in Chriſti annis haberi aduerterat depràuatum. Sed præſtat nunc nõnullos Abb. Deſiderij actus, deſcriptos ab Oſtienſi, ad eiuſdem Auctoris normam, ſeriatim, & per tempora exponere. Qui lib. 3. cap. 12. inter priora eius geſta notat, quod *ille Adenulfo Caietano Duci gratiam Principis conciliauerit*: nempè Richardi primi; qui ex Comite Auerſæ Campanum Principatum limitata quadam poteſtate in anno obtinuit 1058; pleniſſimè autem in anno 1062; poſt quem annum, in anno videlicet 1063, atq; exacto mẽſe Maio, qui Deſiderij fuit annus 6; Richardum cum Adenulfo concordaſſe, eique Ducatum Caietanum retinere, ignotis nunc conditionibus, permiſiſſe, intelligere eſt ex innumeris antiquis Chartulis; in quibus ipſe vna cum filio Iordano, æque Principatus dignitate inſignito, Dux etiam Caietæ ab anno iam dicto 1063 appellari cœpit: quo ſimul tempore Romanã Cãpaniam peruaſerat, de quo fusè alio loco. *At Deſiderius*, inquit Oſtienſis lib. 3. cap. 28. *anno ordinationis ſuæ nono, Diuinæ Incarnationis milleſimo ſexageſimo ſexto, menſe Martio, Indictione quarta, Beati Benedicti Eccleſiam tam paruitate, quam deformitate theſauro tanto, tantæque Fratrum congregationi incongruam, euertere à fundamẽtis aggreſſus* (editus Anonymus Caſſinenſis hæc figit ad annum 1065. ſuo more) ipſam magnificentius inſtaurandam ſuſcepit; quam *intra quinquennij ſpatium abſolutam*, vt idem perhibet Auctor cap. 30, ſolemnitate maxima dedicandam à Summo Põtifice Alexandro 2. curauit, *die Kalendarum Octobrium, anno Incarnationis Diuinæ* 1071, *Indictione* 9. *die Sabathi. Tranſactis verò* (verba pariter ſunt Oſtienſis, ſed in Deſcriptione conſecrationum Eccleſiarum Caſſinenſium vna cum Quatuor antiquis Chronologis Neapoli ſub Ignoti Auctoris nomine edita) *à præfata Dedicatione tribus annis, totidemque menſibus, anno videlicet à Saluatoris Natiuitate* 1075. *incipiente, tertio Nonas Ianuarii Eccleſiam B. Bartholomæi Apoſtoli, quæ ad Occidentalem partem Maioris Eccleſiæ ſatis decenter ſita erat, cum grandi ite-*

Deſiderius ab an. 1058 ad ann. 1087.

Deſiderius ab an. 1058 ad ann. 1087.

rum lætitia dedicari fecit à Ioanne Epiſcopo Sorano (hic fuerat eiuſdem Cœnobij Monachus, vt Petrus Diaconus habet in Auctario ad Oſtienſem lib. 3. cap. 34. eandem deſcribens conſecrationem). *Quo etiam anno*(nempè 1075) *poſt octo circiter menſes, reliquæ duæ Baſilicæ in extremis exterioris Atrii, Turrium modo, hinc inde locatæ, pari ſtudio, & honore ſacratæ fuerunt 4. Idus Septembris.* &c. quæ etiam repetit idem Petrus loco prædicto. Atque hæc de Deſiderio. Cæterum idem Petrus iniuſtè à viro docto reprehenditur, quod lib. 3. cap. 42. præpoſtero ordine quandam à Campanis Clericis, ſeù dicas Canonicis cum Monachis Caſſinenſibus diſceptationem Capuæ habitam coram Gregorio 7. in *anno, vt ipſe putat, ſui Pontificatus primo,* Chriſti ſcilicet 1093: quo ſanè anno fuit Capuę Gregorius, retulerit poſt Synodū ab eodē Summo Pontifice Romæ coactam. Nam Petrus de ea Romana Synodo eſt ibi locutus, in qua ſtatutum eſt (eiuſdem Auctoris ſunt verba) *vt ſiquis à Laico Eccleſiæ inueſtituram acciperet, dans, & accipiens anathemate plecteretur.* At illam in anno Chriſti 1078. 6. Pontificatus Gregorij, 13. Kal. Decembris, Indictione 2. celebratā conſtat; cuius Acta habentur lib. 6. Epiſtolarum eiuſdem Papæ poſt Epiſt. 5. Quo ſimul anno, Kal. Iunij, Indictione 1. Gregorius Capuæ adſtitit, vt ex ipſius Epiſt. 1. prædicti lib. 6. aperitur: nēpè, ni fallor, cū Principe tūc agens Iordano de cōprimēdo Duce Roberto Guiſc. bonorū Romanæ Eccleſiæ inuaſore; in quem eodē tēpore etiā cōiurauerūt plurimi eius Comites; nam dicto anno 1078. Iordani pater Richardus, & ipſe Pontifici olim infenſus, ab excommunicatione ſolutus deceſſerat 8. Id. Aprilis, quinta Feria in Cœna Domini. Petrus verò poſt deſcriptam Romanam Synodum ſtatim de Clericis, & Monachis inuicem altercantibus verba fecit; nempè tempus non motæ, ſed deciſæ litis attendens, quæ definita videtur in eadē Synodo; extat enim in ipſius Petri Regiſtro pag. 21. Gregorij 7. Priuilegiū, *datū Romæ anno 6. ſui Pōtificatus, 7. Idus Decēb. Indictione 2. quo cēſuit præfatus Apoſtolicus* (verbis etiā dicā Petri) *tā Archiepiſcopū, quā & Capuanos Clericos in perpetuū ab illa quæſtione quieſcere.* &c.

Deſider. ſed. à 13. Kal. Maij ad 16. Kal. Octob. per hos ann.

An.

An. Ch.	Ind.	Deſid.	An.Ch.	Ind.	Deſid.	An.Ch.	Ind.	Deſid.
1058	11	1	1069	7	12	1080	3	23
1059	12	2	1070	8	13	1081	4	24
1060	13	3	1071	9	14	1082	5	25
1061	14	4	1072	10	15	1083	6	26
1062	15	5	1073	11	16	1084	7	27
1063	1	6	1074	12	17	1085	8	28
1064	2	7	1075	13	18	1086	9	29
1065	3	8	1076	14	19	1087	10	30
1066	4	9	1077	15	20	An.30.non exactus.		
1067	5	10	1078	1	21			
1068	6	11	1079	2	22			

Deſiderius ab an 1058 *ad ann.* 1087.

ODERISIVS.

Oderiſius ab an. 1087 *ad ann.* 1105.

TRiduò antequam Deſiderius, qui & Victor 3, vita deceſſiſſet,omnium Monachorum vnanimi voto,vt Petrus Diaconus tradit lib.3.cap.71.Abbas ab eodem Pontifice fuit conſtitutus;ſiuè,vt minutiori ſermone idem habet Auctor lib.4. cap.1. *Cum Papa grauiter infirmaretur, in Capitulo Fratrum ſe deferri in lecto præcepit; ibique admonuit Fratres,vt iuxta quod B.Benedicti Regula præcipit, Abbatem ſibi de ipſa Congregatione eligerent. Inter Fratres vero habito conſilio, omnes pari conſenſu prædictum Oderiſium, qui ex Marſorum Comitum origine lineam ſanguinis ducebat,ad tantum ordinem recipiendum dignum proclamantes, elegere. Quod cum prædicto Papæ Victori retuliſſent,ipſe voluntatem eorum,& electionem valde laudauit,eundemque protinus vocari faciens,omnino inuitum per Virgam,& Regulam de Abbatia inveſtituit; in qua ſedit annis decem & octo, menſibus duobus,diebus decem & octo.* Sic Petrus ibi. Sed Index in Codice 202.præſcriptos quidem annos,& menſes Oderiſio adſignat,nullos tamen addit dies, ex librarij fortè incuria; quos alter Index leui varietate notat 17; nam hic Abbas obijt, eodem teſtante Petro lib.4.c. 24; quarto Nonas Decembris, ſcilicet anno 1105.Etſi Anonymus Caſſinenſis in Codice edito annum electionis ipſius,æque ac obitus,non ſuo,ſed alieno vt ſolet,anticipat,errore. *Porrò cum ab hac*

Oderiſius ab an. 1087 ad ann. 1105.

Dedicatione (ſic pergit Oſtienſis in ſuperius laudata Deſcriptione poſt expoſitam conſecrationem binarum Eccleſiarum nouiſſimè actam, curante Abbate Deſiderio in anno 1075) *annus iam quartusdecimus, & ab Incarnatione Dominica milleſimus, & nonageſimus volueretur* (annos ſupputat 14. neſcio qua deceptus fallacia, qui ex ipſiuſmet calculo fuerunt quindecim, menſes duo, & dies octo) *tribus iam annis, & tribus ac ſexaginta diebus à tranſitu Reuerendæ memoriæ Deſiderii Abbatis elapſis, præſidente, atque iubente Domno Oderiſio Reuerentiſſimo ſucceſſore ipſius, dedicata eſt Eccleſia S. Confeſſoris Chriſti Martini, quam prædictus Abbas Deſiderius mirifice, ac pulcherrime in ſexdecim marmoreis columnis erexerat* (totidem columnas numerat Petrus Diac. lib. 4. cap. 8. qui lib. 3. cap. 34. decem & octo fuiſſe declarat) *Dedicata eſt autem 14. Kal. Decembris: ipſa videlicet die Octauarum eiuſdem Confeſſoris Chriſti Martini, Feria ſecũda.* Hæc ille, ipſiſſimiſq; verbis Petrus l. 4. c. 8. ex fide M.S. Codicis, & vtriuſque antiquioris Editionis; hoc tamen excepto, quod *annos* 14. *à Dedicatione Maioris Eccleſiæ*, hoc eſt ab anno 1071, elapſos tradit; quos Oſtienſis, vt dictum eſt, ſupputauerat ab recentiori conſecràtione minorum Eccleſiarum in exteriori Atrio ſitarum, atq; ab anno 1075. Ex quo manifeſtè intelligimus, haud hunc ipſum Petrum, vt alij ſibi perſuaſerunt, eiuſmodi Deſcriptionis fuiſſe Auctorem; ſed quem dixi Oſtienſem, qui palam id teſtatur, cũ ibidem ſpondet, ſe *alio loco*, nempè in grandiori Chronico, quod re compleuit lib. 3. cap. 28. & ſeqq; *cum reliquis operibus prædicti Domni Abbatis Deſiderii latius expoſiturum, quanta gloria, quantaque frequentia maior illa Eccleſia fuerit conſecrata*. Et verò quiſquis eiuſce deſcriptionis putandus ſit Auctor, ille quidem *propriis oculis viſa* ſcribere ſe adfirmat, haud cũ Petri æuo comparãda; qui in anno Chriſti 1115. primum ſuæ ætatis agebat luſtrum, eodemque tempore B. Benedicto fuit oblatus: de quo dicam infra in Abb. Girardo. *At annis poſt iſta tribus* (ſic Oſtienſis vbi ſupra poſt deſcriptam conſecrationem Eccleſiæ S. Martini, in anno actam 1090) *& tribus inſuper, ac ſeptuaginta diebus exactis, anno ſcilicet Incarnationis Dominicæ* 1094; *Indictione ſecunda,*

da, Menſis Ianuarii die trigeſima, ſecunda Feria(Characteres hi omnes iam dicto competunt Chriſti anno) *dedicata eſt Eccleſia B. Andreæ Apoſtoli, præſidente Abbate Oderiſio: ea nimirum die*(hoc eſt recurrente) *qua Caſtrum, quod Fratte dicitur, recepimus; quod videlicet triennio antè*(in anno 1091) *à vicinis Normanis furatum nobis fuerat, atque peruaſum, ſed die* .... (ſuppleo. 3. *Kal. Februarii*) *Domino auxiliante, receptum, atque ob ſempiternam illius triumphi memoriam in eadem die*(anniuerſaria, vt dixi, ac trãſacto triennio) *cõſecrationis hoc ſolemne ſtatutum.* Sic ibi. Nec in alium annum hanc Dedicationem retuliſſe videtur editus Anonymus Caſſinenſis, conſueto anticipationis errore eam notans ad annum 1093; ad quem etiam & ad Indictionem nihilominus ſecundam, diemque Ianuarij trigeſimam eam refert Petrus Diaconus lib. 4. cap. 9. in vniuerſis Editionibus, & in manu exarato exemplari; ſed mente certè lapſus; nec aduertens Indictionem ſecundam haud competere anno à ſe deſcripto, ſed anno 1094, cui rite aſſignat Oſtienſis; ipſeq; ſuo ſe gladio confodit Petrus, conſecrationem actã conſentiens triennio poſtquam Caſtrum Frattarum fuerat recuperatum; ipſius autem amiſſionẽ, & recuperationẽ certis temporum characteribus circumſcriptam, in annum reijciens 1091: perhibet enim Caſtrum deperditum *in Feſtiuitate S. Priſcæ,* hoc eſt 15. Kal. Februarij, *perque integram hebdomadam,* ad diem ſcilicet 7. Kal. eiuſdẽ menſis, inuaſorem commonitum ab Abbate, vt illud redderet, *& quarta tandem die,* tertio videlicet Kal. menſis antedicti, fuiſſe à Monachis receptum; *ſeptima verò die,* nempè ab tranſacta hebdomada illa, hoc eſt 4. Non. Februarij, *dum præfatus Abbas cum Papa Vrbano Capuæ eſſet, Rainaldum Ridellum Caſtri vſurpatorem publicè eidem Abbati ſatisfeciſſe*; qua die Purificationis B. Mariæ feſtum colebatur: Vrbanus autem Beneuentum tunc pergebat ad Synodum ibi iam dicto anno 1091. celebrandam. Cæterum *hoc præſidente Abbate*(Petri ſunt quoque verba lib. 4. cap. 23) *anno Domini milleſimo centeſimo tertio, ſeptimodecimo anno promotionis ſuæ, dedicata eſt Eccleſia S. Stephani, Nonis Decembris, &c.*

Oderiſius ab an. 1087 ad ann. 1105.

Oderiſius ſedit à 16. Kal. Octobris ad 4. Non. Decembris

Oderiſius ab an.1087 ad ann. 1105.

bris per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Oder.	An. Ch.	Ind.	Oder.	An.Ch.	Ind.	Oder.
1087	10	1	1094	2	8	1101	9	15
1088	11	2	1095	3	9	1102	10	16
1089	12	3	1096	4	10	1103	11	17
1090	13	4	1097	5	11	1104	12	18
1091	14	5	1098	6	12	1105	13	19
1092	15	6	1099	7	13	An.19.non exactus.		
1093	1	7	1100	8	14			

O T T O.

Otho ab an.1105 ad ann. 1107.

EX nobiliſſima Fundenſium Conſulum proſapia ortus, Abbas huius Monaſterii triceſimus nonus, ſedit anno vno, menſibus decem; electus eodem tempore, quo Princeps Capuæ Richardus (ſcilicet 2.) *infirmitate grauiſſima laborabat: qua ingraueſcente, vita deceſſit. Quo etiam tempore defuncto quarto Imp. Henrico, Henricus quintus, filius eius Romani Imperii gubernacula regenda ſuſcepit.* Sic Petrus Diaconus lib.4.cap.26.Epocham, & ſpatium Abbatiæ Othonis probè conſignat, quē dein cap.30 perhibet obijſſe Kal.Octobr. nempè anno 1107, exactis, quos ei imputauerat, anno vno, & menſibus decem, ab 4. Nonas Decembris, anni ſcilicet 1105; quot etiam illi imputat vterque Abbatum Index. At cum vides à Petro Othonis electionem comparari cum anno obitus Principis Richardi, & Imperatoris Henrici quarti, qui alijs dicitur tertius, ſic eius verba accipienda eſſe aduerte: vt Richardum intelligas tempore prædictę electionis, atque initio menſis Decembris, anno 1105. infirmitate detentum, diem obijſſe in exordio ſequentis anni 1106; ſicut aptiori loco declarabitur. quo etiam anno, menſe Auguſti Henricum vita deceſſiſſe, Auctores adfirmant omnes. Refellas hinc oportet editionem Anonymi Caſſinēſis, in qua conſueto errore Othonis electio notatur ad annum 1106; Principiſq; Richardi 2. obitus ad annum 1105.

Otho ſedit ab 4. Nonas Decembris ad Kal. Octobris per ſubſcriptos annos.

An.

Digitized by Google

An.Ch.	Ind.	Oth.	An.Ch.	Ind.	Oth.
1105	13	1	1107	15	Continuat an.2.non exa-ctus.
1106	14	2			

B R V N O.

Bruno ab ann. 1107. ad an. 1111

EX *illuſtri Aſtensium ciuium proſapia ortus, & ex Epiſcopo Signino Monachus factus Caſſinenſis, eſt tandem electus Abbas eiuſdem Monaſterii quadrageſimus, quadrageſimo quarto die ab Ottonis Abbatis depoſitione extante; ſeditque annis tribus, menſibus decem.* Petrus Diaconus lib.4. cap.31. Abbatiam igitur ſuſcepit Bruno Idibus Nouembris, anno 1107; vel die ſequenti; à qua die computatis eius ſedis annis & menſibus antedictis, illam ad Idus vſque Septembris retinuiſſe videtur. Verum Indices ſupra tres annos ei adſignant menſes vndecim, ità vt Brunonem Abbatia ſe abdicaſſe innuant menſe Octobri: ad Pontificis enim Paſchalis 2. imperium ipſam dimiſit, vt pluribus tradit idem Petrus lib.4.cap. 42. qui diem ſilet abdicationis. De hoc autem quidquid ſenſias, edito Anonymo Caſſinenſi haud adſentiri poteris, exordium huius Abbatis in anno ſtatuenti 1106, exitum verò in anno 1110; qui ſuo more hæc tempora anteuertit.

Bruno ſedit ab Idibus Nouembris ad Idus vel Septembris, vel Octobris per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Bru.	An.Ch.	Ind.	Bru.	An.Ch.	Ind.	Brun.
1107	15	1	1109	2	3	1111	4	Cõtinuat an.4.nõ exact.
1108	1	2	1110	3	4			

G I R A R D V S.

Girardus ab an. 1111 ad ann. 1123.

EX *nobiliſſima Marſorum Comitum progenie originem ducens, huius Monaſterii Abbas quadrageſimus primus, ſedit annis vndecim, menſibus tribus.* Petrus Diac. lib. 4. cap. 43. Index vero in Codice 202. nudum huius, & ſequentis Abbatis nomen exhibet, nec vlterius progreditur. At alter leui à Petro diſcrepantia ei aſſignat annos vndecim, mẽſes duos, dies viginti octo; quem obijſſe 16. Kal. Februarij, anno videlicet

Girardus ab an. 1111 ad ann. 1123.

videlicet 1123, idem Petrus ſcribit lib. 4. cap. 77. quo pacto electum demonſtrat 16. Kal. Nouembris, anno 1111; quando prædeceſſore Brunone Abbatia ſe abdicaſſe, expoſitum eſt ſupra. *His porrò temporibus* (verba ſunt præfati Auctoris lib. 4. cap. 66. Monachatus ſui initia enarrantis) *Petrus Diaconus anno Dominicæ Incarnationis quintodecimo, centeſimo, atque milleſimo, primo ætatis ſuę luſtro* (reſtitue. *ſecundo*. vt conſtabit in ſubſequenti Oderiſio) *à parentibus ſuis B. Benedicto oblatus, & à iam dicto Girardo ſuſceptus, ſub eodem per annos bis quatuor eruditus eſt*: ſcilicet ad exitum vſque prædicti Abbatis; & ad annum 1123. Ex quo etiam apparet conſuetus in editione Anonymi Caſſinenſis error, vbi Girardi electio, & obitus integro anno citius figitur.

Girardus ſedit ab 16. Kal. Nouembris ad 16. Kal. Februarij per ſubſcriptos annos.

An. Ch.	Ind.	Gir.	An. Ch.	Ind.	Gir.	An. Ch.	Ind.	Gir.
1111	4	1	1116	9	6	1121	14	11
1112	5	2	1117	10	7	1122	15	12
1113	6	3	1118	11	8	1123	1	Con-
1114	7	4	1119	12	9	tinuat an. 12. non exa-		
1115	8	5	1120	13	10	ctus.		

ODERISIVS.

Oderiſius 2. ab an. 1123 ad ann. 1126.

HVius nominis ſecundus, atq; *à B. Benedicto quadrageſimus, & ſecundus Abbas, ex Sangrorum Comitum proſapia ſuæ originis lineam ducens, ſedit annis tribus, menſibus quatuor, diebus quindecim*. Petrus Diaconus lib. 4. cap. 78. A quo nonnihil diſcrepat Index, qui reliquam Abbatum ſeriem repræſentat, dans Oderiſio 2. ſupra annos, & menſes prædictos, alios dies viginti ſex. Sed hæc diſcrepantia paucos dies, non annos proturbat illius ſedis; quem de Abbatia expulſum aliquanto poſt Paſcha, in anno ſcilicet 1126, eo anno celebratum 3. Idus Aprilis, idem Petrus tradit lib. 4. cap. 83; parumque refert, an ille ad Prid. Kal; an ad 3. Idus Iunij ſederit; vel ob id præcipue, quod varia hæc ſupputatio ad concordiam redit in ſubſequenti Abbate Nicolao; exque ea nullum ſanè procedit incommodum.

Idem

Digitized by Google

Idem autem Petrus deſignatam à me Oderiſij 2. Epocham demonſtrabat, Meteora illa in anno viſa 1123. Prid. Non. Aprilis (in Chronico Anonymi Caſſin. conſueto errore notantur ad annum antecedentem) & à ſe deſcripta lib. 4. cap. 79. ad ipſius Abbatis tempus referens, haud quidem multò ante electi; quandoquidem addit, *tunc temporis Pandulfum Comitem de Sexto iureiurãdo firmaſſe eidem Oderiſio totam ex integro Abbatiam.* &c. quæ confirmatio, ex conſueto more, in exordio ſuſcepti muneris acta videtur. Parique ratione idem Auctor cap. 92. ea, quæ geſta fuerant in anno 1124, ad ætatem retulit eiuſdem Abbatis; vnde nec eius electionem apud editum Anonymum Caſſinẽſem ad annum 1122: expulſionem vero ad annum 1125, congruè repræſentatam intelligimus; nec ipſum Petrum lib. 4. cap. 66. ſinè mendo eſſe, dicentem, ſe in anno 1115. *primo ſuæ ætatis luſtro*, hoc eſt quinquennem, B. Benedicto fuiſſe oblatum; & in *vigeſimo primo anno* ſuæ vitæ ſcripſiſſe Paſſionem B. Martyris Marci, & Sociorum ad Abb. Oderiſium; nam ſic ille, ſibi pugnans, Oderiſij ſedem produxiſſet ad annum Chriſti decimum ſextum ſupra milleſimum centeſimum decimum quintum: hoc eſt ad annum 1131. quo, vt manifeſtũ eſt, vigeſimum primum ſuæ ætatis egiſſet annum, in ipſis etiam Actis S. Marci manu exaratis iterum à ſe inculcatum. Reſtituas igitur oportet loco iam dicto, *ſecundum* luſtrum agentem, ac decennem, Petrum Sacro Monachorum cœtui aggregatum, ceſſabitque omnis inconuenientia, vt conſideranti patet.

Oderiſius 2 ab an. 1123 ad ann. 1126.

Oderiſius 2. ſedit à 16 Kal. Februarij ad Prid. Kal. ſiue ad 3. Idus Iunij per ſubſcriptos annos.

An.Ch.	Ind.	Oder.	An.Ch.	Ind.	Oder.	
1123	1	1	1125	3	3	
1124	2	2	1126	4	4	Non exactus.

NICOLAVS.

Nicolaus ab an. 1126 ad ann. 1127.

N*Atione Tuſculanus ſedit anno vno, menſe vno, diebus ſexdecim.* Petrus Diac. lib. 4. c. 89. Huius ſedem, ſiue cum eodem Auctore, vt ſuperius indicabam, ſupputes à

I Prid.

Nicolaus ab an. 1126 ad ann. 1127.

Prid. Kal. ſiue cum Indice Abbatum, à 3. Idus Iunij, anni 1126, diem planè 17. Kal. Auguſti anni 1127. non eſt tranſgreſſus, nam Index ille ad Petri rediens concordiam, imputat ei poſt annum, & menſem dies non plures, quam ſex. Dies tamẽ electionis ſucceſſoris eius Senioreti ſi attẽdatur, ceſſiſſe Abbatiæ dicendum erit Nicolaũ 4. Idus Iulij; ſed his nimis ſcrupuloſè non inſiſto. De Anonymi autẽ Caſſinenſis malè curata editione magis curo, de qua nil addã nũc amplius: cum ex hactenus dictis, annorum errorẽ in Theobaldo expoſitum, perpetuò in ea inſidere, iam facile deprehendi poſſit. Sed vtinam nec vno modo, nec frequentiſſimè ibi quoquè peccatum.

Nicolaus ſedit à Prid. Kal. ſeu à 3. Idus Iunij ad 4. Idus Iulij per ſubſcriptos annos.

An. Ch.	Ind.	Nic.	An. Ch.	Ind.	Nic.	
1126	4	1	1127	5	2	non exactus.

SENIORETVS.

Senioretus ab an 1127 ad ann. 1137.

HVius Cœnobii Abbas à B. Benedicto Quadrageſimuſquartus, ſedit annis nouem, menſibus ſex, diebus decem, & nouem: electus 4. Idus Iulias.* Petrus Diac. lib. 4. cap. 94. cui concordat Index Abbatum. Sed ſemetipſum refellit Petrus lib. 4 cap. 104. in Caſſinenſi exemplari, & in antiquioribus editionibus tradens, Senioretum deceſſiſſe *quinta Feria, Idus Februarii,* anno videlicet 1137, à qua die retrocedendo ad 4. Idus Iulias anni 1127. dinumerantur anni 9. menſes 7. dies 4: Sique contra fidem ſcripti Codicis cum editione Neapolitana prędicto cap. 104, ſiue 103. pro *Idus* legas. *Nonis Februarij, Feria quinta,* ſex quidẽ ille poſt nouem annos ſediſſet menſibus, ſed diebus inſuper viginti-quatuor, vt ratiocinanti patet. Cuius nihilominus nouiſſimæ editionis lectionem ad Petri mentem magis accedere, non inficior; qui electum ſucceſſorem Rainaldum poſt ſex dies ab obitu Senioreti, cum Feſtum S. Scholaſticæ celebraretur, ſcilicet 4. Idus Februarij, disertè docet lib. 4. cap. 104 ſiue 105. Verum anno 1137. quo obijt Senioretus, haud dies Nonarum, ſed Pridie Nonas Februarij in quintam

tam

tam incidit Feriam ; ad quam planè diem adnotatur eius mors in Emortuali Caſſinenſi omnibus Auctoribus præferendo ; nec idem Petrus in alium annūm Senioreti obitum retulit, tradens cap. 100. ſiuè 101. tunc tertium diem poſt Feſtiuitatem Epiphaniæ, hoc eſt 6. Idus Ianuarij, in ſextam Feriam incurriſſe.

Senioretus ab an. 1127 ad ann. 1137.

Senioret. ſed. à 4. Id. Iul. ad Pr. Non. Ianuar. per hos annos.

An. Ch.	Ind.	Gir.	An. Ch.	Ind.	Gir.	An. Ch.	Ind.	Gir.
1127	5	1	1131	9	5	1135	13	9
1128	6	2	1132	10	6	1136	14	10
1129	7	3	1133	11	7	1137	15	Con-
1130	8	4	1134	12	8	tinuat an. 12. nō exact		

DEFVNCTO SENIORETO, inquit Petrus Diac. lib. 4. cap. 104; *iam ſex dies tranſierant , cum ad Feſtum S. Virginis Chriſti Scholaſticæ Fratres vndique ad Monaſterium conuenientes , & de electione Abbatis inter ſe tractantes , diuiduntur in partes : & vna quidem Rainaldum Calamentanum , qui poſt Abbas extitit , alia Rainaldum Etrurienſem eligere diſponebant* . Sic Petrus , qui poſt hæc alterum ex his duobus à ſe dictis Rainaldis tandem electum , ſed adeò implexo expoſuit ſermone , vt qui eius Chronici Venetam , omniumque primam editionem curauit, minus benè Auctoris mentem aſſecutus, Calamentano tunc per ſchiſma commiſſam Abbatiam, ſibi perſuaſerit; in quam ſententiam Petri etiam textum reformauit ; ſed illū Editio Neapolitana in primitiuam, ſcriptoq; exemplari concordiorem reſtituit lectionem, nullatenus tamen ab ijs, qui Seriem Abbatum Caſſinenſium poſtea deſcripſerunt, attentius examinatam. En Petri germana verba. *Cum inter ſe*, inquit, *Fratres plurima conferrent , viſum demum Prioribus eſt, vt electio differretur, vſquequo ad Regem Rogerium, Romanumque Pontificem, tunc Piſis remorantem, Nuntios deſtinarent; per quos Caſſinenſis Cœnobii fortunam notificare, & ſuper tali negotio illorum conſilium præſtolari valerent. Sed cum ad hoc alteram partem flectere nullo modo poſſent (contradicentibus , & renuentibus aliis , qui ſupradictum Rainaldum Calamentanum eligere diſpoſuerant) eundem Rai-*

Rainaldus Etruſcus per ſchiſma in ann. 1137.

Digitized by Google

Rainaldus Etruſcus per ſchiſma in ann. 1137.

naldum apprehendentes, in Patris Benedicti Cathedra illum locantes, ſibi in Abbatem conſtituunt. Docti itaque viri perſuaſum habentes, tò *eundem Rainaldum* ad Calamentanum proximè quidem, ſed in Parentheſi haud ſibi obſeruata, deſcriptum referri, nõ autem ad antecedentem Etrurienſem, non hunc, ſed illum tunc per ſchiſma Abbatem conſtitutũ putauerũt; quorũ interpretationem à Petri mente, & à vero quamlongiſſimè aberrare, manifeſta auctoritate probatur editi Anonymi Caſſinenſis; qui ad annum 1136, (iam noſtri reſtituendum eſſe 1137) defuncto Abb. Senioreto, ſubrogatũ in eius locũ ait Rainaldum Tuſcum: iſtoq; eodem anno depoſito, ſuffectum Guibaldum: ac Guibaldo ſe abdicante, Rainaldum alterum fuiſſe ſubſtitutum; quod etiã perhibet in binis ſcriptis exemplaribus: quin ſententia clariori Rainaldum Tuſcum, ſiuè Etrurienſem, Guibaldi anteceſſorem, ſucceſſorem verò Rainaldum facit Calamentanum, in Codice ſcilicet 47. his verbis. *Obiit Senioretus Abbas. Rainaldus Tuſcus fit Abbas.* &c. *Rainaldus huius loci electus deponitur. Guibaldus ordinatur, qui poſt XLIV. dies recedit. Rainaldus Cotim. fit Abbas:* In Cod. autẽ 199. eadẽ ſic. *Rainaldus huius loci electus deponitur; Guibaldus ordinatur, qui poſt XL. dies recedit. Rainaldus Colemt. fit Abbas;* Nec compendiada illa verba. *Cotim. Colemt.* aliud exprimunt vocabulum, quam. *Colimentanus.* ſicut in Italica Diſſertatione de Colimentanæ familiæ origine à me ante triennium habita expoſitum eſt: qua Auctores alterius opinionis perſuaſos ſententiam mutaſſe, ac per me profeciſſe (ſuntque de hoc mihi tum Neapoli, tum alibi teſtes plurimi, & locupletiſſimi) non poſſum non lætari. Sed redeo ad Rainaldum, qui in ſchiſmate electus, ipſeque Anacletiani ſchimatis fautor, à Pontifice Innocentio 2. eodem anno 1137. Caſſinenſi in Monaſterio vna cum Imp. Lothario 3. commorante, canonicè depoſitus eſt, vt Petrus Diac. prodit lib. 4. cap. 123. Venetæ, & Pariſienſis Editionis: ſequenti ſcilicet die poſt ſextam Feriam quatuor temporum, menſe Septembri; cum per Cardinales, eodem tradente Auctore cap. 121. & 122. ipſius cauſa examinata fuiſſet *per quartam, & quintam Feriam tertiæ hebdomadis, menſis prædicti, ſecundo poſt Feſtum*

S.Cru-

Digitized by Google

S. Crucis die, & per ſextam quoque Feriam quatuor tempo-rum. hoc eſt 17.16.& 15.Kal.Octobris, in quos dies præfatæ Feriæ anno iam dicto inciderunt. Sedit igitur Rainaldus Tuſcus à 4.Idus Februarij ad 14.Kal. Octobris: menſibus ſcilicet ſeptem, & diebus ſeptem. Nec his contraria habet editio Neapolitana, licet in multis extremo hoc loco contra fidem ſcripti exemplaris manca, quæ plenè exhibent priores editiones; illaque ſi cum Baronio Apocrypha iudicabis, non Petro, ſed eiuſce vniuerſi Chronici ſæpe dicto cenſori adſcribas par eſt; nam continenti textu, eademque manu, qua ſuperiora, nec non poſteriora, & quidem antiqua, exarata fuiſſe, apparet. Sed in præfata etiam Neapolitana editione multa alia poſt hæc deſunt, nulla cenſura à Baronio notata, nullumque in ſcripto exemplari aſſertæ nouitatis indicium præſeferentia. *Rainaldus Etruſcus pre ſchiſma in ann. 1137.*

GVIBALDVS.

EX Abbate Stabulenſi Abbas Caſſinenſis poſt depoſitionem Rainaldi Etruſci electus eſt, commorantibus adhuc in Caſſinenſi Monaſterio Innocentio, & Lothario prædictis; qui illinc diſceſſerunt octauo poſtquam aduenerant die, ac Feſtum S. Martyris Mauritij, quod agitur 10. Kal. Octobris, in Eccleſia S. Petri Apoſtoli apud Aquinum celebrarunt. Iſta pluribus Petrus Diac. lib.4.cap.125. & 126. iuxta priores editiones, & ſcriptum exemplar; quæ, & plura alia his coniuncta deſunt in Editione Neapolitana. Abbatiam igitur Guibaldus ſuſcepit 13.Kal. prædicti menſis, quam ſponte dimiſit 4.Non. Nouembris eiuſdem anni, vt idem Auctor perhibet lib.4. cap. 110. ſiuè 128; cum ſediſſet diebus 44; quot etiam dies ei aſſignat Anonymus Caſſinenſis in M. S. Codice 47; ſed in Codice 199. diminute ſolos dies 40, verbis ſuperius relatis in Rainaldo Tuſco. *Guibaldus in an. 1137*

RAINALDVS.

Rainaldus Calamitanus ab ann. 1137.

CVm iam duocedim dies à Guibaldi diſceſſu tranſiſſent, à Monachis in Abbatem eſt electus, die videlicet

Iduum

Rainaldus Calamentanus ab an. 1137

Iduum Nouembris, Petro Diacono referente lib.4.c.111. ſiuè cap.129; Abbatiamque ad obitum vſque, cum eſſet ſimul Cardinalis, perpetuis tenuit annis 29; nam anno Chriſti deceſſit 1166. vt in Chronico habetur Anonymi Caſſinenſis, eo loci minimè deprauato, vt dixi in Abbate Theobaldo. *Hic autem Rainaldus* (eiuſdem Petri ſunt verba) *è nobiliſſimo Marſorum Comitum genere, in Valeria ſcilicet Prouincia ſanguinis ſui lineam ducens, tertio ætatis ſuæ luſtro ſub Oderiſio 2. Beato Benedicto fuerat oblatus*. &c. Fuit igitur ordinatus Abbas in anno ſuæ vitæ, ferè, viceſimo octauo; gentilitio nomine appellatus *Colimentanus*, vt ſuperius expoſui. Ex cuius gente quatuorcentum quinquata abhinc annis præſignis familia *Barilis* nuncupata, Neapoli antehac, & etiamnũ multiiugi dignitate clara prodijt.

Atque hæc de Abbatibus Caſſinenſibus ſatis; namque nec Petrus Diacon. Chronicon ipſius Monaſterij poſt Leonẽ Cardinalem Oſtienſem vlterius produxit; ad cuius facem hic Chronologicus Canon eſt à me inſtitutus.

FINIS

CA-

LECTORI.

ABſoluta iam Serie Abbatum Caſſinenſium, lociſque in vetuſto eiuſdem Monaſterij Chronico, quæ in temporum deſignatione difficiliora occurrunt, expoſitis, in mentem venit vtilem nunc quoque operam me tibi poſſe locare, ſi ſtrictim, ac velut in trāſcurſu Anonymi Monachi Caſſinenſis Chronicon, olim paulò negligentius procuſum, cognatum quod eſſe præfato Chronico Caſſinenſi, latere neminem puto, quantum in præſens per otium licet, etiam recenſerem. Manus autem operi extemplò cū admouiſſem, nam inſtabat Typographus, nec multi id mihi futurum erat laboris, quippe prolixiores Notulas in Quatuor illos vnà editos antiquos Chronologos iàm pridem à me elucubratas in ſcrinio ſeruabam, religione quadam ſum tactus, cenſuique nefas eſſe, quoniam Erchemperti Hiſtoriam mea diligentia ſuæ integritati, & ſinceritati reſtitutam Typis iterum commiſeram, Lupo ſimul Protoſpatæ, nec non Falconi Beneuentano, qui præfatum Chronicorum complent quaternionem, currenti licet calamo, meam pariter opem non præſtare, quos à librarijs malè etiam habitos, dolens nō vno in loco expoſueram. Vicit itaque poſtrema hęc cogitatio, deprauatasque lectiones, quas in Chronicis illis caſtigaueram, publici iuris facere cōſtitui: quamuis ignarus non ſim, alias in ijs plures, præſertim in Lupo, curationis indigas, ſed non abſque ſcriptorum Codicum auxilio tentandas, remanere. Qui meus in Te, tuaque ſtudia amor ſit Tibi acceptus, rogo, Vale.

CASTI-

Digitized by Google

CASTIGATIONES
IN CHRONICON
LVPI PROTOSPATAE

HIc Auctor genere Apulus, in cuius regionis rebus eſt, ferè, totus, Materenſis ciuis nonnullis reputatus eſt, ex illa dicendi forma ſibi vſurpata ad ann. 1093. perſuaſis. *Vrbanus Papa venit in Materam.* Neſcio cur hoc eodem argumento non illum fecerint Antiochenum, qui ad an. 1098. dicat. *Chriſtiani bellando venerunt vſque Antiochiam.* At latiniſſimè dictum. *venire.* pro. *ire.* tritum eſt: illud minus, quod obſeruauit Salmaſius ad Hadrianum Spartiani. *redire.* pro. *ire.* ſicut. *reddere.* pro. *tradere.* Apud præſentes etiam Italos priora illa duo vocabula ſæpe confundi, vel pueri norunt. Alij autem Lupum crediderunt Barenſem; *quòd ille ſimpliciter, ac quaſi antonomaſticos ad an.* 886; *&* 890. *Barii Dynaſtam Principem vocat.* Ab his minimè diſſentirem, in rebus enim Barenſibus multus eſt Lupus, ſi Barij, non Beneuenti Princeps fuiſſet Aio ille vtrobique deſcriptus. Erit igitur, dices, Beneuentanus. Erit, quibus ea argumentatio probatur; eritque etiam genere Græcus, *quia ſæpe Græciſſat, ac Græcos impensè ſe oſtendit amare.* Mihi autem Apulus eſt; quam gentem diù Græcis, variaque fortuna olim ſubditam, & commixtam, pleraque illorum vocabula quotidiano etiam in ſermone vſurpaſſe, ac vt fieri per factionem ſolet, pleroſque Apulos etiam poſt ſæcula Græcorum amorem animo ſeruaſſe, non eſt diffitendum. Verùm fuerit nè munere, an gente dictus. *Protoſpata:* fueritque ex Græci Protoſpatarij muneris nomine gentile deductum ſuæ genti nomen, comperti nil habeo. Illud noui, in antiquiſſimi operis lapidea columma apud Brunduſium, referente Scipione Ammirato vbi de Logotheta, & Protonotario, inſculptum literis ſequioris æui haberi hoc Epigramma. *Protoſpata Lupus.* ni inuerſo ordine legendum ſit. *Lupus Protoſpata.* vtpote in orbiculata ſuperficie deſcriptum, in qua non

facilè

facilè dixeris,quid primum,quid ſecundum.Si is fuit hic noſter, certè vel patria, vel incolatu, aliaue occaſione Brunduſinus cenſendus eſt.Hæc de Auctoris genere:de ætate vide ad an.1088.

*An.*861.*Ind.*9.*Mortuus eſt Michael. Imp. & ſurrexit Baſilius Paraſcenſumenus, filius eius*] Michaelis obitum alij omnes notant ad an.867. At Baſilius, quem Michael in filium adoptauit, pridem fuerat ipſius παρακοιμώμενος, *Paracœmomenus.* Latinè. *Accubitor.*quæ vox in Hiſt. Miſcella lib.17. in hanc ſimul ſignificationem vſurpata,atque in. *Paracœmumenum.*detorta, præſenti eſt loco reſtituenda; itemque in Luitprandi Legatione,vbi leuiori errato legitur. *Paracœnomenus*; & in antiquis quibuſdam ſchedis,quæ habent. *Paracemimenus.*Parum circumſpectè nõnulli id verbi verterunt. *Cubicularius* . Meurſium vide in Gloſſ. qui Xilandrum ſugillat; eſtque eadem cenſura dignus Glaber Rodulfus lib.4. cap.2.& Codini interpres Gretſerus cap.2 num.6; qui poſtmodum in Commentario eiuſdem operis, *Paracœmomenum* nulla attentiori obſeruatione,*Accubitorem cubiculi*, eſſe exponit.Alij nil melius in Hiſt. Curopalatis *Præfectũ Regii cubiculi.*Ab huius munere aliud fuit munus *Paramonarii*; qui latinè.*Stationarius*, & *Manſionarius*; deque eo alibi in Notis ad antiquum Rituale Cãpanæ Eccleſiæ Cathedralis: nam alter perſonæ:alter domus cuſtodię,& ſeruitio inuigilabat.

*An.*875. *Intrauerunt Græci Barum, mẽnſe Decembri, die Natalis Domini, Feria 3.*]Reſtituo.*an.*876. *Intrauerunt.* &c. quo anno Chriſti Natalis incidit in Feriam. 3. Erchempertus Num.38. iſta aliquantò fuſius, actaque dicit, non multò poſt quam Imp. Ludouicus Lotharij filius ex hac CisTyberina Italia vltimum diſceſſit,deceſſitque, qui in anno ſanè obijt 875.Vide Chronol. Comitũ Capuæ N 5. par.13.& 14.

*An.*884.*Ind.*2. *ſurrexit Alo Princeps, menſe Octobris*] Si menſe Octobris: ergo Indictione 3; quæ numerari cœpta ab antecedente Septembri.Sed non. *Alo.* nec Princeps Barij, vt autumãt.Cuiuș Dynaſtiæ nomen ſenſim, & per tẽpora inductum Nortmannorũ, ſerò Auctoribus expreſsè vſurpatum legitur; ex alia nimirum paulò antiquiori nuncupatione *Ducis,& Principis Apuliæ, & Italiæ* natum,de quo nonnihil

Digitized by Google

infra ad an. 1042. ſed vberius alibi: quãdoq; enim fuit Apuliæ caput Bariũ. Scribe igitur. *ſurrexit Aio*: ille inquam, qui Princeps fuit Beneuenti poſt Radelchim 2; de quo Erchempertus Num. 48, Oſtienſis lib. 1. cap. 45. alijque recentioribus etſi benè noti, parum tamen benè obſeruati; quibus omni ceſſante argumento reputatus ille eſt Barenſis. *Alo* autem ex. *Aio*. eodem factum eſt errore, quo in Anonymo Caſſin. ad an. 1125. *Sulu*. pro. *Suiu*. oppidi nomẽ ad dexteram Lyris ripam à medicinalibus aquis clarum: & in Oſtienſi lib. 1. cap. 17. & 18. *Calazzano*. pro. *Caiazzano*. lib. 2. cap. 26. *Papinlanus*. pro. *Papinianus*. lib. eod. cap. 72. *Decinlanum*. *pro*. *Decinianum*. & lib. 3. cap. 19. *Minlanenſis*. pro. *Minianenſis*. quod etiam nomen reſtitui debet apud eundem Auctorem lib. 2. cap 63; pro quo Editio Neapolitana habet. *Mutelanenſis*: Veneta autem vero magis accedens. *Minlanenſis*: antiqui enim Librarij minuſculum. *i*. eadem altitudine, qua minuſculum. *l*. depingentes, anſam errandi minus attentis lectoribus dedere; qui nihilominus hanc in ijs differentiam ſeruarunt: nẽpè paruulum. *l*. ab ima parte, vt modò etiam fit, leuiter dextrorſum inflectentes.

An. 886. *Facta fuit proditio in Baro menſe Iunii, quando Princeps fecit prælium cum Stratigo Trapezi, & Græcis.*] De hac proditione, ac Barenſium rebellione Erchempertus Num. 76; deque regione à Principe Beneuenti Aione tunc peruaſa Cedrenus pag. 489; qui id refert ad an. 2. Imperij Leonis 6. (hic fuit Chriſti 887) eundemque Principem primitiuo, ac deſueto nomine appellat *Ducem*, & deprauatè Ἀγγαῖον. *Angaum*. Certè in Lupo annus 886. vacillat. confer etiam Erchempertum dicto loco cum Chronico Comitum Capuæ Num. 9. Cæterum aduerſus Principem Aionem miſſum ab Imperatore Conſtantinum, dignitate Patritium, idẽ Cedrenus Erchemperto concordans perhibet; quem Lupus à munere ſimul, & dignitate appellat Græco vocabulo. τὸν Τραπεζίτην. *Trapezim*. ideſt. *Dapiferum*. ſic enim vertunt id verbi in Nicephoro Gregora lib. 7.

An 890. *Obiit Alo Princeps, & ſurrexit Vrſus frater eius.*] Idem hic eſt Aio, de quo ſupra, Beneuenti Princeps; poſt quẽ Vrſus quidem ſurrexit, ſed eius filius, nõ frater. Vide Fragm.

Anonymi

Digitized by Google

Anonymi Beneuentani Num.1.& Chronicon S.Sophiæ Par. 2.Num.12.

An. 894. *Exierunt Græci de Beneuento menſe Auguſti per Francos.*] Nempè per Ducem Spoletij Guidonem. Quanto autem tempore Græci Beneuentum, in anno à ſe peruaſam 891.menſe Octobris,obtinuerint,variant Anonymus Salern. Par.4.Num.4.& ſeqq·Oſtienſis lib.1.cap.48.& Chron.S. Sophiæ Par.2.Num.13.& 15.Sed in hoc conueniunt, non minorem eis ſpatium tribuentes annorum quatuor.Igitur exierunt Græci in anno 895; de quo in Principum Beneuenti Chronologia pluribus.

*An.*912.*Complentur ab obitu S.Martini anni* 51] Suppleo Typographi defectum,ſcriboque.*anni* 510. nam Lupus æque ac Sigebertus Sancti Martini obitum ad Chriſti annum retuliſſe videtur 402.Rigordus de Geſtis Philippi Auguſti à cæteris omnibus abſurdiſſime diſcrepans,quos vide apud Petauium in de Doctrina,& in Rationario temporũ Part.2.l.4.c. 12; fluxiſſe tradit ab Incarnatione Domini vſque ad tranſitum S. Martini annos 445. à cuius morte Franci conſueuerunt tempora ſupputare, vt pridem obſeruauit Baronius ad an.351.

*An.*913.*Ind.*1. *coronatus eſt Conſtantius Imp.* &c.] Verè hic dictus eſt *Conſtantinus*,non *Conſtantius.* vtriuſque tamen nominis ob affinitatem ſæpe inuicem facta eſt confuſio,quod docti viri notarunt:ſicuti nomen quoque *Maximini* Imp. tranſiuit in.*Maximiani* in Actis S. Barbaræ apud antiquum Capuæ Breuiarium;ibique in Actis etiam legitur S. Rufini, Campanos aliquos Langobardos eiuſdem Diui *Rufini* nomen cum nomine commutaſſe *S.Rufi.*

An·916.*exierunt Agareni de Gariliano, & ſunt anni* 350. *ex quo intrauerunt Langobardi in Italiam.*] Sũt hæc inuicem ſeparanda. Agarenorum exterminatio de Gariliano ad annum referẽda eſt 915;de quo vide Seriem Abbatum Caſſin. in Ioanne. 1. Collectio autem annorum ab aduentu gentis Langobardicæ figenda ad annum eſt 916:nempè iuxta Lupi computũ, quẽ pari calculo,ad an.966.& ad ann.1083.Langobardorum Epocham ad annum Chriſti retuliſſe volunt 566. Ibi tamen vide. & ad Anon.Caſſin.ad an.1172.

Digitized by Google

An 916. explẽtur 40.an.ex quo Agareni introierunt in Italiam.] Otioſè repetitur annus Chriſti 916. nam Auctor antecedentem, præſentemque collectionem ſub vnico notarat contextu. Sed hæc ſumma annorum 40. neq; ex vero, neque ad Lupi eſt mentem, qui dixerat, *Agarenos à Baro exiiſſe in an.*868. Saraceni enim Barium aduenerũt in anno ferè 840. Erchempertum vide Num. 16, Ignotum Caſſin. Num.4. & quæ ibi notaui ad oram, vbi legendum. *An annos*, &c. ambiguè, & per interrogationem.

An.921. Interiit Vrſileo Stratigo in prælio de Aſculo, menſe Aprilis, & apprehendit Pandulfum Apuleo] Si in prælio illo interijt Dux Græcus, certe *Landulfus* Princeps (nullus enim tũc in hac CisTyberina Italia viuebat *Pandulfus*) apprehendit, hoc eſt cepit Apuliam; nec ipſe ab ignoto hoc *Apuleone* apprehenſus, hoc eſt captiuus factus eſt. Sanè Princeps Pandulfus, qui à Græcis tempore Imp. Othonis. 1. bello victus in illorum venit poteſtatem, ac duobus non integris annis in vinculis tentus eſt, de quo Anonymus Salern. Part.7.num.4. & 6. cum hoc, ſiuè dicas *Landulfo*, ſiuè *Pandulfo*. confundendus non eſt. Eſt autem de eo capiendus Cedrenus pag. 536; apud quem tamen deprauatè appellatur. Δανδοῦλφος. *Dandulphus*. & imperitè. Ρῆξ *Rex*. eademq; cum ſimul perhibeat Curopalates, eodẽ vitio laborat. Nec de alio Principe Luitprandus Ticinenſis in Legatione; vbi perhibet, *Principem Landulfum ſeptennio poteſtatiuè Apuliam ſibi ſubiugaſſe.*

An.926. Comprehendit Michael Sclabus Sipontum, menſe Iulii] Scriptus Codex Ducis Andriæ addit captam Sipontũ *die Sanctę Felicitatis, Feria* 2; quæ in Kalendarijs notatur 6. Idus Iulij; verèque deſcripto anno dies illa in ſecundam incidit Feriam: quod noto, vt hinc conſtet, Lupum non ſemper in annis Chriſti ab alijs diſcrepare. Vide etiam hic ad annum 1053.

An.927. Fuit excidium Tarenti patratum. &c.] Hæc Marinus Freccia de Subfeudis lib.1.cap.de Prou. & Ciuit.Regni, vt pleraq; alia ex hoc Auctore mutuatus, in annũ refert 928; cuius Codices qua ipſius, qua Typographi incuria multis cũ ſcateant mendis, cautè ad hanc Lupi cenſurã ſunt adhibẽdi.

An.929. Ind.2. Pandulfus, & Guaimarius Principes intrauerunt

Digitized by Google

nerunt in Apuliam] Iſta paulò fuſius in Anonymo Salernitano inedito; apud quem non *Pandulfus*.ſed vt dicębam.*Landulfus* Guaimario Principi Salernitano nouo fœdere iunctus,Apuliam iterum inuaſit:ſiuè iam peruaſam armis retinere ſtuduit. Qui ab Imp. Leone 6. iam pridem in an. 910. Patritiatus honore decoratus, cum ab Græcis , vt ſuperius dictum eſt, in anno deſciuiſſet 921: iterum ad officiũ poſtea redijt; namque in Tabulario Campanæ Eccleſiæ S.Angeli in Formis data legitur antiqua chartula *in anno 26. Imp. Conſtantini,Principatus Landulfi anno 35;Atenulfi fratris 25.Atenulfi filii anno ...... menſe Aprilis , Indictione octaua . Capuæ.*quæ de anno eſt Chriſti 935; conſimileſque alias plures obſeruare eſt per ſubſequentes annos ad annum vſque 30. *Imp.Conſtantini*;40.*Landulfi*;30.*Atenulfi eius fratris*; 7. *Atenulfi filii*(ſcribo 8.) 1.*Landulfi filii ſuperius dicti Landulfi,mẽſe Febr.Ind.*13:hoc eſt ad annũ Chriſti 940; quo anno iterũ ad arma Græci, ac Langobardi redierunt,vt infra ex Lupo.

An. 940.Factum eſt prælium in Matera à Græcis cum Langobardis cum Stratigo Imogalapto,& negauit eum Pao in mari] Fuerit nè Græci huius Ducis nomen ex nomine ductum Ομογάλακτος:ſiuè dicas agnomen; quod valet. *Collactaneus.* non definio.At illud.*negauit.* vel ſtat pro.*necauit*: promiſcua enim fuere elementa.*c.*&.*g.* vt in *Sico.*& *Sigo. Acerentia* , & *Agerentia.* &c. de quo alibi: vel ſtat pro. *in aquis necare* , & *ſubmergere.*Leges Alamannorum Tit. 84.§.3. *ſi quis aliquam clauſuram in aquam fecerit,& ipſa aqua inſtauerit, & ibi alicuius pecus neg auerit.*&c. ſed ibi intranſitiuè. Pao autem quiſquis ille,ſi modò ſincera ea eſt lectio, Strategum videtur necaſſe.De Langobardis nil certi ſtatuo,copiæ ne illę fuerint præfati Principis Landulfi,an Salernitani Principis Giſulfi, qui ætate triennis Guaimario 2. patri ſucceſſerat in anno 933, ſub tutore Priſco . Sed vide an ad hos referas annos , quę Luitprandus l.4.c.4.Sanè antiqua Chartula apud noſtri Michaelis Monachi Sanctuarium pag. 634. data legitur *anno 33.Imp.Conſtantini*;43.*Principatus Landulfi* (ſcribendum 41.)9.*Atenulfi eius filii.& 2.Lãdulfi alterius filii prædicti Landulfi.menſe Magio , Indict.*14; quæ de anno eſt Chriſti 941. Illa igitur ætate noſtrates Principes Langobardi varia vſi

fortuna

fortuna,modò Græcis hoſtes,modo obnoxij fuere:nunquam tamen ditionẽ vniuerſam amiſerunt.Idẽ Luitprandus in Legatione Imperatorem Nicephorum ſibi exprobraſſe ait, quod *Principum Capuæ,& Beneuenti Patres, & Aui ſuo Imperio tributa perſoluerint.* Nec doctiſſimo aſſentior Baronio, qui in Annal.ad an.942.num.11.*eo tempore*,inquit, *Conſtantinopolitanos potitos eſſe Calabria, Apulia, atque ea Campaniæ parte, quam Volturnus alluit, poſita antea ſub ditione Ducum Langobardorum Beneuenti,& Capuæ.*Pro me certè ipſum ſtat Priuilegium ab eodem Baronio ibidem ex Chronico S.Vincentij ad Fontes Volturni relatum; quo Impp.Romanus, & Cõſtantinus *die 2.Aprilis Indictione* 15. (hic eſt annus Chriſti 942)*indulſere præfata Eccleſiæ, & Monaſteriis, quæ ſub ea ſunt manſione,vt excuſarentur ab omni tentatione* (ſcribo. *datione.*)*angaria publica,& ab ipſis Patritiis,& Strategis Græcorum.*&c.*Inſuper ab ipſis Langobardis Patritiis, Gaſtaldeis, vel ab omni homine Græco, & Langobardo, cui creditur ſeruitium publicum.* Patritiorum Langobardorum appellatione noſtrates certè veniunt Principes,ea tunc dignitatè,dum Græcis parebant,decorati.Quod cum dicam,minimè tamen Beneuentanos Dynaſtas, nec Salernitanos omnem tunc retinuiſſe antiquam ditionem pronuncio, de quibus alibi fusè.

An.942. Obiit Pandulfus Princeps die 10. *menſis Aprilis*] Editus Codex ſuę inſiſtit lectioni,ego meæ.& inſuper ſcribo. *An.943.obiit Landulfus.*&c.nam de hoc Principe ad annum vſque 43.*eius Principatus,3.Kal.Februarii,Indictione.*1. qui fuit Chriſti iam dictus annus 943, mentionem in Chartulis legi,vlterius verò nullam.

An.945.Ind.3. ceciderunt Romanus, & Vbo menſe Decembri] Horum alter Græcorum Imp; alter Rex Italiæ,quorum obitus ad vnum referri non debuit annum. Cecidit Romanus anno 944.menſe Decembri,Indictione 3.inchoata. *Vbo*, ſiuè *Vgo*,vel *Vuo*,nam idem, in anno ſequenti; licet alij illũ defunctum dicant aliquanto poſt. *Vbo* autem, vt dixi, & *Vuo*,& *Vgo* ob literarum.*b.u.*& *g.*affinitatem idem valent. In Catalogo Pontificum Romanorum in M.S.Cod.S. Mariæ Monialium Capuę in Euthiciano. *Iſte conſtituit fruges ſuper Altare tantum Faua, et Vba benedicerētur.*pro.*Faba.*&.*Vua.*

In

In Actis S. Sebaſtiani Martyris apud Campanum Breuiariũ *Lucina Matrona religioſiſſima* ex viſo monita *leuans eum, poſuit in Pauone ſuo.* Gloſſis Iſidori. *Pauo* dicitur. *Pabo,* quod eſſe interpretatur. *Vehiculum vnius rotæ.* pro quo non oportebat ſubſtituere. *poſuit in Pilento ſuo.* Sicuti nec mutandum ibidem fuit. *adduxit ad domum ſuam per ſcalam excelſam.* pro *add. in dom. ſuam in inſula excelſa, vbi manebat in Palatio.* Nec *in Hippodromum Palatii.* pro *in Epidromũ.* nec tandẽ. *pendẽs in vnco*: pro. *pendens in gonpho*: ſiuè. *gompho.* *ἐν γόμφῳ* hoc eſt, *Clauo.* quæ ſinceræ erant antiquorum omnium Codicum lectiones. *Epidromus* ſanè], ſiuè *Hypodromus*. longe aliud ab *Hippodromo*: diſparitatem obſeruauit Sirmondus ad Sidonium, & ex eo LaCerda in Aduerſ. Sacriſ. De eiuſmodi conſimili Porticu, quæ locus facta eſt tormentorum, Syneſius epiſt. 57. & Suidas vbi de Menandro Protectore. In Palatio autem, ſcilicet in Romanæ vrbis decima regione, hoc appellata vocabulo, Inſulas fuiſſe duomillia ſexcentum quadraginta quatuor, P. Victor auctor eſt. Sed hæc obiter.

An. 956. Incenſi ſunt Murancius Cleri, & Excelſula in Baro] Melior videtur lectio in Cod. Ducis Andriæ. *Marraccius de Cremero, & Feſulus.* &c. Freccia id figit ad an. 966; ſed ex Typographi vitio; atque cum Indictione componit 14; quæ in annum incidit 956. combuſtos dicens Barij Marancium, & Theſulum magnos Duces.

An. 965. Introiuit Manuyci Patritius in Siciliam, & ibi mortuus eſt] Cod. Andr. habet. *Manuel.* à quo ſtat etiam Cedrenus pag. 539.

An. 966 Introiuit Nichiphorus Magiſter in ciuitatẽ Bari. et ſunt anni 400. ex quo introierunt Langobardi in Italiam.] *Nicephorus* iſte in uita B. Nili è Græco in latinum verſa ab Cariophylo. *Magiſter.* (honoris, & muneris id nomẽ) dictus etiã reperitur; *qui regebat vtramque Prouinciam, Italiam, et Calabriam noſtram* (ſic ibi) cumque *Chelandia* (nauigia ſunt) fabricari feciſſet, incenſa ſunt à Roſſanenſibus, qui B. Nili interceſſione vindictam effugerunt. Lupus autem tum hoc loco, tum ſupra ad an. 916, tum tandem infra ad an 1083, conſtanti, eademque peruerſa ſententia Epocham Langobardorum ad annum ſtatuiſſe videtur Chriſti 566; nam conſtat

Digitized by Google

ex Paulo Diac.lib. 2.cap. 6.ſiue 7. Alboinum illorum Regem è Pannonia cum omni ſuo Populo egreſſum, Italicum iter arripuiſſe menſe Aprili, *per Indictionem primam, alio die poſt ſanctum Paſcha; cuius feſtiuitas eo anno, iuxta calculi rationem, ipſis Kal. Aprilibus fuit; cum iam à Domini Incarnatione anni quingenti ſexaginta octo eſſent euoluti*. Hæc Paulus, tẽpora peritè conſignans. Verumtamen alia quadã interpretatione Lupi verba eſſe excipienda, eiuſque textum in annorum numeris deprauatum haberi, dicam ad an. 1083.

An. 967. *Deſcendit Otho Rex, et ſenex, pater Othonis Regis, qui pugnauit cum Bulcaſſimo Saracenorum Rege, et interfecit eum*] Codex Andr. addit. *et in eo prælio perierunt* 40. *millia hominum*. Vtraque autem ſimul iuncta Editus Lupi Codex iterat ad an. 981. de quo etiam dixi in Hiſtoria Principum Langobardorum pag. 221. ſed ibi, nè textum ad meę ſententiæ præſidium, quam tũc firmare conabar, viderer caſtigare, indefinitum manere volui, ad quem annum hęc ſint abſolutè referenda: modò cum conſtet, tum ex ibidem, tum ex dictis in Serie Abb. Caſſinenſium, vbi de Aligerno, Othonem 2. à Lupo appellatum. *ſenem*. ad diſcrimen Othonis 3; qui *puer* dictus eſt, verè in anno 981 cum Saracenis in Calabria proſperè conflixiſſe: cumque in omnibus antiquis monumentis nulla de altero, anteriorique illo conflictu ſit mentio, nec de aduentu quidem ipſius Imperatoris in hanc CisTyberinam Italiam ante annum 968, delenda hæc prorſus eſſe, tamquã loco non ſuo poſita, conſtanter pronuncio.

An. 986. *Comprenderunt Saraceni Sanctam Chiriachi ciuitatem*] Conſtantinus Porphyrog. De Them. lib. 2. Them. 10. oppidulum nomine dicit. *Sancta Cyriaca*. ſcribendum igitur in Lupo. *Sancta Cyriacæ ciuitatem*.

An. 982. *occiſus eſt Sergius Protoſpata à Barenſibus menſe Februarii*. &c] Freccia addit. *Indictione* 5. *die* 15. *Februarii*.

Ann. 994. *Obſeſſa eſt Matera à Saracenis*. &c.] Freccia hoc ad an. refert 996.

An. 997. *Occiſus eſt Marcho Theodorus Excubitus*. &c.] Latinè. *Excubitor*. ſed populari tunc ſermone. *Eſcubito*: vnde in latinam formam. *Excubitus*: ſed non latinè. Nec aliter le-

ges

Digitized by Google

ges ad an.990.& 1017.vbi deprauatè.*Exubitus*.muneris nomen in Aula Græci Imperatoris, de quo frequens mentio in Hiſtoria Miſcella,& apud alios.id valet,quod. *corporis cuſtos.& vigil*.in quo munere plures ſimul erant, vnde. *Comes Excubitorum*.Et apud Conſtant. Porph. De Them.l. 1. Th. 12.*Præfectus Regii agminis, quod Excubitorum dicitur*.

An.998. Venit Baſilius. &c.Et prædictus Smaragdus Eques intrauit Barum per vim à Porta Occidentali, & exiit iterum. &c.]Freccia ſic.*Indictione* 11.(ſcribe,12,) *Smaragdus vi per Portã Orientalẽ ingreſſus eſt Barim,& cognitis inſidijs, receſſit.*

An.999. Deſcendit Trachamotus Catapanus. &c.] Codex Andr.*Tratamorus*.Freccia.*Drachamotus.*

An.1002. Obſedit Saphi Caytus Barum 2. Maii vſque ad S. Lucam menſe Octobris: tunc liberata eſt per Petrum Ducem Veneticorum]Freccia.*& auxilio Petri, dicti Bonæ memoriæ liberata eſt*.ſic etiam Codex Andr.Eſt autem *Caytus*. ſiuè. *Gaytus*.militaris muneris nomen apud Saracenos. Idem Lupus ad an.972.*Caytus eorum Bucobulus vocabatur*,& apud Vgonẽ Falcandum ſæpe.eſtque hoc *Saphi* nomen hic reſtituendum ad an.1009.vbi modo legitur.*Cayti Sati*.Cæterum.*Kaiſus*.in Hiſt. Nonnoſi apud Photium proprio nomine ſic dictus vir fuit Princeps Saracenorum.

An.1006. Deſcendit Xyphea Catapanus menſe Iulij] Freccia habet.*Siphea Catapanus capta Apulia,Bari obiit*. Sed de eius obitu Lupus anno ſequenti. Codex Andr. *Deſcendit in Apuliam Xyphea*.&c.

An.1008.Deſcendit Curcua Patritius Menſe Maii] Non de hoc Curcua Cedrenus pag.558. multo minus pag.516.& 519.vbi de tertio quodam,& vtroq; antiquiori Ioanne Curcua,de quo etiam Conſtantinus Porph. de Adm. Imp. cap. 45.Fortè hic noſter ex illorum gente.

An.1010.ex Cod. Andr. *Baſilius Catapanus Barium obſidione cinxit à die* 11. *Aprilis vſque ad* 11. *Iunii, & cepit eam cum quibuſdam conditionibus*.] Freccia hæc ad annum notat 1013.his verbis.*Die* 11.*Aprilis obſeſſa Bari à* Baſilio *Catapano, & habita ea pacifice, facta eſt ſedes magnorum virorum Græcorum*.

An.1017.Obiit Butunti. &c. *Leo Patianus Exubitus*, &c.]

L Lege

Lege.*Excubitus*.vt ſup. ad an.997.qui Guillelmo Apulo lib. 1.proprio nomine dicitur.*Pacianus*.

An. 1018. *Indict*.1. *Deſcendit Baſilius Catapanus, qui & Bugianus*.&c.]*Bugianus* hic, & infra eſt Lupo, qui Oſtienſi lib.2.cap.37.38.50.& 51.*Bolanus*.& in manu exarato exemplari tum. B*obanus*; tum B*oianus*. Guillelmo Apulo. lib.1. B*agianus*.

An.1024. *Factum eſt ſignum*,&c.*in* 5.*die Paſchæ*.&c.]Freccia.*in die Sancto Paſchæ*.

An 1027.ex Cod. Andr. *Deſpotus Nicus*.&c. *& Baſilius Imp.obiit anno ſecundo*. & infra. *Iam vero Baſilius viuens renuntiauit Imperio,ſibi ſubſtituens Romanum, cui vxorem dedit Zoam,filiam ſuam*.]Igitur vtrobique ſcribendum. *Conſtantinus*.non. B*aſilius*. quod clarum vel ex ipſomet Lupo ad an. 1029 quo ſanè anno, ſiue extremo anno antecedenti Conſtantinus iſte obijt, ſuffecto ſibi Romano.&c.

An.1028. *Deſcendit Oreſti*. &c. *Et factus eſt Biſancius Archiepiſcopus*.]Infra ad an.1035.B*yzantius*.& ad an.1071.vir alter cognominis B*yſantius*.

An.1029.*Venit Euſtachius*.&c.Ex Cod.Andr. *Et hoc anno obiit Guaimarius Salerni Princeps*.] At huius Guaimarij obitus in annum incidit 1031.quod ex Salernitanorum PP. conſtat Chronologia. Igitur vel luxatus cenſendus eſt Lupi textus in Codice illo; vel eiuſmodi notula ad oram Autographi, ſiue alterius antiqui exemplaris primum depicta, quæ ad annum 1031.erat referenda, in textum demum illata,ac loco eſt deſcripta non ſuo. Sic quoque pari errore, & anticipatione etiam pari altera notula obitum ex eodem Codice demonſtrans Imp.Conſtantini,toto biennio,vt prædixi,veram præit temporis rationem.

An.1033. *Ind*.1. *die* 1.*menſis Maii deſcendit Conſtantinus Protoſpata,qui & Opo vocabatur, Catapanus Italiæ*.] Hic dictus videtur.*Leo Opus*. Cedreno pag.604.& 610. De nominis *Italiæ* vſurpatione,qua Opo appellatur *Italiæ Catapanus* vide infra ad an.1042.& 1083.

An. 1038. *Deſcendit Michael Patritius, & Dux, qui & Sphrondyli vocabatur, & transfretauit cum Maniachi Patritio in Siciliam*] Oſtienſi lib.2.cap.67. præſens *Maniachi*.eſt.

Monia-

Moniacus.Sed Gaufredo Malat.lib.1.cap.7. *Maniacus*. Cedreno pag. 623. Γεώργιος ὁ Μανιάκης. *Georgius Maniaces*. At Michael ille priori loco demonſtratus, tu vide an dicendus. *Sphondylus*. Σφόνδυλος.quod latinè ſonat.*Verticillus*.cognomen viro,fortè,natum à pedum pernicitate, & quod mentis quadam velut vertigine actus, diutius vno haud conſiſteret in loco.Hac certè de cauſa vir ille,Campanus ciuis, è Pago *Le Curte*: Vincentius in Hiſt. Pauli Iouij lib. 26 clarus ob ſeruatam ſuis latrocinijs à fame Neapolim ab Odecto Fuxio Lautreco obſeſſam in an. 1528, *Verticillus* dictus eſt: nominis occaſionem latius tradente Leonardo Sanctorio Caſertano in Hiſt.ſui temporis inedita.

An.1039. *Menſe Februarii deſcendit Nichiphorus Catapanus, qui & Dulchianus dicebatur*] Melior lectio Codicis Andr.quæ Nicephorum à Dulchiano diſtinguit, illius obituro ad iam dictum notans annum, & diem 11. Ianuarij: & ad an.1041.*deſcenſum*, ſiuè aduentum *Michaelis Protoſpatarii è Sicilia in Lombardiam, & inde in Apuliam, qui etiam Dulchianus vocabatur*.Hic abſolutè dicitur.*Ducalianus* Oſtienſi lib. 2. cap. 67. Μιχαὴλ πρωτοσπαθάριος ὁ Δοκειανὸς. *Michael Protoſpatharius Doceanus* Cedreno pag. 623.*Michael Dochianus* Guillelmo Apulo lib.1. Quem è Sicilia in Lombardiam transfretaſſe, ſic accipe, vt de Lombardia id dictũ capias eadem acceptione, qua ipſe etiam Lupus in Cod. Andr.ad an.1010.dixerat,*Lombardiam*,hoc eſt *Apuliam, rebellaſſe à Cęſare,opera Meli Ducis*.Et apud Oſtienſem lib. 2. cap.2.*Marianus* quidam *Imperialis Anthipatus, Patritius, et Stratigo Calabriæ, atque Langobardiæ ſigillum fecit Aligerno Abbati Caſſinenſi*.&c. de cuius nominis vſurpatione alibi pluribus;quam non aduertens Lupi librarius, deque Lombardia SubAlpina illum locutum reputans,gloſſulam hanc addidit.*et inde in Apuliam*;quod nempè vidiſſet Dulchiano deinde in Apulia rem fuiſſe: quæ vacat.

An.1040.*Prædictus Dulchianus excuſſit Contractos de Apulia*;&c.] Hæc in annum referenda videntur 1041;quo è Sicilia Dulchianum aduenisse,iam dictum eſt.At *Contractos* Antonius Caracciolus Clericus Regularis tum generis claritate,tum eruditione præſignis,dictos putat deprauatè pro.

Contragos; Theophanemque, ſiue Hiſtoriam dicas Miſcellam Auctorem pro ſe laudat lib. 19. in qua ſanè de Bulgaria magna, & Contragis ſupra Meotides Paludes habitantibus. At qua occaſione ad nos longiſſimè ab eis diſſitos, quouè itinere vltimis his temporibus peruenerit gens, alias quoque huc progreſſa, quæ nobiſcum manſit ſub ætate Beneuentani Ducis Romualdi, de quo in *Diſſertationibus de Finibus Ducatus Beneuentani ad Orientem. & ad Septemtrionem*, nil Caracciolus. An auxiliares Græcorum fuerant, ſicut *Oſſacani*, & *Ruſſi*; de quibus Lupus ad an. 1041. ex Cod. Andr?

An. 1041. *Deſcendit Dulchianus à Sicilia, iuitque Aſculum; & menſe Martii Ardumus Lambardus conuocauit Normannos.* &c.] Oſtienſis lib. 2. c. 67. *Arduinus quidam Lombardus, de famulis ſcilicet Sancti Ambroſii.* &c. hoc eſt, vt tunc etiam dicebant; *de familia Archiepiſcopi Mediolanenſis.* Anaſtaſius Bibl. in Siluerio. *Eodem tempore tanta fames fuit per vniuerſum mundum, vt Dacius Epiſcopus ciuitatis Mediolanenſis relatione ſua hoc euidenter narrauerit; quod in partibus Liguriæ mulieres filios ſuos comediſſent penuria famis, quas retulit ex Eccleſia ſua fuiſſe familia.* Vide Sigonium de Reg. Ital. lib. 7. vbi de Othone. 1. Arduinus autem ille Lombardus, ac Inſuber, ſiuè *Ligur* (nam in *Liguria* Mediolanum aliquando, vt dicam ad Anonymum Caſſinenſem anno 1135.) Guillelmo Apulo lib. 1. *Harduynus*: Gaufredo autem Malaterræ lib. 1 cap. 8. dicitur. *Arduinus Italus.*

An. 1041. ex Cod. Andr. *Michael Protoſpatarius.* &c. *iſque iuſſit ſuſpendi ciues quatuor Barenſes*.] Falsò Freccia - *ciues omnes.*

An. 1042. *Venit* ...... *menſe Auguſto, fecitque bellum cum Normannis.* &c. *& menſe Februarii factus eſt Argyrus Barenſis Princeps, & Dux Italiæ.* &c.] Græcum Patritium, qui in prælio captus eſt, appellat *Boioannem* Cedrenus pag. 623. & 624. Sed Guillelmus Apulus lib. 1. & Oſtienſis lib. 2. cap. 67. *Exaugustum*: cognomine ex occaſione, fortè, illi impoſito. At à Lupo cum vides, Barenſem Argirum hoc loco appellatum *Principem, et Ducē Italiæ*; & infra ad an. 1051. abſolutè. *Ducem*. ſemina hinc agnoſcere poteris Barenſis Principatus; de quo plenè alibi; ibique ſimul exponam, *Italia* nomine apud

eundem

eundem Auctorem,alioſque plures ipſius æquales,haud omnẽ duplici mari, & Alpibus clauſam demonſtrari Italiã; ſed *Apuliã*,cuius Bariũ tũc fuit caput;& quãdoq;*Italiã* dũtaxat *CisTyberinam*:qua nimirum acceptione *Rogerius*,& vterque *Guillelmus*, *Rex Siciliæ, & Italiæ*,ignota alijs,diuque fruſtra huiuſmodi nuncupationis ratione quæſita, multotiens dictus reperitur. Certè *Italiæ* vocabulo in Vita B. Nili verbis relatis ad an.966. *Apulia*,Græcis tunc poſſeſſa, denotatur: et Lupo metipſi ad an.1033.& 1051. quem confer cum Oſtiẽſi l.3 c.10.initio.Et me vide infra ad Falconem Beneu.

*An.*1046. *Perrexit Argyrus*, &c. *Et hoc anno uenit Conus Rex Alemannorum Romam.*&c.] Oſtienſi lib. 2. c.57.*Conus* eſt pater huius Regis; qui c.78.& 79 hæc refert in an. 1047.

*An.*1053. *in Feria 6. menſe Iunij Normanni fecerunt bellum cum Alemannis.*] Die ſcilicet 18. præfati menſis; vt tradit Hermannus Contractus in Chron; quæ verè hoc anno in ſextam incidit Feriam. Lupus igitur non ſemel communem Chriſti Aeram tenuit.Sed vide an.1082 & 1083.

*An.*1056.*Cæpit regnare Regina.* &c. *Et Vmfreda obiit; & Robertus frater eius factus eſt Dux.*&c.] Supra ad an. 1051. *Vmfredus*.infra ad an.1079. *Filius Vmfredæ*: nempè cum vulgò huius viri nomen efferretur. *Vmfreda*; latinè dicebatur. *Vmfredus*; quæ varietas etiam in Chartulis antiquis inſpicitur;in quibus inſuper tum ipſe, tum Drogo eius frater, & anteceſſor,*Ducis* titulo, & ſimul *Comitis* inſignitus legitur.Hoc autem noto,nè falſo dici putes, Robertum factum *Ducem* poſt Vmfredi mortem, quem Oſtienſis lib.3.cap.16. *Ducem* cœpiſſe appellari perhibet poſt captam Rhegium vrbem,nam vterque benè;Oſtienſis enim ſolemnem inaugurationem denotauit, de qua etiam Gaufredus Malaterra lib.1.cap. 36. & Guillelmus Apulus lib. 2: Lupus verò, & Chartulæ vulgi conſuetudinem, qua primi Normannorum ductores promiſcuè *Comites*, *Ducesque* dici conſueuerunt. Eademque varietate idem Lupus ad an. 1064. Robertum *Comitem*, non *Ducem* nuncupauit;fuerẽ enim *Comites* Drogo,alijque ex gentis inſtitutione,de qua Oſtienſis lib 2.cap. 67:*Duces* autem ex vſurpatione, & ad exemplum Apulienſium,qui ſuos Præfectos dixere quoque *Duces*; vnde in hoc

Lupi

Digitized by Google

Lupi Chronico ad an.1042. *Argyrus Dux Italiæ.*

*An.*1059.*Mortuus eſt Bringa Imp.& Iſachius Oconnus factus eſt Imperator*]Scribendum.*Iſacius Comnenus*. De annis autem Imperatorum nil dico, quia non ſemper ex librariorum culpa, quorum menda mens eſt caſtigare, varius ab alijs videtur Lupus.

An. 1062. *Factus eſt Papa Alexander Lucanus.* &c.] Alexander huius nominis ſecundus, patria Mediolanenſis, vrbis Lucæ fuerat Epiſcopus, vnde latinè exit. *Lucenſis*; nam Lucanus è *Lucania* fit regione . Sed hic Grȩciſmus eſt, vt etiã apud Agathiã lib.1. ad finẽ bis. Λουκανοί; Etſi Cluuerius in Ant.Ital lib.2.c.3.uult utrobique legendũ Λουκᾶνοι. quod tamẽ,ſe fatẽte vbi de Minturnis,Romano ore ſonat. *Lucani.*

*An.*1069.*menſe Septembris prædictus Dux* (Robertus) *obſedit Barum,& Romanus Diogenes.*&c.*comprehenſus, et excæcatus eſt*]Freccia obſeſſam Barium dicit in an.1064.Gaufredus Malaterra lib.2. cap.40 in an. 1067. quo ſanè anno id oportet contigiſſe,ſi uera ſint,quæ de Barenſis obſidionis interuallo tradidit Guillelmus Apulus inferius producendus. Romanum autem Diogenem non hoc,neque ſequenti anno comprehenſum volunt;ſed in an. 1071; de quo nil ſtatuo,ex cauſa paulo ante expoſita.

An.1071.*Robertus Dux.*&c.& 15. *die Aprilis cepit Robertus Dux ciuitatem Bari.*&c.]Gaufredus Malaterra lib.2.cap.43.Barium à Duce Roberto captam dicit in an. 1070. qui obſeſſam dixerat in an.1067. Et ſanè integro triennio (quadriennio circiter Oſtienſis lib.3. cap. 16.) ad eam ſubigendam inſudatum, tradit etiã Guillelmus Apulus lib 3. Lupi quidem ſiuè lectio, ſiuè ſententia ex hoc quoque capite vacillat; quod in anno 1071,quando dedicata eſt Caſſinenſis maior Eccleſia, Dux Robertus, ut Oſtienſis auctor eſt lib.3. cap.30,Panormum oppugnabat: Barij autem deditionem Panormitanam expugnationem prȩceſſiſſe, idem Oſtienſis iam dicto lib.3. cap. 16. Gaufredus Malat. lib.2 cap. 45. & Guillelmus Apulus lib.3. exponunt; atque Gaufredus expreſsè captam Panormum dicit in an. 1071. Lupus tamen, ſibi conſtans,in an.1072.

*An.*1077. *Obſeſſa eſt ciuitas Salerni à Roberto Duce Normanno,*

manno, & comprehenſa eſt ab eo.] Variant Auctores de anno captæ à Roberto Salernitanę vrbis, quorum ſententiæ in Chronologia Principum eiuſdem vrbis ex profeſſo erunt mihi examinandæ. Dicam nunc, ſiuè Lupum hallucinatum, ſiuè ipſius librarium; namque alteruter nimis etiam ſerò captam ponit, vt iam declaraui, Panormum.

An. 1078. *Ind.* 1. *obſeſſa eſt Neapolis à Richardo Principe, & minimè comprehenſa. Et Robertus Dux obſedit Beneuentum; ſed eius obſidio diſſipata eſt à Rodulpho Pipino Comite. Et hoc anno obiit prædictus Richardus Princeps.*] Minimè Princeps Capuæ Richardus eodem anno, quo Neapolim obſedit, vita functus eſt; ſed Neapolim aggreſſus initio menſis Maij, anno 1077. obiit quinta feria Cœnæ Domini, anno 1078: hoc eſt Nonis Aprilis; de quibus alibi fusè. Pro me certè ſtant tum alia monumenta, tum Anonymus Caſſinenſis, conſueta nimirū cautione capiendus, quā expoſui in Seriè Abbatū Caſſinēſiū in Theobaldo. Nec annus firmatę Beneuentanæ obſidionis cum anno confundendus eſt diſiectæ; quos diſtinguit Petrus Diac. in Auctario ad Oſtienſem lib. 3. cap. 44; perhibens inſuper Principem Capuæ Iordanum, qui Richardo patri ſucceſſerat in menſe Aprilis, caſtra à Duce Roberto in *Beneuentum* metata diſſipaſſe; conſpirantibus cum illo vniuerſis Comitibus Apuliæ. Lupum tamen mendacij non arguo, quod Rodulfum Pipinum, alijs *Rainulfum*, huius diſſolutæ obſidionis faciat auctoré; nam cum Iordano Rainulfum eius patruum in Robertum hoc tempore coniuraſſe, Guillelmus Apulus lib. 3. tradit. Sed Petrus Diac. Iordano rem omnem adſcribit, quia ille dignitate maior: Lupus Rainulfo, quia hic ætate, & conſilio. Chronicon autem S. Sophiæ Par. 3. Num. 14. nullo pacto conciliari Petro valet, in quo habetur, Robertū è Beneuētana obſidione expulsū 6. *Id. April. Ind.* 1. hoc eſt triduò poſt obitū Principis Richardi; qua die Paſcha dicto anno 1078. eſt celebratū. Romualdus Sal. neutri, nec Lupo in omnibus concordat.

An. 1082. *Hoc anno complentur ab initio Mundi* 6281. *ab Vrbe Condita* 824. &c.] In conſignandis annis mundi Lupus ſecutus eſt Euſebium Cæſarienſem, Chriſti Natalem ad annum mundi referentem 5199. qui cum adnotato Chriſti an-

no

Digitized by Google

no 1082.iam dictam ſummam conficit annorum 6281. Anni verò Vrbis conditę diminuti admodum ſunt in Lupo ob librarij incuriam, qui antiquas numerales notas in priſco exemplari repræſentatas hac forma. *MDCCCXXXIIII*.ac præ antiquitate,forte,exoletas,interpretatus eſt. *DCCCXXIIII*.recentioribusq;notis reddidit. 824.Sanè Lupus in hac, quã dico,ſumma annorum 1834 Chriſti Natalem ad annum Vrbis ſtatuiſſe videtur 752. cuius ſententiæ plerique etiam inter antiquos fuere Auctores.

An.1083.*Hoc anno complentur* 517.*anni, ex quo intrauerunt Langobardi in Italiam Et cyclus* Solaris 28 &c.*Et cyclus nouennalis primus,& epacta Luna*.....&c.] Annum Chriſti 1083.certis,& ſine errore characteribus conſignat. Legendum tamen.*Cyclus decemnouennalis primus, & epacta Luna* 11. Quo anno completos cum dicat ab ingreſſu Langobardorum in Italiam annos 517,conſtantiſſimè illorum Epocham ad annũ ſtatuit Chriſti 566; ſicut etiam fecit ad an. 916.& 966. quæ ſtatuẽda fuerat ad an.568.At Lupus appellatione *Italiæ*,vt dixi ad an.1042. *Apuliam* ſolet demonſtrare;quam ſanè Beneuentani Langobardi ſub Duce Romualdo,vt Paulus Diac.perhibet lib.6.cap.1. primum inuaſere, cæſo apud Siciliam à ſuis Imperatore Conſtantio in anno 668, qui Lupo fuit annus 666, iuxta eandem nimirum ſupputationem,qua prædictus annus 568.illi fuit 566. Hac igitur mente Lupus cum in anno 1083. exactos ſcripſiſſet ab Langobardorum aduentu in Italiam annos 417: in anno 966.annos 300:in anno 916. annos 250: nouitius librarius, cui cõmunis tãtũ præfatæ gentis in Italiam acceſſus, communiſq; ac protrita vocabuli *Italiæ* acceptio, nec alia erat nota,cẽſorem agens,centenarium addidit,annoſq;417. reddidit 517;annos 300.fecit 400;annos verò 250.ad 350.produxit;ac iuxta ſuum captum illo etiam priori in loco ad annum 916. *Alboini Regis* pro *Romualdi Ducis* ſubſtituit nomen.

An. 1088. *menſe Septembris factus eſt grandis terræmotus per totam Apuliam,ita vt in quibuſdam locis Turres,& domus ruiſſe feratur.* &c.] En ætas Auctoris, quam pinguior in his annis detegit etiam eius ſtylus. Cæterum Lupus præſenti

anno

Digitized by Google

anno captas quoque Syracuſas tradit à Comite Siciliæ Rogerio: ſed Gaufredus Malat.lib.4.cap.2. id reiicit in annum 1085;qui lib.3.cap.41.annum quoque obitus Ducis Roberti anticipauit, defunctum illum perhibens in anno 1084; nec dum à Rogerio receptis Syracuſis.

*An.*1089.*Facta eſt Synodus omnium Apulienſium,Calabrorum,ac Brutiorum Epiſcoporum in ciuitate Melfiæ.*&c. *In qua ſtatutum eſt,vt Sancta Treuia retineretur ab omnibus ſubiectis*. &c.] Baronius Concilium Melfitanũ ad annum figit 1090, Romualdi Salernitani Chronicon laudans; cuius ſunt verba. *Anno Dominicæ Incarnat.* 1090. *Indictione* 13. *Menſe Septembris, Vrbanus Papa Synodum celebrauit in ciuitate Melfiæ; in qua Rogerius Dux ligius eius homo effectus*.&c.De menſe acti Concilij concordat Ioannes Archidiaconus Barenſis apud eundem Baronium ad an.1091.num.14.*Electo*, inquit,*Elia in Archiepiſcopum Barij voluntate, atque conſenſu Ducis Rogerij, filij Ducis Roberti, Melfiam Papam Vrbanum adiuimus,qui ibidem Synodum celebrabat menſe Septembri;quem rogauimus,vt vſque Barum deſcenderet, prædictumque conſecraret Eliam in Archiepiſcopatus honorem, Domino Boamundo eundem Papam nobiſcum deprecante, qui eo tempore Barum iam ſuo tenebat ſub dominio*.&c.At Eliam in Archiepiſcopum ordinatum conſtat ab Vrbano *in anno* 2. *ſui Pontificatus,Chriſti* 1089.*Indict.*13.*die* 9.*Octobris*: Baronio metipſo Bullam conſecrationis referente ad annum modò dictum num.5. & ſeqq. Lupus igitur rei geſtæ æqualis Melfitanam Synodum ritè in annum refert 1089: imperitè Romualdus ad ann.1090. qui integro ferè ſeculo poſterior fuit. Verùm ex librarij id accidiſſe culpa, non dubito, qui vnitatis notam detraxit, annoſque à Romualdo deſcriptos *MLXXXIX*: reddidit: *MLXXXX*, ſicuti ex adiecta liquet Indictione 13, cœpta numerari à menſe Septembri, quo Synodus Melfitana eſt celebrata. Troianum autem Concilium à Petro Diac.memoratũ lib.4.c.7.(ni hoc ſit illudipsũ, quod idem Romualdus ibidem actum notat in anno 1093) dicendum hinc eſt,ab Vrbano coactum in anno antecedenti;alterutroque in anno eundem Pontificem ad Comitem Siciliæ Rogerium acceſſiſſe, de quo Gaufredus Malaterra

Digitized by Google

lib.4.cap.13:nil verò Baronius. At quod Lupus habet de *Treuia*, ſiue pace, & inducijs in Melfitana Synodo ſtatutis, neſcio an id capiam de inita tunc concordia, ac fœdere inter Apuliæ Ducem Rogerium, eiuſque fratrem Boamundum, inter quos idem Auctor, adſtipulatorem habens Romualdum, exortum, cœptūq; dixerat bellum in anno 1088. Gaufredus ſanè lib. 4. cap. 10. conciliatos fratres ait poſt biennii diſſenſionem, non tamen poſt annum 1086. Ioannes Archidiaconus verbis ſupra relatis illos concordes fuiſſe innuit tempore Melfitanæ Synodi; tradens Boamundum ſub ſuo dominio tunc Barium habuiſſe: quam ipſe ex noui fœderis lege obtinuit, vt idem perhibet Gaufredus loco iam dicto.

An. 1091. *Iurata eſt à Normannis Treuia Dei*. Ex Cod. Andr. *Et finiunt ab O.C. anni* 6291. *Epacta* 19.] Poſtquā Dux Rogerius cum fratre concordauerat Boamundo, nulla inter Nortmannos noua emerſerant adhuc bella. Treuia igitur iſta iteratò inita an vacet, exque notula ad libri oram depicta in textū immigrauerit, velim, Lector, expendas; qui facilè aduertere etiam potes, annum Chriſti 1091. cum anno Orbis Conditi concurrere 6290; quo anno Epacta fuit 9; nam ſalutis annus 1082, vt Lupum ſupputaſſe vidimus, fuit mundi 6281.

An. 1096. *Rogerius Comes Siciliæ cum 20. mil. Saracenorum, & cum innumera multitudine aliarum gentium; & vniuerſi Comites Apuliæ obſiderunt Amalphim. & cum ibi perſeuerarent, ſubito inſpiratione Dei Boamundus cum alijs Comitibus.*&c. *reliquerunt obſidionem, & transfretantes perrexerunt in Regiam vrbem.*&c.] Petrus Diac. lib.4. cap.11. Boamundum tunc fuiſſe dicit *vna cum patruo ſuo Comite Rogerio in expeditione in partes Campaniæ*; cui uir magnus Baronius inhæret, deque Capua tunc in deditionem accepta ab vtroq; Rogerio, & à Principe Richardo 2. illum capit. Neutri ego aſſentior; nam pro Lupo ſtat Petrus Tudebodus in Hiſt. de Hieroſolymitano itinere lib. 1: itemque Gaufredus Malaterra lib.4.c.24, qui *Malphi*, & *Malfam*, pro *Amalfiam* dicunt, nam vtroque modo efferebatur id nomen; remque minutius Gaufredus enarrat, deque anno etiam ſubſcribit

Lupo;

Lupo: illum adi. Capuæ autem obſidio , & deditio minimè in ann. 1096; ſed poſt fuit, de qua ſtatim. Torquatus Taſſius, vt Parergon hoc addam , ſummus abſque controuerſia Vates, mihique hæreditario quodam iure impensè cultus, poetica vſus licentia, Tancredum Boamundi nepotem octingentos è *Cāpania*, nēpè quæ felix, & beata antiquis dicta eſt, ad ſacrum Hieroſolymitanū bellū equites duxiſſe, perhibet; quos illi ſolos, nec alios plures aliunde quæſitos adſcribit:

„ *Gli ottocento à cauallo, à cui fa ſcorta,*
„ *Laſciar le piagge di Campagna amene,*
„ *Pompa maggior de la natura, e i colli,*
„ *Che vagheggia il Tirren, fertili, e molli.*

nā nec Tancredo , nec Boamundo vlla vnquam in hæc loca poteſtas fuit, præfatique temporis in inſtanti Capuam Princeps genere Langobardus , Neapolim vero Dux ſuus obtinebat , ſolamque Auerſam, nouam vrbem , in anno Chriſti trigeſimo ſupra milleſimum conditam , & ſiqua alia minora oppida Nortmanni, alterius tamen generis, poſſidebant.

An. 1098. *Menſe Octobris apparuit Stella Cometes. Et Chriſtiani bellando venerunt vſq; Antiochiam, & obſederunt eam , & menſe Aprilis comprehendentes* . &c. *Et hoc anno comprehenſa eſt Capua à Rogerio Comite, Menſe Martii*] De anno captæ Antiochiæ conſentit Guillelmus Tyrius l. 5; & recentiores omnes: non ſic de menſe, id referentes ad diem 3. Iunij, quę in anno iam dicto incidit in Feriam quintam, vt benè notat Anonymus Caſſinenſis, non quartam, vt habet Ordoricus Vitalis lib. 9. Idem tamen Anonymus perperam ad annum id figit 1096: Petri Diaconi ſcilicet errorem ſecutus lib. 4. cap. 16. Igitur in Lupo menſis. *Aprilis.* ſuppoſitus eſt pro. *Iunii*: ſicuti ad eandem normam hoc pariter loco dicitur, Capuam captam à Comite Rogerio menſe *Martii*, qui Aprilem præit, pro *Maii*, qui antecedit Iunium . Nam Comes ille , vt Gaufredus Malaterra auctor eſt lib. 4. cap. 26. cum Pharum tranſiſſet prima hebdomada Aprilis , feſtumque Pentecoſtes celebraſſet cis Beneuentum , iuxta fluenta Sabati, quod ante diem 10. Maij celebrari nunquam contingit , Capuam dein peruenit ; quam ſimul cum Duce Apuliæ Rogerio, & cum Principe Richardo 2. acriter obſidens,

Digitized by Google

poſt quadraginta obſidionis dies, vt inquit Romualdus Salern. & Anonymus Caſſin: *æſtiuo tempore*, vt Petrus Diac. lib.4. cap.10; cui ſuffragatur Edinerus in Vita S. Anſelmi lib. 2. apud Surium 10.Kal. Maij, deditione facta obtinuit, reddiditque Richardo, qui poſt Iordani patris obitum, ac ineunte anno 1091. ab ea fuerat pulſus. Capua itaque recuperata eſt, vt citius, extremo menſe Maio, atque ingruente Aeſtate, numerandi cum videantur quadraginta dies obſidionis non ab acceſſu Comitis, ſed ab die, qua Princeps Richardus 2, qui Auerſam proximam vrbem retinuerat, Capuam ſolus circumuallauerat; nam alioquin receptam eam fuiſſe, dicendum eſt, menſe Iunij: quod equidem non recuſauerim, ſi in Lupo menſis *Martij* reſtitui debeat. *Iunii*: non *Maii*. Verum enimvero menſem *Martium* pro *Maio* ſæpe alias ſuppoſitum, manifeſtum eſt; idque ex ea, forte, occaſione natum, quod nomina propria cum ſub Nortmannorum ætate capitalibus tantummodo literis depictis compendiarentur, *Martius* menſis ſic deſcriptus, pro *Maio* à recentioribus librarijs ſæpenumero eſt acceptus. Sicut in Kalendario antiqui etiam Breuiarii Campani, in quo Feſtum S. Potentianæ Virginis perperam notatur ad diem. 19. Martij, quod colitur 19. Maij. Et in percelebri quoque Diplomate præfati Comitis Rogerij apud Surium die 5. Octobris, in quo habetur, ſtructas in eum, dum in Capuæ manebat obſidione, inſidias *Kal. Martii*; vbi legendum eſſe. *Kal. Maii.* iam olim docti cẽſuerunt viri: etſi nec talis caſtigatio omnem remouet ſcrupulum, ſi vera expoſuit nobis Gaufredus, Rogerium dicens, Pentecoſten celebraſſe propè fluenta Sabati, dein autem Capuam perueniſſe. At hoc ipſo in Diplomate aliud inſidere mendum, legendumque in eo opinor, Rogerium reuerſum *vigeſimanona Iunii menſis Squillacium* (non. *Iulii*: niſi mauis. *nona Iulii.*) *perhabita Capuæ ciuitate, & per quindenam continuam fuiſſe ibidem infirmatum*; Priuilegiumque feciſſe *die 2. Auguſti, anno ab Incarnatione Domini* 1098. *Indictione* 6. (male nonnulli edunt. *Indictione* 7.) *confirmante Ioanne Squillacenſis ſedis Epiſcopo, reſidente iuxta fores Eccleſia.* Nec cum viro docto ſentiendum eſt, Priuilegium datum quidem in anno 1098: minimè tamen Capuam obſeſſam rece-

receptamque, vt Lupus perhibet, eodem anno; ſed anno antecedenti: ſicut habet Gaufredus Malaterra, qui eiuſce obſidionis tempore *affirmat, ibi imprægnatam in anno MXCVII Comitiſſam Adelaſiam de Comite Rogerio*: haud, inquam, annus dati Diplomatis ab anno Campanæ obſidionis, ægrotantiſque Comitis Rogerii diſtinguendus videtur; nec Comes vltroneam ſuam donationem poſt ſuſceptum beneficium in annum ſequentem diſtuliſſe, nulla interim expoſita eiuſmodi dilationis occaſione, quæ ſanè nulla: quinimmo conuenientiſſimè dixerimus, non reuoluto, nec anniuerſario anno Rogerium rediiſſe Squillacium; ſed cum primum è Capua illuc appulit, ac per valetudinem valuit, præfatum Priuilegium indulxiſſe. At Gaufredus, dices, Capuam obſeſſam in anno MXCVII: anno ſcilicet ante datum Diploma, in ſuperius relatis verbis exponit. Ita quidem, ſi ea notula Gaufredi, nec Gloſſula reputanda ſit ocioſi alicuius adnotatoris, quæ vt facilè eſt obſeruare, è libri ora in textum traducta, continentem eiuſce Auctoris narrationem importunè perturbat, ac diuidit. En Malaterræ integer, qui huc facit, locus è lib. 4. c. 26. & quidẽ ad ipſius Cæſarauguſtanæ editionis exemplum religioſè expreſſus. *Ipſe autẽ Comes*, inquit, *omni diluculo ante lucem ſurgens, vtrumque exercitum, pontem tranſeundo* (quem nempè ſuper Volturnũ conſtruxerat, vt ſuo exercitui, & Ducis Rogerij, Principiſq; Richardi communis, faciliſque pateret via, qui trans flumen ad Septemtrionem Capuam obſidebant) *inuiſens, vtrum attenti eſſent ad excubias, viſum ibat. Porro ipſi rubore perfundebantur, quod iuuenes ipſi, & ad quos peculiarius negotium attinebat, ſegniores forent: Comite prouectioris ætatis, & corporis plagarum, laborumque aſperitatis viro vigilantiore exiſtente. Nam & ab omni exercitu eius vigilantia admirationi erat, omneſque in eius exemplo vigilantiores reddebantur.*

Anno Dominicæ Incarnationis MXCVII. ibi ſe imprægnauit Comitiſſa Adelaſia de Comite Rogerio.

Cap. 27. *Cũ iſta aguntur, Papa Vrbanus colloquiũ Ducis, & Comitis deſiderans, à Roma progrediens, Capuam, vbi obſeſſionem tenebant, venit.* Sic ibi. Sed eſto, talia ipſe adnotarit Gaufredus: ſimulque detur, nec de Comite Rogerio præfati

Comitis

Comitis Rogerij filio tunc à matre concepto, quod aliquando conſentientibus mihi acris ingenij viris ſum opinatus, quemque Gaufredus eiuſmodi dignitate auctum certè non vidit, ibi eſſe ſermonem, ſed de patre Rogerio: an ſatis certi erimus, numeros annorum Chriſti ſincerè, nec deprauatos, diminutoſq; vel à librarijs, vel à Typographo nobis fuiſſe repræſentatos, à quibus conſimilia alibi cōmiſſa menda frequentiſſimè dolemus? ſanè Gaufredus, qui in Præfatione libri 2. & lib. 4. cap. 18. temporum, annorumque ordinem ſeruaturū ſe profeſſus eſt, cum expoſuiſſet eodem lib. 4. c. 25. quæ in anno geſta fuerant MXCVII. menſe Maij, dein cap. 26. & ſeqq. quibus obſidionē, deditionemq; Capuę enarrat, retuliſſe videtur, quæ ſucceſſiuè, nec ante acciderūt. At Comitem Rogeriū in prima hebdomada Aprilis Pharum trāſiſſe, cōtinentique itinere Capuam perueniſſe, tradit. Subſequenti igitur anno Chriſti MXCVIII id eueniſſe oportet. Sit autē & hoc nullius roboris argumentū: an ipſimet Gaufredo, à cuius dicto lis hæc omnis pēdet, fides erit deneganda; qui anno Incarnationis milleſimo nonageſimo ſeptimo, menſe Maio Comitem Rogerium, non Capuæ in Caſtris præſentem facit, ſed filiam ſuam è Sicilia Alamanno Regi Vngarorum (*Colomannum* dicit Antonius Albizius in Stemm. Principum Chriſt; cuius vnicam, neque hanc facit vxorem) matrimonio coniungendam maritimo itinere tranſmiſiſſe ſub ducatu Henrici Epiſcopi Leſcaſtrenſis (certè *Leocatenſis*) aperto manifeſtat ſermone? minimè itaque hic Auctor alio anno Capuā obſeſſam à Comite Rogerio, quam eodem, quo Lupus, ſtatuit: itemq; nō alio, quā dati ab eodē Comite Diplomatis, de quo dictū eſt; quibus ineditū antiquum Cauenſe conſentit Chronicon, & Anonymus quoque Caſſin. ſed cautè interpretandus, vt ibi dicam.

An. 1099. *menſe Octobris Papa Vrbanus congregauit vniuerſam Synodum in ciuitate Bari; in qua fuerunt* 185. *Epiſcopi; & menſe Iunij in feſtiuitate S. Petri Apoſtoli comprehenſa eſt Hieruſalem ciuitas à Chriſtianis.* &c.] Diſtinguenda ſunt iſta, Synoduſque Barenſis ad annum antecedentem eſt referenda, quam actam eodem anno, quo Capua à Comite Rogerio, eiuſque aſſeclis eſt expugnata, ex Edinero in Vita S.

Anſelmi

Anſelmi lib. 2. aperitur, nullo tamẽ anno palã ibi expoſito, ſed iam dicto tantummodo menſe celebrati Concilij. *Deinde*, inquit, *ſoluta obſidione* (Capuæ ſcilicet) *multa prece Anſelmus Papam* (Vrbanum, qui, vt verbis dicam Gaufredi, *colloquium Ducis, & Comitis deſiderans, à Roma progrediens, apud Capuam, vbi ſeſſionem tenebant, uenit*) *ad hoc flectere conatus eſt, quatenus ab onere Pontificali eũ abſolueret, & quieti liberum uacare concederet. Verum cum quantum ad effectum ad nihilum laboraſſet, fretus benedictione eius, Sclauiam reuerſus eſt* (Pagum nempè in Diœceſi Calatina, vulgo. *Li Schiaui*, in Campanæ Eccleſiæ, ſiuè dicas Campani tunc Principatus Prouincia eidem Auctori antea deſcriptum, quò Anſelmus Aeſtiui caloris inclementiam vitans, diuerterat; indeque à Duce Rogerio accerſitus, ad Caſtra ſuper Capuã ab eo firmata acceſſerat, ſoluta autẽ obſidione, iterum illuc ſe receperat) *opperiens tempus Concilii, quod idem Papa apud Barum, Kalendis Octobris erat celebraturus.* Hæc Edinerus. Et verò quinã potuit Vrbanus Conciliũ in ciuitate Barij cõgregare in anno 1099, menſe Octobris, cum diem obierit, Lupo metipſo fatente, menſe Iulij eodem anno, quod ſanè verum: celebrata nimirum Romana Synodo, quam dicunt Tertiam Vrbani, in 3. hebdomada poſt Paſcha, de qua Bertoldus Cõſtantienſis iam dicto anno his verbis? *Romæ*, inquit, *Dominus Papa generalem Synodum centum quinquaginta Epiſcoporum, Abbatum, & clericorum innumerabilium tertia hebdomada poſt Paſcha collegit. &c.* Quæ Synodus diſtinguenda haud videtur ab illa, quam Secundam appellant, actamque volunt poſt Barenſẽ, in tertia ſimul hebdomada poſt Paſcha, verba pro ſe laudantes præfati Edineri loco antedicto, quæ ſunt. *Finito*, inquit, *Concilio Barenſi, Romam cum Apoſtolico profecti ſumus. Tranſactis autem aliquantis diebus, venit Romam Vuillelmus ille, cuius in exitu Angliæ memoriam fecimus. Inter alia hoc effecit apud Apoſtolicum, vt inducias Regi Anglię daret vſque ad feſtum S. Michaelis Archangeli. Quod Anſelmus agnoſcens, illico Lugdunum redire volebat; ſed prohibitus à Papa eſt propter Concilium, quod ſe tertia hebdomada Paſchæ Romæ habiturum ſtatuerat:* Haud, inquam, Romanum, quod poſt Barenſe celebratum ab Vrbano eſt Concilium,

lium,in duo eſt diſſecandum;nam eiuſmodi duplicitatem & ſimplex,vnuſque annus,qui interceſſit inter Capuæ obſidionem,quam proximè Barenſis Synodus eſt ſubſecuta, & Vrbani obitum,non admittit;dierumque vniformitas, quibus cum Romana Synodus à Bertoldo deſcripta, cum quæ ab Edinero, eſt celebrata,de earũ vnitate dubitare me nõ ſinit. Guillelmũ Malmesburienſem ſanè de priori illo Concilio loquutum dum putant, in quo idem Auctor perhibet, *Papam cum omnibus ſententiam excommunicationis vibraſse in Laicos inueſtitores Eccleſiarum,& inueſtitos à laicis; & in taliter inueſtitos conſecrantes, & in illos, qui pro Eccleſiaſticis honoribus laicorum homines fiunt*, hoc ipſo argumento antedictam à me vtriuſque Synodi vnitatem confirmant; inter Canones enim prædicti Cõcilij 3.Rom.apud Biniũ,T.7.p.1. celebrati an.1099,*Pr.Kal.Maij*:in Sabatho ſcilicet Prid. Dominicã 3.poſt Paſcha dicti anni,quod Vrbani poſtremum fuiſſe ſtatuũt, cũ de 2.nulla extare acta,adfirmẽt omnes,ſubſequẽs legitur Canon, ſentẽtiæ haud diſſimilis ab Malmesburienſis enunciato.*Nullus Abbas*(verba ſunt Canonis)*nullus Eccleſiarum Præpoſitus, quæ iuris ſunt Eccleſiaſtici à Laicis accipere ſine Epiſcopi conceſſione præſumat*. Vnam itaque Romanam Synodum poſt Barenſem, ac poſt annum 1098, Vrbanus celebrauit,in anno nimirum 1099. Quo anno,vt ad Lupum redeã,nullo errore expugnatam ipſe aſſerit Hieroſolymam; ſed diẽ prauè conſignat,cũ id inciderit in IdusIunii, vt Tyrius habet lib.8.c.5.& 18.aliiq;nulla diſcrepantia.

AD APPENDICEM LVPI, quæ iuſtius Appendix ad Chronicon Anonymi Caſſinenſis dicenda eſt, namq; iſtud in anno ſubſtitit 1212, à quo ipſa exorditur, paucula hæc in patriæ meæ gratiam obſeruo,plurimis aliis omiſſis, quæ aeque ac iſta, non librariorum incuriæ, ſed Auctoris imperitiæ videntur imputanda, mihique pro ſuſcepti operis munere minimè inpræſentiarum ſunt caſtiganda.

An. 1459. *Equitauit Rex Ferdinandus Primus per ciuitatem. Regnat an.*26.] At cætera antiqua omnia monumenta Alfonſum Ferdinandi primi patrem vita functum notant anno 1458. *Quo mortuo*,inquit Iouianus Pontanus de bello Neapol.lib.1. *Reguli, ciuitateſque miſsis Oratoribus, Capuæ conuentu*

conuentu habito (nam peſtilentia Neapolim infeſtabatur) in Ferdinandi verba de more iurauere.

An.1496.7.Octobris moritur ſtrenuiſſimus Ferdinandus ſecundus.&c. Eo anno, & die equitauit Rex Federicus in ciuitate Capua, quia Neapoli erat peſtis.&c.] Qui potuit eadē die Capuam Fridericus aduolare, Barones Regni, vt oportebat, ſecum habens, quem ad eandem vrbem ea ſanè die literas dediſſe de ſuſcepto à ſe Regno poſt mortem Nepotis, Cāpana monumenta, ipſæq; eius, quæ extant in eiuſdem vrbis Archiuo literæ, teſtantur? Certè ex actis Regię Cancellariæ coronatum illum ſolēni ritu Capuæ conſtat *in Eccleſia Cathedrali per manus Apoſtolici Legati Cęſaris Cardinalis Borgiæ 4. Idus Auguſti, anno 1497. Indict. 15. pręſentibus Archiepiſcopo Conſentino, Pontificis tunc Alexandri 6. à ſecretis, & quamplurimis Pręlatis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, atq; nonnullis Oratoribus: videlicet Oratore Regis Romanorum, Regis Hiſpaniæ, Venetiarum, et Ducis Mediolani; Proſpero Columna Duce Traiecti, Fabritio Colūna Duce Tagliacozzi, Alfonſo de Aragona de Piccolomineis Duce Amalfiæ, Ferdinando Franciſco Gueuara Marchione Piſcariæ, Troiano Caraczulo Duce Melfiæ, Alberico Carrafa Duce Ariani, Andrea de Altauilla Duce Termularum, Franciſco de Vrſinis Duce Grauinę, Petracono Caraczulo Comite Pulicini, Ioanne Thoma Carrafa Comite Mataloni, Troiano de Cabanellis Comite Montellæ, Belliſario de Acquauiua Comite Neritoni, Marco Antonio Caraczulo Comite Neocaſtri, Ioanne Carrafa Comite Policaſtri, Vito Piſanello Regio Secretario, Antonio Griſono Regio Camerario, Roberto Bonifacio Milite, & alijs Donnicellis, Baronibus, & Militibus.* &c. Sylueſter Guarinus Auerſanus in Diario ſui temporis non dum edito, Italicè deſcripto, de eadem Frederici Coronatione ſic habet. *Giouedì à 10. di Agoſto 1497. La Maeſta del Signore Re Federico ſe incoronao allo Veſcouato di Capua alle 17. hore con gran triunfe; & lo Legato, che lo ie à coronare, era figlio à Papa Aleſandro, ch'era Cardinale de Valentia, doue foro aſſai Baruni, & gentilhuomini bene in ordine; ma non ci fu nullo Barone di caſa Sanſeuerino. E dopo la Maeſta ſua caualcao per Capua, e lo Signore Ferranno d'Aragona gettaua vna ſorte di moneta,*

N *che*

che valeua mezzo carlino, quale moneta haueua da vna banda vn libro dentro vna fiamma di foco, e lo motto diceua. Recedant vetera. dall'altra ci era vna corona, e lo motto diceua. A Domino datum eſt iſtud. Domenica à di 13. ſua Maeſta fece uno bello conuito alli Barune, & allo Cardinale di Valentia, & fecero gran feſta, & triunfe. Et Lunedì ſua Maeſta ſe ne andao in Napoli inſieme con lo Cardinale. Allo conuito ſi trouao lo Prencipe di Biſiguano di caſa Sanſeuerino. Hæc ille.

CASTIGATIONES
IN CHRONICON
ANONYMI MONACHI CASSINENSIS

VNi Anonymo, Caſſinenſi Monacho, vniuerſum hoc adſcribitur Chronicon, quod ab anno Chriſti milleſimo nulla ſatis congrua, quam cognouerim, occaſione deductum, ad annum peruenit 1212; Auctoriſque ſui nullo nomine prodito, eſt non in vno eiuſdem Monaſterij manu-exarato Codice, ſed nec integrum, nec ad eandem prorſus normam, deſcriptum. Namque eius pars, quæ ad annum pertingit 1152, in Codice habetur ſignato num. 47; librarijque ſanè errore ab anno 1034 ad finem vſque fœdiſſimam, ac ferè perpetuam vnius anni anticipationem fouet. Subſequentem verò partem ab anno 1154 ad annum 1195 Codex exhibet ſignatus num. 199; qui ſimul anteriora illa continet ab anno milleſimo, non tamen eadem praua annorum conſignatione perturbata: quippe qui recentius, nec ineptè, fuerit vt plurimum caſtigatus, ſicut frequentes in eo raſuræ, lociſq; quibus oportuit, noua ſuperinducta ſcriptura demonſtrant. Poſtrema tandem pars ſcripto Codici adſuta eſt Chronicorum Leonis Oſtienſis, & Petri Diaconi, quæ non ab anno 1195, ad quem ſubſiſtit modò dictus Codex 199, ſed ab anno exorditur 1153; ita vt Auctarium, ſiue continuatio haud putanda illa ſit Chronici deſcripti in Codice 199, ſed Chronici in Codice 47: qualis planè eſſe videtur,

detur, eundem cum ſeruet Prochroniſmum ad annum vſque 1188, quo vitiô, vt dixi, prior pars illa in præfato Codice 47 ſimul laborat: ex occaſione nimirum, mihi iterum in Serie Abbatum Caſſinenſium, in Theobaldo expoſita; quod *anni Dominicæ Incarnationis, & Indictiones, & cætera* (minio depicta) *quæ debuerant nigræ ſcripturæ* (ſcilicet ſingulis per ſingulos annos narratiunculis) *præponi, fuerunt poſtpoſita* ad iam dictum vſque annum 1188; ad quem librarius hæc monuit his ipſis verbis; dicens inſuper, ſubſequentia ſuo quæque loco fuiſſe deſcripta. *Dehinc verò*, inquit, *præponuntur anni Domini, & cætera*, nam anni etſi nullis euentibus clari, ſuo nihilominus ordine notati ibidem fuerant. Aſpectus igitur, & ordo præfati Chronici in antiquis exemplaribus, omiſſa illorum minutiori, ſed ad rem nihilo vtiliori deſcriptione, eſt planè, quem dixi. Ex ijs verò eius editio, quæ adhuc vnica habetur, ſubſcripto ordine cum proceſſerit; nempè pars eius, quæ ad annum peruenit 1152, cum fuerit deprompta ex Cod. 47; ſubſequens autem pars ad annum vſque 1195 ex Cod. 199. reliqua tandem ex tertio ſuperius dicto Codice manarit, factum hinc eſt, vt prior pars illa, ad ſui Archetypi inſtar, malè conſignatos annos nil melius repræſentarit; cætera autem pars, quæ ad exemplum Codicũ notæ melioris expreſſa eſt, haud talem cõtraxerit deformitatẽ. Sed vtinã priſcus librarius, qui ex deperdito nunc Autographo nouum ante alios omnes exſcripſit exemplum; ſiue illud hoc fuerit, quod in Codice habetur 199; ſiuè aliud (nam exemplum in Codice 47 exaratum ex alterutro effluxiſſe videtur, quod vlterius producendum quoque fuerat, ſicuti adſutæ ibi, cõſuetiſque lineis interſtinctæ, ſcribendoque accommodatæ membranæ, quæ nunc vacuæ, indicant: nec ſanè Codex 199, & ipſe olim mendoſus, Prototypum dicendus) vtinam, inquam, notulas vt reor, ad antiquiſſimi exemplaris orã poſtea deſcriptas, recens librarius in exaratum à ſe Antigraphum inducens, eas ad reſpondẽtes Chriſti annos attentiori cura retuliſſet! quam inconuenientiam non cenſor ille, qui annos in Cod. 199, paucis exceptis, ritè direxit, nec alius poſtmodum aduertit; vnde multa in annis diſparata, abſurdiſſimè ſimul congeſta præ-

Digitized by Google

ſenti in Chronico nunc habentur, quæ minimè credam, à primæuo eius Auctore, viro non prorſus inerudito, adeò ineptè fuiſſe confarcinata. Sanè in Lupo quoque, nè aliena, remotioraque à nobis dem exempla, non ſemel hunc ipſum commiſſum errorem, ſuis locis probatum eſt; quod etiam de annotata ibidem collectione annorum ab obitu S. Martini ad annum Chriſti 912 ſentiendum iudico; quæ haud ab eodem Auctore, genere Apulo, ſed ex Francorum more à viro Franco ad oram priſci exemplaris fuerit, procedentibus annis, exarata; exque Codice illo in alios dein manarit. Verùm quid te diutius moror? Noſtri nè Caſſinenſis Anonymi, quæ nunc habentur in membranis exemplaria, alia alijs viciſſim cũ ſint pinguiora, nõ id clarè probant? ipſa nimirũ à ſuis librarijs, ſiuè ab ijs, qui denuò hoc opuſculũ deſcribendum curarunt, pro arbitrio fuiſſe quà aucta, quà decurtata? Chronicon ſanè metipſum ad annum vſque 1137 ex Oſtienſis, & Petri Diaconi Chronicis defloratum, nec ab vnico continuatum Caſſinenſi Monacho, obſeruatu difficile non eſt: quod perinde eſt, ac variè à varijs fuiſſe acceptum; nam quiſquis illud ad annum produxit 1195, Caſſinenſem Abbatem Roffridum, tunc viuentem, abſolutè *Abbatem* appellat: ſecus autẽ, qui annos ſuppleuit ad 1108, qui *Domnum* illum, & *noſtrum Abbatem* dicit. At reliquos quatuor annos neutrum, ſed tertium quendam Monachum habuiſſe exiſtimo adnotatorem; qui primi continuatoris morem ſequutus, nec præmemoratum Roffridum, nec eius ſucceſſorem Petrum honeſtiori alio, quam ſimplici *Abbatis* titulo condecorat. Hanc porrò auctorum multiplicitatem ex alijs etiam probare poſſem adminiculis, ſed id tanti non eſt; eruntque hæc ad rem præſentem ſatis.

An. 1001. *Obijt Otho tertius Imperator Sutri.* &c.] Oſtienſis lib. 2. cap. 24. obijſſe dicit Othonem *apud Paternum, non longè à ciuitate Caſtellana*; ſed annum non admodum clarè prodit; cui de loco conſentiunt plerique alij antiqui, de anno nihilominus ſubſcribentes huic Anonymo. Alij tamen ab ijs diſcrepant, quos ſequitur, ad tuetur Baronius, defunctum illum perhibentes anno ſequenti. Sed Auctorum non ſemper nunc obſeruo diſcrepantias, qui exules, exoletaſque ſtudio-

ſtudioſius aucupor lectiones,& fugitiuas. Hoc non præteream, in Codice 199. deficere tò. *Sutri*: in quo etiam deficiunt nonnulla deinceps alia, quæ Codex habet 47, locis infra deſcriptis, eaque hoc loco cõgerere, opportunũ duxi. In Codice igitur 199 hæc deſiderantur. Ad an. 1010. *Obijt Ioannes*.&c.ad an. 1022. *obijt Athenulphus Abbas*.ad an. 1066. *Campaniam*.ad an. 1089. *B. Martini*. ad an. 1093. *Eccleſia S. Andreæ*.&c.ad an. 1107. *Caſtrum Terami*. &c. ad an. 1125. *Caſtellum Suin*. &c.ad an 1129. *iuit*. ad an. 1136. *pæne. totam. quatuor*.ad an. 1145. *apud*.ad an. 1146. *alij à Turcis occiſi sũt*. ad an. 1150. *obijt Sybilla Regina*. ad an. 1151. *multi, &*. ad an. 1152. *Sol paſſus eſt Eclypſim*. & infra. *Rex Hieroſolymitanus cepit ciuitatem Aſcalonam. Rex Rogerius*, &c. Item deficiunt iſta alia, quæ tertius Codex habet. Ad an. 1158. *Caſſinenſis*. ad an. 1162. *Rex Siciliæ*.&c. ad an. 1176. *Andriæ*. & ad an. 1183. *Eccleſiæ*. Hæc curioſius notare non piguit, vt haberes, quæ quibus differant vtraque ſcripta huius Anonymi exemplaria, nam editus Codex affixo indicauit ſigno ſalutis. †. quæ non ſunt in Cod. 47: vtq; ex his noſcas, quã variè, vt prædixi, præſens à librarijs Chronicon fuerit acceptũ

An. 1001. Ex Cod. 199. *Beatus Dominicus migrauit ad Chriſtum.*] Ipſe falleris, nõ me fallis, Anonyme: ni tuus librarius, quod magis credam, ſit falſi (ſaltem oſcitantiæ) accuſandus. Oſtienſis ſanè lib. 2. cap. 60, ex quo tu iſta, præfatum B. Dominicum, Monachum Caſſinenſem, ad Dominum migraſſe perhibet in anno 1031; idemque inedita Acta eiuſdẽ Diui, ac Petrus Diac. adſtruit lib. 3. cap. 39. bis. Manifeſtum adeo errorem nullus certè, niſi librarius, commiſit; qui, vt infra alias ſæpe, notulam ad antiquiſſimi exemplaris oram exaratã, nouum in codicẽ intulit, & in locum nõ ſuũ: quoniam ſcilicet illam inter binas columnas, vt loquuntur, defixam, qua forma præfatus Codex erat, ni fallor, deſcriptus: cum neſciret ad annum referendam 1031, ad reſpondentem ex aduerſo latere annum retulit 1001, qui in oppoſita columna erat notatus. Codex quidem Oſtienſi, & Petro Diacono adſutus, ex ampliſſimis compactus membranis, etiam per columnas exaratus habetur.

An. 1004. *Terremotus ingens*.&c.] Oſtienſis lib. 2. cap. 25.

id

id refert in annum octauum Abbatis Ioannis, qui hic fuit Chriſti 1004. Vide Seriem Abbatum.

Poſt annum 1010 eſt ſupplendus annus 1011, à Typographo omiſſus; ad quem tum Codex 47, tum 199 hæc habent. *Sol defecit, & fames valida fuit.*

An. 1014 *Henricus Rex.* &c. *Et Pandulphus Princeps....*] In exemplaribus nulla eſt lacuna, quæ hanc plenam habent ſentētiā .θ. *Pandulphus Princeps.* hoc eſt. *Obijt.* Symbolica igitur quæ erat obitus Pādulfi nota, cū viſa fuiſſet. &. textū perſuaſit mācū: de quo miror; nā Typographus euiusdē notulæ vſurpatam ſignificationem, quæ ab Lipſio De recta Pronūc. L. L. cap. 14, alijſque affatim expoſita eſt, benè callens, ad an. 1077. obitum Richardi; ad an. 1104. obitum Oderiſij; ad an. 1117. obitum Paſchalis; ad an. 1122. obitum Gerardi, & alibi pluries, per. *obijt.* expreſſit, qui per .θ. in ſcriptis exemplaribus conſtanter fuerant demonſtrati. Sanè in Chronico Ciccanenſi non dum edito, quod ex loco, vbi primum repertum, vocant Foſſæ nouæ, in quo alia multa totidem ſyllabis atque in hoc enarrantur, hæc ipſa de Henrici Regis coronatione & Principis Pandulfi obitu abſque vllo defectu hoc anno habentur.

An. 1025. *Obijt Domnus Henricus Imperator; & Pādulphus Princeps ſolutus vinculis, anno vno obſedit Capuam cum Græcis, & tandem recepit eam.*] Scripta exemplaria. *vi recepit.* quibus fauet Oſtienſis lib 2. cap. 57: ſed per ſeſquiannum obſeſſam tradit: vter verius, dicam in Principum Capuæ Chronologia.

An. 1027. *Idem Pandulphus Princeps ingreſſus eſt Neapolim, & obtinuit eam anno vno, & menſibus quinque.*] Oſtienſis loco antedicto. *Tenuitque Neapolim Capuanus Princeps per annos fermè tres.* Igitur in Anonymo ſcriptum prius fuerat. *obtinuit eam an. I I. & menſ. V.* altera autem vnitatis nota in vetuſtiſſimo codice exoleta, recentiores librarij ſcripſere. *anno vno.* &c.

An. 1033. *Solis pars maxima obſcurata eſt in ipſa feſtiuitate S. Petri.*] *Ex certa Aſtronomicarum Tabularum obſeruatione*, inquit Baronius ad an. 1033. num. 9, *conſtat hanc Solis Eclypſim contigiſſe hoc anno, 3. Kal. Iulij, ipſa die Apoſtolo-*

rum

Digitized by Google

rum Petri, & Pauli: vt eam Glaber Rodulfus conſignauit lib.4.cap.9. Dein Helgaldum reprehendit, ac Sigebertum, illam referentes ad an. 1032. Et Aſtronomorum quidem calculos pro Glabro ibi,ac pro noſtro Anonymo hic ſtare, negandum non eſt. At Glaber nec ſibi de anno prædictę Eclypſis admodũ conſtare, hinc intelligi poteſt; quod ipſe antedicto loco tradat, iterum quoque *poſt annos IV* (ſcribe.*VI*.hoc eſt in an.1039)*factam Eclypſim Solis,vndecima die Kalendarum Septembrium,feria* 4;*hora* 6. *atque Luna, ut ſemper fit,uiceſima octaua*: *eodemque nihilominus anno Conradum apud Saxoniam Romanorum obijſſe Imperatorem*. Nam lib.5.cap.1. Conradi obitum refert ad annum *Milleſimum quadrageſimum primum Incarnationis Dominicæ, quo extitit Terminus Paſchalis duodecimo Kalẽdarũ Aprilium,& ipſe dies undecimo*.idque adnotare ſe dicit,*quoniam nec communis unquam fit temperior*, feſtus ſcilicet dies Paſchæ. Nec ignoro, Baronium cenſuiſſe vitio librariorum ibi ſcriprum. *anno MXLI*. pro. *undequadrageſimo*: verumtamen Tabulæ Eccleſiaſticæ docent,Paſcha XI. Kal. Aprilis celebratum in ipſo,quẽ Glabri Codex deſignat,anno 1041,non 1039: nec de malè conſignata die Paſchatis librarios argues, quos ipſe Glaber tuetur,dicens,hoc ſolemne nunquam tempeſtiuius die fieri antedicta,quod verum.

An.1034.*Obijt Theobaldus Abbas*] Hinc annorum ordo præpoſterus eſt in Codice 47: atqueadeo in Codice edito. Thebaldum obijſſe anno ſequenti, perhibet Oſtienſis lib.2. cap.62. exque certiſſimo annorum calculo probatum eſt in Serie Abbatum Caſſin-

An.1036. *Sexto Kal.Febr.Mons Veſuuius eructauit incendium*.&c.] Non de hac Veſuuij eruptione Oſtienſis lib. 2. cap.82.cum dicit.*Quo mortuo*,(Pandulfo ſcilicet Campano Principe huius nominis quarto,quem obijſſe in anno 1050 X.Kal.ſiuè IX.Kal.Martij,alio dicam loco)*Mons Veſuuius in flammas erupit*:&c.nam pergit.*ſequenti anno prædictus Pontifex*(Leo 9; hoc eſt ſecundo anno ſui Pontificatus, nam de primo dixerat paulo ante cap.80) *iterum ad hoc Monaſteriũ uenit in Vigilijs S. Petri*; *& die ſequenti, & altero Apoſtolorum Petri, & Pauli miſſas celebrauit. Cumque die illo* (tertio

nimirum

nimirum à vigilijs præfatis,ipſoque die Commemorationis S.Pauli, trigeſimo Iunij) *Sabbatum eſſet* (in anno 1050) *ad Fratrum mandatum ingreſſus,duodecim Monachis pedes lauit.* &c.De eadem ſanè eruptione ineditum Chronicon Cauēſe totidem verbis,ſed ad an.*MXXXI.* pro *MXXXVII*; qui in noſtro etiam Anonymo eſt reſtituendus, vt conſtat ex dictis.Porrò hanc Veſuuij conflagrationem, quæ in cunctis Oſtienſis Codicibus loco legitur ſuperius indicato,nec non Solitarij viſionem ibidem deſcriptam, haud Pandulfo 4, ſed Pandulfo cognomine Caputferreo competere, in Hiſt. PP. Langobardorum pag.222;& in Serie Abb.Caſſin.in Aligerno abundè eſt probatum. Cuius quidem eruptionis in anno factæ 1050.vnico præfati auctoris, ſi tamen eius, ceſſante nunc teſtimonio, expungant illam è Veſuuianorum incendiorum Catalogo, quicumque nouiſſimas eiuſce montis flammas literis conſignarunt, ac Petro Damiani fidem iniuſtè negatam, commodent neceſſe eſt, perhibenti ipsā contigiſſe ſub Othonis 2. in CisTyberinam Italiam aduentum, hoc eſt in an.981; qui *cum Opuſculum dictator exararet*, ab præſente ſibi Deſiderio tunc Caſſinenſi Abbate, ſinceræ vir fidei ab æquè ſincero enarratore, & Anachoretæ viſionem, & montis incendia iuxta ſeriem à ſe expoſitā, ſe accepiſſe,teſtatur.Ego ſanè iā pridē in Italica Diſſertatione *De natiuis Cāpaniæ incendijs*,quā flagrāte Veſuuio in anno 1631. extemporaneam habui, domique ſeruo,cum pleraque nec poſt ab alijs ſuper ea re obſeruata expoſuiſſem, Petro Damiani ſtandum,currenti licet calamo,pronunciaui.

An.1037.Conradus Imperator ingreſſus eſt Capuam Vigilia Pētecoſtes,& in Pentecoſte coronatus eſt. Athenulphus Epiſcopus recōciliatur &c.] Oſtienſis lib.]2. c.]64. de aduenieute Conrado Capuam hoc anno (anno inquam 1038. qui deprauato Anonymo eſt 1037)*Imperator*, inquit, *Capuam in ipſis Vigilijs Sanctæ Pentecoſtes intrauit. Altera die ciuitatem egreſſus, apud Capuam ueterem tentoria figit.* Igitur vrbe egreſſus eſt, poſtquam ſacris interfuiſſet manè celebratis, inter quorum ſolemnia fuit coronatus.Cur autem non Romæ coronatus eſt Conradus? Dices;quia non tunc primum vel in Regem, vel in Imperatorem eſt ille ſublimatus; quem

Regem

Regem ſalutatum perhibent anno 1026, Imperatorem anno ſequenti; ſed ſolēnitas quædā eius fuit tum Regiæ, tum Imperialis coronationis, agi, ac repeti ſolita in celebrioribus anni diebus, quam Anonymus hic noſter, itemq; Cauenſis ineditus Chronologus compendioſo adnotarunt ſermone, Oſtienſis verò omnino præterijt, vtpote ex frequenti, vt dixi, cõſuetudine rem ſatis notā. Sigebertus ſanè coronatum eundem hunc Conradum perhibet anno antecedenti, die pariter Pentecoſtes ad Miſſam apud Mediolanum. Lotharius quoq; Imperator in anno 1137, menſe Septembri cum in ciuitate eſſet S. Germani ad pedes Caſſini Montis, miſſumq; delegaſſet ad Monachos in ſuperiori Monaſterio degentes, qui eis nũciaret, ſe poſtridie Mõtem aſcenſurum, *ipſe coronam Patritiatus accepturus, in Ciuitate remanſit: quippe tunc Exaltationis Sanctæ Crucis agebatur celebritas*. quæ ſunt verba Petri Diaconi in Auct. ad Oſtien. lib. 4. cap. 120. Venetæ, & Pariſienſis editionis, atq; ſcripti etiam exemplaris. Robertus de Monte in antiquo Codice apud Iuretum ad Iuonis epiſt. 70. de Monaſterio ſcribens S. Ioannis Laudunenſis. *Tanta verò dignitatis*, inquit, *erat eadem Abbatia, vt quandocumq; Rex Francorum in diebus ſolẽnibus Lauduni coronandus eſſet, in ipſa præcipuè* (malim. *præcipuam*) *coronam aureã portaret*. Sugerius quoq; in Ludouico Craſſo frequẽter iteratas Regiarum coronationum celebritates prodit, tradens, *Remenſem Eccleſiam contendiſſe primæ Regiæ coronæ prouincias* (*primitias* legit idem Iuretus ad Iuonis pariter epiſt. 189; ſed abſque neceſſitate, qui alijs etiam in locis immeritò eundem Auctorem vexat, etſi non iniuſtè multotiens illum caſtiget) *ad ſe pertinere, et ſpectare*; nam de coronationibus, quæ ex more repetebantur, non curabant Remenſes. Ex hoc itaq; ritu coronatus eſt Capuæ Conradus. Sed quod noſter addit de reconciliato tunc Epiſcopo Atenolfo, id accipe de Campano Archiepiſcopo eo nomine appellato, quem Princeps Pandulfus 4, vt perhibet Oſtienſis lib. 2. cap. 64, olim *carceri mancipauerat, præfatus autem Imperator ſedi ſuæ reſtituit*; ſiuè vt Hiſtoriæ Neapolitanæ Latinus Auctor, vbi de Capuæ Archiepiſcopis pag. 865. expoſuit, *Archiepiſcopum fecit, et elegit*. pro ſe Cauenſe

ineditum laudans Chronicon , in quo tamen nil tale.

*An.*1041.*Luna XIII. obſcurata eſt per quinque horas ,V. Idus Febr.cū nulla nubes appareret in Cælo*] Scripti Codd.*V. Idus Ianuarij*. Sed Annus certè ex more anticipatus in Codice 47.reſtituēdus eſt 1042,vt habet Codex 199.Preſēs autēLunæ deliquiū haud ex luminariū oppoſitione factum videtur;ſiquidem fruſtra,ac falsò obſcurata ea diceretur,*cum nulla nubes appareret in Cælo,eſſetq;decima tertia*.Aſtronomi ſanè docent,me verò Plinius lib.2.cap.13. *Lunæ defectum nō fieri,niſi plena,ſemperq; citra quam proximè fuerit.*

An.1049.*Hoc anno Leo Papa ordinatus eſt.*] Alij etiā antiqui,ipſeq;Oſtiēſis lib.2.c.80.& ſeqq;quo auctore vſus eſt hic noſter,electum Leonem tradunt deſcripto anno 1049.Anonymus tamen nouam hac vice tenens ſupputationem , in Codice 199. annum electi Leonis deſignat 1050. qui in Codice 47.eſt 1049. more ibi conſueto.

An. 1051. *Guaimarius Princeps interficitur , & Bonifacius Marchio.*] Alter Salerni Princeps,alter Mātuę Marchio. Vtriuſq;autem cædes in Cod.199.ad an. notatur 1052,quo Hermannus Contractus rei geſtæ coæuus Bonifacium peremptum prodit. Sed Guaimarium tunc quoq; nece ſublatum Chronicon exponit Cauenſe , quod etiam ex Oſtienſi intelligi poteſt,perhibente l.2.c.84.*eodem anno illum occiſū, quo inter Leonem 9, & Henricum 2. facta eſt commutatio de Beneuento , & Epiſcopio Bambergenſi*;quæ ex præfato Hermanno in exeuntem an.1052.eſt referenda.Sed de his alibi.

An. 1061. *Alexander Papa ordinatur. Richardus intrauit Capuam,& factus eſt Princeps XII. Kal.Iunij*] Nicolaus in anno deceſſit 1061, extremo , vt volunt , Iunio; cui ſubrogatus eſt Alexander poſt tres circiter menſes , quod tradit Oſtienſis lib. 3.cap.21. Noſter igitur more non ſuo , ſed ſui librarij , annum anticipans , obitum cum notaſſet Nicolai ad annum 1060, electionem Alexandri minimè in ſequentem debuit referre . Qui anno etiam citius Richardum ex Auerſæ Comite Principem Capuæ factum prodit; namquè ille in anno 1058, vt ex antiquis Tabulis , & ex Romualdo Salernitano manifeſtum eſt , Capuam , ſed limitata quadam poteſtate, obtinuit : pleniſſimè autem in anno

1062.

Digitized by Google

1062,quod Anonymus hoc loco notat, fuſiuſq;Oſtiẽſis lib. 3. cap. 16. perhibens ſimul,Richardum à Nicolao 2. apud Melſiam,Apuliæ vrbẽ,Concilium celebrante in anno 1059, Capuæ Principatum obtinuiſſe. *Iiſdem quoq; diebus,* inquit, *& Richardo Principatum Capuanum, & Roberto Ducatum Apuliæ,et Calabriȩ,atq; Siciliæ confirmauit, cum ſacramento, fidelitate Romanæ Eccleſiæ ab eis primo recepta.*&c.*Confirmauit*,inquit,quod noto, nè rem ſecus ac geſta traditur, quis capiat, huius ſcilicet verbi vſus frequẽti tunc vſurpatione; qua dicebãt. *firmari,*& *confirmari,*quod firmiter,vel in perpetuum poſſidendũ concedebatur:idem enim eſt *perpetuũ,* quod *firmum*; quocirca ipſa conceſſionũ Prȩcepta paſſim *firmitatis apices* olim appellata, ipſeque ſubſignandi actus, vti nunc etiam vulgò, per *firmare,* & *confirmare* exponebatur:nempè quod ſcriptione firmarentur,perpetuoq;manſura fierent ore promiſſa.Oſtienſis lib.1.c.28. *Princeps Radelchis,et Siconolfus Pactũ diuiſionis Principatus inter ſe firmantes.*& c:Capitulare demonſtrãs à me in Hiſtoria Principum Langobardorum euulgatum. Falco Beneuentanus ad an. 1121.*Pontifex Callixtus conſilio inuento,Salernum iuit quinto die intrante menſis Septembris, ut pacis firmamentum cum Duce Guillelmo, et Rogerio Comite confirmaret.* Et vt innumera alia exẽpla miſſa faciam, in Epiſtola etiã Epiſcoporũ ad Regem Ludouicũ inter Capitula Caroli Calui num. 23. §.8.*Capitula,quæ habemus cum veſtris fratribus,accepiſtis, et in Chirographo apud Marſnam manu propria cõfirmaſtis.Contra quod ſi forte aliquis egit, non propterea vos immunes eritis,ſi illud, quod teſte Domino pepigiſtis,& confirmaſtis,obſeruare,quod abſit, non ſtudueritis.* Sed hoc ex Sacræ ſcripturæ manauit phraſi; in qua *confirmare ſermonem,verba,petitiones,*& huiuſmodi alia multa in eãdẽ ſententiã eſt obſeruare. Vnicum Regij Prophetæ non omittam locum Pſalmo 116, quo Gentiles,& Iudæos inuitat Pſaltes ad collaudandum Dominum;*quoniam*, inquit,*confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius,et veritas Domini manet in æternũ.* Namq;appellatione *confirmatæ miſericordiæ.* Chriſtus Ieſus demonſtratur,promiſſus Patribus,vt exponit Apoſtolus ad Rom.15. *Dico*, inquit, *Chriſtum Ieſum miniſtrum fuiſſe circunciſionis*

propter ueritatē Dei, ad confirmandas promiſsiones Patrū. &c.

An. 1066. *Stella Cometes apparuit. Gotfridus Dux cum exercitu venit Campaniam uſq; Aquinum. Richardus Princeps Terram Marſorū intrauit.*] Prępoſtero ordine Anonymus iſta, nec ſcio an ex librarij culpa. Oſtienſis ſanè lib. 3. cap. 25, qui eadem fuſius, nullo tamen anno expoſito, Gotfridum Tuſciæ Marchionem, alijs Godefridum (fuit hic Dux quoq; Lotharingiæ) aduerſus Richardum Romanam Campaniam, Romæque vicina loca inuadentem proceſſiſſe tradit, ſed tandem cum eo concordatum *ad Pontem S. Angeli, qui dicitur Todici.* Plura vbi vide. Lupus Protoſpata Richardum intraſſe Terram Campaniæ, obſediſſe, ac comprehendiſſe Ciparanum, & deuaſtando vſq; Romam perueniſſe in anno 1066. eſt auctor; quo etiam anno inſignem apparuiſſe Cometem per totam hebdomadā Paſchę: alij quoq; antiqui tradūt. Dein itaq; in anno 1067. Gotfridus Richardo obuiam venit, qui annus Anonymo noſtro ex conſueta anticipatione eſt 1066. Cæterum quod Oſtienſis de Gotfridi Marchionis munere ibi perhibet, nimirum conſueuiſſe illum quoties ex Tranſalpinis regionibus *Rex Italiā deberet intrare, cū ſua militia Regem præire,* ex parte etiā tangit Nicephorus Gregoras lib. 7; ſed Marchionis dignitatem exterus, ac Græcus ſcriptor non benè callens. *Marchiones,* inquit, *qui nō clari ſunt apud Latinos, eum dignitatis gradum tenent, quem apud Romanos* (Græcos ſic appellat) *is qui vexillum Imperatoris geſtat.* Et infra. *Marchioni perpetuum munus attributum, ut nouo Imperatori uexillum præferat.* Marchiones quidem haud magno in honore primitus fuere, vtpotè nec inter poteſtates, nec dignitates connumerati, quales ſoli Reges, Duces, vel Principes; atq; Comites: ſed tandem & ipſi in dignitate.

An. 1071. *Eccleſia noua S. Benedicti dedicata eſt ab Alexandro Papa, die Kalendarum Octobrium cum quinq; Altaribus sāctis*] In Codice 47. annus notatur 1070, qui in Codice 199. eſt 1071, itēq; in Oſtienſi lib. 3. c. 30. à quo perhibetur, Kalendas Octobris eo anno incidiſſe in Sabbatū, quod verum. Manifeſtum errorē in re celebri facile aduertit, caſtigauitq; qui huius Chronici editionem curauit Caracciolus. Scribendum

Digitized by Google

dum tamen erat. *Cum quinq; altaribus ſuis.* non. *ſanctis.* ad fidem ſcilicet vtriuſque manu exarati Codicis.

An. 1075. *Venit hoc anno Robertus Dux ſuper Salernum.* &c.] Annus ad Anonymi mentem reſtituendus 1076, quem Codex 199. deſignat, eundemq. adſtruit Romualdus Salern. ſequentem verò Lupus, qui audiendus non eſt, vt ibi dixi. Sed de his pleniùs alio loco.

An. 1076. *Hoc anno Richardus Princeps capit obſidere Neapolim principio mẽſis Maij.*] Nõ hoc anno, ſed ſequenti obſeſſam à Cãpano Principe Neapolim, notant Codex 199, Romualdus Salern; & Chronicõ Cauenſe. At Codex 47, & ex eo editus, ſuum ſeruant errorem. Vide quæ de his, deq; obitu Richardi dixi ad Lupum, nè actum hic agam.

An. 1083. *Idem Rex à quibuſdã, Romanis intromiſſus.* &c.] Scripti Codd. *Idem Rex Romam à quibuſdam Romanis.* &c.

An. 1087. *Otho Oſtienſis Epiſcopus in Papam Vrbanum eligitur IV. Idus Martij.*] *Quarta feria primæ hebdomadæ Quadrageſimæ, octauo ſcilicet Idus Martij congregati ſunt apud Tarracinam, Campaniæ ciuitatem* Eccleſiæ Ordines pro eligendo Romano Pontifice Victoris tertij ſucceſſore; electuſque tunc eſt Vrbanus 2. *ſubſequẽti die Dominico,* 4. *Id. Martij*, vt tradit Petrus Diac. in Auctar. ad Oſtienſem lib. 4. cap. 2. quem Anonymus hic noſter ab anno 1075. & in ſubſequentibus habet Auctorẽ. Quadrant iſta omnia in annum 1088; quod noto, vt commiſſum ſemel in hoc Chronico Prochroniſmum conſtantiſſime fuiſſe obſeruatum pateat.

An. 1089. *Eccleſia S. Martini dedicata eſt.* &c. *Obijt Iordanus Princeps.*] In Serie Abbatum Caſſinenſum, vbi de Oderiſio, dictum eſt, Eccleſiam S. Martini dedicatam anno 1090. *Perque idem tempus*, inquit Petrus Diac. lib. 4. cap. 10, *Iordanus Princeps cum uniuerſam ferè Campaniam à iure Sedis Apoſtolicæ ſubductam in deditionem accepiſſet, apud Pipernum vita deceſſit.* &c. Obijt itaq; Iordanus iam dicto anno, quod Lupus quoq. perhibet, atq. vt Campana Emortualia notãt, 13. *Kal. Decembris*, Caſſinenſe die ſequenti: Campani autẽ ineunte nouo anno 1091. aduerſus Richardũ 2. eius filium rebellarunt, ſed Anonymus noſter vtrumque annum ex librarij errore anteuertit. Romualdus Salernitanus defunctũ

dicit

dicit Iordanum *Indictione* 14. ſcilicet inchoata, *anno Principatus* 13: nēpè à morte Richardi patris,eodemq; nō exacto;apud quē annus Chriſti vnitate excedit,reſtituiq; debet *MXC*,qui in calamo exaratis exemplaribus eſt *MXCI*. Auctor Chronici Cauenſis, ſimulq;alter Chronici Ceccanenſis Auctor,dum calamo parcunt,in vnum eundemque annum, & Iordani mortem , & Campanorum defectionem retulere: ille in annum 1091: hic in antecedentem .

An. 1090.*Caſtrū Frattæ à Normannis furatur* &c.] Scripti Codd;vnàq.Deſcriptio conſecrationum Eccleſiarum Caſſinenſium habent.*furatum*.

An. 1093. *Eccleſia S. Andreæ Apoſtoli*. &c.] Vide Seriem Abb.Caſſin.in Oderiſio.

An.1094. *Stellæ de cælo innumerabiles quaſi pluere menſe Aprili*,&c.] Typographi ſanè defectum facilè ſupplebis ex ſcriptis Codd.*quaſi pluere viſæ ſunt,menſe Aprili*.&c. At annus Chriſti notādus 1095. tū ex Lupo,Sigeberto,alijſque, qui annus reſtituendus etiam eſt in Fragmento Hiſtoriæ Francorum à Roberto ad mortem Philippi Regis; tum ex Petro Diacono lib.4.c.11.*Anno autem*,inquit, *Dominicæ Incarnationis milleſimo nonageſimo quinto,Prid.Non.Aprilis, quarta Feria poſt octauas Paſchæ* (eo anno litera Dominicalis fuit.G.Paſcha verò vigeſima quinta die Martij)*à quarta fermè uigilia noctis uſq;in crepuſculū ſtellæ innumerabiles de cælo uerſus occidentalem plagam ubiq; terrarum cadere uiſæ ſunt*.

An 1096. *Stella Cometes apparuit. Hoc anno vrbs Antiochena à Chriſtianis capta eſt tertio Non. Iunij , quinta Feria*.] Nō repetā,quę ad Lupū dixi de anno captæ Antiochię.Hoc addam,minimè ab Sigeberto, nonnulliſq; alijs, vt ab Lupo, noſtroq;ſit Anonymo,nec nō ab Petro Diacono lib.4. c.16; eiuſce vrbis expugnationem in eundem annum referri, quo viſus eſt Cometes menſe Octobri,ſed in annum ſequentem, Chriſti nimirum 1098.Addam inſuper,præſētem in Codice 47,& in hoc Typis euulgato annū 1096.eſſe 1097.in Codice 199: ad Auctoris ſcilicet, vt ſolet,mentem; qui Antiochiam anno expugnatā 1098.retulit ad antecedētem , Petrū Diac. ſequutus, annos eo loci deducentem ab Chriſti Natiuitate,qui ducere illos cōſueuit ab Incarnatione: prauè .n. eius Codi-

Codices editi, ineditiq; pro anno 1097. annum nunc repræſentant 1096, in eũdem videlicet, & conceſſionẽ referentes Comitiſſæ Adelgrimæ, de qua ibi, & Cometes apparitionem, victoriamq; de Antiochia à Chriſtianis ſuſceptam.

An.1097. Ciuitas Hieruſalem capta eſt à Chriſtianis Idibus Iulij. Dux Rogerius cum Comite Rogerio Capuam per quadraginta dies obſidentes receperunt, & Richardo Iordani filio reſtituerunt. Eo anno via ignea per totam noctem in cælo apparuit V. Kal. Octobris.] De more annũ anticipat Codex 47, & ex eo editus. Non ſic Codex 199, in quo iſta ſub anno ſunt 1098. Et ſane, quod ad Capuæ ſpectat expugnationem, omnino benè, vt pluribus ad Lupum eſt demonſtratum. Idque non vt cætera alia ex Petro eſt mutuatus Anonymus, qui lib.4 cap.10. rem, non annum conſignauit; & cap.16. Hieruſalem captam, ac igneam in cælo viam noctu viſam dixit *ſequenti tempore* ab anno deuictæ Antiochiæ, hoc eſt ab anno Natiuitatis 1097, qui fuit Incarnationis 1098, nẽpè huius verbi *Incarnationis.* pro. *Natiuitatis.* vſurpatam in cõtextu cuſtodiẽs acceptionẽ; quã nihilominus non perpetuò ſeruauit, ſæpè etiã tũ in antecedẽtibus, tũ in ſubſequentibus annos ſupputans ab Epocha Chriſti concepti, vt nõ vno cõſtat experimento, deformẽ fouens, ſi cum alijs conferatur, inconſtantiam. Hieroſolymam ſanè Chriſtiani anno ceperũt 1099, ac die, quam Anonymus deſignat, Chronologis vniuerſis cõſentientibus. Cęterum his, quæ ad Lupũ de poetica Torquati Taſſij obſeruabam fictione, dicentis Tancredũ Boemundi nepotem octingentos è Campania, nec aliũde alios ad Hieroſolymitanum hoc bellũ equites duxiſſe, notula ſubiungenda erat in ſchedula mihi deſcripta, quæ Typographo omiſſa, haud cõmode tunc valuit, feſtinante prælo, ſuo loco reponi: eam nunc opportunè viſum hic dare, quæ talis. Sanè ſi Fulconi in Hiſt. geſtorum viæ Hieroſolymitanæ eſt fides, Itali omnes cis Alpes, nempè

„ *—— Ligures, Itali, Tuſci, pariterq; Sabini,*
„ *Vmbri, Lucani, Calabri ſimul, atq; Sabelli,*
„ *Aurunci, Volſci, uel qui memorantur Etruſci,*
„ *Quæq; etiam gentes ſparguntur in Apula rura,*
„ *Queis conferre manus uiſum eſt in prælia dura,*

Sub

„ *Sub iugo Tancredi,& Boimundi corripuere,*

„ *Et contra fidei refugas patria arma tulere.*

ideſt ſub vtriuſque ſignis ſponte militarunt. Vuillelmus etiã Tyrius lib.2.cap.13.vbi de eodem Boamundo. *Adhaſerunt eis,*inquit,*& eius Caſtris ſe adiunxerunt tam de Italia, quam de alijs Prouincijs uiri nobiles,& potentes plurimi*. Quamuis Robertus Monachus in Hiſt. Hieroſol. lib.2.plures quidem confluiſſe ad Boamundum, ac perinde ad Tancredum, ſed non alios dicit, quam *optimates Apuliæ,Calabriæ, ac Siciliæ,* hos ſcilicet *cum clientibus ſuis*, vt loquitur Ordericus Vitalis in Hiſt. Eccleſ.lib.9.

*An.*1098.*Luna duodecima in ortu ſuo defectũ paſſa.* &c. *Et Vrbanus Papa moritur. Paſchalis fit Papa*] Iſta in Codice 47. more conſueto,ſub hoc ſunt anno, quæ in Codice 199. ſub anno ſunt 1099.quo Vrbanum 2.vita functum, eodemque electum Paſchalem, certè non antè, conſtans eſt antiquorũ omnium ſententia. Petrus Diaconus igitur, qui lib.4. c.18. vnà conſpirantibus eius omnibus exemplaribus, hæc retulit in annũ *Dominicæ Incarnationis* 1098.annos,vt iterum ſupra, auſpicatus eſt ab Chriſti Natiuitate, non autem ab Annunciatione; quam pariter ſeruauit ſupputationem, annum conſignans obitus Antipapæ Guiberti, de quo ſtatim.

An. 1099. *Guibertus Hæreſiarcha inuaſor Romanæ Sedis moritur*] Benè anno ſequenti ab ordinatione Paſchalis: ſed Chriſti 1100,vt habet Codex 199: non 1099, ut Codex 47, & ex eo Editus. Quibus nil ſuffragatur Petrus Diac.li.4.c. 20.ſiuè 21,quin nec,vt volunt,Guiberti mortem anno milleſimo centeſimo poſteriorem facit verbis illis, quæ in editione Veneta, ac Pariſienſi diminutè, in Neapolitana diminutè ſimul,ac deprauatè, longèque aliter atque in manu deſcripto ſunt Codice. *Porrò,*inquit Petrus in exemplari Caſſinenſi, *cum à Papa Gregorij ſeptimi decimus ſextus, & Victoris tertij decimus quartus, & ſecundi Vrbani tranſitu, ac ſubrogatione Paſchalis ſecundi ſecundus iam annus eſſet elapſus,& ab Incarnatione Dominica centeſimus, & nonageſimus nonus volueretur,Guibertus Hæreſiarcha inuaſor Romanæ Eccleſiæ uita priuatus eſt.*Nam Petrus hoc loco,vt ſæpe etiam in ſuperioribus, annos Dominicæ Incarnationis non ab anno

Chriſti

Chriſti concepti,qua Epocha alios Auctores mortem Guiberti in annum referentes 1100, malo ordine vſos putauit; ſed ab anno ſupputauit Chriſti nati: nempè eorumdem ſic caſtigans quem exiſtimabat errorem. Quam planè ſententiam adſcribendam illi eſſe, haud dubito (nec aliter eius conſiſtere poterunt dicta)qui tradat lib.3. cap.71. Papam Victorem 3. defunctum *anno Domini* 1087. (ſcilicet ab Incarnatione, qui fuit à Natiuitate 1086)verbis autem paulò antè relatis affirmet,reuolutos ab eiuſdem Victoris ad Guiberti deceſſum (hoc eſt ad annum, vt prædixi, Natiuitatis 1099,Incarnationis 1100.)annos *quatuordecim*: in eadẽ nimirum hac ſumma ipſo anno 1087.ſimul collecto.Sicuti eodem prorſus calculandi modo ab obitu Papę Gregorij 7,id eſt ab anno 1085,ad obitum Guiberti annos ſupputauit *ſexdecim*; itemq; ab obitu Vrbani 2,a ſe deſcripto, vt ſuperius expoſui,ad annum Natiuitatis 1098,Incarnationis 1099,colligit ad Guibertum decedentem *annos duos*, quem obijſſe anno, ſiue dicas Natiuitatis 1099, ſiue Incarnationis 1100, adeò claro pronunciauit ſermone, vt virum demirer magnum aſſerentem,Petrum retuliſſe Guiberti mortem ad an. 1101.A qua nec ſtat,ni fallor,ſententia, vt putant,Dodechinus in vita Comitiſſæ Mathildis, tradens præfatum Antipapam,qui

,, ——*per viginti tres annos denique Chriſti*
,, *Eccleſiam niſu toto turbarat iniquus,*

defunctum,

,, *Poſt annos binos,Vrbanus erat quod ab iſto*
,, *Sæclo portatus,cælique choro ſociatus*:

Nam viginti tres annos motarum à Guiberto rerum non ab anno numerat, vt benè obſeruauit idem vir clariſsimus Baronius,quo ille ſedit Pſeudopapa, quod contigit ab anno 1080;ſed ex quo, vt reor,excõmunicatus,atq;ab Archiepiſcopali dignitate in Romana Synodo depoſitus fuit, anno 1078, Catholicamque in Eccleſiam, & in Gregorium 7, eiuſq;ſucceſſores indeſinenter exarſit.

*An.*1105. *Stella Cometes apparuit. Et Heinricus Rex defungitur.* & c.*Obijt Richardus ſecundus Princeps.Robertus fit Princeps.*] De anno obitus Henrici,deq; Richardi in Serie

Abbatum Caſsin. eſt nonnihil dictum. Robertum autem Richardi fratrem, ac ſucceſſorem adminiſtrationem quidē Principatus poſt eius mortē, ſed minimè Principis nomen illicò aſſumpſiſſe, ex antiquo Diplomate diſcimus, in Archiuo Monaſterij S. Laurentij Auerſanę vrbis adſeruato; quod datum aſſeritur *Anno Dominicæ Incarnationis* 1106, *menſe Aprili, per Indictionem* 14. eiuſq; initio ſic legitur. *Ego Robertus filius bonæ memoriæ Iordani Principis, Procurator ſcilicet Principatus Capuæ cum ſubſcriptis Baronibus, & cæteris alijs per interuentum Goffridi de Mediania concedo.* &c. In Principem verò illum conſecratum anno 1107, menſe ferè Aprili (certè nō antè Martium, nec poſt Maium) plures docent antiquæ Chartulæ alibi cōmodius producēdæ. At Richardo 2 etiā viuente, Robertus Principatū videtur concupitus; nam *anno* 1104. *ſurrexit contra Principem germanum ſuum*: quæ ſunt verba in Chronico Ceccanenſi anno prædicto. Nec melioribus eſt ille artibus, Richardo defuncto, Capuā adeptus; quippè (ſic in Chronico Cauenſi) *Anno MCV.* (ſcribo *MCVI.*) *Richardus Princeps, filius Iordani obijt. Robertus filius Iordani inuaſit Capuam, & ex parte eam ſuccendit, nocte* 4. *Idus Ianuarij.* Nimirum Richardo eodem mēſe, vt Romualdus Salernitanus auctor eſt, vita functo. Campanos itaq; inopino incendio percuſſos (quo pariter ſtratagemate vſus olim Richardus primus, atq; Henricus Imp; ille Teanum, hic Romam ſubegit, vt apud Oſtienſem obſeruo lib. 3. cap. 16 & 52.) facilius in Roberti poteſtatem deueniſſe, non inſolens ſuggerit coniectura.

An. 1110. *Henricus prædictus Rex cum magno exercitu Romam veniens, Paſchalem Papam cum multis alijs capit; ad vltimum coronatus abſcedit.* &c.] Scripti Codd. *ad vlt. fine facto coron. abſc.* Sed Codex 47. more ſuo hæc anno citius; Codex verò 199 ad an. 1111; ad quem etiam eadem referunt ſumma concordia antiqui Auctores omnes, & quod mireris, Petrus ipſe Diaconus lib. 4. cap. 35. qui ſuo illo iam dicto calculo per integrum annū ſolebat præire. *Anno*, inquit, *Dominicę Incarnationis* 1110, *Indictione* 3. (incidit hæc ſanè Indictio in annum, quem à Natiuitate dicimus 1110) *menſe Iunio, ſexto einſdem, Stella Cometes apparuit*, proximo autem

cap.

cap.36.tradit Henricum aduenisse Romam *3. Idus Februarij*(ſcilicet ſequenti anno 1111) *Sabbato videlicet ante Quadrageſimã.* Quo charactere manifeſtiſſime annum à Christi Natiuitate deſignat 1111. Hanc viri inconſtantiam ſuperius dolebam, quæ infra iterum nos vexabit.

An. 1114. *Gerardus Abbas oppidum Suiuum acquiſiuit. &c.*] Nè cum viro docto legendum crede. *Supinum.* Sed. *Suium.* vt ſcriptus vterq; Anonymi Codex, itemq; Petrus Diac. habet lib.4.c.54: oppidulum nimirum, quod eſt ad Lirim flumen, vulgo. *Suio*; vbi calentes aquæ, de quibus capiendus Plinius lib.2.cap.103. *Sed et fontium*, inquit, *plurimorum natura mira eſt feruore; idq; etiam in iugis Alpium, ipſoq; in mari inter Italiam, & Aenariam, vt in Baiano ſinu, et in Liri fluuio, multiſq; alijs.* Neſcio an ex his aquis idem *Liris ſulfureus* dictus ſit Sillio Italico lib.8; apud quem lib.12.

„ —— *fumantem texere giganta Fregellæ.*

vrbs ſcilicet & iſta olim ad Lirim, ſed ſupra Suium (ipſiq; Sillio ſupra Aquinũ, nè miſcuiſſe eum credas loca) ad Septemtrionem mill. paſſ. plus minus 18; fumantem enim Gigãtem ab vrbe Fregellis comprimi, ac tegi, id valet iuxta cõſuetam antiquis affabulationem, quod locum ſuapte natura ſubterraneos, peremneſq; alere ignes; ex quibus quidem ignitis locis tum ſulfureos odores, tum feruidas emanare aquas, experimento non vno conſtat. Sed redeo ad Petrum Diaconum, in cuius Caſſinenſi exemplari, & in editione Neapolitana acquiſitum legitur Suium à Gerardo, *cum iam ab Incarnat. Domini annus milleſimus, centeſimus, ac quintuſdecimus elaberetur, vndecimo Kal. Martij.* ad quem ſimul annum id deſcriptum habetur in Cod. 199. At ille *elabentem* appellans annum, qui ad vndecimum Kal. Martij peruenerat diem, ab eodem menſe annos Christi ſe ducere, atq; ab eius Incarnatione ſtrictiſſimè accepta, aperit quàm manifeſtiſsimè; quàm pariter ſeruat ſupputationem cap.55; celebratam perhibẽs à Papa Paſchali 2. Troianam Synodum *ſequẽti anno* poſt receptũ ab Abb. Gerardo antedictũ oppidum Suium: nempè anno 1116; cũ tamen acta illa fuerit, Petro metipſo conſentiente, anno 1115, vt dicã ad Falconem.

An. 1118. *Obijt Gelaſius Papa. &c. Guido Viennenſis Epiſco-*

pus.&c.]Scribe,vt in vtroq; manu exarato exemplari.*Viennenſis Archiepiſcopus.*

*An.*1119 *Idem Papa*(Callixtus.) *Romam veniens, honorificè exceptus eſt. Obijt Robertus Princeps, & Richardus filius eius vngitur. Quò paulò poſt mortuo, Iordanus patruus eius fit Princeps. Terręmotus magni.* &c.] Romam aduenit Callixtus,nemine ex antiquis diſcrepante, anno 1120, nec aliter in Codice 199; in quo ęque ac apud Petrū Diac.lib.4.cap. 65.fine,Roberti etiam Campani Principis mors, Richardi filij eius ſubrogatio, ac cætera ſuperius deſcripta ſub eodē habentur anno nunc dicto.Falco & ipſe vtrique conſentit, qui nil de Terræmotu.

*An.*1120.*Calixtus Papa Burdinū apud Sutriū captum,apud Cauas cuſtodiæ mācipauit.*] Iam nil dicā de anno capti Burdini,nam piget de cōmiſſo à librario in hoc Chronico Prochroniſmo totiens te admonere. Quod noto, hoc eſt; à nemine diligētius,quam ab noſtro Anonymo loca deſcripta, in quibus Burdinus in vinculis detentus, ac ſeruatus eſt. Apud Cauas cuſtodiæ mācipatum illum nunc perhibet:inferius dicet trāſlatum in Ianulam (Arcis id nomen, quæ in decliui Caſsini montis Sancto Germano imminet) ac tandē in Fumonem.Petrus Diac.lib.4. cap. 68.nil de Cauenſi cuſtodia,nec Sugerius in Ludouico Rege; ſed vterq; tantū de Ianula. Scriptus autem Vaticanus Codex apud Baronium nil de Ianula;quin de arce Fumonis ad Cauenſe Monaſterium ductum Burdinum notat,non è contra.

*An.*1122.*Obijt Gerardus Abbas,& Oderiſius fit Abbas. Stellæ innumerę quaſi pluere viſę sūt Prid.Non.Aprilis,hora matutina.*]Hæc in Codice 199.ad annū ſunt 1123.Et Gerardi ſanè obitum, Oderiſijq; ſubrogationem haud alio anno cōtigiſſe(vel ad Petri Diaconi mētem)in Serie Abbatum Caſſinenſiū expoſui.Qui tamē Petrus lib.4.c 81.Editionis Venetæ,& Pariſiēſis,atq;in Codice manu deſcripto,ſtellas cadere viſas dicēs, tēpore Abbatis Oderiſij in anno 1122,annos Chriſti ab Epocha ſibi pluries obſeruata non duxit,ſed conſueta inconſtantia annum anteuertit, nulla coactus neceſsitate. Quem pariter Prochroniſmum commiſit cap. 84.iuxta præfatarum editionum deſcriptionem, atq;Codi-

cem

Digitized by Google

nem Caſsinenſem; tradens Caſtrum, ſiuè Oppidum *Pica* ab Abb. Oderiſio receptũ *in anno Dominicę Incarnationis milleſimo centeſimo viceſimo tertio*; eidẽq; Abbati deinde confirmatum à Capuæ Principe Iordano, literis commonito Papæ Callixti, ſub ipſis fermè diebus obitus eiuſdem Papę, qui è viuis diſceſſit mẽſe Decẽbri, anno 1124. Principis autẽ de eadem hac re Præceptum in Regiſtro ſanè à Petro metipſo exarato pag. 317. à tergo, datum legitur *anno* 1125, *menſe Februario, Indict.* 3. *anno ſui Principatus quinto*. Quæ omnia Anonymus in Codice 199. congruè ad annum notauit 1124. ſed nil de Præcepto Principis.

An. 1125. *Odoriſio à Papa excõmunicato* &c. *Caſtellum Sulu à filio Richardi de Aquila occupatur.*] De his Petrus Diac. lib. 4. cap. 88. & ſeqq. ſed annum nullum manifeſtè exponit. In Cod. 199; & in Serie Abbatum à me deſcripta hic annus eſt 1126. *Suiu* autem (Caſtellum ſcilicet, de quo dixi ad an. 1114.) non *Sulu* ſcribendum monui ad Lupum an. 884. quod Petri Diac. etiam dictis relato nunc loco firmatur.

An. 1126 *Caſtellum nouum à Landenulpho de Spinio occupatur. Caſtrum nouum recuperatur; Odoriſius Abbatiam foris iurat. Caſtrum Terellæ ædificatur. Nicolaus expellitur Senioreitus fit Abbas. Dux Guilielmus, & Iordanus Princeps obierunt. Robertus fit Princeps.*] Vterq; ſcriptus Codex poſt Caſtrum nouũ occupatum à Lãdonulfo, qui eſt *Adenulfus* Petro Diac. lib. 4. cap. 91, addit. *Caſtrum Pica redditur*: eodem teſtante Petro ibidem. Sed Codex 47. annum præueniens, hæc ad 1126, alter ritè ad an. 1127. refert. In Serie quidem Abbatum probatum eſt, Oderiſiũ 2. depulſum an. 1126; quẽ ſequenti anno Abbatiam foras iuraſſe, vel vt Petrus Diac. habet lib. 4. cap. 92, in manu Romani Apoſtolici illam refutaſſe, rerũ deinde geſtarũ ſeries dictat. Eo etiam loco expoſui, Abbatẽ Nicolaũ dicto anno deiectum 1127. Nec Ducẽ Apuliæ Guilielmum alio defunctum anno, Capuæq; Principem Robertum 2. patri Iordano ſucceſſiſſe, ex Falcone, vt antiquas nũc nõ recitem Chartulas, eſt manifeſtum. Omittendum tamen haud iudico, à Petro Diac. lib. 4. cap. 96. in editione Neapolitana, & in exẽplari Caſſinenſi annos præfato Duci adſcribi *ferè XVI.* (Chronicõ Salernitanum à me

edi-

Digitized by Google

editum tribuit annos 17: puta inchoatos) quos priores eius editiones deprauatè præſeferunt *XII*; ſi quidem Guilielmus poſt patrem Rogerium defunctum 8. Kal. Martij, anno 1111, obijt 17. Kal. Auguſti, anno 1127.

An. 1128. *Rogerius Dux cepit Troiam, & ferè totam Apuliam. Et Capuanus Princeps illi hominium fecit.*] Nil de his Petrus Diaconus, quæ noſter ex alijs eſt mutuatus, & in Codice 199. ad annum adnotata habes 1129. De capta autem Troia ab Apuliæ tunc Duce, eodemq; Siciliæ Comite Rogerio Alexander Teleſ. lib. 1. cap. 18. 19. & 24; quo poſtremo loco de *hominio* etiam ei facto à Capuæ Principe Roberto 2. his verbis. *Tũc temporis*, inquit, *et Robertus Capuanorũ Princeps ſolo nominis ſui terrore conſtrictus, ſuo ſubditur dominio.* Nè tamen credas, Principem ſpontè, nullaq; coactum neceſſitate Rogerio ſe ſubdidiſſe, in quem ille iura dominij ſibi ex Apulię olim Duce Rogerio, Roberti Guiſcardi filio, nata repoſcebat; nã Princeps Richardus 2. in anno 1098. *cauſa auxilij*, vt Gaufredi Malaterræ dicam verbis lib. 4. cap. 26. *quod ab ipſo ſperabat* (nempè ad Capuam recuperãdam) *homo Ducis factus fuerat*. &c. At Teleſinus definitum repetitæ huius deditionis annum etſi non exponit, à noſtro nihilominus haud abit; vterq; enim Auctor perhibet, Rogeriũ ſtatim poſt deſponſam ſibi à Campano Principe ſubiectionem, Ducis, Comitiſq; nomen, & dignitatem ſpreuiſſe, ſeq; in Regem coronari, atq; inungi curaſſe, in anno 1130, auctoritate accedẽte Pſeudopapæ Anacleti 2, qui eodem anno, 16. Kal. Martij Romanam ſedem inuaſerat, Beneuentiq; conſtitutus 5. Kal. Octobris Diploma ſubſcripſit de Regio titulo Rogerio impertiendo. *Anacletus* (inquit noſter in Codice edito, & in Cod. 47. ad ann. 1129; ſed in Cod. 199. ad an. 1130.) *in Apuliam iuit, qui Ducem Rogerium Regem cõſtituit*: ſcilicet deinde apud Panormum coronãdum; in quã etiam ſententiam Petrus Diac. lib. 4. c. 97. capiendus eſt, cũ dicit ab Anacleto tributam Rogerio coronam, ſimulq; factum tunc ei Priuilegium. Audi Falconem ad an. 1130. *Eodem anno*, inquit, *prædictus Anacletus venit Beneuentum: deinde Abellinum ciuitatem iuit* (medius hic eſt locus inter Beneuentum, & Salernum, è qua Dux digreſſus aduenienti

ad ſe

ad ſe Anacleto obuiã eſt factus) *& cũ prædicto Duce Rogerio ſtabiliuit, vt eũ Regẽ coronaret Siciliæ. Et hiſ ſtatutis, Anacletus ille Beneuentũ reuertitur*(tũc itaq;exaratũ fuit præmemoratum Diploma) *et Dux ipſe Salernum, deinde Siciliam remeauit. Anno igitur ipſo prædictus Anacletus Cardinalẽ ſuum, Comitem nomine, ad Ducem illum direxit, quem die Natiuitatis Domini in ciuitate Palermitana in Regẽ coronauit.* &c. Alexander etiam Teleſ.lib 2.cap.3. Rogerium dicto iam die apud Panormum ſolemniſſima pompa Regem ſalutatũ affirmat;ex quorum Auctorũ conſenſu redarguas oportet, qui hæc bis acta tradidere: primũ in anno 1129, iterum in ann.1130.ſanè Rogerius Ducis adhuc titulo vtebatur,cum *Priuilegium fecit S. Benedicto per manum Guarnerij Mazarienſis Decani in anno Domini milleſimo centeſimo triceſimo,* de quo Petrus Diac.lib.4.cap.95.

An.1130.Rex Rogerius expugnat,& capit Amalphim] In Codice 199 hæc ad annum ſunt 1131;quæ non alio tempore geſta, ex Falcone intelligimus:perhibente Regem Rogerium illicò poſt coronationem exercitu congregato Amalfim obſediſſe,obtinuiſſeque. Verùm Falco ad annũ id notat 1130,cum debuiſſet ad ineuntem annum 1131;quod factum ſcias, quoniam ipſe annos à menſe Martio auſpicatur. Expugnata igitur fuit Amalfis per menſem,vel Ianuarium, vel Februarium,anno prædicto.qua ſubacta, inquit Alexander Teleſ.lib. 2.cap.11;*Rogerius victor Salernum reuertitur.* Illuc Anacletus,Beneuento diſcedens(manſerat enim Beneuenti, Cõciliumq; in Natali celebrauerat)illum adiuit,ſi Falconis rectè mentem capio loco relato. *Quibus omnibus,* inquit, *ita peractis, prædictus Anacletus die Kalendarum Martiarum Salernum iuit;deinde conſilio accepto,Romam redeundi diſpoſuit.*

An.1132. Lotharius Rex venit Romam. &c. *Sol fere totus obſcuratus à ſexta hora vſq; ad nonam IV. Nonas Auguſti. Rogerius Rex ingreſſus eſt Apuliam,& Comites Cõuerſanenſem, & Andrianenſem exhæredauit.*] Eodem anno, quo Lotharius Romam veniẽs coronatus eſt in Imperatorẽ à Pontifice Innocentio 2, Solis defectum 4.Non.Auguſti,feria 6,hora 6,factum quoq;ponit Robertus de Monte in Append.ad

Si-

Digitized by Google

Sigebertum,ſed ad Chriſti annũ reijcit 1133;ad quem pariter annum hæc in Chronico notantur Ceccanenſi,& in noſtri Anonymi Codice 199;ibiq.Solem obſcuratũ perhibetur ab hora *ſeptima*;itẽq;à Rege Rogerio *exheredatos Comites Conuerſanenſem,& Andrenſem* (*Andrenſem* etiam hunc dicit Alexãder Teleſ. lib.2 pluribus locis,nomineq; *Gofridũ*, qui Falconi eſt *Giffredus*) in Codice verò 47. *Comites Conuerſanenſes*,numero multitudinis,vt apud Romualdum Salernit.*Rex Rogerius*,inquit,*iterum in Apuliam rediÿt* (ſcilicet anno ſequenti poſtquam ad flumen Sarnum à Campano Principe Roberto, & à Rainulfo Comite bello victus in anno 1132.Siciliam ſe receperat)*Conuerſanẽſes obſedit,eorũ Ciuitates, & Caſtella viriliter expugnauit,& quoſdam ex eis captos in Siciliam miſit.* Ex genere itaq;Conuerſanenſium Comitũ præter Tancredum eiuſce Ciuitatis tunc Dynaſtã, prodiſſe hinc intelligimus Alexanderũ Comitem Materę, & Goffredum Comitem Andrenſem,ſiue dicas Andriæ;in quos omnes Rogerium eodẽ hoc anno,quo Imp. Lotharius Romam aduenerat,feliciter pugnaſſe,vinctoſq; eos Siciliam miſiſſe,Goffredum ſcilicet, & Tancredum,Alexander Teleſ. lib.2.cap.33.& ſeqq;atq; Falco ad an. 1133. pluribus tradunt.Tancredo autem à Rege in anno 1132.Ciuitates,& oppida dolo erepta,illumq; ad tranſmarinas partes deſtinatum (Hieroſolymã ad terminum ſtatutum properaturũ habet Teleſinus lib.2.cap.21.)vnàq;prædictum Goffredum ad maximam afflictionem redactum,idem perhibet Falco, quæ alter modò laudatus Auctor non diſſimulat, ſed omnem rei geſtæ inuidiam in Comites multorum criminum reos conuertit,quos in Regem iterum poſtmodum rebellaſſe, vltimamq;rerum ſuarum cladem,Anonymo huic noſtro præſenti anno deſcriptam,iuſtè pertuliſſe,vt potè periurij reos,exponit.

An.1133.Robertus Princeps abiÿt Piſas.&c,] Princeps Capuę Robertus bis Piſas petierat anno 1133. primũ ſolus, ſecundum cum Pontifice Innocentio,menſe Septembri.De his Falco ad annum prædictum. In anno dein 1134.illuc tertiũ profectus, à Rogerio interim Principatu eſt exutus, à quo Terra omnis Raynoni, ſiuè dicas Raynulfo, vt alijs,

&

& noſtro etiam infra ad an.1138. dictus reperitur, pridem erepta, atq; vxor Mathildis eſt ei reddita, eodem referente Auctore, & rei geſtę annum qui præterit, Alexandro Teleſino lib.2. cap. 54.& ſeqq. In noſtro itaque Anonymo hæc ad annum figi debent 1134, fide etiam accedente Codicis 199.

An. 1134. *Princeps à Piſis ſtipatus nauali exercitu, venit Neapolim. Auerſani reddiderunt ſe ei; contra quem Rogerius Rex veniēs, fugauit eũ, & Auerſam in cinerē redegit. Raynoni, & Tugoni Comitatũ abſtulit. Rayno Comes Neapolim fugit.*] In Codice 199. hæc ſunt ad an.1135; et in Chronico pariter Ceccanēſi, atq;in Falcone. Huius ſũt verba. *Hoc anno*, inquit, *Princeps ipſe ſeptimo die ſtãte menſis Aprilis cum viginti nauigijs Neapolim venit, & comprehendit Auerſam.* & cætera fuſius Alexandro etiam Teleſino relata lib. 3. cap. 1.& ſeqq. Ambo autem manu exarati Anonymi Codd non. *Tugoni*: ſed. *Vgoni*. Comitatum ereptum notãt; quem Teleſinus lib.2.cap.64. Comitem appellat. *Boianenſem*: hoc eſt. *Bouiani*; illumq; haud in an.1135, quo Auerſa incenſa eſt, Regi *terras ſuas vniuerſas dimiſiſſe, quas Bifernus fluuius Orientem verſus præterfluit; nec non Caſtellum maris, ſitum ſcilicet, quo fluuius Volturnus curſus ſui finē deſignat*: ſed eodem tempore, quo Rayno, ſiue Raynulfus eſt ei recõciliatus: nempè in anno 1134. Hic autem Rayno cum ab Rege iterum defeciſſet, nec hilum in illum proficere poſſet, Neapolim ſe recepit dicto anno 1135; teſte Falcone, quod verbis ſuperius relatis notabat noſter.

An. 1135. *Rex Rogerius Alfuſo filio Capuanũ Principatum tradidit. Imper. Lotharius Liguriã ingreditur.* &c.] Iſte *Alfuſus*, ſic etiam dictus Petro Diac. lib. 4. cap. 97, eſt. *Amfuſus* in Codice 199. tum hoc loco, tũ ad an.1144; nec aliter in antiquis Chartulis, & apud Alexandrum Teleſ. cui tamen dicitur. *Anfuſus*. ab nomine appellatus, vt Hieronymus Surita coniectatur, Alfonſi Regis Hiſpaniarum, eius Aui materni. quod nomē Vuolfgãgus Lazius de Migr. Gent. lib.10. detortum putauit, ex *Ildifonſo*; atq; hoc ex. *Hildibuntzo*: vocabulo Gothico, à *fauore* ſcilicet, & *amore foederis*. Sanè apud Paulum Diac. lib.6. cap. vlt. *Aufuſus* dictus eſt uir qui-

Digitized by Google

dam ex ſorore nepos Luitprandi Regis Langobardorum; & apud editũ à me Ignotum Caſſin. Num.8. legitur de *Alfonſe* Saracenorũ Lybicorum Duce. ſed hæc obiter. At Rex Rogerius Amfuſum filium tertio loco genitum, & adhuc puerũ Capuæ cõſtituit Principẽ, cũ haberet (verba ſunt Alexandri Teleſ. lib.3.cap.27.) *alios duos liberos adoleſcentiores, ad ſuſcipiendum militiæ cingulum vtroſq; adultos; quorum vnũ, qui erat primogenitus omnium fratrũ, Rogerium nomine, iam Ducali honore, alium autem* (Tancredum appellatum) *Principatu Barenſi prouexerat.* &c. Cãpanus itaq; Principatus poſt Barenſem à Rege acquiſitus, iuniori obtigit filio Amfuſo, cui Ducatus paulò poſt Neapolitanus eſt etiam à patre contributus, vt alibi fuſiùs. Quod autem ad conſignatum eiuſce rei geſtæ annum ſpectat, in Codice 199. notatur, inſtitutum Principem Amfuſum, Imperatorẽq; Lothariũ in Liguriam aduenisse vno, eodemq; anno 1136. ſed de Lotharij aduentu poſtea videbimus. Amfuſum verò Principis dignitate à patre decoratum ſtatim poſt vrbem Neapolim ab eodem Rege terra, mariq; ſed fruſtra, oppugnatã, (id in anno contigit 1135, menſe Septembri, auctore Falcone, qui tamen nil de Amfuſo) atq; antequam idem Rogerius *mare ingreſſus, Siciliam, cum immenſa expeditione Veris tempore ad expugnandã rurſus Neapolim reuerſurus, repetiſſet*, credẽdum oculato eſt teſti Alexandro Teleſ. lib. prædicto cap. 27. & ſeqq. Noſtri itaque Anonymi textus hac parte luxatus cenſendus certè eſt, nouiq; Campani Principis inauguratio ad iam dictũ annum 1135. figenda, Kalendis Octobris, vel circa; quod etiã ex obſeruata in antiquis Chartulis ſerie annorũ eius Principatus clariſſimè aperitur. Sed Lotharij in Liguriam, atq; in Italiã aduẽtus rectiſſimè quidẽ in Codice 199. ad annũ notatur 1136: quippè *menſe Nouẽbri, Indictione* 15, vergẽte ſcilicet præfato anno, poſitus ille apud Rõcalias (planus, ac patẽs eſt campus non lõgè a Placẽtia ſuper Padũ Othoni Friſingẽſi in Friderico lib.2. cap.12. & Gũthero lib.2.) legẽ cõdidit *de Feudo non alienando*, deſcriptam lib.2. Feudorũ Tit. 52: nec non, ſub alio tamen titulo, lib.3. LL. Langob. Tit. vlt. Falco etiã disertè pro hac ſtat ſentẽtia, ex cuius narratione iſta, quæ huc faciunt, excerpo. *Anno*, inquit, 1136 *Dominica*

In-

Incarnat.& ſeptimo Papæ Innocētij præfatus Imperator (Lotharius) *Apoſtolico Innocentio mādauit,vt eum præſtolaretur, quia Domino fauēte,ſicut promiſerat,in feſtiuitate S.Iacobi venire deſpondebat*(ſcribo.*diſponebat*) Et mox infra. *Princeps Robertus audiens Ciuitatem Neapolim famis periculo vrgeri, cum quinque nauigijs ad eandem ciuitatem venit, & Imperatoris aduentum firmiter propalauit,& curſu celeri Piſas reuertitur.Continuò ad Imperatorem feſtinans, inuenit eum montes deſcendiſſe, & ſuper Ciuitatem Cremonam caſtra ſua poſuiſſe.* &c. Lotharius itaq; in anno 1136. in SubAlpinam peruenit Italiā,ſiuè in Galliā dicas Trāſpadanam(eſt namq;trās Padū Cremona)quam noſter in vtroq; ſcripto Codice hoc loco,& ad annum 1147,more alijs tum ſuæ,tum aliquātò antiquioris ætatis frequēter vſurpato,nomine appellauit *Liguriam*, etſi hæc olim vltra Padum non porrigebatur. Quo circa Petrus Diac.lib.4. cap.97. præſenti cum viueret, ac ſcriberet tempore,vlteriuſq;Chronicon ſuum cum non produxiſſet,cur in annum id retulerit 1135, niſi illum nūc pariter credam,ſic caſtigandum communem duxiſſe errorem, quē in ſupputandis annis Chriſti cæteros omnes fouere,ſibi perſuaſerat, haud habeo,quid aliud dicam. Nam poſſem equidem,vt aliàs feci, hanc quoq;culpam in librarij caput conuertere,feciſſemque;ni viſum,non ſemper,nec tutò nunc ad huiuſmodi Aſylum commodum confugiendi locum eſſe.At *Liguriæ* vocabulo campeſtrem SubAlpinam,vt dixi, hic denotari Italiam, et trans Padum, ambigendū nō eſt;quam huius nominis acceptionem non aduertens vir doctus, ſubſtituendum credidit.*Liburiam*: putans Anonymum loquutum de Cāpaniæ vberrima regione, hoc vocabulo,ſed poſt Plinij Secundi ætatē, nuncupata: Clanio ſcilicet amne,Cumis,Puteolis,Neapoli,Acerriſq;vrbibus aliquando definita; quæ nihilominus ſæpenumero in priſcis monumētis,& præſertim in Regiſtro Monaſterij Monialiū S. Blaſij vrbis Auerſæ,atq;in Hiſtoria Miſcella lib.16.dicta etiā reperitur.*Liguria.Cumanos*(ſic ibi)*Puteolanos,& alios plurimos in Liguria degentes.*&c:ex conſueto nimirum, mutuo, ac facili tranſitu,& cōuerſione literæ.*b*.in *u*:&.*u*.antè.*u*. in.*gu*;ita vt vnum, idemq;hoc *Liburia* nomen promiſcuè.*Liuuria*.&.*Liguria*.

Digitized by Google

olim ſcriptum, fueritq; pronunciatum. Liguriam verò Sub-Alpinam trans Padum proceſſiſſe, ex Rigordo intelligimus in Phil. Rege, cum inquit. *Eodem anno* 1213. *factum eſt bellum in Liguria, in territorio Cremonenſi.* &c. quod etiam adſtruit Otho Friſing. lib. 7. cap. 14. de Imperatore loquens Henrico. *Verùm*, inquit, *Nouariam, Liguriæ ciuitatem, dum per Longobardiam pergeret, ceperat.* Sed & Notitia Imperij Occidentalis Cap. de Comite Sacr. Larg. nec non Paulus Diac. de Geſt. Langob. lib. 2. cap. 11. ſiue 15, vt Anaſtaſium mittã Bibliothecariũ loco in Caſtigat. ad Lupum relato, qui Mediolanum, & ipſam trans Padum inter Cremonam, & Nouariam ſitam, Liguribus, & Liguriç adſignant. Hinc Guntherus ſuum de Imp. Friderico Hiſtoricum Poema *Ligurinum vocauit, quia Aenobarbo*, vt Voſſius notat de Hiſtoricis Latinis lib. 2. cap. 53, *negotium in primis fuerit cum vrbe Ligurina, hoc eſt Mediolano, cuius incolas Ligures sẽper appellat.* Quin idẽ Guntherus lib. 2. Ligurũ Metropolim eã cõſtituit, ſimulque Bernardus Abb. Bonçuallis in vita S. Bernardi Clarçuallenſis lib. 2. cap. 4. Caſſiodorus inſuper Variar. lib. 12. epiſt. 14. Comum ex hac eadẽ deſcriptione *quaſi murum quẽdam* eſſe dixit *planæ Liguriæ; quæ*, inquit, *poſt tergum cãpeſtria culta trãſmittit, amoenis vectatoribus apta, et victualibus copijs indulgẽter accõmoda: à frõte ſexaginta millibus [dulciſſimi æquoris amoenitate perfruitur*. Hçc ille. Nec anguſtiores eiuſce Liguriæ cõſtituit fines Caſſiodoro æqualis Ennodius in Vita B. Epiphanij, de cuius etiã vbertate, quæ populata à Burgundionum Regẽ fuerat Gundobado (de hac etiã clade idem Caſſiodorus Var. lib. 12. epiſt. 28.) Italiæ Regem Theodericum ad ipſum Epiphanium ſic loquẽtem facit. *Illa mater*, inquit, *humanæ meſſis Liguria, cui numeroſa agricolarum ſolebat cõſtare progenies, orbata, atq; ſterilis ieiunum ceſpitem noſtris monſtrat obtutibus*. Tranſalpina etiam Gallia poſt priſcos, & exoletos Ligures ſuos recentiorem quoq; habuit Liguriam, quam præfato Caſſiodoro lib. 8. epiſt. 12. memorari obſeruo. Sed eam à Gregorio Turonenſi lib. 1. Mirac. cap. 92. epitheto *amoeniſsimi loci* appellatam cum video, Regemq; Alaricũ vehementer ſtuduiſſe, nè eius proſpectus Regias ędes lateret, ſuſpicione tangor, an omnis

aſpe-

Digitized by Google

aſpectu iucunda,& læta, vbertateq; clara planities ex iucundiſſima, vberrimaque Campaniæ Liguria, ſiuè Liburia, communi velut nomine. *Liguria.* fuerit nuncupata: haud ſecus, ac præfatus Gregorius lib. 1. Mirac. c. 35. & de Glor. Cõfeſſ. c. 84, aliijq; mediæ ætatis Auctores, *Falerna vina* dixere, etiã quæ alibi, quam in Falerno Campaniæ agro nata, illorũ tamẽ generoſitatem æquiparabant? Sicut Paulinus etiã Nolanus epiſt. 10. ad Seuerũ appellauit *Viam Appiam* (vt compluri um recentiorum paria de huius nominis vſurpatione prætercam nũc exempla) quæ ad Appiæ inſtar firmiſſimo ſilice inter Neapolim, & Nolam ſtrata fuerat via; cum haud ille ignoraſſet, vt argumẽto eſt eius locus in Carm. ad Cytheriũ, viam dictam propriè Appiam Roma Capuam ab Appio in Cenſura ſua munitam, vnde eſt denominata. Qua pariter figura idẽ bis relatus Caſſiodorus Var. lib. 12. epiſt. 22. regionem *ſupra ſinum maris Ionij conſtitutam, oliuis refertam, ſegetibus ornatam, uite copioſam, non immeritò Rauennæ Campaniam* vocatã ait, *eamq;* (nec alias nunc afferã Campanias cõſimili occaſione, atq; ab exemplo noſtræ nomen olim mutuatas) *ſuas habere Baiaſ.* Scaliger ſanè ad Auſon. lib. 2. cap. 16. *Alpes pro Pyreneis*, eidem Poetæ, ac Gellio dictas obſeruans, id niſi ex vtrorumq; montium pari magnitudine, ac munere, quo illi Italiam à Gallia, hi Galliam ab Hiſpania diſcriminãt, haud ij vſurparunt Auctores. Sed ad noſtrũ iam inſtitutum, à quo ſumus digreſſi.

An. 1136. *Obijt Seniorettus Abbas. Raynaldus Tuſcus fit Abbas. Imperator Barium uſque peruenit.* &c.] Cuncta hæc in Codice edito, & in Caſſinẽſi 47. ſub anno deſcripta 1136; rectius in Codice 199 ad annum notari 1137, ex paulò ante dictis, & ex expoſita in Serie Abbatũ Caſsin. Chronologia ſatis conſtat: pro qua ſententia ſtat quoq; Auctorum ferè omnium vnanimis conſenſus. Fit autem hinc manifeſtum, ab impoſturę, ac falſitatis excuſari non poſſe culpa, quæ Sigonio probata, ſuęq, Hiſtoriæ Regni Italię inſerta lib. 11: à Baronio damnata iurè eſt diſputatio Cardinalium cum Petro Diacono coram Lothario Imp. habita ad Aquas Penſiles (locus eſt in Apulia, vulgò tunc *Lago Peſole*, in Epiſcopatu Venuſino) anno 1138, menſe Iulij, ad calcem Chroni-

ci

Digitized by Google

ci eiuſdem Petri attexta,iiſq;commixta,quæ eo loci ab eiuſmodi diſputatione prorſus aliena idem Auctor ſincera fide deſcripſerat: Lotharium ſcilicet dicens, vna cum Papa Innocentio ex Apulia recedentem, perq; Caſsinenſe Monaſterium menſe Septembri,anno 1137,iter habentem, Romã recto itinere perueniſſe, non aliàs CisTyberinam hanc Italiam reuiſurum, qui apud Cluſam Liguriæ(ſic inquit)diem haud multo poſt obijt.Sed eſt & alia in Actis eiuſce diſputationis temporum diſſonantia;cum ſcilicet cap.113 perhibetur,Lotharium in ſeruitio Innocẽtij vſq; ad præfatæ diſceptionis dies *per annum, & dimidium* in papilionibus commoratum(cap.116.dicitur *per annum,& menſes duos*)nẽpè poſtquam ille Italicum ſuſceperat iter; quod ſanè temporis interuallum trium fuiſſet annorum, ſi Italiam aduenisſet in anno 1135, vt Petrus ſtatuit loco ad annũ ſuperiorem relato.Cæterũ ambo ſcripti Anonymi Codices præterquã quod in annis,vt ſolent,in alijs hic quoq; inuicem variant;quę in Serie Abbatum Caſſin. ſunt mihi enarrata,vbi de Rainaldo Tuſco,& ſupra ad an.1001. Lectionem autem Codicis 47. editus cum expreſsiſſet,compendiatam tamẽ vocem *Cotim.* omiſit(in Codice 199.deſcripta ea etiam eſt,ſed in hanc formam.*Colem̃t*)qua genus Abb.Rainaldi Colimentani,ſucceſſoris Abb. Guiberti,ibi exponebatur;tantiq; fuit me in Diſſertatione quadam Italicè deſcripta hoc aduertiſse, vt viri quidem diſerti, ſed ab criticæ ſtudiis longe alieni, opinionem de Rainaldo hoc Colimentano diù ſibi, ſed & alijs pridem perſuaſam, præſenti tandem anno abiecerint, ac mutarint.Sed in vtroq; Anonymi Codice præter hæc eſt obſeruandum, haud videri ex ipſius placito obitum Lotharij Imperatoris in eundem non referri annum, ad quem ibidem ſublimatio notatur ſucceſſoris eius Conradi: qui cæterorum Auctorum inſiſtẽs dictis,vtraq; ſanè iſta ſub vno anno 1138.continenti,ni fallor,deſcripſerat textu; ſed librarij per ſummam oſcitantiam ea diſpertierunt, præfatum annum electioni præficientes Regis Conradi, qui erat Lotharij morti præponendus.

An.1137.Conradus fit Imperator.Obijt Petrus Leonis,qui & Anacletus.&c.]Scripti Codices,ſed ſinguli ſuũ in annis ſeruantes

uantes tenorem,hęc paulò plenius.*Obijt Petrus filius Leonis, qui & Anacletus; ſed ferè poſt duos menſes fratres eius cum ſuis elegerunt pro eo quendam Gregorium.*&c.

*An.*1138.*Innocentius Papa facta Synodo, Anacleti partem damnauit.Obijt Raynulphus Dux. Veſuuius per quadraginta dies eructauit incendium*. &c.] Et iſta in Codice 199. recto ordine ad annum ſunt 1139; in quo habetur Veſuuium per quadraginta *fermè* dies flammas eructaſſe.Falco id perhibet accidiſſe anno nunc dicto,4.*Kal.Iunij*,ignemq; viſum *per octo dies*;cinerem verò *per dies triginta*: rē ſcilicet minutiori narratione conſignans,quippè qui eadem vixerit ætate.Eſt etiam in præfato Codice 199. deſcriptum nomen *Miniani*:nō *Minlani*,de quo dixi ad Lupum:nec ibidem. *S. Petro in Fia*:ſed.*S. Petro in fine* vt item infra ad an. 1195: oppidum videlicet in Caſsinenſis ditionis confinio, quod ab Teanenſi, ac Venafrano hanc dirimit Comitatu.

*An.*1141.*Hoc anno Rex iterum ad Monaſterium venit IV. Non.Nouembr. cum fratres facto ſigno ad Veſperam.*&c.] In Codice 199.annus prænotatur 1142:Regemq;ad Caſsinenſe Monaſterium aduenıſſe III. *Non.Nouembris*, ac *tacto ſigno ad Veſperam*(vulgò dicimus. *toccato il ſegno*) Fratrem vnum fulmine peremptum:& reliqua.

*An.*1142.*Luna quartadecima obſcurata eſt.*&c.]Refert hęc ad annum 1143.Codex 199:hoc ordine.*Luna quartadecima tota obſcurata eſt à prima hora noctis vſq; ad quartam*, IIII. *Non.Februarij.Eccleſia S. Marię, & Sancti Alberti dedicatur.* &c.

*An.*1143.*Cæleſtinus Papa moritur.* &c.] Cæleſtini Pōtificis obitus in annū incidit 1144, & menſē Martiū:Quo quidem anno, ſicut hoc etiam loco Anonymus tradit, Amfuſum Capuæ Principem diem obijſſe, eiq; à patre,ac Rege Rogerio ſuffectum,tū in eodem Principatu,tum in Ducatu Neapolis alterum filium, nomine Guilielmum,ex antiquis manifeſtum eſt chartulis.Vgo itaq;Falcandus certè eſt memoria lapſus,Guilielmum hunc ex Tarenti Principe in Regni collegā,& ſucceſſorē à patre dicens poſtea adſcitū,quē rectius Romualdus Salern.(non tamen ſine alio nouo errore,de quo infra) ex Capuæ Principe in Regē euectū notat:

du-

Digitized by Google

dudum enim ante Amfuſi mortem in fata etiam conceſſerat Tancredus Tarẽtinus,qui Barenſis quoq;dictus eſt Princeps;Duxq;Apuliæ Rogerius in an.1148.poſt Amfusũ è viuis & ipſe abierat ,ſol uſq;patri remanſerat pręſens Guilielmus.Primæui ſanè Reges Sicilię liberis ſecũdo loco genitis Campanum Principatum tradere coſueuerunt. Sic ipſe nũc dictus Rex Rogerius Capuæ Principem conſtituit Guilielmum,ex filijs tunc viuẽtibus ſecũdo loco natum (cur ſecũdo filio Tancredo Barenſẽ Principatum antea tradidiſset, ad an. expoſui 1135.) Sic Guilielmus iſte cum eſſet Rex, primùm Roberto filio, eoq; mortuo iterũ Henrico,quarto loco natũ, Cãpani Principatus honorẽ attribuit,primogenito ſcilicet Rogerio, qui in Regnũ ſucceſſurus erat, prima vice Apuliæ Ducatu conceſso: altera autẽ vice,quoniã ambo iã dicti maiores natu eius filij diem obierãt, Guilielmo contradito, inter viuentes ætatis ſanè prouectioris.Quem ex rationabili cauſa vſurpatũ tũc fuiſſe putamus morẽ;nam Ducalis ea dignitas ab eadem hac Normanica fuerat gẽte inſtituta,eiuſque ditio Campano Principatu,vtpotè quę ſub ſe reliquam omnem tunc complectabatur Italiam Ciſ-Tyberinam,longe erat maior; à quo honore ad Regiam ipſe Regni primus inſtitutor Rogerius aſcenderat ſublimitatem. Sed de his alias. Obitus igitur Pontificis Cæleſtini, atque Principis Amfuſi, cæteraque in Anonymi Codice 47,& in edito ſub anno deſcripta 1143,anno contigerunt ſequenti,ad quem in Codice notantur 199. Hi verò ambo ſcripti Codices plura habent, quam editus,à quo etiam variant in hanc formam.] *Rex iterum ad hunc locum veniens, Ceperanum abijt;ubi cum Papa loquitur, & diſcordantes,Papa recedit.*&c.

*An.*1145.*Eugenius Papa per TransTyberim exiens, Biternum deuenit,& pacem cum Romanis reformans,muros Tiburtinę Ciuitatis deſtrui præcepit.*&c.] Lege, vt in vtroq; Caſſinenſi exemplari. *pactum cum Romanis reformans*. Sic etiam infra àd an.1148.ſiue 1149; *Eugenius Papa pactum cum Romanis reformans*. &c. Ad quem locum ſuppoſitum quoque legitur in Codice edito.*pacem cum Romanis*. Eſt autem.*pactum*. quod quandoque.*Placitum*. dictum obſeruo, tum in·

Digitized by Google

induciæ,& pax ad definitum tempus, tum quęlibet animorum poſt quamcumque diſcrepantiam concordia ſub certa lege. In Gloſſis ad Regulam S.Benedicti cap.2.in manu deſcripto antiquo Codice Monaſterij S.Marię Monialium vrbis Capuæ.*Teſtamentum, Placitum, vel Pactum*.Gloſſæ Baſilicorũ.*πάκτον, σύμφωνον. πάκτον, συνθήκη. πάκτου, εἰρήνης*.Hoc eſt. *Pactum, Conſonans. Pactum, Foedus. Pacto, Pace.* In eandemque planè ſignificationem olim hoc vocabulum vulgò vſurpari conſueuiſſe, aperit Ioannes Boccacius in Fabella inſcripta. *Tofano di Arezzo* · inquiens. *Et così à modo del villan matto, dopò danno fè patto.* Hinc apud Conſtantinũ Porphyr.de Admin.Imp.cap.9.*πακτιῶται*.ideſt.*fæderati*, ſiuè *tributarij*. nam.*pacta*. res ſunt etiam ipſæ ex inito pacto promiſſæ. In Hiſtoria Miſcella lib.19. Muhauias Arabum Princeps *dirigit Legatos ad Principem Conſtantinum, poſtulans pacem; & pollicetur annualia ſe Imperatori pacta laturum*. Et infra. *Conuenit inter vtrumque in ſcriptis fieri pacis cum iuramento ſermonem ſuper conſonantiam annui pacti.* Nõ oportebat igitur locum turbare Anonymi.Sicuti nec ab Hiſtoria Erchemperti extremo fine, amputanda erant verba, quæ à me ſunt reſtituta.*Cum autem*,inquit,*vterque ſe iunxerit ad pactum, vel ad bellandum, quod deinceps egerint, præſenti Opuſculo inſeram*.in quibus.*pactum*.iuxta priorem expoſitam eſt acceptionem. Sed de hoc, deque alijs pluribus Latinobarbaris vocabulis, quæ in Hiſtorię Langobardorum Principum libro primo occurrunt, commodius dicam in Gloſſario peculiari.

*An.*1146 *Idem Papa Burgundiam ingreſſus.*&c.] Annus ex Codice 199.reſtituendus 1147:& infra ex vtroq; Caſſinenſi exemplari legendum. *Iconium*: non.*Ieonium.* &.*Principibus Alamanniæ*:non.*Proceribus.*

*An.*1147.*Idem Papa Rhemis Concilium celebrãs, quendam Hæreſiarcham Hiſpaniæ, qui ſe Chriſtum eſſe dicebat, perpetua cuſtodia damnauit.*&c.] De impudẽtiſſimæ, vaniſſimæq; huius hæreſis Auctore in Concilio damnato Rhemenſi pluribus Robertus de Mõte ad an.1148; cui ꝓprio vocabulo dicitur. *Eon*.Vuillelmus etiam Neubrigenſis de Rebus Anglicis lib. 1.cap.19; cui eſt *Eudo*:Gallicè: *Eun.* & Otho Friſing.in Fri-

R de-

derico lib. 1. cap. 54. & 55; iſtique nuncupatur. *Eus*; quo pariter nomine ambo Caſſinenſes Codices illum indigetant, ſic habentes. *Idem Papa Rhemis Concilium celebrans, Eum Hæreſiarcham Hiſpaniæ, qui.* &c. Verba ſunt præfati Roberti, nã aliorũ nil opus dare. *A Papa Eugenio Remis 11. Kal. Aprilis Conciliũ celebratur; in quo Hæreticus quidã de Brittãnia adductus, damnatur; qui ſe Prophetã, vel magnum quemlibet, & nomini ſuo alludens (Eon enim dicebatur) Eum, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, & ſeculum per ignem, ſe eſſe dicebat.* &c. quæ ibi vide; & craſsã deride viri procaciſſimi, ineptiſſimiq; nebulonis inſipientiam: *ita planè* (dicam cum Neubrigenſi) *vt Eun, et Eum neſciret diſtinguere.* Cæterum ex Roberto iam noſti Concilium hoc Rhemenſe actum eſſe in an. 1148; in quem etiam annum illud reijcit Codex 199. Eodẽq; ex exẽplari ſcribendum inferius eſt. *Obijt Dux Rogerius. Guilielmus frater eius fit Dux*: minimè verò, vt habet editus. *Abijt Rogerius Rex.* &c. namq; ibi ſermo habetur de Rogerio filio Regis Rogerij, quem pater, ſe viuo, Apuliæ conſtituerat Ducem; quo mortuo alterum filium, Guilielmum nomine, Capuæ tunc Principem, in Ducem ſubrogauit; ſed non hoc anno 1148, ſicut in noſtro Anonymo perperã librarij repræſentarunt, indiſcretè ſimul componentes, quę erãt diſtinguẽda, vnoq; ſub anno minimè fuerant notanda: verum in anno 1149, *Indictione* 12: quod antiquæ adſtruũt Chartulæ, & Romualdus exponit Salernitanus. Hunc verò Ducem Guilielmum in anno poſtmodum 1151, menſe Maij ab patre in Regem fuiſſe euectum, idem Anonymus in Codice 199, cuſtoditaq; in prænarratis chartulis dictat annorum ratio; à quibus nonnihil diſcrepat iã dictus Romualdus, cum tradat, Guilielmum à Rogerio Regni collegam factum ex Capuæ Principe, quod ſanè falſum. *Biennio*, inquit, *antequã moreretur* (Rex Rogerius) *Vuillelmum filium ſuum, Capuanorũ Principem, in Regem Siciliæ fecit inungi, & ſecum iuſsit pariter cõregnare.* At acciderint hæc biennio ante Regis obitum, nec ne, nil modò dicam: vide infra.

An. 1151. Obijt Conradus Rex. Federicus fit Rex. Naſſamonites gens. &c. *Eugenius Papa cum Romanis paciſcens, Romam reuerſus eſt V. Idus Octobris.* &c.] Non quinto Id. Octobris,

ſed

ſed. *Decembris.* habet Codex 199: nec ad annum hæc notat 1151, ſed 1152; cui præter cęteros alios tum antiquos, tum neothericos Auctores adſtipulatur Robertus de Monte. Sed ille *Maſſemutos* appellat, quos noſter hoc loco per errorē, de quo infra, *Naaſſamonites*: ſed rectius ad annum 1160. *Maſenutos*, & ad an. 1181. *Maxamutos.* Inſuper eſt Roberto *Rex Bulgiæ*, qui noſtro dicitur *Rex Buceæ*: id eſt vrbis in mari Africano, vulgò nunc *Bugia*; è qua Rex Maſſemutos timēs, Cōſtantinā in mediterraneis (*Cirtam* putat Ortelius in Theſauro) ſe recepit; quæ interpretatus aliter eſt vir doctus.

An. 1154. Obijt Rex Rogerius menſe Februarij, die vltimo. Obijt Anaſtaſius Papa, & Adrianus Papa eligitur] Liberi erimus tandem ab hac moleſtiſſima temporum obſeruatione, in quam adeò frequēter adegit nos deprauatus Codex Caſſinenſis 47, illo nunc deficiente in anno 1152, qui reſtitui debet 1153; quippè nulla poſthac de annis ab Anonymo deſcriptis habenda erit nobis cura; quos in Codice 199, vnde pręſentis Chronici ſubſequēs pars ad annū vſq; 1195, eſt deſumpta, & in tertio illo ſuperius mihi indicato Codice, ex quo poſtrema pars eſt accepta, recto ordine, ſiuè vt circumſpectiori verbo dicam, ad mentem auctoris procedere, non habeo, cur non credam. Et Regis Rogerij ante omnia annum, & diem obitus ritè hic conſignari, antiquæ Chartulę, & Auctores conſentiunt omnes: quin nec ſecus eius Tumulus capiendus eſt, vt dicā ad an. 1172, nec ipſe negat Romualdus Salernitanus, qui in aliam ab hac ſententia à ſummo laudatur viro Baronio. Guilielmum enim uerbis paulò ante relatis coronatum prodidit in Regem biēnio antè Rogerij patris mortem: nempè rotundo ibi vſus annorum numero; ſed dein Rogerij deſignans obitum, non ſic, inquiens. *Defuncto Rogerio, Vuillelmus filius, qui cū patre duobus annis, & menſibus decem regnauerat, illi in Regni adminiſtrationem ſucceſſit.* Guilielmus itaq; Rex coronatus in anno 1151, mēſe Maij, vtiq; in exitu mēſis Februarij, anno 1154, annos duos, & menſes ſui Regni decem numerabat, Porrò eodem anno 1154, menſe Decembris defunctum quoq; Papam Anaſtaſium, electumque *in Papam* (ſic in Codice 199.) Adrianum, eſt ſcriptorum omnium conſtans aſſertio.

R 2 *An.*

Digitized by Google

*An.*1155.*Exercitus Regis Siciliæ cum Aſclẽtino Cancellario Campaniam ingreditur, & combuſsit Ceperanum, & Babucum, & loca vicina. Deinde rediens, moenia Aquini, & Pontecurui, & aliorum oppidorum dirui fecit.*&c.] Sunt hæc geſta, atq; ab Anſclentino *de Eccleſia Caſſinenſi*(ſic ſcripti Codices) eius Monachi abſcedere iuſſi, nouo Regis Guilielmi furore exardeſcente in Papam Adrianum; quoniam, vt inquit Romualdus Salernitanus, non Regem illum, ſed dominum Siciliȩ in literis ei datis appellauerat Adrianus. Quæ repellere, vindicareq; damna, quinimmò toto Guilielmũ Regno proturbare conueniens ſibi Pontifex ducens, tum alios minores, tum præcelſiores, præpotẽteſq; ea tempeſtate in hac Italia Dynaſtas in illum commouit: Comitem videlicet Lorotelli Robertum, alijs dictum, de Baſeuilla; qui debitũ, vt autumabat, ſibi Regnum cœpit inuadere, & Richardum cognomento de Aquila (*de Ling.* dicit Robertus de Monte) Comitem Fundanum: in Petri Diaconi Chronico antiquioris editionis lib.4 cap.106. appellatum. *Aquilanũ*, qua vocabuli ambiguitate deceptus Sigonius lib.11. de Reg.Ital. *Aquilanorum* nuncupatione perperam illum deſignauit. Cumq; eodem tempore Robertus 2. Capuæ olim Princeps, & Andreas Comes Rupiſcaninæ(oppidi hoc nomẽ in Epiſcopatu Allifano) frater Comitis, & Ducis olim Apuliæ Raynulſi ſpe fulti Friderici Imp; qui Romã eopſe anno ad ſuſcipiẽdã Imperij coronam aduenerat, ex longo decem, & octo annorum exilio ad auitas recuperandas ditiones animo intenderent, opportunoq; etiam Papæ Adriani fauore roborati, atq;(verbis dicam noſtri Anonymi) *audita morte Regis Guilielmi* (lectio hæc eſt è manu exaratis exemplaribus, quam firmant Robertus de Monte, Vgo Falcandus, & Guntherus in Ligurino lib.5: non autem, vt habet editus Codex. *audita morte Regis Rogerij*) *Comes Andreas cepit ciuitatem Aliſiæ. Robertus de Surrento cepit omnem Principatum Capuæ vſq; Neapolim, & Salernum.* Fuit autem hic *Robertus de Surrẽto* idem ille Princeps huius nominis ſecũdus, qui in anno 1127, teſte Falcone, ab Campano Archiepiſcopo *iuxta prædeceſſorum ſuorum Priuilegium, prȩſente Romano Pontifice Honorio in Principatus honorẽ inunctus,* varios expertus deinde rerũ

ca-

Digitized by Google

caſus, eidem Falconi, & Alexandro Teleſino fusè deſcriptos, bis à Rege Rogerio Principatu exutus: primùm ſcilicet in anno 1134, iterum in anno 1137, ad Imp. Conradum Lotharij ſucceſſorem profugus ſe trans Alpes receperat; quod Sigonius loco iam relato, neſcio tamen ex quibus antiquis edoctus monumentis, adnotauit. Ibique, defuncto Conrado, ad hos vſq; annos mãſerat, vt Guilielmi Tyrij auctoritas perſuadet lib. 18. cap. 2. *Exules quoq;* inquit, *quos tam ipſe* (Guilielmus) *quam pater eius de Regno eÿciens, bonis fecerat extorres paternis, viros inclytos, & armis potentes, Dominũ videlicet Robertũ de Surrẽto Principẽ Campanũ, Comitẽ quoq; Andream de Rupecanina, & alios multos exhortationibus ſuis* (Adrianus Papa) *prouocauerat, vt in Regnum redirẽt, & ad iure hæreditario ſibi debitas accederent poſſeſſiones.* &c. Idem etiam innuit, quamuis noſtri Roberti nomen omninò reticet, Gũtherus lib. 1; poſt deſcriptam Friderici Imp. electionem ſic canens.

„ *Nec minus Appuliæ Calabris qui ex finibus alti*
„ *Sanguinis hic aderant proceres, quos ille locorum*
„ *Inuaſor patrÿs migrare Rogerius oris*
„ *Iuſſerat, & tota profugos regione fugarat,*
„ *Multaq; flebiliter crudelia facta Tyranni*
„ *Deqneſti, patria ſeſe tellure fugatos,*
„ *Proſcriptoſq; bonis.* —— Subdit autem.
„ *Accipit hæc lætus Princeps, gaudetq; rogari,*
„ *Signaq; trans Alpes poſt prima biennia ferre*
„ *Regia, communi Procerum iuramine ſancit.* &c.

Et lib. 4. enarrans receptas ab præfatis exulibus priſcas ſuas ditiones.

„ *Interea patrÿs Andreas finibus exul,*
„ *Atq; alÿ Proceres, Siculus quos ille Tyrannus*
„ *Appuliæ totis dudum proſcripſerat oris,*
„ *Seu poſtliminio Romani iure reuerſi*
„ *Principis, iniecta fines, ereptaq; dudum*
„ *Iura, manu, firmaſq; vrbes, & caſtra tenebant,*
„ *Omnibus attonitis.* Et iterum lib. 5.
„ *Hic Comes Andreas Capuæ, proſcriptaq; turba*
„ *Nuper ab exilio noſtro ſub Rege reuerſa.* &c.

Qui tamen poſtremus Guntheri locus Capuam quidem à

ſuo

Digitized by Google

ſuo anteriori domino receptã, etſi ſubocurè aperit; ſed eius ſimul detegit indiligentiã, qui nullũ agnouiſſe uidetur Principem Robertũ; congeminatoq; errore Comitem Capuæ facit Andream de Rupecanina, Roberti conſanguineum: reclamante ſcilicet noſtro Anonymo, iam dicto Tyrio, Romualdo Salernitano, & Vgone Falcando, qui nõ *Robertũ de Surrento*, vt alij, ſed *Robertum Surrentinum* illum dicit. quo indicio doctus, (alia nunc omitto pro mea hac opinione argumenta) ipſius Falcãdi dictionem cultiorem alicubi modò haberi, quam ipſe efformarit, paſſamque in multis indico nouitatem. Hic itaq; Robertus in anno vigeſimo octauo, ex quo primùm Capuę Princeps fuerat ſalutatus, nempè in *anno Chriſti* 1155, *menſe Decembrio*, *Indictione quarta* (ex antiquis Chartulis hæc eſt temporis deſignatio, quas omnium primus palã dedit amicus vir Michael Monachus in ſuo Sãctuario) auitum Principatum tertia vice detinebat, quem in antecedẽte Septẽbri recuperarat: quãuis pleriq; recentiores, quorũ anteſignanus, ac princeps extitit Thomas Fazellus in Decade poſteriore Rerum Siculatũ lib. 7. cap. 4. hunc Robertum nũcupatum *de Surrento* alterum, ac diuerſum ab Roberto illo ſecundo, ſtatuerunt, patriaq; putarũt Surrentinum; ſed hunc commenti virum, coacti ſimul ſunt aſſerere, Regi Guilielmo vno, eodemq; prorſus tempore cum duplici Roberto pro Campano retinendo Principatu rem fuiſſe; quo dicto nil abſurdius, nec ab antiquiorum narratione diſſonantius. Veruntamen qua occaſione Campanus Princeps Robertus hanc nouam acceperit denominationem, cõperti nil ego cum habeam, minus quidem peritè viri cęterũ docti egiſſe ſe videntur in re manifeſta; quandoquidẽ ſub ętate Normanorũ, quorũ tẽpore hæc acciderunt, haud cognomina ex vrbibus, niſi aliquando poſſeſſis, deſumi cõſueuerunt; ex quò ſanè more in antiqua Chartula à ſuperius dicto Michaele Monacho relata, Philippus quidam præſentis Principis Roberti 2. *auunculus*, idẽq; cognomine appellatus legitur *De Surrento*: quippe qui filius fuerat Sergij Principis Surrenti, eiuſdemq; Sergij filia, Philippi ſoror, coniugio copulata Principi Capuæ Iordano 2, ſecundum hunc genuit Robertum, quod ex vetuſto Diplomate deſcripto in

Lati-

Latina Hiſtoria Neapolitana pag. 515. attétè idem amicus, & doctus vir obſeruauit. Noſter igitur Robertus vitam ducens exulem, ex ignota nunc occaſione maternæ patriæ cognomen videtur vſurpaſſe; qui cum filius fuiſſet Iordani 2, nepos Iordani 1, ac pronepos Richardi 1. Campanorum Principum Nortmãnorum, *iure ſibi hæreditario debitũ*, vt Tyrius loquitur, Campani Principatus poſſeſſionem repoſcebat; quod etiam affirmat Falcandus. *Robertus*, inquit, *Surrentinus à Capuanis ſuſcipitur, & hæreditario ad ſe iure pertinentem occupat Capuæ Principatum*. Quæ iura minimè ex materno, ſed ex paterno genere ei competere potuiſſe, eſt ſatis, ſuperq; manifeſtum; nec in his diutius te, Lector, nunc moror.

An. 1156. *Vuilielmus Rex Siciliæ venit Brunduſium.* &c.] Qua celeritate vniuerſum fere Apuliæ Ducatum, Capuæq; Principatum Guilielmus amiſerat, eadem protinus recuperauit: ſibi repente conciliato Papa Adriano, *cum quo*, vt noſter perhibet, *paciſcens, ſecurè permiſit exire Regnum Comitem Lorotelli, & Comitem Andream* (ſic legendum hoc loco, & ad an. 1157, & 1158. bis, ex fide ſcriptorum Cadd: non. *Comitem Andriæ*) *& alios ſocios eorum, prece ipſius Papæ*. Tyrius negat illis hoc permiſſum ex Adriani rogatu (Anonymo concordat Romualdus: Falcandus vtrumq; tacet) quinimmò tradit, *excluſos omnes alios à fœdere, qui Domini Papæ iuſſionibus tantis ſe laboribus immerſerunt, & periculis.* Blondus nuperus auctor præ iſta, quę tractamus tẽpora, in Hiſt. Dec. 2. lib. 2. perfidiæ noſtrates accuſat Barones; quoniam inſcio Pontifice, Regi concordauerant; quam planè narrationem ex Adriani Actis, ſicut pleraq; alia ibi à ſe deſcripta, eſt mutuatus; ſed Baronius non hoc aduerſus Tyriũ præſidio Papã protegẽdum duxit, nam virũ nõ fugit ſcientiſſimum, Barones illos ſola fuga, atq; exilio vitam ſaluaſſe; quorum omniũ vnus Campanus Princeps Robertus ſub ipſa fuga captus *apud Garilianum* (ſic noſter habet in manu exaratis exemplaribus; male editus Codex. *apud Caietam*) *in carcerem eſt ad Siciliam deportatus, vbi cæcatus eſt, & non poſt multum temporis obijt*. Tyrius de eodem. *Dum Garilianum*, inquit, *nauigio tranſire parat, à ſuis vectoribus, cum ſuos*

iam

Digitized by Google

iamiam tranſituros expectaret, captus eſt. &c. Item Romualdus Saler. *Iam Garilianum fluuium pertrãſiens, Richardus de Aquila Comes Fundanus, qui homo eiuſdẽ Principis erat* (coniurauerat & ipſe in Regem) *poſitis inſidijs ipſum cepit.* Falcãdus inſuper. *Per terram Comitis Richardi de Aquila ſecurè tranſiens, in tranſitu fluminis ab eodem capi iuſſus, Regiq; traditus eſt. Eo facto Richardus gratiam eius promeruit.* Sic vno conſenſu laudati Auctores. Sed indicta alijs omnibus notat Chronicõ Ciccanẽſe ad an. 1156. his verbis. *Captus eſt cũ ſuo filio, & filia in Traiectu.* Et ad an. 1157. *Mẽſe Nouembris venit Comes Andreas cum Romanis, Græcis, & alijs multis; acquiſiuit totam terram Fundanam, & cremauit Traiectum pro vindicta Principis.* &c. Eo enim loci ſcaphis traiici Garilianus multò ante hæc tempora conſueuit; vnde nouo ibi oppido, quod nõ admodum ab eiuſdem fluminis refugit ripa, exq; vicinis Minturnarum creuit ruinis, factum eſt nomen *Traiecta*; qua forma in Capitulari enunciatur Principis Sicardi de anno 836. Num. 13. Et Roberti quidem ſecundi hic fuit vitæ finis, poſtquam tertia tandem vice Principatum Capuæ detinuiſſet à menſe Septembri anni 1155. ad Iunium anni ſequentis, menſibus ferè nouem; annumque numerare cum cœpiſſet, vt Chartulæ antiquę non vnæ ſunt documento, *vigeſimum nonum* ab ſuſcepto poſt patrem Iordanũ 2. Principatu, hoc eſt ab Ianuario anni 1127. Quocirca ex Campanorum Principatum albo expungendus, qui nunquam in viuis fuit, nulliſq; priſcis auctoribus eſt cognitus tertius, exteruſq; Princeps Robertus, ex patria ſiuè vrbe, ſiuè gente falsò recentioribus reputatus *De Surrento.* Cuius denominationis certa nos haud lateret nunc ratio, ni ſimul ſub alto ſcriptorum omnium ſilẽtio, de quo miror, Surrentinæ vrbis omninò per Nortmannorum tempora lateret, qui fuerint caſus.

An. 1158. Comes Andrię VI. die menſe Ianuario cœpit Sanctum Germanum. &c.] Iam paulò ante monui ſcribendum *Comes Andreas.* eſtq; idem nomen reſtituendum in Roberto de Monte ad an. 1156. Item inferius ex Caſſinenſibus exẽplaribus lege. *Terra autem Sancti Benedicti reddidit ſe præfato Comiti Andreæ.* &c. non. *Terram.* vt in edito.

An.

An. 1160. *Comes Robertus de Loritello.*&c.] Totum hunc locum ad ſcriptorum Codicum formam ſic reforma. *Comes Robertus de Loritellis, & Comes Andreas intrauerunt in Regnum. Maſemuti ceperunt Africam. Matthæus Bonellus interfecit Maionem Ammiratum apud Panormum*. Quos autem noſter ad an. 1151, ſiue 1152, bis dixerat. *Naaſſamonites*. pro. *Mnaſaemonites*, rectius nunc appellat. *Maſemutos*. nam horum ſermo (quod teſtatur Liuius Sanutus lib. 8. Geographię Terræ Africę pag. 99. a ter.) nōnulla cum retineat vocabula Araba, plerique fuere, qui eos ex Arabia Felici in Mauritaniam, quam incolunt, Tingitanam (Regnum hodie ferè eſt Marochi, ad montem Atlantem) digreſſos putarunt, & origine *Sabæos*, vel vt alij appellant apud Robertum de Monte ad an. 1152. *Moabitas*. At *Naaſſamonitæ* vel nulli vnquam populi, vel ijdem plane, ac *Mnaſæmanes*, aliàs *Maſæmanes*, Ptolomæo deſcripti Geogr. lib. 6. cap. 7. in Tab. 6. Africæ, qui Arabiæ incolas illos facit. Sed in quodam Diplomate Petri Regis Aragonum apud Baronium ad an. 1097. num. 92. *moneta Maſemutorum*, quæ auri vnciam valebat, dicta cum ſit. *Naſſamutina*; eſt hinc intelligere, nomē eius gentis variè olim fuiſſe detortum, quod alij etiam aliter pronunciant: *Muſinudæ. Maſmudæ.* &. *Mamudæ*. Cęterum in anno ſuperiùs deſcripto captam ab ijs accipe non eam Africam, latiſſimam ad Meridiem regionem,

„ —— *Italiam contra, Tyberinaque longe* „ *Oſtia*: ſed vrbē in eius litore, nomine *Mahdia* incolis, vt perhibet Fazellus in Hiſt. Siculę Dec. poſt. lib. 7. c. 4. & alibi, Tuneto orientaliorem; de qua iterum noſter ad an. 1086. ſiue 1087, Romualdus Salern; Vgo Falcandus non ſemel, Robertus de Monte ad an. 1180, Petrus Diac. in Auct. ad Oſtien. lib. 3. cap. 69, neſcioque an eadem acceptione S. Gregorius Mag. lib. 2. Ind. 10. epiſt. 30.

An. 1163. *Menſe Iulij.* &c. *Rocca Gulielmi recepta eſt ab aulicis Regis*] Scripti Codd. *à Baliuis Regis*. ſcilicet. *à miniſtris Regis*. quod etiam ſonat id verbi apud Petrum Diac. lib. 4. cap. 103. *A Regis Baliuis*, inquit, *ſecuritate accepta*. Qui autem propriè fuerint *Baliui*, aliàs *Baiuli*, & *Bailliui*, eorumque Magiſtratus *Balìa*, & quam multiplex etiam eius

nmoinis vſurpatio, huius non eſt loci aperire.

An. 1164. *Menſe Aprilis, quartadecima die intrante, Victor ſchiſmaticus obijt apud Lucam.* &c.] In Cod. 199. ſed deprauatè. *quartadecima die in Trano.* &c.

An. 1166. *Rex Guilielmus obijt.* &c. *Theodorus electus eſt in Abbatem*] Scribe. *Theodinus.* vt benè editus habet Codex ad an. ſequentem, & vtrobique ambo Scripti Codd.

An. 1167. *Dum Imperator Fredericus.* &c. *Et combuſſit Porticum S. Petri. Alexander Papa exiens vrbe, Beneuentum venit. Menſe Septembris obijt Theodinus Abbas.* &c.] Vterq; ſcriptus Codex Caſſin. *& combuſſit Porticus S. Petri.* exque ijs ſubſequentia ſic diſtingue. *Alexander Papa exiens vrbe, Beneuentum venit Menſe Septembri. Obijt Theodinus Abbas.* &c. Roma clam diſceſſerat Alexander, menſe Auguſti, vt eius perhibent Acta apud Baronium hoc anno, perq; Tarracinam, & Caietam tranſiens, non ante Septembrem Beneuentum peruenit.

An. 1168. *Guido Abbas Venuſinus ordinatus eſt in Abbatem Caſſinenſem.* &c.] *Aegidius* dicitur, non *Guido* in M. SS. exemplaribus conſtanti ſcriptura hic, & infra, quam ibi editus etiam retinet Codex.

An. 1171. *Dominicus Abbas de Sabucino.* &c.] Scripti Codd. *de Sabucina.*

An. 1172. *Dominicus Abbas in Epiphania confirmatus eſt in Abbatem.* &c. *Rex Guilielmus cum Principe Henrico fratre ſuo venit in Apuliam; ſed Princeps infirmatus redijt in Siciliam, & ibi mortuus eſt.* &c.] Paulò pinguius hæc de Regis Guilielmi ſecundi in Apuliam aduentu, deque morte eius fratris Henrici Romualdus Salernitanus, quem dicit à patre Guilielmo primo inſtitutum Principem Capuæ poſt obitum alterius filij nomine Roberti (fuerat hic quoque Campanus Princeps ab anno 1158, nec dum noui quo anno deceſſit) annumque vitæ decimum tertium agẽtem præſcripto anno 1172. fato functũ aſſentitur. Diem eius obitus ſic præfert Emortuale Caſſinenſe. *XVI. Kal. Iulij θ Henricus Capuanus Princeps.* cuius extat etiamnum Tumulus in Eccleſia Montis Regalis, Ioanni Aloyſio Lelli, & Georgio Gualtherio in antiquis Tabulis Siciliæ relatus; ibique

etſi

Digitized by Google

etſi defunctus ille perhibetur in anno Chriſti 1170, ijs *verſibus*.

„ *Mille decem decies, decies ſeptem datus annus*
„ *Te tollit, poſtquam carnem pius induit Agnus.*

id Romualdo, noſtroque haud aduerſatur Anonymo, qui communem Chriſti ſecuti ſunt Aeram. Quãdoquidem præfati Tumuli Siculus planè Auctor minimè eandem, ſed aliam Sicilienſibus vſu receptam vſurpaſſe videtur Epocham, in Tumulo etiam Regis Rogerij obſeruatam; in quo duo pariter anni prçuertũtur, defunctuſq; traditur Rogerius in anno 1152, quem plures noſtrates antiquæ chartulæ viuentẽ faciunt in anno 1153, obijſſeq; cõplurium etiã Auctorum teſtimonio conſtat in anno 1154. vt dictum eſt ſupra, Eundem quoque calculum ab Lupo obſeruatum in deſignanda Epocha aduentus Langobardorũ in Italiam, fuiſſeq; integro biennio ab eo anticipatã, non hoc repetã loco. Quod quidem Prochroniſmum ad Græcorum ſententiam, qui Natalẽ Chriſti, vt notauit Ioannes Georgius Heruuartus in noua ſua Chronologia, biennio citius figunt, docto nè credas viro accommodatum. Nam Græci, eodem Heruuarto monitore cap. 208, 234, 237, 260, & alibi, ſuo illo ratiocinio ducti, *annos Chriſti biennio plus numerant, quam nos vulgò ſolemus*; & ſanè Lupus Langobardorum aduentũ, quẽ noſtri ad annum figunt 568, minimè retulit ad annum 570, ſed 566. Redeo itaq; ad Principem Henricum, Vgoni etiam Falcando memoratũ, vbi de Regis obitu Guilielmi 1. *Qui*, inquit, *Guilielmum maiorem filium poſt ſe Regni ſucceſſorem conſtituit: Henricum verò Principatu Capuæ, quem dudum ei conceſſerat, voluit eſſe contentum*. Sic quidem cauit Rex ille, Romualdo inſuper id ipſum affirmante his verbis. *Teſtamentũ fecit, in quo Guilielmũ filiũ ſuum maiorẽ, totius Regni hæredẽ inſtituit, Henrico alteri filio Principatum Capuæ, quẽ conceſſerat, confirmauit*. Quocirca ex certiſſimis documentis cum conſtet, fuiſſe hunc Henricum Capuæ Principem, inveſtigent quælo eruditiores, cur eius nomen datis tunc Chartulis, atque Notitiæ Iudicati editæ à me lib. 1. Hiſt. PP. Langob. pag. 256. quæ de anno eſt 1171, quando ipſe viuebat Princeps, præfixum de more haud fuerit. Nam quod ſub

S 2 tutore,

tutore, Rege ſcilicet, ac fratre eius Guilielmo 2, vtpotè ætate minor, ipſe vixerit Henricus, erit, fortè, hæc rei geſtæ ratio per quam vero ſimilis, at Regem, quem ſummæ bonitatis concelebrat fama, minus in fratrem beneuolũ: quin & iniuſtũ prodit, vel ex patris Guilielmi primi & Rogerij Aui exemplo; qui filiorum ſuorum Amfuſi, Guilielmi, & Roberti Capuæ Principum nomina chartulis poſt ſua ſuperſcribi permiſere, voluereque. Sed de his aliàs.

*An.*1174. *Menſe Aprilis Dominicus Abbas obijt. Petrus Decanus electus eſt in Abbatem menſe Auguſti. Stolium Regis iuit Alexandriam.*&c.] Interpungenda iſta, vt in Codice 199. *electus eſt in Abbatem. Menſe Auguſti Stolium.*&c. Tertius ſcriptus Codex præter conſuetam in ſingulis annis vſque ad an. 1188. anticipationem, hoc loco annum præfert MCLXXII. & ſtatim annum MCLXXIII. deinde iterùm annum MCLXXII. vtiq; mẽdosè; quos ad oram neſcio quis, ſed iuxta ibi ſeruatum recenſuit Prochroniſmum.

*An.*1179. *Alexander Papa celebrauit Conciliũ.*&c. *vbi fuerunt Epiſcopi numero triginta, & vnus. &c.*] Scripti Codd. *Epiſcopi numero* CCCI. &c. quibus adſtipulatur Guilielmus Tyrius lib. 21. cap. 26.

*An.*1181. *Alexander Papa obijt.* &c. *Dominus noſter Rex fecit treguam.* &c.] Vixit igitur hic Anonymus per tempora eiuſdem Regis, & poſt. Cæterum qua occaſione Rex Guilielmus 2. cum Maſemutorum, & Marochi Rege inducias fecerit, quod hoc loco notat Anonymus, vide Robertum de Monte ad an. 1180.

*An.*1182. *Tribus diebus infra octauam Epiphania.* &c. *ad radices deſtruxit.*&c.] Scribe. *extraxit.* & paulò poſt. *pſauma tritici.* ut in exemplaribus.

*An.*1183. *Rex Guilielmus Siciliæ ſecundus venit ad Montem Caſſinum ſeptimo Kalen. Februarij; & alio die.*&c.] Mutilus eſt hic locus in Codice edito, quem vterque ſcriptus integrum præfert ſic. *ven. ad Mon. Caſſ. ſept. Kal. Febr. vbi eo die pernoctans, & ſequenti die ibidem permanens, poſt Solis occaſum deſcendit. Alio die à S. Germano rediens, per Mortulam . . . . . . per Sueſſam, verſus Capuam remeauit.* &c. & infra. *homines Amalfenſes.* non. *Malſenſes.*

An

Digitized by Google

An.1184.*Nono Kalen.Iunij Terremotus.* &c.]Putabat uir doctus corrupta uerba illa. *in Valle de grati*; ſed non ſunt: ſic enim dicta olim,atq;etiamnũ dicitur Vallis,regioq;percelebris in Calabria citeriori ſupra Conſentiam ad Septemtrionem, Tarentinum aduſq;ſinum porrecta, quam præterfluit flumen Crathis,uulgò *Grati*,unde illi nomen, Regiisq; frequentiſſimè Tabularijs, nec non Richardo de S. Germano ad an.1234.memorata. Corrupta certę ſunt uerba illa. *Vallem de ſinu*; quorum loco neſcio an reſtituendum.*Valle de Salina.*ſiuè.*Salinarum*,à Gaufredo Malat. lib. 1. cap.21. deſcriptam propè urbem Rhegium: in Calabria ſcilicet ulteriori;ità ut utramque penè Calabriam Terræmotu hoc concuſſam fuiſſe intelligamus. Nec ſine mendo in Codice edito.*Caſtro Fella.*&.*Comite Bertoldo.* quę in manu ſcriptis ſunt.*Caſtro Sella.*&.*Comite Bertolſo.*

*An.*1186.*Dominus Petrus Sacerdos.*&c.] Mancus locus, ſupplendus ex exemplaribus ſic. *Dom. Petrus de Inſula Sacerdos,& Abbas Caſſinenſis in ſancta confeſſione obijt.*&c.

*An.*1187.*Saladinus menſe Maij.*&c. *& veniens in ciuitatem Piſanam obijt V.Kal.Ianuarij.*&c.] Deeſt denarii nota, nam ſcripti Codd. defunctum notant Papam Gregorium XV.*Kal. Ianuarij.* eique ſubſtitutum Paulum Epiſcopum *Praneſtinum.*non.*Clandeſtinum.*

*An.*1188.*Papa Clemens à Romanis.*&c.] In tertio ſcriptò Codice nulla ad hunc annum notantur geſta; ſed ea tantummodo Librarij legitur admonitio, ſuperius mihi bis deſcripta,qua ſuam ipſe faſſus incuriam,reliquos annos recto ordine digeſturum ſe ſpondet.

*An.*1190.*Tancredus Comes Licij.*&c.] Pluriès hoc loco in edito Codice aduerſus manu deſcriptos peccatum; in quibus.*Rogerius*,*Andreas*(non.*Andriæ*)*& Richardus Caleni Comites* &c.& infra. *Cui etiam munitiones blanditijs Riccardi Acerrarum Comitis cognati ſui inductæ ſe reddunt. Idem Comes Romanorum,& Campanię,& Regni collecto magno exercitu.*&c. poſtmodum. *muniunt ciuitatem Ariani.* iterum.*fide rupta capit*; *& redit cum exercitu contra Capuam*, *& Auerſam.*&c.

*An.*1191.*Obiit Papa Clemens.*&c.]Sub uno etiam faſce

emen-

emendatiora ex ſcriptis Codd. hic dabo, quæ editus tum manca, tum deprauata profert. Scribendum itaque. *Quod factum ſuos in audaciam, & noſtros ſic inducit in diffidentiam, vt iam loca, etiam munitiſſima, de reſiſtendo non cogitarent. Vnde Sorella, Atinum.* &c. deinde. *& ibi de mandato Decani, & Conuentus iurauerunt Imperatori. Imperatrix primum recta via poſt Imperatorem per Soram, & Atinum, Caſſinum venit.* &c. infra verò. *obſidionem deſerit. Per Capuam redit Caſſinum.* &c.

An. 1192. *Decanus cum Diopulto.* &c.] Et has curſim nō magni momenti demonſtro ex exemplaribus ſinceras lectiones. *Cæteri non tam dominio reſiſtere volentes, quam.* &c. aliquantò poſt. *capiunt Palumbar. & Pinnatarium.* mox. *præter Comitem Celani.* inferiùs. *violento inſultu oppugnant.* poſtea. *violentos faciunt inſultus; ſed Decànus, ſicut in Monachatu monachicum, ſic in bello.* &c. ad hæc. *& Abbatis ſui relicturum. Inde Caſtellanus ſæuit:* deinceps. *milites Abbati concedit, cum quibus rediens.* &c. demum. *coſcina frumenti pluſquam vncia auri, & pſauma vini ſimiliter, & cafiſa Olei tareñ. V.*

An. 1193. *Bertoldus, relictis in Comitatu Moliſij Conrado Muſca-in-ceruello, redit.* &c.] Scripti Codd. *Bertoldus relic. in Comit. Mol. Cōrado Muſca, & Diopulto, redit.* &c. Facit hos quoq; duplices Bertoldi adminiſtros Richardus de S. Germano ad an. 1193. à quo tamē ſecūdus ordine nō *Muſca*, ſed dicitur. *Muſcaincerueilo.* In Anonymo autem dein legendum. *egredientem contra ſe Comitem Caleni.* non. *gradientem.* & infra. *Pacto facto de reddendo ſe.* &c. & iterum. *venit ad Montem Fuſculum.* non *Montem Fuſcum.* poſtremò. *deinde obſidet Auerſam, & ipſi ſe reddunt.* non. *obſidet Torſam.* quæ lectiones omnes ſunt ē manuſcriptis Codicibus.

An. 1194. *Supraſcriptus Rogerius.* &c.] Duo præter fidem Codicum Caſſinenſium malè hic cuſa: ſed leuia. alterum eſt. *& in præbendam exercitus addictis.* non. *in prædam.* alterum. *Calatabillota.* non *Calatibilotta.*

An. 1195. *Imperator ſolemni Curia.* &c.] In Codice 199, qui hoc loco deficit, textus iſte ab edito admodum variat. Ibi ſic habet. *quorundam Magnatum Regni facta dicebantur.*

item.

item.*filium parit in Marchia Anconitana, quem in auſpicium cumulandæ probitatis incultatis duorum nominibus, Fridericum Rogerium:ſeu.*&c.tertiò.*Qui rediens obtinet Atinum.* quartò.*reddit ſibi Atinum.* quintò. *Imperator in Apuliam redit; & coniunctus cum Imperatrice Curiam ſolemnem ibi habuit.*&c.

*An.*1204. *Dictus Comes Gualterius capit Terracinam, de Salerno.*&c.] Ab antiqua Tarracina, quæ in Latio, alia hæc *Terracina de Salerno,* nouum oppidum in Picentinis, memoratum etiam Richardo de S. Germ. hoc anno, & ad an. 1226. Idcirco interpunctio illa in edito Codice omnino moleſta.in quo etiam male cuſum infra. *Terram Maiorem.* pro.*Turrim Maiorem.*de quo dixi in Italica Diſſertatione. *De Portis.*

*An.*1205. *Menſe Ianuario dictus Comes Gualterius apud Sarnum cum ſuis decumbens.*&c.] Non.*menſe Ianuario.* ſed. *menſe I.*vt habet ſcriptus Codex:hoc eſt. *Iunio.* Chronicon Ceccanenſe vſurpato tunc more carmina ſolutæ commiſcens orationi,expreſsè hunc Menſem notat.

„ *Quintus & annus Domini cum mille ducentis,*
„ *Et fuit vndena Iunij lux in prima menſis,*
„ *Hic octaua datur Indictio,quæ renouatur,*
„ *Cum Comes eſt Brammæ Sarni deuictus ad amnem.*
„ *Stultitia,caſu,nec Marte,dolo ſuperatur.*&c.

*An.*1208.*Menſe Ianuario, in Vigilia Epiphaniæ.*&c. *conſtitutis ad hoc capite,& magnis Iuſtitiarijs Apuliæ, & Terræ Laboris Comite Petro Celano, & Richardo Fundano.* &c.] Compendiatam in exemplari vocem *Mag.* quæ explicanda fuerat. *Magiſtris,* expoſita à Typographo imperitè eſt. *Magnis*; quoniam ſeptem, quæ ſuprema dicuntur Regni officia,paſſim *Magni* titulum nunc obtinēt;vt *Magnus Iuſtitiarius.*&c. At olim *Magiſtri* appellabantur quicumque alijs præerant, quod planum; vnde dictus etiam *Magiſter latronum* apud Cæſarium Heiſterbacenſem lib. 7. Mirac. cap. 59. Sanè ambo præfati Comites cum adminiſtrarent Regni tutelam,ſub hoc ipſo titulo *Magiſtri Iuſtitiarij* alter eorum, Petrus Celanenſis,deſignatus legitur apud Richardū de Sancto Germano. Ex quo pariter Auctore lacunam haud

Digitized by Google

haud magnam in eodem Anonymo ad finem præſentis anni commodè poteris explere.

An. 1212. *Prædictus Imperator in Alemanniam rediјt, eo quod....*] Sententiam Librarij defectu mancam, qui plura deſcripturus, pauſam hic fecit, ex iam dicto Sangermanenſi Chronologo ſic ſupplebis. *eo quod quidam Alemanniæ Principes ſibi rebellauerant*. Iſtaque ad hunc Anonymum ſatis.

Ad nomina verò illuſtrium virorum, quæ ex Caſſinenſi Emortuali excerpta, poſt Anonymum in Codice edito ſunt appicta, non habeo, quod dicam; ſed addenda ijs pauca hæc alia iudico ex eodem antiquo exemplari. Deque Deſcriptione dedicationis Eccleſiæ Caſſinẽſis, quam idem ille Quatuor Chronologorum Liber poſtea præfert, meum nec repetam iudicium, in Serie expoſitum Abbatum, vbi de Deſiderio, & de Oderiſio primo,

Kal.Ianuarii.θ. Landulfus Princeps.
XII.*Kal.Febr.θ. Gerebertus Archiepiſcopus,& Monachus*
II.*Non.Febr.θ.Senioretus Abb.*
VIII.*Id.Apr.θ. Richardus Princeps.*
II.*Non.Maii.θ. Petronax Abb. huius loci.*
IIII.*Non.Iunii.θ. Giſulfus Princeps*
XVI.*Kal.Iunii.θ. Enricus Capuanus Princeps.*
VI.*Id.Iul.θ. Burrellus Comes*
X.*Kal.Oct.θ. Andreas Archiepiſcopus*
VIII.*Id.Nou.θ. Regimprandus Leuita, & Abb.huius loci*
IX.*Kal.Dec.θ.Aligernus Sacerdos,& Abb.huius loci.*
V.*Kal.Dec.θ.Apollinaris Sacerdos,& Abb.huius loci.*
III.*Kal.Dec.θ.Richerius Sacerdos,& Abb.huius loci.*
IX.*Kal.Ian.θ. Giſulfus* Sacerdos,et *Abb.huius loci.*

CASTI-

Digitized by Google

CASTIGATIONES IN CHRONICON FALCONIS BENEVENTANI.

INcultus,& ſemi quamuis barbarus, qui nunc recenſendus mihi ſupereſt antiquus Chronologus Falco,noſtratium nihilominus Hiſtoricorum mediæ ætatis ob fidelem, nec prorſus ineptam diligentiam facile Princeps,munere, vt ipſe de ſe tradit ad an.1133.& 1137. Notarius,& Scriba ſacri Beneuentani Palatij,tandemque ſua in eadem patria vrbe Iudex, Chronicon,quod nunc principio, & fine mutilum habetur, exorſus ab anno mihi quandoque eſt viſus 1077, in quo Beneuentanorum Principum Langobardorũ deficiente in Landulfo 6.ſucceſſione,regi ea ciuitas cœpit à Romano Pontifice per Præfectos, vulgò tunc dictos *Rectores*: *poſt cuius Principis obitum*(inquit Anonymus S. Sophiæ Par.3.Num.15.)*recta eſt ciuitas per Romanam Eccleſiam*; nãque in eius demum deuenerat poteſtatem ex cauſa expoſita ab Oſtienſi lib.2.cap.81.mihique ad Anonymum Caſſin.ad an.1051.curſim delibata.At cur ita putarẽ,in cauſa erat ipſius Falconis acephalus textus;qui ante omnia ſermone abrupto pręfert,Beneuentanos fere centũ viros,tũ nobiles,tũ honeſto loco natos, quos *bonos homines* ipſe Auctor appellat,Romam adijſſe,ac Papam,ſed fruſtra eſſe deprecatos, vt *Paſtorem electum corroborare*,hoc eſt ſuo aſſenſu robur ei,& poteſtatem dare *dignaretur*; quibus verbis de electo aliquo Archiepiſcopo à Beneuentano Populo,ac iuxta Sacros Canones à Summo Pontifice confirmando, ſermo ibi fieri videbatur;quod præfato anno 1077 contigiſſe coniectabar; quoniam in eodem Chronico proximè poſt dicta, ad annũ ſcilicet 1107, notatur obitus Beneuentani Archiepiſcopi Roffridi,cui imputantur anni 31,menſes 2,dies 20, indeque conſtare poterat,electionẽ à Romano Pontifice improbatã præcedere oportuiſſe præfati Roffridi ſublimationem; qua

Digitized by Google

ratione Falco ſuam deſcribere Hiſtoriam ab exordio noui Archiepiſcopi, ſimulque noui Pontificij regiminis conuenientiſſimè ſuſcepiſſet; quam nunc haberemus ingenti hiatu ad annum vſque 1103 fatiſcentem. Rem tamen aliter ſe haberi, poſtmodum iudicaui; nimirum cum aduertiſſem, Petrum Epiſcopum Portuenſem, qui Beneuenti tunc præſens, vt idem Auctor perhibet, Beneuentanos in ſeditionem ob paſſam à Papa repulſam verſos, eorumque arma vix effugerat, ad remotiora illa tempora minimè referri poſſe; quibus Portuenſem Epiſcopatum haud ipſe obtinebat, qui ad eam dignitatem longè poſt euectus fuit à Paſchali 2, ſed Ioannes. Opinionem itaque abieci, ſaniorique conſilio ſum perſuaſus, Beneuentanos Paſtorem quidem, ſed ſeculari, nõ autem Eccleſiaſtica poteſtate præditum, à Papa confirmãdum petiiſſe, quem vſitatiori vocabulo appellabant Rectorem; idque à Falcone metipſo ibi ſimul exponi, non dubitaui: quandoquidem Portuenſis ille Epiſcopus non multos poſt dies in gratiam rediens cum Beneuentanis, ex eorundem petitione (verba ſunt Falconis) *orauit Dominum Papam, vt Rectorem mitteret, qui Roſſemannum Monachum Rectorem iteratò conſtituit*: nimirum reſtituit, vt reor, quem Beneuentani ſuſcipere recuſarant, vnde proceſſerat ſeditio; ſicque, lis ea omnis, ac iurgium conquieuit. Verum enimverò de his cum ità ſtatuam, haud tamen negauerim, Rectorem à Beneuentanis electum dignitate Epiſcopum extitiſſe: nãque eius fautores demonſtrabat Falco, dicens, ciuile bellum *inchoatum, eo quod pars Epiſcopi in Campanili* (Eccleſiæ Cathedralis) *aſcendens, Palatium Dacomarij* (in inferiori urbis loco ſitum ad occidentem Hybernum, vulgò nunc dictum *la Commare*) *in quo Epiſcopus ille* (Portuenſis) *morabatur, fortiter expugnabat*. Rector itaque ille à Beneuentanis expetitus, dignitate Epiſcopus fuit, idemque nomine appellatus *Riſo*, vt idem exponit auctor. *Qui*, inquit, *ex parte Riſonis videbantur, arma, & belli apparatus ſuper Campanili impoſuerunt*. Quo circa Rector à Papa iteratò inſtitutus cũ fuerit monachus; obſeruareque etiam in Falcone poſſimus, eiuſdem vrbis ſæpius demãdatã fuiſſe curã viris Cardinalibus, atque in anno 1120. Roſſemannum Diaconum præfati

ti Roſſemanni filium ordinatum Rectorē à Callixto 2; nulla iam de Epiſcopo Riſone tunc electo à Beneuentano Populo reliqua nobis eſſe poterit dubitatio. Haud igitur Falco, vt olim opinabar, Beneuentanam Hiſtoriam, coniunctarum etiam rerum caſus complectentem, ab exceſſu Beneuētani Principis Landulfi 6. atque ab anno 1077: ſed ex recentioribus eſt eam initiijs auſpicatus. Illa autem, niſi mea me iterum deſtituit coniectura, ea ipſa arbitror, quæ Pontificatus Paſchalis 2. primordia etiam fuere, præſentemque Falconis textum vno, aut altero anno vix antecedunt; electus namque fuit Paſchalis, Vrbani 2. ſucceſſor, menſe Auguſti, anno 1099. qui *in anno* 1102, *Indictione* 10, vt perhibet Romualdus Salernit. in Chronico, *ſimul cum* Apulię *Duce Rogerio obſedit Beneuentum maximo cum exercitu: nec deſtitit, donec eo, qui in eadē ciuitate principabatur, expulſo, cepit ipsā ciuitatem.* Hos itaque ſuorum Beneuentanorum caſus adeò memorandos videri nè poterit Falco prætermiſiſſe, qui eorundem Hiſtoriam per annos proximè ſubſecutos deſcribendam ſuſceperat? quique aliam opportuniorem ſcriptitandi occaſionem nec ſeligere quidem valuiſſet? Quod nullo veriſimili argumētò inficiari cū poſſimus, cōſequēs quoque eſt, vt credamus, vna cum ijs ab eo expoſitum, quis ille, Romualdo innominatus, fuerit Princeps, atq; quo pacto, & anno, Beneuentanum obtinuerit Principatum. At Falconis fruſtrata hæc vota haud prorſus irrita remanebunt; cuius defectus ex præfati auctoris narratione, exque Petri Diaconi dictis ſuppleri vtcumque poterit; qui in Auctario ad Oſtienſ. lib. 4. cap. 19. meminit cuiuſdam oblationis, quam circa annum 1098. fecerat B. Benedicto, ac Monaſterio Caſſinenſi *Anſo Rector Beneuentani Principatus ad fidelitatem Romanæ Eccleſiæ, & nobiles viri fratres ſui Dauferius, & Atenulfus, Ioannes, & Berardus, Petrus, & Alfanus, & Luitprandus, filij Donni Dacomarij Beneuentani Præſidis.* Hic autem Rector Anſo in ipſo Diplomate eiuſce donationis, ſeù Præcepto, cuius Antigraphum extat in Regiſtro eiuſdem Petri pag. 283, non *Rector*, ſed nuncupatur *Princeps*: quo etiam nomine eſt eidem Auctori ibidem dictus pag. 32. a ter. vbi recitatis literis, quas Vrbanus 2, Beneuento redi-

Digitized by Google

ens Romam,dedit *Cariſſimo filio A. Beneuentanorum Domino*(ſic ibi)*apud Ceperanum 3. Non. Nouembris*, eidem præcipiens,vt Monachorum Caſſinenſium iura ſuper poſſeſſione Eccleſiæ S. Sophiæ eiuſdem vrbis ſæpius examinata recognoſceret,hanc notulam ſubiecit. *Sequēti anno*,inquit,*Papa defunctus eſt*.(ſcilicet in an 1099) *Anzo poſt biennium perdidit Principatum* (in an.1101. quod Romualdus actum dicit anno ſequenti) *et negotium iſtud ea propter manſit infectum* . Iſta itaque geſta haud dubiè initio ſui Chronici fuſius Falco expoſuerat; quorum ordinem poterit nunc quiſque pro arbitrio,vt veriſimiliùs iudicabit,coniectari . Verumtamen de meo hoc vnum proferam,videri hunc Anſonem,ſiue Anzonem,ex Rectore,vt eum nuncupat Petrus Diac.in laudato Auctario,nomen Principis,atque dominium Beneuenti, quà diſſimulante,quà annuente Papa Vrbano 2, vſurpaſſe; qui illũ nõ *Principem*,ſed *Beneuentanorum Dominum* in præfata epiſtola appellauit; idq; à ſucceſſore eius Paſchali nullo pacto fuiſſe toleratum:ex diuturniori enim eiuſmodi Rectoratus Magiſtratu , quem Anſonis quoque pater Dacomarius,vir ſanè magni nominis,pridem obtinuerat,procliue ei fuerat receptam longiſſimo annorum curriculo in ea vrbe , ſubinde ciuibus acceptiſſimam , concupiſcere,& demum adipiſci dignitatem. At Falconis Hiſtoriam pari propemodum fallacia, qua rebar eam ductam ab anno 1077, & ab exordio Archiepiſcopatus Roffridi , productã ad Guarmundi Beneuentani etiam Archiepiſcopi initia, & ad annũ 1142,in eiuſdemque gratiam ab Auctore ſuo elucubratam, ſum quandoque opinatus,quæ quidem nullo congruo fine in anno nunc ſubſiſtit 1140. Meaque mihi arridebat coniectura , quòd ex Baronij obſeruatione ad an. 1113 Falconem crederem , *in eadem Beneuentana Eccleſia Clericatus munere functũ*;qui eopſe in opere ad annum 1124 Eccleſiaſticum alloqui videbatur virum,atq;in dignitate etiã conſtitutũ , eũ honorifico vocabulo Paternitatis cõpellãs, inquit enim. *De miraculis autem , quæ ob prædicti patris noſtri Barbati merita , honoremque Ieſus Chriſtus humani generis amator,nobis omnibus aſpicientibus oſtendere dignatus eſt,licet ſermone inculto,Paternitati veſtræ explicabo.* Et ad an 1118. *De*

guerra,

Digitized by Google

guerra, inquit, *Iordanis Comitis ſupra memorati, ſi veſtræ placuerit charitati, et Comitis Rainulphi, aliquid ſuccinte narrabo.* parique ratione ad an. 1137 ſic habet. *Aliud quoque non tegendum ſilentio fraternitati veſtræ explicabo.* Atqui ijs ſanè titulis, eaque dicendi forma haud decorum aliquem certũ virum, ſed quemlibet Lectorem modeſte, & humaniter cõpellaſſe, cenſendus eſt: quippe ad an. 1114. id quamclariſſime innuit, cum inquit. *Sed ſi Lectoris charitati aſperum non videbitur, quod poſt illatam excommunicationem actum Beneuenti ſit, non prætereundum exarabo.* Et hanc itaque maleſanam, ſicut antecedentem, abieci opinionem, de quo quid nunc ſtatuam, nil prorſus habeo. Ipſe autẽ Falco cur reputatus à Baronio fuerit clericali militiæ mãcipatus, nõ equidem aſſequor; quem conſtat, ex laicali munere Notarij, & Scribæ ſacri Beneuentani Palatij, vt initio dixi, in Iudicem Beneuẽtanum adſcitum: namque defitis Principibus, Curia Beneuentana adhuc dici perſeuerauit *Sacrum Palatium*, vt ante annos tercentum Princeps Arichis inſtituerat; ac pleraque Palatina officia vel re, vel ſaltem nomine tenus remanſerant, vt Comes Palatij: de quo idem luculentus teſtis eſt, Falco ad an. 1114. & 1137. Cum autẽ ille ſe ciuitatis Iudicem in anno 1133 ex conſilio Rectoris, & Cardinalis Girardi, Rolpotonis Comeſtabuli, aliorumque ſapientum ciuium factum, electumque prodit, perque Apoſtolicum Innocentij 2. Priuilegium deinde confirmatum dicit, haud Prætorem definiendis litibus conſtitutum: ſed in Decurionum, ſiue dicas Senatorum album credas relatum, qui per ea tempora pleriſque in locis *Iudices* appellabantur, vnde etiamnum nobile Capuæ Forum ſeruat antiquum ab eiuſmodi Iudicibus acceptum nomen. Et Beneuentanorum quidem plurimorum Iudicum frequens apud Falconem cum ſit mentio, quos ſæpe cum ſapientibus viris coniungit, ſæpe etiam ipſos abſolutè vocat ſapientes: eorum tamẽ munus quamuis fortaſſe circa iudicia quoque verſabatur, vt Caietæ olim obſeruatum conſtat, cæteras nihilominus publicas contemplabat functiones; Pontificemque Callixtum 2. in an. 1120 Beneuentani ſolemni pompa in ſuam vrbem excipientes, *pedes eius, & habenas equi ciues quatuor à*

Ponte

Digitized by Google

Ponte Leproſo vſque ad Portam S. Laurentij (qua ab eo latere vrbs aditur) *ducebant: deinde quatuor alij vſque ad Epiſcopium: ab Epiſcopio autem quatuor Iudices Ioannes, Perſicus*, ., ... (deficit Iudicis nomen, qui tertio deſcriptus fuerat loco) *& Landulphus vſque ad ſacrum Beneuentanum Palatium detulerunt*. Et in anno pariter 1137. *Iudices Beneuentanæ ciuitatis cum alijs ciuibus Regem* Rogerium *adeuntes, ad Anacleti fidelitatem, & ipſius Regis amorem ciuitatem ſubmittunt Beneuĕtanam*. Ad eiuſmodi igitur Iudicum ordinē, dicendum eſt, Falconem ex Notario fuiſſe euectum: pari ferme ratione ac vir nomine Salernus ex medico Iudex Salernitanæ vrbis legitur apud Hugonem Falcandum inſtitutus, qui nihilominus medendi exercitia non deſeruit. Et ſanè qui regendis ciuitatibus ſua tunc ferebant ſuffragia, & præcipuum ordinem, vt olim Decuriones in Colonijs, Romæ verò Senatores, conſtituebant, Iudicum nomine paſſim appellabantur; nam Rex Guilielmus 2. vna cum matre ſua Margarita literas dans *Andreæ Stratigoto, & Iudicibus, & vniuerſo Populo Meſſanenſi*, quas recitat idem Falcandus, vniuerſam vrbem Meſſanam compellaſſe videtur; eodem pacto ac ſi antiquori ritu dixiſſet. *Ordini, & Populo Meſſanenſi*. Eandemque formulam non alia mente pridem vſurpauit Pontifex Ioannes 8, cum Epiſtolam ſcriberet *Omnibus eximijs Iudicibus, et vniuerſo Populo Neapolitano*, quę inter eius Decretales notatur num. 67. & ſimul in epiſt. 205, Landulfum aſſereret, *omnium Dei Sacerdotum, et Iudicum, ſeù totius Capuanæ plebis voto, parique conſenſu*, fuiſſe electū eiuſdem vrbis Epiſcopum (ſtat. *ſeù*. hoc loco coniunctiuè pro. *&*. acceptione non infrequenti, vt opportuniori occaſione exponam) Quorum quidem Iudicum ordinem ex ſolis viris Patritijs conſtitiſſe, idem indicat Pontifex epiſt. 206. de eodem electo Epiſcopo ad Guaiferium Salerni Principem ſcribens, ac *Nobiliū* appellans *Cateruam*, quos in antecedenti *Iudices* nuncupauerat. Hi tamen peculiari conſuetudine tum Neapoli, tum Caietæ, tum quoq; Piſis: ſed diſpari nonnihil obſeruatione, nō hoc loco aptè exponēda, dicti fuere *Conſules*, vnde noſtro Falconi ad an. 1134. *Alzopardus, & Canis Conſules Piſanorum*; deque Neapolitanis Con-

Digitized by Google

Conſulibus alijs relata, ſed non huic fini, nec modò ſuccurrit quam bene expoſita, obuia ſunt exempla, quę nunc repetere, non eſt opus. Haud tamen omittam, bis dici Anaſtaſio Bibl. in Hadriano *Iudices Cleri*, & *Iudices Militiæ*, qui eidem ibi nominantur *Primates Eccleſiæ*, & in Stephano 2. *Optimates Militiæ*: vtrumque nimirum Romani vniuerſi Populi ordinem, hoc eſt Eccleſiaſticum, & Laicalem, Cleri, & Militiæ vocabulis denotans. Quos quidem Optimates ab præfato Hadriano obuiam miſſos credam Carolo Magno Romam aduentanti, cum *direxit in eius occurſum*, vt idem loquitur, *vniuerſos Iudices ad fere triginta millia ab Romana vrbe*; cuius itineris ſpatiũ ad numerũ Iudicũ retuliſſe videtur parum lectioni attentus Platina, legendumque iudicaſſe *tria millia*: qui nec ſic deuitãs immodicũ cœtũ Iudicũ, vocatos cẽſuit hoc nomine eos, *qui nequaquam ſordidis artibus impliciti eſſent*, ſed acceptione nunquam omnino obſeruata. Deq; his ipſis Iudicibus, ſiuè optimatibus Militiæ, ideſt Laicalis Populi Romani, capio Petrum Diac. in Auctar. ad Oſtienſ. lib. 4. cap. 37, qui eos ab dignitatibus, muneribuſque appellat, *Baiulos*, *Cereoſtatarios* (ſic ibi legendum, non *Cereoſtarios*) *Stauroferos*, *Aquiliferos*, *Leoniferos*, *Lupiferos*, *Candidatos*, *Defenſores*, & *Stratores*. Ex quibus intelligere erit, Iudices non ſemper ad Iudicia referendos eſſe, noſtrumque ſimul Falconem haud Eccleſiaſticorum Iudicum conſortio fuiſſe aggregatum, qui non *Cleri*, ſed *ciuitatis* ſe Iudicem affirmat inſtitutum. Sed in his diutiùs iam non moror.

An. 1109. *III Indictionis obijt Formatus. Paſcha accidit VII. Kalendas Maias.*] Annorum, Indictionumque hi non cohærent numeri; eademque diſconueniẽtia præſens Chronicon laborat ab omnium primo, quo prænotatum habetur anno, ad an. 1112. Caſtigandas autem eſſe Indictiones, quæ rectum calculum vnitate excedunt, tum ex ijs, quæ infra dicam, tum ex die Paſchatis hic deſcripto, palam conſtat. Namque in anno 1109. verè Paſcha celebrari contigit VII. Kal. Maij, quod tempora ſubducentes non latebit.

An. 1110. *IV. Indictionis. Henricus Rex venit Romam, qui fraude, & dolo Papam Paſchalem cepit, & Cardinales menſe Februario. Eodem menſe Dux Rogerius obijt, & Boamundus*

ger-

germanus ſuus] Ex recta antecedentium,& ſubſequentium annorum in præſenti Chronico deſcripta ſerie hic planè eſt annus 1110. At ei non Indictio quarta, ſed tertia:nec quos Falco appingit,competunt euentus,ſed anno 1111. In antiquo Vaticano Codice apud Baronium captus notatur Paſchalis ab Hērico *Menſe Februario,pridie Idus, anno Dominicæ Incarnationis* 1111.*Indictione* 4,*die Dominico*; cui antiqua monumenta prorſus omnia,& Auctores conſentiunt; ſibique inuicem bene congruunt temporũ hi Characteres. Rogerij etiam Ducis, & Boemundi obitum nec in antecedentem referunt annum Petrus Diac.in Auctar.ad Oſtienſ. lib.4 cap.40.Romualdus Salernitanus,Anonymus Caſinēſis à me recenſitus,& qui recentiſſimè mihi innotuit,perque me poſt has Caſtigationes lucem primùm aſpiciet Ignotus,& antiquus ciuis Barenſis,Chronici Lupi Protoſp.ferè Paraphraſtes;qui præterea Rogerium menſe quidem Februarij, vt hic dicitur;ſed Boemundum menſe Martij defunctos notat, eique adſtipulãtur Emortualia Monaſterij Caſſinenſis edita à Caracciolo.Minimè itaque receptam alijs annorum ſupputationem ſeruaſſe, cenſendus eſt Falco; qui ſanè haud annos ab Ianuario, ſed à Martio auſpicari deprehenditur;namque ſingulis ferè præpoſitis annis menſem ſtatim ſubijcere ſolet Martium; & quę per Ianuarium, & Februarium,perque initia etiam Martij acciderunt, in eundem cõſtanti tenore conijcit annum,in quem retulerat ea, quæ per menſes contigerant anteriores. Sic nimirum ad annum obſeruat 1112, vbi de Paſchali Beneuentum aduenienté menſe Decembri,ibique Synodum celebrante in Februario: nec non ad an.1117. vbi de eodem Põtifice aliam Synodum ibidem habente menſe Aprili, diem verò obeunte 11. Kal. Februarij.Et ad an. 1129. vbi de Pontifice Honorio eadem in vrbe conſecrante Franconem in Abbatem S.Sophiæ menſe Auguſti, ac decedente in Februario. Et præterea pag. 221,245,252,254,278,296,319,& 338.annos tum vltra Decembrem producit, tũ vt dixi,ad Martiũ vſq;extendit etiam inchoatum; qui tamen pag. 190, & 320. diem quartamdecimam, & decimamquintam prędicti menſis & pag. 201 diẽ ſecundam nouo anno imputat;ita vt annos non ab die, qua

Verbum

Digitized by Google

Verbum caro factum eſt, vigeſimaquinta nimirum Martij; nec à die Natiuitatis, vel Circumciſionis ſe ducere prodat; quos nihilominus ab communi Epocha ducit Natiuitatis, ac iuxta communem calculum congruas eis aſſignat Indictiones. quo ſanè pacto tertiam, non quartam Indictionem, vt editus Codex deprauatè repræſentat, ritè adſcripſit anno 1110; eamque pari paſſu ad Martium produxit anni ſequentis; nec de cætero eſt ſincerior alia lectio ibi expetenda.

Ann. 1112. *VI. Indictionis Menſe Martio*. &c.] Reſcribe *V. Indictionis*. quod exigit temporum ratio ſuperius expoſita; & inſuper Card. Baronius teſtatur ad an. 1140. ſic haberi in huius Chronici antiquo exemplari. *Falco Beneuentanus*, inquit, *Chronicon ſuum in hunc vſque annum perduxit, cœptũ ab anno Redemptoris* 1112. *quinta Indictione*. At de eius exordio ſic quidem ibi pronuntiat: ad annum tamen 1113. ductum ipſum ait ab anno hoc ipſo, perque annos dumtaxat 27, ad annum vſque 1140 productum; ita vt antecedentium, quæ ſuo operi inutilia, & per ſe tum mutila, tum nimis ieiuna eſſe cognouerat, nihili feciſſe videatur. Cæterum in Falcone è verbis illis. *Hoc anno inceptum eſt ædificium, vel ædificari*. &c. expungendum eſt tò *ædificium*. quod orationi non quadrat, redundatque; gloſſula cum ſit compendiatì verbi *ædific*. Apoſtolicus autem, hoc eſt Romanus Pontifex tunc Paſchalis 2, Beneuentum, vt Falco perhibet, cum aduenisset initio Menſis Decembris huius anni 1112. Synodum deinde ibidem celebrauit in Februario, ſcilicet communis ſequentis anni 1113. hiſq; conſonat Petrus Diac. in Auct. ad Oſtienſ. lib. 4. cap. 48, qui præſentem aduentum Paſchalis in has partes numero facit ſecundum, priorem ſtatuens in anno 1108, menſe Octobri, vt tradit lib. eod. cap. 33. adſertoremque noſtrum habet Falconem, dicentem tunc illum menſe Nouembri ordinaſſe Landulfum Archiepiſcopum Beneuenti. Quocirca hoc anno ab eodem Pontifex Beneuentum pergente conſecratam credam in vrbe nuncupata S. Agatha Gothorum, Eccleſiam S. Mennæ, quam conſtruxit *R. Comes*, hoc eſt Robertus filius Rainulfi, Petro. Diac. memoratus præfato lib. 4. cap. 25. licet in lapide, operis ſanè antiqui, nec impoſturæ indicium præferente, ibi poſito, lege-

Digitized by Google

riin eam actam *anno ab Incarn. Dom. MCIX.II.Non.Septembr. Indict. quarta per manus Dom. Paſchalis ſecundi PP.* quæ præterea temporum conſignatio haud ſibi conſtat; nec Paſchalem eo anno, & menſe ad nos acceſſiſſe, eſt qui prodat.

Anno videlicet 113.*ſupra milleſimum.*&c. *Pag.*182. *Landulphum de Graca, militem præſtantem, & ſolertem, Comeſtabulum Beneuentanorum inſtituit*] Baronius hoc loco, & ad an.1114. ex hoc Auctore appellat. *Landulphum de Gracia.* quod gentis nomen natum ſuſpicor ab dominio oppidi olim *Gracia* nuncupati, in terra Beneuentana, vt legitur in Regiæ Siclæ Tabulario; idque variè pronunciatum reor, qui à Falcone videam ad an.1121.pag.219.memorari *Gerardum de Græcis*;& ad an.1137.pag. 311. *Thadæum de la Græca*, nobiles vtique viros Beneuentanos. Porrò Landulfus honorẽ Comeſtabiliç à Papa Paſchali, neſcio an dicã adhuc in hoc anno 1113. apud Beneuentum commorante, accepiſſe videtur menſe Martij; qui anno ſequenti (cum ipſo dicam Falcone) *poſita Comeſtabilia domum ſeceſsit eodem menſe, quo ordinatus eſt: vnius ſolũmodo anni ſpatio in honore perſeuerans*. Et verò haud hoc anno Paſchalis Beneuenti manens literas dedit 15. Kal. Aprilis ad Patriarcham Antiochiæ, à Guilielmo Tyr. relatas lib. 11.cap.27. ſed in an.1117. vt dicam poſt; qui alias etiam recitat datas ab eodem Pontifice eadem die ad Regem Hieroſolymitanorum, non Beneuenti, ſed apud Lateranum commorante, manifeſta contradictione, alijs non obſeruata.

*An. eodem Pap.*186. *contigit autem die quadam Rao* &c. *ad frangendam, vt ita dicam, arcaturiam iuit*] Palorũ ſepem in publicum, priuatumuè commodum ſtructam ad arcendam, conſtringendamuè peremnis fluminis aquam Falco populari tunc vocabulo, pleriſque etiamnum in locis vſurpato, appellat. *Arcaturiam.*

*An.*1114.*Menſe Martio* &c.*Pag.* 187. *Neceſsitate autem Romano Papæ oſtenſa, eis præcepit.*&c.]Baronius legit. *Neceſſitate.n. Domnus Papa eis pręcepit.*&c. ex Auctoris planè idiotiſmo, optimoque eiuſdem exemplari, quo eſt vſus; à cuius tamen fide videtur alicubi diſceſſiſſe, aliquantoque concinniùs,

Digitized by Google

niùs,& ad Latinam magis normam dictionem compoſuiſſe. Singula nunc non proſequar eiuſmodi loca, ſed ea tantum, quæ peculiarem exigent obſeruationem, eritque mihi ſatis, indicium feciſſe.

*An.eodem Pag.*191.*Roffridi Foligaderiſij; & Roffridi à Porta Aurea*] Scribo. *Roffridi FiliGaideriſij*. qui ad an. 1130. pag.251.abſolutè dicitur. *Roffridus de Gaideriſio*:ſic enim ibi legendum eſt;non autem.*de Garderiſio*.quippè apud Langobardos proprium virile nomen fuit *Gaideris*, quod Latino magis ore enunciabant.*Gaideriſus*, & *Gaideriſius*. Atque ex hoc Falconis loco intelligere eſt, quo pacto parentum nomina in filiorum, & in vniuerſæ tandem ſtirpis cognomina frequentiſſimè olim tranſirent: nimirum quoniam ex genitorum nominibus gnati ſic, vel ſic communi quadam conſuetudine denominabantur,vt ab alijs conſimili appellatione in gente, vel in vicinia nuncupatis faciliùs diſcernerentur;quæ ſemel indita cognomenta firmius eis cum inhærerent,gentilitia demum deuenere, haud tamen contracta illa vocula.*fili.* ſemper expreſſa, de quo exempla obuia ſunt ſatis.Plurima autem talia gentilitia ex parentum nominibus exorta cognomina facillimè ab omnibus nunc cum internoſcantur;ſunt tamen nonnulla, quæ niſi antiquitatis peritioribus, nec ijs omnia quidem, patent; nam propria illa vocabula ab communiori vſu cum iam receſſerint,vulgus haud ex ipſis,ſed vel ex alia,vel ex ignota origine gentilitia proceſſiſſe putat. Sed redeo ad Falconem; apud quem eſt hoc loco Roffridus,& ad an.1119.pag.212.Alferius cognomine dictus.*A Porta Aurea*, quod genti inditum eadem planè occaſione conijcio, qua apud Salernum nobilis quædam ſtirps à Portæ Rotenſis cuſtodia denominata fuit *De Porta*: promiſcuè enim Portæ vrbium olim a ſuis cuſtodibus,vt alibi expoſui,nomina deſumebant;eiſque ſua aliquãdo impertiebantur.

An.eodem. Pag. 193.*Delegauit præfatus Apoſtolicũs Beneuentũ Anaſtaſium .... & Albanenſem Epiſcopum Cardinales, Romanæ ſedis idoneos.* &c.] Duplices Cardinales à Papa Beneuentum miſſos præfert his verbis editus Falconis Codex; qui infra hac eadem pagina vnum tantum Ana-

ſtaſium Cardinalem apud Beneuentanos loquentem, Beneuentoque Romani recedentem facit. & ſanè vnus, & idem Anaſtaſius Cardinalis ſimul & Albanenſis tunc erat Epiſcopus,quam lectionem, ac cætera in eandem ſententiam concorditer deſcripta Baronius ex ſuo exhibet exemplari; & præterea verba illa. *cupiens quod Beneuentanus populus in animo haberet cognoſcere.*citat in hanc formam.*cupiẽs quod Beneu. popul. deberet ſe recognoſcere* . & infra.*nos pro certo ſciatis*:non.*præcepto.*

*An. eodem.*Pag. 194. *Ducatum Apuliæ, Calabriæ, Siciliæ Duci præfato Apoſtolicus conceſsit*] Non *Ducatum Apuliæ*, ſed *Ducatum Italiæ* legebat Baronij optimus Codex.Pontifex itaque,dices,vniuerſam Italiam Duci conceſſit Guilielmo in Concilio Ceperanenſi? Id quidem apertum quia videbatur mendacium,Librariũ perſuaſit, vt expuncto Italiæ nomine, alterũ Apuliæ induceret; vel ob id maximè,ꝙ forcaſsè obſeruaſſet,Petrum Diac.in Auctar.ad Oſtienſ. lib.4. cap.49. pro illa ſua ſtare lectione.*In eodem Concilio*, inquit Petrus,*idem Apoſtolicus inueſtiuit Gulielmum Ducem de Ducatu Apuliæ,& Calabriæ.*At neſcius erat ex Græcorum tunc idiotiſmo, noſtratibus etiam Italis ob mutuam cum ijs cõſuetudinem vſurpato,communi Italiæ vocabulo à Falcone Apuliam ſolummodo demonſtrari , quam Langobardis, perindeq;Italicis Dynaſtis ipſi ſubtraxerãt.Nec nouerat ob id recentem Calabriã,ſitam ad mare Inferũ , tunc comprehenſam ſub eo vocabulo nõ fuiſſe,quoniã ea Græcis amiſſa nunquam fuerat , nec Italis vnquam poſt Iuſtini Iunioris tempora poſſeſſa.Hoc autem ſi ex ſuperius laudatis ad Lupum auctoribus, & ex Lupo metipſo non cognouerat, potuiſſet planè ex non vno Falconis loco quammanifeſtiſſimè intelligere;cui frequenter nõ cũcta duplici mari,& Alpibus circumſepta Italia,ſed vna tantũ Apulia eo nomine eſt.Dabo eius in hanc ſententiam non ambigua verba de Lothario Imp.demoliente Caſtellum a Rege Rogerio conſtructũ apud Barim , eiuſque defenſores vi captos non vno mortis genere perimente.*De tali*,inquit, *tantaque victoria tota Italia,& Calabria,Siciliaque intonuit*. Quæ vocabuli vſurpatio adeò obtinuit , vt vniuerſa etiam cis Tyberim Italica regio

non-

Digitized by Google

nonnunquam abſolutè dicta fuerit *Italia* : vt in antiqua chartula de anno 1091 in Archiuo Monaſterij Cauenſis, quæ de quadam donatione eſt facta eidem Monaſterio a Guaimario de Icſuno Langobardorum Principum Salerni prognato, cum ipſe ibi, & filius eius ſacra religionis vota Deo nuncuparent. *Et ſi*, inquit præclarus vir ille, *ante noſtrã conſecrationem mihi, & ipſi filio meo mors euenerit, in quocũque loco ab vrbe Roma in iſtis partibus per totam pertinentiã Italiæ, ſtatim.*&c. Atque hinc eſt, quod Græco Auctori Nicephoro Gregoræ conſtanti more Carolus Andegauẽſis, dicitur *Rex Italiæ*, qui, vt olim vulgò loquebantur, fuit *Rex Apuliæ*. At hæc bis iam conſtabilita, nec difficili, dubiouè aſſenſu doctis probata amicis viris, quibus cum ea dudum communicaui, ſuperuacaneum certè eſt longiori ſermone communire. Obiter tamen addam, noſtræ huic Italiæ idem propemodum accidiſſe, cum abſolutè Italia eſt dicta, quod ſeptem vniuerſæ Italiæ Prouincijs pridem contigiſſe, norũt eruditiores; quæ abſolutum Italiæ nomen ſibi vendicarunt, quoniam eæ ſolæ magiſtratui parebant, Vicario Italiæ nũcupato, cæteræ cum eſſent Vicario Vrbis ſubiectæ. Sed nec prætercam, nulla fallacia a Falcone eſſe proditum, confirmaſſe tunc apud Ceperanum Pontificem Paſchalem Duci Guilielmo præter Apuliam, & Calabriam, Siciliam quoque Petro Diac. omiſsã, quã tũc eius patruus obtinebat Comes Rogerius; nam Guilielmus, vt noſter perhibet ad an. 1122. *non dum medietatem ſuam Palermitanæ ciuitatis, & Meſſanæ, & totius Calabriæ eidem Comiti conceſſerat.*

An. eodem. Pag. 196. *Capitula Sanctorum Patrum Prædicatorum omnibus exhiberi, & legi Apoſtolicus præcepit*] Aptius ſanè Baronij exemplar. *Capit. Sanct. Patrum prædeceſſorum.* apud quem reliqua etiam narratio de Beneuentano Archiepiſcopo Landulfo in Concilio illo depoſito, quà ad Falconis mentem, quà in decentiorem conuerſa ſermonem pluribus, ſed leuiuſculis locis, caſtigatior habetur.

An. eodem. Pag. 197. *Exilium petam, vel mare transfretabo.*] Coniunctiuè legit Baronius. *& mare transfretabo* : rei quidem congrua ſententia. At nec diſiunctiua hoc erat loco particula illa. *vel*: ſicuti nec apud Erchempertum (do-

meſtica

meſtica do exempla, in re non difficili, vt parcam verbis) in Deſcript. Regum Italiæ Num. 5. & in Hiſtoria Lãgob. Num. 1. Nec apud quot quot in antiquis Codicibus deſcripta habentur Sanctorum virorum geſta, quæ paſſim hanc præferũt Epigraphen. *Vita, vel obitus.* quod Italicè ſonat. *Vita, & morte.* Nec tandem apud Concilium Taurinenſe Canone 5. ijs verbis. *Si quis ab eius* (Felicis) *communione ſe voluerit ſequeſtrare, in noſtræ Sanctæ pacis conſortium ſuſcipiatur, iuxta literas venerabilis memoriæ Ambroſij, vel Romanæ Eccleſiæ Sacerdotis dudum latas.* Super quæ inutilis fuit labor Hieronymi Aleandri iunioris in Diſſert. 2. cap. 3. de Region. Suburb. dicentis, *particulam. vel. eo loci declarandi vim obtinere; perinde ac ſi dictum fuiſſet* (hanc ille putat plenam verborum Concilij ſententiam) *iuxta literas Ambroſij, vel vt veriùs dicamus, Romanæ Eccleſiæ Sacerdotis.* namque planus erit ſenſus, ſi iuxta aliàs vſurpatam eius ſignificationem coniunctionis vice poſita credatur. Sed & diſiunctiua illa pariter particula. *ſeù*: coniunctiua eſt, tum alibi, tum in Epitome Conſtitutionum Caroli Mag. Titul. de Metropolit. cap. 4. *Vt Epiſcopi,* ſic ibi, *de inceſtuoſis hominibus emendandi licentiam habeant; ſeù & de viduis infra ſua Parochia poteſtatem habeant corrigendi.* Ad quem locum fruſtra ẽt eſt Vitus Amerpachius, putans. *ſeù. potuiſſe omitti; aut poſitum eſſe pro. imò.* ſtat enim ibi pro. *item.* Sed hæc per tranſcurſum. Cæterum non longe poſt ſuperiùs producta Falconis verba, mutilus eſt eius textus, ſic ex Baronij exemplari inſtaurandus. *At ipſi Iudices ex præcepto euntes, licet dolendo, & protelando reuerſi ſunt, ne tale ſuper Landulfum Archiepiſcopum darent iudicium. Iudicibus tamen ipſis, vt dixi.* &c.

An. eodem. Pag. 198. Hoc anno Eccleſia B. Mariæ de Epiſcopio ampliata eſt per conſilium Landulphi de Græca. Hoc anno Landulphus Beneuentanus Archiepiſcopus captus eſt. & Landulphus de Græca, qui expulſus fuit à ciuitate Beneuentana, reuerſus eſt, accepta Comeſtabilia. His omnibus, & alijs ita peractis. &c.] In antiquo exemplari fortaſſe ſcriptum fuerat. *Eccleſia B. M. de Epiſcopio.* quod Librario interpretari viſũ. *B. Mariæ.* at exponendum erat. *B. Maximi*; vt idem Falco ad an. 1123. argumento eſt, dicens; *eodem anno Laudulphum de*

Græca

Græca ſupranominatum XII.Kal.Decembris obyſſe, & ad Eccleſiam ſuam S.Maximi ſepultum eſſe:ni potius ſit ibi *B.Mariæ* nomen reſtituendum. Diù autem anceps fui,præſens nè integra adnotatio ſit Falconi tribuenda;an ab extraneo aliquo adnotatore ad eius Codicis fuerit oram adpicta,ac demum ab imperito,nouitioque Librario in textum inducta; quippè quæ antecedenti, ſubſequentique haud aptè admodum cohæret ſermoni:nec in Falcone apparet,Landulfum Archiepiſcopum ante,vel poſt ſuam depoſitionem captum, vt hic aſſeritur, & in vincula coniectum fuiſſe; quem Petrus Diac.in Auct.ſæpius dicto lib.4.cap.49. palam proclamat, Papæ ſententiam audire declinantem ex Ceperanenſi Concilio ad Caſſinenſe Coenobium confugiſſe; & inſuper non obſcure indicat,ad ſuam vſque reſtitutionem ibidem manſiſſe;cum affirmet, rogatu eiuſdem Congregationis Pontificij ordinem, & Papæ gratiam non diù poſt rurſus habuiſſe ; ſcilicet quando idem Paſchalis Roma Beneuentum in an.1117.proficiſcens,ad prædictum in itinere diuertit Monaſterium.Sed tandem viſum eſt, Petrũ Diac. præclari adeò Antiſtitis carcerem, ſiuè liberam cuſtodiam verecundè reticuiſſe,ac diſſimulaſſe; qui de cætero hac ipſa in narratione ſuis eſt etiam Monachis blanditus, aſſerens illum in gradum ſuum reſtitutum rogatu Congregationis Caſſinenſis: cum tamen Falco tradat,antequam Paſchalis Beneuentanũ iter arripuiſſet, ac ſubinde priuſquam Caſſinum conceſſiſſet, hoc eſt *in anno* 1116 *vndecimo die intrante Menſis Auguſti redintegratum in Archiepiſcopatum*,quod Baronius geſtum ſubdubitat in Concilio Lateranenſi, celebrato iam dicto anno, menſe Martij:quamuis ad annum dein 1117 Petri conſentiat dicto . Falconis itaque præmiſſa adnotatio omnino ſpuria non eſt:omninò,inquam; etenim vt verum fatear, ſubolet ea mihi neſcio quid conciſæ orationis , quæ ex alia prolixiori in minorem verborum circuitum præter auctoris morem videtur redacta. & ſanè laxiorem ni eam formaſſet Falco,haud continuò illam vſurpaſſet dicendi formam,ac ſubieciſſet . *His omnibus , & alijs ita peractis.* quæ vberrimam præceſſiſſe narrationem , qui non intelligat, erit nemo.

An.

Digitized by Google

*Anno eodem.Pag.*198. *His omnibus , & alijs ita peractis, Apoſtolicus ipſe IX. Kal. Septembris Troiam tetendit;ibique Concilium ſtatuit, & firmauit.*] *His*, inquit, *omnibus,& alijs ita* (nimirum, *vt expoſui*) *peractis* (ſcilicet tùm *in Concilio Ceperanenſi*, celebrato,vt ipſemet Falco adnotarat, menſe Octobri , an. 1114. tùm *per menſes proximè poſt Concilium ſubſequutos*) *Apoſtolicus ipſe IX. Kal. Septembris* (anno videlicet 1115, quem non dum ſermone attigerat) *Troiam tetendit*.&c.Eſt itaq; his præfigendus iã dictus annus 1115; in quẽ etiam Baronius ex hoc Auctore præſẽtẽ conijcit Synodum Troianam.At Paſchalis, vt Petrus Diac.perhibet in laudato non ſemel Auctario lib. 4. cap 55.*Menſe Maio Romam egrediens,venit ad Monaſterium Caſsinenſe, eiuſque Abbatem*,tunc Girardum,*ſecum ducens, Synodum celebraturus Troiam perrexit, indeque regrediens, Eccleſiam S.Vincentij iuxta ortũ Volturni fluminis ſolemniter dedicauit.*Sic ille . Et Falco inſuper poſt prædicta ſubdit.*Confirmato autem Concilio, & piè finito, Papa Beneuentum tertio die intrante menſis Septembris reuerſus eſt . Deinde Romam reuerſus eſt ſeptimo* Kal.*Octobris*; *qui tunc Monaſterium S. Vincentij* (hoc iam à Petro etiam intellexeramus) *dedicauit*. Igitur Paſchalis à menſe Martio in anno 1115,Roma abſens moratus in his eſt locis per quatuor ferè menſes,cum Synodum habuit Troianam;recitata namq; Petri verba de alia Synodo in præfata vrbe congregata,quàm de expoſita à Falcone,haud ſunt intelligenda ; quod amborum Auctorum de celebrata tunc a Paſchali dedicatione Eccleſiæ S. Vincentij concors aſſertio manifeſtè probat . Et præterea, vt in Caſtigationibus ad Anonymum Caſſin.ad an.1114: obſeruabam,Petrus dicẽs, Papam Paſchalem ſequenti anno poſtquam Caſſinenſes Monachi Caſtellum Suium recuperarunt,quod cap. 54. accidiſſe perhibet in an. 1115 (ſic enim eius ſcriptus Codex, & editio præfert Neapolitana)ſtatuens,inquam,Papam Roma diſceſſiſſe ſequenti anno,hoc eſt Chriſti 1116, Troianũ Concilium celebraturum , communem Epocham Chriſti nati obſeruatã a Falcone anno certè præit;quo fit,vt Falconi de tẽpore præfati Concilij non aduerſetur. Qui inſuper ſpontanea confeſſione coactum illud detegit in an. 1115.

dum

dum cap.60.& 61. ait Paſchalem ſociato ſibi Abbate Caſſinenſi Romam reuerſum (ex Synodo nimirum iam dictā) diſpoſuiſſe *mediante Quadrageſima* alteram ibi Synodum celebrare ; ac deinde *loco ceſsiſſe* ob turbas a Romanis motas,occaſione Præfecti,ſe inuito,inſtituti; tandemque in an. 1117. vrbem egreſſum (ad eam enim prius ipſe iterum ſe contulerat,vt fatendum eſt,idq; Falco non tacet) Beneuentum receſſiſſe,vt Romam aduenientem Regem deuitaret Henricum.Paſchalis,inquam, præfati Regis occurſum ſi in dicto anno 1117 declinauit,in quem cæteri etiam omnes id conijciunt Auctores, & præſertim Falco, qui illum menſe Aprili Beneuenti conſtitiſſe affirmat, vtique poſtquam Concilium in Quadrageſima antecedētis anni 1116 Romæ habuerat, eam deſeruerat, repetiueratque vrbem, ac ſubinde in anteacto an. 1115 Troiæ, vt prædictum eſt, præſens fuerat.Quæ autem tunc bis Beneuentum pertranſiens ibi egerit Paſchalis,in Falcone deſiderantur.

An.eodem pag.199.Treuga Dei ſtatuta eſt, adeò quod Comes Iordanus,& Comes de Lauritello, & alij Barones Apuliæ ſacramento in præſentiarum firmauerunt treugam Dei.&c.] Sic etiam infra ad an. 1123. *Treugam Dei tenendam poſuerunt.* hoc eſt, inducias,ſiue pacem pepigerunt. Guilielmus Neubr.lib. 5. cap. 3. *Inducijs,quas Treugas vocant*. Tyrius lib.1.cap.13. *Pax,qua verbo vulgari Treuga dicitur.*Ea planè ſic dicta,ſcriptaque eſt alijs etiam Auctoribus;& inſuper *Treuua* noſtro Auctori bis ad an.1120;vbi per Typographi fortè errorem modò habet.*Treuna.* vnde,*Tregua*, Italicè nunc effertur. At in Iuone Carnot.epiſt.90.& in Lupo Protoſp.ad an.1089. & 1091. forma magis Latina appellatur. *Treuia.*quem auctorem cū caſtigarem, ſubdubitaui,de qua Treuia ille erat capiendus;tunc enim ad memoranda Nortmannorum Procerum bella mentem cum haberem, non aduerti ſermonem ibi fieri de conciliatis ijs Dynaſtis ob priuata odia, cauſaſuè alias ciuilibus armis mutuò confligantibus:quo morbo immanè quantum *Prælati omnes*:hoc eſt quicunque præſidendi alijs munus, & dignitatem obtinebant, per Langobardorum tempora, ſicut ineditus teſtatur Anonymus Salernitanus, vbi de Principe Beneuenti Si-

Digitized by Google

cone;ſed & per Nortmannorum ætatem, vt ex præfato Lupo,& Falcone conſtat,laborarunt! Quibus nil modeſtiùs ſe geſſerunt inferioris homines conditionis: Alexandrum Teleſinum,vt alios prætercam,vide lib.1.cap.21.

An. 1116. *ab Incarnatione Dom. noſtri Ieſu Chriſti, & XVII. anno Pontificatus Domini Paſchalis II.* &c. *Et hoc anno Præfectus vrbis Romæ menſe quidem Martio obijt.* &c.] Credam ne Falconem mendacem,an eius textum luxatum; an potiùs hæc ab ipſo ritè ad an. tradi 1116, relata alijs ad annum antecedentem;quæ acta fuiſſe *anno pacis quinto*, initæ nimirum inter Papam Paſchalem, & Regem Henricum menſe Aprilis an.1111, Petrus perhibet Biblioth. apud Baronium,& in an.16.Pontificatus eiuſdem Papæ,qui etiam Falconi reputatur Chriſti iam dictus 1115?

*An.*1117.&c. *Menſe Aprili ipſe Papa Synodum Beneuenti celebrauit.*&c.] Sanè haud Troię,ſed Beneuenti manens Paſchalis literas dedit hoc anno,tùm ad Epiſcopos, Regemq; Angliæ Henricum,9.Kal.Aprilis,quas refert ex Malmesburienſi Baronius: tùm ad Patriarcham Antiochiæ 15. Kal. eiuſdem Menſis;nam ſcriptæ hæ fuere, vt res, de qua in ijs agitur,manifeſtat, poſt alias pridem ad Regem Hieroſolymitanorum directas 5. Kal.Iulij: aliaſque ad præfatum Patriarcham ab eodem Pontifice datas 7. Idus Auguſti,quas omnes Guilielmus Tyrius lib.11.cap.27.recitat,& ad annũ refert 1115; ſed planè poſteriores illæ ad Patriarcham (cur non etiam anteriores,ſic nimirum locorum diſtantia, actæque rei dictante difficultate?) tranſacto præfato anno tranſmiſſæ fuere;quæ vt prædixi, datæ leguntur apud Beneuentum 15.Kal.Aprilis,ac ſubinde in an.1117.Paſchalis.n. haud antea in eam vrbem redijt poſt an.1115.Sibique, non mihi,idẽ Tyrius pugnat,alias his ſocias Papæ epiſtolas præferens,eadẽ die non Beneuenti,ſed apud Lateranum ad prędictum Patriarcham datas. At de Beneuentana ſuperiùs deſcripta Synodo, quæ in literis etiam memoratur Gelaſij 2. ad Galliæ Archiepiſcopos, Epiſcopos &c: relatis à Baronio ex præfato Malmesburienſi: non de antecedenti Troiana capiendus eſt Petrus Bibl.in vita Paſchalis ijs verbis. *Dominus Papa*,inquit,*celebrato Concilio, quod in partibus Apuliæ*

congre-

congregauerat, rediens cum Nortmannorum exercitu in Campaniam (quæ ſcilicet *Latium* olim fuit appellata) *Pillum, Pullanumque* (Petrus Diac. lib. 4. cap. 61. *Pylium* vocat, peractaque hæc dicit *diebus Pentecoſtes*: ſed ipſe Bibliothecarius: *Autũnus*, ait, *inſtabat*, & calor, & æſtus ſenē Pontificem diſſoluebat : mallē itaque: *Aeſtas inſtabat*. Et. *Pullanum*. certè eſt. *Palianum*) *in maritimis oppidum S. Silueſtri in ſui deditionem conuertit* . Nec turbet te, quòd dicat, *in Apuliæ partibus*, Concilium illud congregatum, in quibus haud cenſetur Beneuentum; nam tunc , & aliquantò etiam poſt, paſſim vnius Apuliæ abſoluto nomine cunctam Italiā cis Tyberim exteri occidentales nuncuparunt, exque illorum vſurpatione etiam incolæ; quandoquidē Nortmanni ob res primùm in Apulia præclarè, & feliciter geſtas longinquorum ora ad ſe ſolos, & ad vnam Apuliam conuerterant. Cæterum Barenſis Archiepiſcopi Riſonis necem, Falconi leuiter hic libatam, Ignotus eiuſdē vrbis ciuis fuſiùs in ſuo Chronico ſuperiùs laudato præſenti anno patratam exponit. In quē etiam annum noſter obitum referens Papæ Paſchalis , id iuxta ſeruatam à ſe annorum facit rationem; nam obijt ille, vt perhibet præfatus Bibliothecarius, 15. Kal. Februarij, collocatuſque eſt 11. Kal. (hunc humationis eius in diem mortis idem noſter immutauit) hoc eſt deſinente anno Falconiano 1117, & inchoante communi 1118. Ex hac autem, quam præſens Falconis textus ad deſcriptum annum ſtrictiſſimam præfert narrationem , deciderunt , quæ ipſe infra ad an. 1119. pag. 206. ſe pridem adnotaſſe ait de excidio Montis Militis , & Montis Aperti . Sanè ea niſi ex hoc, non ex alio excidiſſe videntur loco.

Anno eodem. Pag. 201. *Deinde proſperis ventis mare ſulcātes peruenerunt Calenum* .] Ergo nè Roma Calenum marino peruenit itinere Gelaſius? Equidem Plinius lib. 3. cap. 5. mediterraneam eam vrbem facit: ſed quid Plinius? Auctores prorſus omnes à mari eam longiùs remouent, quam non ſic, ſed primitiuo vocabulo (deriuatiuum eſt enim Calenum) appellant, *Cales*; ita vt de Caleno municipio, ciue, agro, vino, praelo, aqua, &c. multa apud veteres cū habeatur mētio, vix præter Pliniū , aliū reperies, qui abſolutum præ-

Digitized by Google

ferat Caleni nomen. In quo fœdè ſunt lapſi omnes ferè recentiores, vel Cales à Caleno peſſimè diſtinguendo, vel vtramque vrbem vnam rectè quidem faciendo, ſed peruersè Calenum nunc eſſe *Carinulam* (& ipſam mediterraneam) reputando, quæ ſanè eſt *Calui*. At errorem ex Auctoribus videntur hauſiſſe, qui per ætatem vixerũt Nortmannorum, Carinulamq; omnium primi appellare Latino eloquio cœperunt Calenum; quam nouam vrbem Langobardi antè annos octingentos duobus ferè milliarijs ad Semptentrionem ſecedentes ab antiqua, nec ſcio quo caſu conſumpta, *Foro Claudio*, appellata quæ prius fuerat *Forum Poplium*, vt eſt apud Ptolomæum Geogr. lib. 3. Tab. 6. Europæ, ſiue *Forum Popilium*, vt apud Dionyſium Halicarn. lib. 1: ſed apud Plinium lib. 14. cap. 6. *Colonia Syllana*, nunc inanis locus, dictus *Ciuita rotta*, munitiori in ſeceſſu conſtruxerunt, ac denominarunt *Calinium*, ſed de his fuſiùs alibi. Interim verò nunquam ad mare cum fuerit Calenum, nec ambiguum ſit, Papam Gelaſium tunc ad patriam vrbem Caietam ſe recepiſſe, haud difficili coniectura in Falcone nomen Caietæ eſſe reſtituendum apparet; in qua aliquantiſper ille commoratus, in Sacerdotem primùm, & mox in Papam conſecratus eſt *infra Kalendas Martij*, vt perhibet Pandulfus Piſanus in eius vita: vt verò Petrus habet Diac. lib. 4. cap. 64. *in Quadrageſima*; at noſter magis ſignatè *in Canonico ieiunij tempore*, hoc eſt in quatuor temporũ Veris: Diaconus enim ille adhuc erat cum in Papam fuit electus; quo anno 1118 dies Cinerũ incidit in diem nonũ, nõ infra Martij octauas.

An. eodem. Pag. 203. *Deinde præfatus, & alij Romanorum Nobiles. &c.*] Locus palam mutilus, ſed & corruptus in voce *Calenum*, vt prædixi. Quæ autem hic deſint, haud facilè diuinauerim: non abnuerim tamen epiſtolæ Auctores extitiſſe eoſdem Romanos Proceres, qui Gelaſium, vt prædictus Pãdulfus Piſanus perhibet, è manibus eripuerant Cencij Frangepanis: eam verò per nuncium miſſam Papa Capuæ manens accepit, vbi proximum Paſcha ſolemni pompa celebrauit, eodem Pandulfo, & Petro Diac. perhibente lib. 4. cap. 64. qui etiam ibidem Synodum habens, damnauit Regem Henricum, & Idolum eius, Antipapam ſcilicet Burdinum

vt

Digitized by Google

vt ait Abbas Vſpergenſis. Et fortaſsè eodem tempôre *Landulphus de Græca, olim Beneuentanus Comeſtabulus*, vt noſter ſubijcit antedictis, *literas ſuas apud memoratum Gelaſium notificando, Rectorem Stephanum Beneuentanum, ex quo ipſe depoſitus fuerat, iuſtitiam egentibus, non feciſſe, nuntiauit.* At quo pacto contigerit, vt Landulfus denuò eijceretur, poſtquã in an. 1114. iterum præfatam acceperat Comeſtabiliam, in Falcone non legitur; intelligereque tantum datur, id patratum in an. 1117. nam in an. 1120. menſe Auguſti à Pontifice Callixto Beneuentum reuocatus fuit, *cum per triennium Montem Fuſcum habitaſſet.*

An. eodem. Pag. 203. Taliter igitur Gelaſius acceptus, cum prædicto Anglorum Rege confabulatus eſt] Anglorum Rex, qui tunc erat Henricus 1. haud Falconi antehac fuerat memoratus: quin illum Gelaſius in Gallias profectus alloqui minimè valuit, qui poſt Synodum apud Viennam Allobrogum collectam ineunte anno 1119. nè Gallorum quidem Regem, niſi per nuntios, literaſque quiuit compellare, minores tantum Principes coram alloquutus. Certè res qui deſcripſere præfati Henrici, illum præterquam cum Callixto 2. apud Giſortium, & cum Innocentio 2. apud Carnotum, & Rothomagum, colloquium cum alio Romano Pontifice habuiſſe, non adnotarunt. Mancus itaque. & præterea deprauatus eſt hoc loco Falco: nam de confabulatione inter Regem, & Papam per internuntios habita ſi eum capias, ineptiſſimi ſermonis ipſum facis reum; qui nec ſilere debuiſſet, conſimili ratione Gelaſium tunc etiam Gallorum Regem conueniſſe.

An. eodem. Pag. 204. Confeſtim ſe infirmitatis validæ diſſolutione teneri perſentiens. &c.] Vniuerſus hic ſermo vſque ad præſentis anni finem in pluſculis variat apud Baronium: locos confer, eamque ſequere, quam ſinceriorem reputabis lectionem.

An. 1119. & anno primo Pontificatus Domini Calliſti 2. &c. *Menſe Martio prædictus Beneuentanus Archiepiſcopus uidens Ciuitatem varijs prædarum afflictionibus ex omni parte confundi, & deuaſtari, ſuæque Parochiæ Eccleſias à raptoribus vexari quotidie, Synodum decima die intrante eiuſdem Martij*

cele-

celebrauit,&c.] Excommunicationis ſententiam in hac Beneuētana Prouinciali Synodo,cui præter *alios* adfuit Hugo Cardinalis, Beneuenti Rector à Gelaſio in Gallias proficiſcente inſtitutus,torſit Landulfus Archiepiſcopus in Beneuentanorum res,& negotia diſturbantes.Sed eiuſdem vrbis ad tutelam eximiè ſe tunc præfatum Hugonem geſſiſſe indicat Landulfus Piſanus: *Hugoni*,inquit, *Cardinali Apoſtolorum Beneuentanæ vrbis cuſtodia,pro vt poſtea vidimus,non ſine Sancti Spiritus oraculo* eſt à Gelaſio *cōmendata;nam paulò poſt deficiente Papa,niſi ipſe reſiſteret,& mille modis ipſis ſagaciter obuiaſſet,Nortmanni illam hodie,& non Papa teneret*: deque his ſucceſſibus Falconem nè verbum quidem feciſſe cum appareat,illum vel aliena iniuria; vel propria incuria, ſiuè malis induſtria mancum putem,neceſſe eſt:qui prædictos Hugonem , & Landulfum amicitiam cum Iordano Ariani,& aliorum locorum Comite, genere Nortmanno, coluiſſe aduerſus Rainulfum Abellini,& Calatiæ, pluriumque pariter oppidorum Comitem , genteque etiam Nortmannum,& aſſeclas eius,ad hunc & ad ſequentem annum quam ſobrijſſimè adnotauit. Hugonis itaque induſtriæ adſcribendum eſt,cunctos illos Proceres in Beneuenti damna tunc vnà non conſpiraſſe.

*An.eodem.Pag.*208.*Deinde ſacramento mediante, Comitis Iordani fidelis,& canonicus effectus eſt*] Nimirum cum in Feudum accepiſſet à Iordano Caſtellum Templanum , factus eſt eius *canonicus*:hoc eſt *tributarius*: nam penſio paſſim olim dicta reperitur.*Canon* : quoniam ſcilicet iuxta Canonem,& certam regulam penderetur; vnde Caſſiodoro lib. 2.epiſt.25.*ſolidi canonici*;& lib.12.ep. 13. alijsq; in locis ſunt *Canonicarij*,qui tales Canones exigebant. deq; ijs etiam vide Cuiacium in expoſitione Nouell.Iuſtiniani 128.Porrò in Falcone paulò poſt lego. *duodecim milites illorum comprebendit , armis omnibus eorum acceptis; inter quos miles nomine Eternus,& Arianum captiui ſunt perducti*:non.*Eternus, & Brianus*.

*An.eodem.Pag.*209.*Hoc annò XV die intrante Menſis Maij Beneuentanus Archiepiſcopus Landulphus*. &c.) Reſtituo. *XII die intrante*. nam Lādulfus eductis è vetuſta tumba Sā-

ctorum

Digitized by Google

ctorum Lipſanis, vt ea in decentiori reponeret ſepulchro, poſt tranſlactū biduū, die videlicet 14. Maij, palam vniuerſo Beneuentano populo per inſecutos dies octo, nempè ad 21. vſque diem ipſa expoſuit; & demum proxima luce, *in craſtinum*, inquit Falco, *die videlicet decimo ſtante Menſis Maij*, hoc eſt decem eius Menſis diebus ſuperſtitibus, ipſoque die 22, in præparato loculo collocauit. Beneuentanos autem regionatim ad eorundem SS. honorē vigilias per ſingulos prædictos octo dies celebrandas conueniſſe, ſimulq; in Falcone nomina deeſſe duarum regionum, alibi eſt à me obſeruatū.

An. 1120. *Dominicæ Incarnationis.* &c. *Deinde Cardinalem Vgonem Beneuentum Regentem, & Stephanum Rectorem, Roffridumque Electum accerſiri præcepit.* &c.] Paulò diligentiorem nunc te optaſſem, Falco; nam Cardinalem Hugonē *Regentem*, Stephanum verò *Rectorem* cum appellas, diſcreta quidem ea fuiſſe officia innuis, alterumque altero præſtantius, quæ viri imparis conditionis obtinerent; vt etiam facis ad an. 1127, vbi de Gualterio Archiepiſcopo Tarentino Beneuētū moderāte, & Guilielmo tūc cū eo ſimul Rectore: ſed talium nuncupationum diſcrimen tu te confinxiſti, nec palam ipſorum munerum aperis diſparitatem; qui promiſcuè non ſemel Rectores vocas tùm eos, quos ſuprema illa poteſtate, tùm quos minori prǫditos fuiſſe, veriſimile eſt; quin ad an. 1129. præfato Guilielmo Rectori ſubſtitutum ais Rectorem Girardum Cardinalem, haud planè eandem, ni fallor, ſed celſiorem iam dictam dignitatem obtinentem; in qua poſitus qui erat, adminiſtrum habere ſolebat Rectorem inferiorem; vt ex Falcone metipſo diſcere eſt ad an. 1137. *Prius verò*, inquit, *quam Apoſtolicus* Innocentius *de ciuitate diſcederet, Octauianum Subdiaconum, virum prudentem, & ſapiētis animi, Rectorem Beneuenti ordinauit; qui ſimul cum Domino Girardo* Cardinali *ſtatum ciuitatis, & pacis firmamentum ſtudioſè regebat*: Vel etiam Comeſtabulum, & ipſum dignitate ſe minorem: Idem noſter ad an. 1132. fautores ait Papæ Innocentij ſtatuiſſe Girardum Cardinalem Presbyterum Rectorem Beneuentanorum, & alio die *tradidiſſe Comeſtabiliæ honorem, & poteſtatem Rolpotoni de Sancto Euſtaſio; qui taliter ordinatus, cæpit ſimul cum Cardinali illo Curiæ ſtatum regere,*

&

Digitized by Google

& iuſtitiæ vigorem vnicuique diſpartiri. Comeſtabilia enim, ſicuti ille minor Rectoratus, proxima ſupremo Rectori poteſtas cenſebatur, omniſque alia erat ijs inferior; indeque Landulfus de Græcia à ſeditioſis Beneuentanis adactus eſt, vt *iureiurãdo firmaret* (verba ſunt Falconis ad an. 1114) *quòd Comeſtabiliam, & Rectoraticum, aut aliquam Baliam publicã non acciperet*. quarum licet altera militari, altera ciuili munere eſſet prædita, in Falcone tamen non leges, tunc apud Beneuentum eas ſimul, ſed modò iſtam, modò illam obſeruatam: nimirum quoniam ſi pro temporis ratione arma erãt tractanda, vir præficiebatur gerendo bello aptus; qui ſub militaris magiſtratus titulo vtramque obtinebat poteſtatem: vnde eſt, quòd præfatus Comeſtabulus Rolpoto Curiæ ſtatũ rexiſſe, & iuſtitiæ vigorem vnicuique diſpertijſſe dicatur; & ad an. 1133, quòd *cum B. Petri fidelibus Curiam animoſè gubernarit*. Sin autem nulla armorum aderat occaſio, non Comeſtabulus, ſed Rector inſtituebatur; qui etiam pro opportunitate milites educebat ad bellum, vt de Guilielmo Rectore legitur ad an. 1127. Quæ promiſcua cum eſſent munera, vt dictum eſt, nunc intelligimus, non incongruè Lãdulfum de Græcia, olim Beneuentanum Comeſtabulum, literas ſuas apud Papam Gelaſium direxiſſe, *notificando Rectorem Stephanum Beneuentanum ex quo ipſe depoſitus fuerat, iuſtitiã egentibus non feciſſe.* Comeſtabuli itaque, & Rectores illi minores, ſiuè vno, ſiuè altero vocabulo præfigurarentur, æquè forenſibus, & bellicis præerant concertationibus: pari ratione ac ipſis ſupremis Rectoribus vtraque committi conſuebat cura. Honorius Papa, inquit Falco ad an. 1127, *Gualterio Tarentino præcepit Archiepiſcopo, vt Beneuentum veniens, ciuitatis negotia ſtudioſè curaret, & eius conſilio ciuitatem tueretur.* Et ad annum 1137 ait, Pontificem Innocentium ſic Beneuentanum Populum inter alia verba allocutum. *Cardinalem Girardum vobiſcum morari permittimus, qui erga veſtras vtilitates aſſiduè inuigilabit, & pacem inter vos continebit*. quæ tamen publico Ordine vrbis conſulto, ſiuè vt tunc loquebãtur, conſultis *Iudicibus*, ipſi Rectores curabant. *Amici*, inquit Falco ad an. 1131, *ipſius Creſcentii* Cardinalis, *& præfati Iudices ad eum animoſè conueniunt, & eum hortantur, vt*

Curiæ

Digitized by Google

Curiæ ſtatum ſimul cum eis obtineat.

An. 1121 *Dominicæ Incarnationis.* &c. *Menſe Martio IV Indictionis*] Denarij numeri notam omiſit Typographus; nam hoc anno Indictio cenſebatur *XIV*.

An. eodem. Pag. 219. *Quem iuxta ritum Chriſtianorũ occiſorum ſepelierunt*] Hunc paulò clarius deſcripſit ritum Aymoinus Floriac. in vita S. Abbonis cap. 20. de eius agẽs nece. *Dubitatum*, inquit, *aliquandiù eſt, quo nam in loco poni deberet. Tunc in commune placuit, vt quando innocenter, ac pro veritate, quæ Chriſtus eſt, interemptus erat, in Eccleſia poneretur.* & infra. *Matutino ſane tempore Feriæ quartæ cum ipſis, quibus indutus erat veſtimentis, vti mos eſt ſepeliri interemptos, in lotus etiam, lapideo tumulatus Sarcophago. Inlotus*, inquit; nam defunctorum hominum cadauera communiter olim lauabantur, antequam humarentur, atque veſtibus quantum licebat decentioribus induebantur; non ſic occiſorum ſine cauſa: nimirũ quoniam ſanguis eorum, ſi dilutus nõ fuiſſet, Diuinã vindictam in percuſſores indeſinenter clamare credebatur; iuxta id quod legitur Geneſis cap. 4. *Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.* Rex autem Chilpericus ſuorum temporum alter Nero, vt eſt apud Gregorium Turon. Hiſtor. lib. 6. cap. vlt. cum fuiſſet interemptus, *ablutus, veſtimentiſque melioribus indutus, in Baſilica S. Vincentij, quæ Pariſiis eſt, ſepelitur.*

An. eodem. Pag. 220. *His ita peractis, prædictus Pontifex Calliſtus conſilio inuento Salernum iuit, quinta die intrante Menſis Septembris, vt pacis firmamentum cum Duce Guilielmo, & Rogerio Comite confirmaret*] Acta hæc dicit Falco poſtquam Callixtus Antipapam Mauritium ex Sutrina ciuitate vi extractum, *ad Monaſterium S. Trinitatis, quod Cauæ dicitur, illum delegauit*: illuc, inquam, tunc primùm, vt ad Anonymum Caſſin. eſt notatum. Et quidem etiã Baronius in Callixti poteſtatem Mauritiũ hoc anno 1121 veniſſe aſſentitur, quod non antea contigiſſe, ad præfatum Anonymum expoſuimus. At idem Dux Guilielmus, vt perhibet Romualdus Salernitanus, quem præfatus ſequitur Baronius, in Beneuentano Palatio in anno antecedenti, ante captum Antipapam, ligius homo Papæ Callixti factus, Du-

Digitized by Google

In Sacris literis lib.2.Reg.10.Hanon contumeliæ etiam cauſa *præſcidit veſtes ſeruorum Dauid medias* (Septuaginta legunt. *Mantella.* quam lectionem noſter imitatus videtur) *vſque nates*. Sed & Regis Rogerij Cancellarius Guarinus apud Petrũ Diac.lib.4.cap.100. paribus minis opprobria etiam paria in Caſſinenſes Monachos ſe illaturum vociferabatur;dicebatque.*ſe inciſurum illis, & labrum, & nares, & veſtes illorum medias vſque ad nates.* qua contumelia,olim frequenter ſolita irrogari, qui afficiebantur, cum abirent, quia vtraque pudenda manibus tegere conabantur,dicterio occaſionem dedere,in eos vſurpari conſueto, quos aliqua cum ignominia ad ſua rediјſſe,vel redituros notamus.

An.1123.Dominicæ Incarnat.&c. *Mẽſe Martio primæ Indictionis ſupradictus Callixtus Pontifex conſilio ſalutis accepto, Vltramontanos omnes fere Epiſcopos.* &c. *accerſiri præcepit.* &c.] In præſentem etiam annum hanc Lateranenſem Synodum conijcit Robertus de Monte, & Chronicon Ciccanenſe;à qua ſententia ſtat quoq;Rigordus in Ludouico,vt expoſitum eſt ſupra.Sed Baronius eã ſtatuit ad antecedẽtẽ.

An.eod.Pag. 228. Tandem iurauit ipſe primùm. &c.] Canonica ea dicebatur purgatio, de qua Iureto ad Iuonem, alijſque obſeruata,non repeto.

An.1127.Dominicæ Incarn.&c.*Et ſic cateruatim,curſu præcipiti Populus omnis ad Palatium properauit, cupiens Ducis illius defuncti cadauer aſpicere.* &c.] Eodem ritu à cuncto Clero,& Populo ciuitatis Troiæ,per turmas ſcilicet diſpertito,Ducem Raynulſum ſepulturæ traditum narrat idem noſter ad an. 1138. Nec diuerſo admodum modo Hugo Falcandus ait comploratum primi Regis Guilielmi obitum.*Per totum,*inquit,*triduum mulieres, nobileſque matronæ, maximè Saracenæ, quibus ex morte Regis dolor non fictus obuenerat,ſaccis opertæ, paſſis crinibus, & die, noctuque turmatim incedentes,ancillarum præeunte multitudine, totam ciuitatem vlulatu complebant, ad pulſata tympana cantu flebili reſpondentes.*Sic etiam de Boni Neapolis Ducis morte,vt legitur in eius Tumulo, Neapolitani *turmatim* cõdoluerunt Nec tantùm in luctu eiuſmodi mos ſeruabatur,ſed etiam in publica lætitia.Idem Falco ad an.1139. *Audiens,*inquit,*Po-*

Digitized by Google

pulus Romanus Domini Papę Innocentij aduentum, cateruatim obuiam exiuit, & illum gaudio magno, & honore ſuſcepit. Quin non alio ordine ad ſacras tunc procedebant, conueniebantque præcipuas ſolemnitates, eaſque celebrabant. Anaſtaſium Biblioth. ſic capio in Leone 3. dicentem, quòd Romæ, qua die idem Pontifex à Romanis clericis lingua, & oculis fuit priuatus, indictis maioribus Lætanijs, *omnes tam viri, quam fœminæ deuota mente cateruatim in Eccleſia B. Chriſti Martyris Laurentij, quæ Lucina nuncupatur, vbi & collecta prædicta inerat, occurrerãt.* Nec niſi cateruatim etiam recedebant: idque eſt S. Paulino Nolano in Natali 7. *ſoluere cœtus à Templo*. Cateruas autem tales regionatim collectas diſco ex Gisleberto in vita S. Romani lib. 2. cap. 15. apud Biblioth. Floriac; vbi de pueri cuiuſdam matre, ſurdi, & claudi, quæ viderat per ſomnium, ſe ad Sanctorum Eccleſias illum detuliſſe, ſanitatemque ei expoſtulaſſe. *Quibus ita viſis*, inquit, *ſuperueniente diei ſplendore, audiuit referri à commanentibus, quòd ad S. Romanum ire, ac peculiare deberent orationum celebrare ſacrificium. Quem laborem tota cum illis ſuſcipiens induſtria, eorum iuncta agmini, vnicum detulit pignus ad limina præfati protectoris*: Sed aduerte, peculiare illud fuiſſe ſacrificium, & laborioſum; nam ſolebant ſingularum regionum incolæ in ſingulos cœtus adunati, vnà cum Eccleſiaſticis viris ſuæ regionis, quibus præcipua curaerat proceſſionem ducere, habereq; tùm ad ſui nominis, tùm ad ſuarum Eccleſiarum decus quamornatiſſimam, ſtatis diebus, ſi Feſtum in plures dies producebatur, ad ſacras vigilias celebrandas procedere: ſacra cantica canentes, cereoſque, & lampades accenſas, & vexilla ſimul geſtantes, & pegmata maioris, minoriſuè molis vario artificio elaborata, in Templo eius Diui, cuius feſtum agebatur, aliquandiù ad deuoti cultus argumentum aſſeruanda. Cuius ſacri ritus luculenlentum præfert exemplum noſter Falco ad an. 1119; exiguumque nunc etiam à Campanis ſeruatur veſtigium in Feſto Inuentionis S. Stephani Protomart; qui machinulas à Sacerdotibus definitarum Eccleſiarum ad Cathedralem Eccleſiam delatas, appellant. *Faios*: detorto vocabulo ab antiquo Lãgobardico. *Fara*. quod apud Leges Langobard. lib.

3.

Digitized by Google

3.tit.12; & Paulum Diac.lib.2. cap.7. ſiuè. 9. ſonat idem ac *generationes. vel. proſapia*. Nam ipſi vtique ſinguli *Faij* inſignia quædam eſſe videbãtur ſingularum regionum,quæ vrbani populi conuenientis ad eam ſynaxim ſtirpes complectebantur. Iſtamq; nominis originem ſequi penitùs placet:vero quamuis etiam ſimile videri poſſet,dictos eſſe *Phaios*,quaſi *Phalas*:priſcis ſic appellatas *Turres*,teſte Seruio ad Aeneid. lib.9.& Iſidoro Ethim. lib.18. cap. 7, quibus ij forma maximè accedunt.At ab *Faijs*,hoc eſt ab eiuſce nominis arborum, ſiuè aliarum arborum virentibus ramis, quos celebri etiam in ſolemnitate Translationis S.Matthæi Apoſt. regionatim Salernitanus Populus,ac Diœceſani oppidatim ad Cathedralem Eccleſiam conuenientes lætitiæ,& honoris cauſa antiquitùs importabant,ſicut ex eiuſdem Eccleſiæ vetuſto libro Rituali eiuſmodi imagunculis bellè depicto cognoui,minimè noſtros ſtructiles dictos credam *Paios*. Multoque minus,quòd tanquam. *Phari*.annexis ardentibus cãnelis, lucerniſuè in noctu,dum procedebatur, prælucerent; nam accenſæ quidèm faculæ in eiuſmodi proceſſionibus,vt eſt dictũ,præferebãtur,tuncq; ad vigilias faciendas,celebrãdaſq; procedi,priſco ſanè verbo dicebatur : ſed minimè nocturnum illud conſtat tũc fuiſſe ſacrum: Giſlebertus inquit verbis ſupra relatis;*ſuperueniente diei ſplendore, audiuit* mulier *referri à cõmanentibus,quod ad S.Romanũ ire deberẽt*.&c.

An.eodem. Pag. 239. *His taliter omnibus ſuperiùs narratis euolutis,prædictus Pontifex Honorius nihil vtilitatis, & virtutis erga ciuitatem Beneuentanam agere deprehendens, conſilio ſalutis accepto III. Kalend. Ianuarias Capuanam ciuitatẽ adiuit.Continuo prædictus Robertus Princeps officioſiſſimè illũ excipiens, ad Palatium Epiſcopij Capuani gaudio magno cum caſtrametari præcepit.*&c.] Nec de diſcrimine, in quo Beneuentana ciuitas tunc erat,nec de aduentu Papæ Honorij ad eam, alijſque eius geſtis in hoc an.1127,quæ tamen oratio à præfato Pontifice in conuentu Capuæ habita,inferiùs deſcripta,vtcumque exponit; nec de Principe Roberto,eſt in antecedentibus quicquam dictum. Deficere nunc itaque ea in Falcone,nemo erit,qui non fateatur. Sed ipſe,ex induſtria fortaſsè,quamuis ſanè rudi, Honoriũ cũ faciat ea,quę

per-

perpeſſus fuerat, in concione enarrantem, reliqua de Principe Roberto ex Petro Diac. lib. 4. cap. 96, & ex Anonymo Caſſin. à me caſtigato ſunt petenda : ſcilicet eodem anno 1127, quo è viuis deceſſerat Dux Apuliæ Guilielmus, in fata etiam cõceſſiſſe Capuæ Principem Iordanum 2 (huius obitus in antiquis Emortualibus notatur 14. Kal. Ianuarij) eiq; in Principatu ſucceſſiſſe præfatum Robertum eius filium, huius nominis ſecundum ; quod vtique Falco pluribus expoſuerat; ſicuti eiuſdem etiam deſcripſit inaugurationem; enarrans quo pacto *Archiepiſcopus Capuanus* (erat tunc Otho) *iuxta prædeceſſorum ſuorum Priuilegium*, ac iuxta antiquum Principum Langobardorum ritum, *præſente tanto, ac tali Pontifice Honorio cum turba virorum Religioſorum, quæ conuenerat, & Epiſcoporum conuentu* (*Epiſcopos*, non *Archiepiſcopos* cum Abbatibus ad eam ſolemnitatem à Papa accerſitos in Falcone legendum eſt; ni mauis vtroſque: nam ſublimationi Principis Richardi 3, actæ in an. 1120, eidemque Auctori deſcriptæ, affuit etiam Roffridus electus Archiepiſcopus Beneuenti) *prædictum Robertum in Principatus honorem inunxit* (oleo ſcilicet ſancto perfudit) *& confirmauit*: menſe nimirum Ianuarij, ineunte communi anno 1128, qui Falconi vſque ad ſequentem Martium eſt 1127. Porrò quia Campanus Archiepiſcopus præfato Priuilegio nõ antea donatus cenſendus eſt, q̃ Principatus Capuę dignitas ab Othone 1. Imperiali auctoritate fuiſſet confirmata, p̃ſidẽte tũc in ea vrbe Pandulfo, cognomine Caputferreo, de quo pauca libaui lib. 1, plura dicturus lib. 2. Hiſt. Lãgobard. ea planè prærogatiua nec ab alio, quam à Papa Ioanne 13, qui Campanam Eccleſiam per eadem tempora, & in an. 968 in Archiepiſcopatum erexit, videtur auctus. Hanc autem noſtræ Eccleſiæ Metropoliticam dignitatem ætate minorẽ facere cum nequeant, qui eam ſuæ Eccleſiæ pari decore aliquantò recentiùs præditæ anteferri dolent ; mira res eſt, ad quot in dies noua ſe vertant argumenta, ſed & diminuta etiam (non credam fraude) tanquam è ſinu, proferant priſca monumenta, & Auctores ; quorum fallaciam nunc non detegam, nam ipſi ſunt ſibi inuicem ſui Indices erroris . At nobis cur hanc inuident noſtræ ſenectutis prærogatiuam,

Digitized by Google

gatiuam, quæ recens eſt præ antiquiſſima illa abuſque Eccleſiæ Chriſtianæ primordijs enata Campanæ ſedis dignitate? Sanè qui initio præſētis ſeculi de Regionibus Suburbicarijs peracutè,ſummaque cum eruditione diſputarūt, vltrò Campanam Eccleſiam, non aliam, in omni Campania per ea tempora Archiepiſcopali munere exornatam conſēſerunt, ac velut rem exploratiſſimam conſtanter aſſerere, de cætero diſcordes, non dubitarunt. Orationē autē à Papa Honorio in Cāpano cōuentu habitā, & à Falcone deſcriptam,in multis leges apud Baronium meliorem.

*An.*1128.*Dominicæ Incarnat.*&c. *Pag.*248. *Sicque per ciuitatis plateam vſque ad Carnariam S. Laurentij, heu miſer, lapidibus obrutus,productus eſt.*] *Per plateam Beneuenti*, inquit,non *per plateas*: quæ tunc quoque è Sacro Beneuentano Palatio,in ſumma vrbis re,& nomine regione ſito,ducebat recto,nec minori itinere, quam omnis eiuſdem vrbis eſtenderetur,nuncque eſtendatur longitudo, ad Portam S. Laurentij,in regione poſitam inferiori. Apud quam exteriùs de more erat *Carnaria*,fuitque etiam ad Salernitanæ vrbis Portam Nouam,& ad Capuæ Portā pariter Nouam,ſiuè Caſtelli olim,nunc dictam Portam Neapolis: hoc eſt locus ſub dio,muris ſeptus,ad quem ſuſpendij morte,vnde ei fortaſsè nomen:nam Latinè eſt *Carnarium* cella, vbi caro ſalſa ſuſpenditur: alterouè ſupplicij genere perempti, ſed & viliſſima capita ſemihumanda comportabantur: Italicè tunc dictus.*Carnaro.*& *Carnaio.*quem Florentina Academia in ſuo Dictionario,in verbo. *Carname.* valere ait. *ſepoltura commune di Spedali,ò di ſimili luoghi.*

Anno Dominicæ Incarnationis 1130. &c. *Pag.*251. *Anno igitur ipſo prædictus Anacletus Cardinalem ſuum, Comitem nomine,ad Ducem illum direxit,quem die Natiuitatis Domini in ciuitate Palermitana in Regem coronauit.Princeps verò Robertus Capuanus coronam in capite eius poſuit.* &c.] De Rogerio in Regem coronando conuenerat primùm inter ipſum,& Anacletum apud Abellinum hoc anno, aliquanto ante 5.Kal.Octobris: & deinde prædicto die Anacletus, iam Abellino Beneuentum reuerſus, Diploma conſcripſit de Regio titulo, ac Regno eidem impertiendo, quod proſtrat

apud

Digitized by Google

apud Baronium;& tandem in Dominicæ Natiuitatis proximè ſubſecuta celebritate ea coronatio peracta eſt apud Panormum ordine,quem expoſuit ſuperioribus verbis Falco, ſed fuſiùs Alexander Teles.lib.2.cap.1.& ſeqq.Sed haud latet me eſſe,qui affirment,non ſemel,ſed bis,nec tunc primum, ſed anno antecedenti,Idibus Maij,Rogerium, proprio arbitrio perſuaſum,Regia ſe corona, etiam apud Panormum, redimitum fuiſſe per manus quatuor Archiepiſcoporum; Beneuentani videlicet,Campani,Salernitani, & Panormitani,adſtãtibus cõpluribus alijs Epiſcopis,Abbatibus,ac viris religioſis,præter Dynaſtas, nobileſque milites admodum frequentes.Qui eiuſce narrationis auctorẽ ſe habere contextantur ineditum Chronicon Maraldi, nec dicunt quantæ antiquitatis,Monachi Carthuſiani;quibus facilè aſſentiri nõ poſſum,tacentibus omnibus antiquis, & præcipuè Alexandro Teleſino,qui Rogerij beneuolus, & familiaris coronationem eius ſummo ſumptu, hominumque omnis conditionis frequẽtia in Dominicis Natalitijs, ac perinde in exitu anni 1130, Antipapæ Anacleti auctoritate actam, & à Falcone deſcriptam,literis cum conſignet:haud antecedentem, vel in ipſius Rogerij gratiam, ſiluiſſet, nec pompa, nec Antiſtitum, Procerumque minori conuentu, quin nullo tũc in Romana Eccleſia ſchiſmate vigente; ſed Honorio ſedente,Rogerij eo temporis momento amiciſſimo,celebratã:vni Fazello ſuperiori ſeculo deſcriptam Decade.2. lib.7;ſed vah q̃ incõueniẽtia ſimul cõponẽti.Sanè quiſquis ille fuerit Maraldus, is qdẽ vnius tãtũ meminit coronationis,ſicut facit Fazellus; & præterea non incongruè coronam Rogerio à præfatis Archiepiſcopis impoſitam,eſt commentatus;quippè Regem,qui Siciliam, cuius Metropolis Panormus,cunctamque CisTyberinam Italiam, Beneuentano olim, Salernitano, & Campano Principatu ferè comprehenſam obtinebat,ab Archiepiſcopis earundem vrbium condecebat coronari;quibus ſuos Principes inungere,ex antiquo more, & Priuilegio competebat; atque ea ratione velut quadruplici corona vnico actu redimiri, ad inſtar ſcilicet quatuor Dynaſtiarum eodem ab Rege ſub vnico Regno poſſeſſarum; nam id antiquitùs exemplo,vt autumabant,petito ex Sacris

literis

literis vſurparunt : atq; vt Hincmarus Epiſcopus Remorum in Coronatione Caroli Calui de Regno Lotharij Metis acta in an.869,quæ extat vnà cum eiuſdem Regis Capitulis,eſt ad Populum præfatus, *Reges quando Regna obtinuerunt ; ſingulorum Regnorum ſibi diademata impoſuerunt.* Et præterea non ab vno Epiſcopo, ſed à pluribus ſimul coronam Regi imponi ſolitã, quod in priori illa Rogerij coronatione obſeruatũ fuiſſe, Maraldus tradidit,ex altera eiuſdem Coronationis Caroli Calui deſcriptione,adiecta ad finem præfatorum Capitulorum clarè patet.Sed ad verã,& à noſtro Falcone deſcriptam Regis Rogerij coronationem, vt me conuertam ; *Princeps Robertus Capuanus*,ait ille , *coronam in capite eius poſuit* ; quod ſcilicet ſuę dignitati,qua cęteros omnes Barones,ipſumq;Sergiũ Mag.Militũ Neapolitanum, vt eſt apud Teleſinũ lib.2. cap.1. Rogerio tunc obnoxios ſupereminebat, ac ſubiectioni, qua eidẽ obſtrictus erat,condecens fuit:nã Roberti Patruus,& deceſſor,Princeps Richardus 2,vt perhibet Gaufredus Malat.lib.4. cap. 26, *homo* Rogerij quondam *Apuliæ Ducis factus fuerat*,cuius Ducatus iam ad præſentem Rogerium peruenerant iura ; ſimillimoq;exemplo legitur apud Rigordum coronatus Remis Philippus Rex Francorum à Remẽſium Archiepiſcopo Romanæ Sedis Legato,*aſtante Henrico Rege Angliæ , & ex vna parte ſuper caput eius ex debita ſubiectione coronam portante.*

An.eod. Pag. 252.*Et Beneuentus de Ioanne de Rocca*] Rectè quidẽ,nõ.*Beneuenutus* . Sicuti vir alter apud Falcandũ ab nomine vrbis Salerni: *Salernus* eſt appellatus, ita & hic à Beneuento .*Beneuentus.* Horum itaque filij ſi à genitorum nominibus ſors tuliſſet,vt gentilitia traxiſſent cognomina, facilè nũc non nemo gentes ſic denominatas genus duxiſſe ex Principibus earumdem vrbiũ autumaret : ſcilicet quoniam pari ratione plures familias à poſſeſſis locis, & oppidis appellatas conſtat: At patrij etiam loci nuncupatio in ſtirpis nomen ſępius tranſiuit,quod notum .

An. 1131.*Pag.*258.*Legatum ſuum ad Anacletum direxit , notificans omnia,quæ ei acciderant ; & qualiter pro pecunia Rolpotoni ablata ipſe cum amicis ſuis mortem quotidiè expectaret* , &c. *nunc verò,et de pecuniæ illius redditione,et de cæteris,quæ ad vos miſimus,quid ſit agendum,nobis remittatis.*] Diſſonam qui vi-

Digitized by Google

deas eodem in contextu ſermonis formam vſurpari,ne deeſſe hic quicquam ſuſpiceris; ſicuti nec ad an.1137. pag. 310, vbi omnino par legitur elocutio: non enim infrequens fuit ea variatio apud Auctores mediæ ætatis. Vide Hiſtoriam Miſcell. lib.15.vbi de Iuſtino Imp;& Anaſtaſium Bibl. in Siluerio bis, & in Vigilio:omitto Anonymum Salernit. ineditum.

Anno igitur 1132. *Dominicæ Incarnationis menſe Martio* VIIII.*Indictione*] Scribe.*x Indictione*.Et ad an.1135.*Indictione* XIII,non.XII. Nec de recta dubites annorum cõſignatione, quibus cęteræ omnes benè cõpetunt à Falcone aſſignatæ Indictiones;& præterea apprimè eis conſentiunt temporum Characteres pluribus huius Chronici locis deſcripti, ſcilicet ad an.1109,1114,1120.bis,1132.& 1137,

*An.eodem Pag.*260.*Tandem ciuium Barenſium traditione manifeſtata Ciuitas ipſa,ad Regis poteſtatem tradita eſt.*] Non igitur vi capta à Rogerio fuit Baris;ſed eius ciues deditionẽ fecerunt,nẽpè poſt tres ferè hebdomadas obſidionis, vt ait Alexander Teleſ.lib.2.cap.21.qui nõ in aliam ſententiã eſt capiẽdus.Idq;Falconis planè denotat ſermo,vſurpari ſolitus ijs, qui in Forenſibus cõcertationibus iudicio victi manus dabant,ac manifeſtare ſe de re iniuſtè poſſeſſa, hoc eſt eã legitimis dominis renunciare,publico ſcripto profitebãtur. Sic etiam Aymoinus lib.5.cap.5.de Barcinone ab Imp.Ludouico Pio recepta. *Tradita*,inquit,*& patefacta ciuitate* (quod idem valet, ac *manifeſtata*) *primo quidem die cuſtodes illuc Rex deſtinauit.*

*An.eodem.Pag.*262.*Super etiam ciuitatem Abellinum,& caſtrum,quod ſibi abſtulit,in eius poteſtate largietur.*] Caſtrum, cuiùs nomen,vel Auctor,vel Librarius omiſit, Alexandro Teleſ. lib.2.cap.22.dicitur.*Merculianum.*

*An. eod. Pag.*265. *At Princeps continuò Creſcentium Cardinalem Beneuentanum Rectorem,& Landulphum Beneuentanum Archiepiſcopum vocari mandauit;quatenus cũ quibuſdam ſapiẽtibus Ciuibus Beneuentanis ad Regẽ ipſum feſtinarent,*&c. *vt eius amore,& Anacleti fidelitate ſecum alligati,& ſacramento confœderati guerram aduerſus Principem Capuanum,& Comitem Rainulphum facerent.*] Capuæ itaq; Princeps Robertus Beneuentanos ad Regem Rogerium ire perſuaſit,vt aduerſus ſe fœdera cum illo inerent? Quid ſanè abſurdius? Sed aduerte, nè fallax

lectio

lectio ad alia à vero æquè aliena commentanda te ſeducat; nã Falco inquit; *Princeps vocari mandauit.*&c.ſcilicet *ad ſe.*& prętera, quòd Card. Creſcentius, & Archiepiſcopus Landulfus *aſſumptis ſecum Beneuentanis Iudicibus, & triginta alijs probis viris ad Regem feſtinauerunt*: fœdera ſcilicet cum eo inituri. Nō Princeps igitur, ſed Rex illos vocari mandauerat; *qui in planitiem Pontis S.Valentini, ciuitati Beneuentanæ proximam, tertiodecimo die menſis Iulij intrante caſtrametatus fuerat*; & per Legatos ſemel, & iterum Principē Robertum interpellauerat, *vt iuſtitiam ſibi ex multis, varijſq; quærimonijs conſequeretur*; ſed illũ ad debita obſequia ſibi præſtãda allicere cũ nequiuiſſet, *dolore multo accēſus, et quia quod mēte cōceperat aliter fieri cognouit, ſatis, ſatiſq; turbatus eſt: & cōtinuò Creſcentiũ Cardinalē Rectorē Beneuentanũ* (ſic planè legēdũ; nō. *At Princeps cōtinuò*) *& Landulphũ Beneuentanũ Archiepiſcopũ vocari mãdauit.* etc.

An eodem. Pag. 268. *Mane autem facto circa Salernitanos fines applicuit, ibiq; fatigatus, et aliquãtiſper depoſito cordis timore, circa fluenta Mōtis Atrupaldi quieuit.*] De Salernitanis finibus alibi erit ſermo peculiaris. Nunc aduerto, Atrupaldi montē ipſos eſſe colles, quos amnis Sabatus præterfluit, oppido imminētes *Atrupaldo*: quãdoq; etiã nũcupato *Atropaldo*, ſiuè ſi eius primitiuũ nomē retinere malis. *Tripaldo*, quod etiãnum obtinet, cũ dicatur. *L'Atripalda.* pro. *La Tripalda*; vnde oppidani *Atrium Palladis*, vel *Atram Paludem* nomini occaſionem dediſſe, Poetico ſanè figmento, ſibi perſuadent. Sed re vera cum per Lãgobardorũ tempora in aduerſa Sabati ripa ciuitas adhuc ſtaret Abellinum (ibi nunc Monaſterium, & Eccleſia S.Ioannis Baptiſtæ, & rudera antiquæ vrbis nō obſcura) ſpeculatrix Turris à quodam Paldo in edito colle cōſtructa fuiſſe videtur, dictaq; perinde *Turris Paldi*, & per ſyncopen *Tri Paldi*, & tãdem *Tripalda*; ad quam pleriq; Abellinates in patriæ excidio, quando ea in tutiorem paulò locum ſecedere coacta eſt, ſe receperint, ſed tandem ad ima iterum ſenſim deſcenderint, tum aquarum ad varia opificia opportunitate, tum erga excauatum ibi antiquitùs cœmeteriũ S.Hippolyſti Mart. deuoto cultu allecti: ſicuti S.Felicis apud Nolam, & apud Capuam S. Priſci Chriſti Diſcipuli cœmeteria, habitatoribus etiam ab antiquo frequētata fuiſſe conſtat. Sed hoc oppidum in Tabulis Monaſterij Ca-

Digitized by Google

uenſis de an. 1174. ſcriptũ legi *Truppoaldum*, ex Tabularij, vt reor, opinione: qui ab viri nomine ipsũ appellatum audierat, nullumq; *Tripaldi* vocabulo magis accedere ſentiebat, quam *Truppoaldi*, viris olim imponi conſuetum.

An. eod. Pag. 274. Dies vero, quo bellum illud factum eſt, in Vigilijs B. Iacobi Apoſtoli habebatur, octauo videlicet Kal. *Auguſti*] Cur 8. *Kal.* vigilias B. Iacobi celebrari dicat, quæ hoc an. 1172. verè in Dominicam incidere; ipſumq; Feſtum infra ad an. 1139. in 7. *Kal.* conijciat, ibi exponam. Cum autem prædicta die ingentem victoriam de Rege Rogerio Robertũ Principem obtinuiſſe, nuncius Beneuentum perueniſſet; *en ſubitò*, inquit idem noſter, *ciuitatis Populus gaudio magno repletus, in Epiſcopium, & Monaſterium S. Sophiæ iubilando conuenit. deinde cereorum magnorum frequentia, & luminarium lignorum accepta cũ clericis, & Presbyteris cateruatim ad B. Bartholomæi Apoſt. Baſilicam, & Monaſterium S. Sophiæ vigilias, & laudes perſoluentes lætabãtur.* Quod inobſeruatum præterire nolui, vt videres, ſacras Vigilias clara die, ſicut ſuperius notabam, non in nocte à Populo, & Clericis turmatim cereos, & lignea luminaria deferentibus celebrari conſuetas: quæ ſanè luminaria Fais non correſpondent Campanis; nam hi tanquam donaria quædam Diuo oblata ſuper Templi chorum affiguntur: illa è Templo reportabantur, ad eoſdem vſus, quoties accideret, adhibenda.

An. 1133. &c. Pap. 280. Falconem Notarium ſcribã ſacri Palatij, iſtius Opuſculi factorem.] *Falco* certè dictus eſt hic auctor; non *Fulco*: vt alicubi legitur apud Baronium per Typographi fortè errorem. Quod nomen quia ſyllaba creſcit in obliquis, Italicè dicitur *Falcone*; ſed Beneuentani ciues efferunt *Falco*: quos non reprehendo; ſiquidem promiſcuè olim vulgò dicebatur. *Falco*, & *Falcone*; *Leo*, & *Leone*; *Pando*, & *Pandone*; *Scipio*, & *Scipione*; *Vgo*, & *Vgone*, &c. vnde ex ijs variæ etiam gentes, & cognomina proceſſere apud Capuam, & alibi: nẽpè *De Falco*, & *De Falcone*; *De Leo*, & *De Leone*; *De Pando*, & *De Pandone*; *De Scipio*, & *De Scipione*; *De Vgo*, ſiuè *De Vuo*, & *De Vgone*. quę vna gens eſt, inq; ea ante annos ferè 60. in Poetices ſtudiis emicuit Benedictus de Vua, patruo meo Camillo amiciſſimus.

An. eodem. Pag. 283. Præcepit etiã, ut Tancredus ipſe manu ſua funem laquei duceret.] Attende quo more olim, qui ſuſpendij morte

Digitized by Google

morte erant plectendi,ad ſupplicium ducebantur; nam ex eorum collo pendentem laquei funem carnifex manu ſeruabat, ac præibat.Petrus Diac.lib.3.cap.47.ab hac eſt mente, animã dicens cuiuſdam Adonis ad æternos cruciatus damnatam, viſam eſſe Gebizoni Monacho Caſſinenſi *iumentorum more ligatam ad ſupplicium trahi*. Nec aliter capiendus Oſtienſis lib. 2. cap. 2.ijs verbis.*Videns*, inquit, *Adenulfus ſe non poſſe Principis manus euadere,funẽ in collum ſuum miſit, & per manus coniugis ſuæ ad Principis pedes ſe trahi præcepit*:ſcilicet vt reus mortis.

Anno Dominicæ Incarnationis 1134.*menſe Martio* XII *Indictionis. Hoc anno præfatus Princeps Robertus cum duobus Conſulibus Piſanorum, Alzopardo videlicet,& Cane, viris ſapientibus, & cum alijs ferè mille Piſanis ad Principatum ſuum Capuanum reuertitur IV.Kal. Martii*] Si initio huius anni Falconiani, Inchoati à Martio, Robertus ad ſuũ rediјt Principatum,id vtiq; nõ in 4.Kal.Martij,nã ſic in exitu eius anni cõtigiſſet,ſed in 4. Nonas incidit,vel Idus. Ipſe planè Princeps,vt idem noſter tradit,*an.*1133.8. *Kal.Iulij mare ingreſſus,Piſas transfretauit; Pactumq;cum Piſanis ſtabiliuit,vt circa menſem Martium futurum eum centum nauigiis paratis armatorum ſuper nefandum Regem Rogerium feſtinarent.*

*An.eodem.Pag.*194.*Eadem die Caſtrum illud Altacanda, & Gructa, & Submonte ad Ranem de Fraineta pertinentia,comprehendit.*] Scribo.*Raonem*; vt pluries illum dicit Falco.quem non confundas cum altero Raone, Ceppaluni ſimiliter domino, iam ab anno 1120 pręmortuo: nec diſtinguas à Radolfo,vt ipſum appellat Alexander Teleſinus lib. 2. cap. 54. namq; Nortmanni hoc nomen,*Rao*,videntur efferre etiã conſueuiſſe, *Rayno*,*Radolfus*,ſiuè *Raydolfus*,& *Ranolfus*,ſiuè *Raynolfus*; de quo nunc non afferam exempla. Ipſum potiùs Teleſinum præfato loco emaculandum collatione noſtri Falconis obiter indicabo;qui Radolfum *de Frameto*,pro *de Fraineto*; *Grintla*, *Simonto*, & *Altacunda* habet, pro *Gructa*; *Submontum*; & *Alta*, ſiuè *Alzacauda*.Et inſuper ſubſequenti cap.55; ſicut etiam antecedenti cap. 25. eſt deprauatus in vocabulo oppidi. *Treſſancti*; pro quo vtrobiq;nunc legitur.*Creſſanta*:nimirum errore nato, quòd Nortmanni inducta ſuper maiuſculũ.*C*. tranſuerſa quadam lineola,facile lectorem fallebant, qui ipſum ab.*T*.ob conſimil-

Digitized by Google

ſimillimam formam non diſtinguebant; vnde ipſe etiam Alexander cum eſſet *Abbas Cænobii Teleſini*, reputatus eſt, ac dictus *Abbas Celeſinus*:Sed nec prætercam,eodem cap.55.legendum eſſe,*ſuis Proceribus,Baronibuſq; inſtanter omnibus mittens*: non.*Principibus* (*Procerum* etiam lego apud eundem lib. eod. cap.37.non. *Principũ*)qui ſanè ſub magno cęteroquin Comite Raynulfo fuere nulli:Falco hac pag.294.dicit,*milites omnes,& Proceres*,viroſq;Eccleſiaſticos tunc conueniſſe. Sed & ipſe Auctor noſter pag.ſequenti auxilio eget,verbo diminutus, vbi legendum.*quadraginta equites,& mille fere pedites Beneuentanos transſmiſit*.Nunc deeſt.*pedites*.

An.1136.&c.*Continuò ad Imperatorem feſtinans,inuenit eum montes deſcendiſse*] Scribe litera grandiuſcula.*Montes*.quo abſoluto nomine nobis Italis dicũtur *Alpes*; pari ratione,ac *omnes altitudines mõtium*,teſte Seruio ad Aen.lib.10;*à Gallis Alpes vocantur:propriè tamen montium Gallicorum ſunt* : illorum ſcilicet,quibus Gallia ab Italia ſeparatur.

An.1137.*& anno octauo Pontificatus Domini Innocentii* &c.] Deſcripta à Falcone hoc anno recitat ex eo Baronius verbis pleriſq;in locis,ſed leuiter,immutatis, ſicuti nonnulla etiam alia anno 1138,& 1139.

An.eodem.Pag.312.*Et prædictus Apoſtolicus cum illo feſtinauit,nono die intrante menſis Septembris*] Hæc omnino cum ijs congruunt,quæ in Serie Abbatũ Caſſin.de tẽpore obſeruabam, quo Innocentius,& Lotharius apud Caſſinum ſimul fuerunt.

An.eod.Pag.316.*Ex tanto nobis conceſſo beneficio, & firmato, ciues vniuerſi ſeruitia, & honores præfato Regi polliciti ſunt, & ſine offenſione ad eius præceptum famulari*.] Fortaſſe:*ſine offenſione Romani Pontificis*.Beneuentani autem liberi ab exactionibus omnibus Rogerij Priuilegio redditi, ſua ſeruitia ei promiſerunt; ſed pridem conceſſerat Anacletus. *Auxilium hominum Beneuenti*,inquit in Diplomate ſuperius relato, *contra hoſtes tuos largimur,& confirmamus*.Quos anno ſequenti 1138. obſequij ſui ſpecimen eidem dediſſe,perhibet Falco, cum ait. *Prædictus Rex Dominum Papam Innocentium in Patrem,& Dominum accepit,& ciuitati Beneuentanæ, & per totius Regni ſui partes mandauit,eum Patrem,& Dominum accepiſſe.Nos autem literis eius acceptis,Dominum illũ,& Patrem vocauimus*. Schiſ-
mati

Digitized by Google

mati ſic renuntiaſſe videtur Rogerius; pax tamen inter illum, & Innocentium ſequuta haud eſt, quem anno 1139, vt idem noſter habet, præfatus Papa in Romana Synodo *vinculis excommunicationis alligauit.*

An. 1138. *Pag.* 322. *Capuanos fines adiuit, & Caſtellum, quod Caluum dicitur, comprehendit*] Verè Caluum (vbi olim *Cales*, diutiſſimè quæ deſerta manſit) & ab eius conſtructionis primordio in ipſo confinio fuit agri Campani: quippè in an. 879. ab Atenulfo, qui dein Comes Capuæ, & demum Princeps Beneuenti euaſit, ædificari cœptum in limite Calinij, incurrente in Campanum, ex Erchemperto Num. 40. & 45. eſt intelligere; de quo offendebatur Capuæ tunc Gaſtaldus Pandonulfus. Eadem autem deſcriptio, cum poſtea ſuus ager Caluo fuiſſet aſſignatus, immutata non eſt, quod ex Præcepto Princ. Pandulfi in Hiſt. PP. Langob. lib. 1; & ex Priuilegio quodam Reginæ Ioannę 2. in Archiuo Campanæ vrbis aperitur; atq; etiamnum manet, de quo alibi.

An. eod. Pag. 324. *Beneuentũ venit, & ipſe intra Eccleſiam S. Petri Apoſtoli, propè ciuitatem ſitam, caſtrametatur*] Manent etiamnum huius Eccleſiæ rudera *in planitie*, vt noſtri Falconis vſurpem verba ad an. 1137, *iuxta flumen Sabati*; eamq; Theoderada, vxor Ducis Romualdi, qui ſedit ab an. 961. ad an. 977, cõſtruxit; *quo in loco multarum ancillarum Dei Cœnobiũ inſtituit*, vt perhibet Paulus Diac. lib. 6. cap. 1. At hoc Rogerij tempore ibi non aderant Moniales, vt reor; quæ Monaſterium S. Petri Apoſt. pariter nuncupatum, memoratũq; Falconi ad an. 1121, intra vrbem ſitum incolebant. Theoderada autem eam extra Beneuenti mœnia conſtruxiſſe videtur Eccleſiam, vt pio quodam affectu D. Petri in Vaticano campo extra Romam conditam Baſilicam imitaretur; ſicuti non alia occaſione excitatas reputo extra Capuam, Tarẽtum, Viennam (Nolã mitto, aliaſq; vrbes) Eccleſias eidem Diuo, ſummo cultu olim habitas, quarum prima deſcripta habetur noſtro Michaeli Monacho in ſuo Sanctuario Par. 3; altera Petro Diac. lib. 3. cap. 43; & 57; tertia verò in quodam Diplomate memoratur Callixti 2. apud Bibl. Floriac. qua deinde labentibus annis ignorata, vulgus, quem ſequuti poſtea ſunt doctiores, longè alias earundem conſtruendarum excogitauit, pias quidem, rationes.

An.

Digitized by Google

*An.*1139.*Dominica Incarnat.* &c. *Pag.*331. *Præfatus verò Princeps,& Richardus de Sapacanina*] Non ſic:ſed.*De Rupecanina*,quod oppidi eſt nomen in Epiſcopatu Allifano. Hic Richardus frater fuit Raynulfi,qui ex Abellini, aliarumq; pluriũ ciuitatum,oppidorumq;Comite.Dux Apuliæ ab Innocentio, & à Lothario fuit inſtitutus;exq;Comite Roberto natus erat, filio ſenioris Comitis Raynulfi, germani fratris Principis Capuæ Richardi I, vt alibi eſt dictum.

An.eodem,eademq;pagina.Decimo autem die ſtante menſis Iulii,Pontifex ipſe Innocentius captus eſt.] Baronius non habet tò.*ſtante.*& abſolutè legit.*decimo die menſis Iulii.*ac perinde id contigiſſe cenſuit 6.Id. Iulii. Sed certè Innocentius captus à Rogerio fuit 14.Kal. Auguſti, decem tantum diebus Iulii reſtantibus;nam *quarto die*,inquit Anonymus Caſſin;*pace facta confirmauit illi totam terram*:die nimirum 24. prædicti menſis; à quo noſter die tantum diſcrepat.*Die verò illa*,ait,*in qua prædictus Apoſtolicus pacem cum Rege firmauit, B. Iacobi feſtiuitas celebratur.*Quocirca in eodem Falcone paulò ante hæc verba legam *Rex ipſe,& Dux filius eius,& Princeps ſeptimo die ſtante menſis Iulii ante ipſius Apoſtolici præſentiam veniunt.* non.*ſeptimodecimo.*Sed in antecedentibus,vt dixi, nil mutandum.Nec vbi de eodem Rogerio pag.327; qui *die ſeptimo ſtante menſis Maii Salernum transfretauit.*à quo ſimul loco Baronius expũxit tò.*ſtante.* Sane *quinto die ſtante mẽſis Maii* (fortaſſe *VI*,non *V.*) an.1120.à Campanis cõſtitutum Principem Richardum, huius nominis tertium, cum idem dicit Falco, ac ſubdit,*die Aſcenſionis Domini, quinto die ipſius Maii ſtante* à Campano Archiepiſcopo illum conſecratum,vtiq; ipſam conſecrationẽ 27.die Maii actam demonſtrat;in quem præfato anno Feſtum contigit Dominicę Aſcenſionis.Huncq; Falconis locum familiari in ſermone,meo more,apud amicum,doctumq;virum, vt ſępe etiam pleraq;alia antiqua minus trita,ſic etiam olim enarrabam; qui applauſu tunc ſuo meã amplexatus interpretationem,neſcio cur poſtea eam ſcripto tradens, per me profeciſſe, (quod non hac tantum vice commiſit) diſſimulauit;Baroniũq; grauiſſimum abſq;controuerſia;ſed quem ea non ſemel fugerat,vt dictum eſt,maluit ſuper hoc laudare Auctorem.Integros autem vniuſcuiuſque menſis dies in tres ſectiones; hoc eſt in

dies

Digitized by Google

dies intrantis, medianis, & exeuntis, quos ſtantes appellabant, cũ olim diſtinguerẽt (Syneſius epiſt. 4. in dies tantũ intrãtes, & exeuntes partitur menſes) de quo exempla ſunt nimis obuia, priſcorum Latinorũ Nonas, Idus, & Kalendas aliquo pacto videntur voluiſſe imitari; ſed ea præter alias adhibita exceptione; vt ſtantem diem ab vltimo menſis die diſtantem, non à Kalendis, & *à principio ſucceſſuri menſis*, vt rem non ſicut docueram, tradidit idẽ amicus meus, denotarent; quam differentiam Falco vel neſciens, vel non curans, non diuerſo calculo dies Kalendarum, quo dies ſtantes ſupputauit; Feſtumq; D. Iacobi Apoſt. celebrari dixit 7. Kal. Auguſti, quod 8. Kal. ac ſeptimo die ſtante Iulii veneratur: ad annum tamen 1131. Feſtum S. Angeli figit 3. Kal. Octobris nullo errore: quippè ibi recenſitus.

An. eod. Pag. 334. Deinde reuerſi vſque ad Carbonarium foris ciuitatem, vbi ſtagnum luteum, putridumque inerat, Ducis ipſius ſuffocauerunt cadauer] Extra vrbes ſub ipſis muris ad excipiẽdas ſordes omnes de more cœnoſa iſta, & fœtida ſtagna tunc deputabantur. Loci quid tale deſcripſit Ioannes Boccacius in Fabella de Magiſtro Symeone iis verbis. *Erano allhora per quella contrada foſſe, nelle quali i lauoratori di que' campi faceuan votar la Conteſſa à Ciuillari, per ingraſſare i campi loro.* Et fortaſſe locus pridem ſub muro vrbis Neapolis, qui etiamnum antiquo nomine appellatur *Carbonaria*, eidem vſui fuit; ſed multò quidem ante Franciſci Petrarchæ ætatem, qui Gladiatorum munus ſe ſpectante ibi exhibitum ait lib. 5. Famil. epiſt. 6.

An. eodem. Pag. 339. Sed ſolummodo terras ad Principatum pertinentes velle redintegrare] Ad Capuę nè Principatum Prouincia trans ciuitatem Piſcariam pertinebat? De hoc alibi viderimus.

An. 1140. &c. Pag. 341. Exierunt in campum, quem Neapolim dicunt.] Hunc etiam campum demonſtrabat Ignotus Caſſin. Num. 28. & Ioannes Diac. de Epiſc. Neapol. in S. Athanaſio. Sed cur ipſe præcipuè dictus fuerit *de Neapoli*, ſiue *Neapolis*, hoc operæ erat pretium, vt literati Neapolitani viri, omnigenæq; antiquitatis periti intactum non præterirent.

An. eod. Pag. prædicta. Ciuibus Neapolitanis ibi vocatis, negotia quædam cum illis de libertate ciuitatis, & vtilitate tractauit.] De Neapolitanæ ciuitatis immunitate Rex cum eius ciuibus tra-

ctauit,

Digitized by Google

ctauit, quam Falco cõſueto tunc vocabulo appellat *libertatem*. Sicut ad an. 1137. *Præcatur inſuper*, inquit, *vt libertatem poſſeſſionum Beneuentanorum, quam Imperator* Lotharius *conceſſerat, Populo Beneuentano ipſe* Rex Rogerius *largiretur*. Quam ſanè immunitatem Siculi eripi ſibi timebant apud Falcandum. *Nõ difficilè*, inquit, *perſuaſerant, Cancellarium, ſi diù perſeuerauerit, in eo culmine poteſtatis, vniuerſis populis Siciliæ libertatem, quã hactenus habuerant, ſublaturum*. Et infra. *Vt vniuerſi populi Siciliæ redditus annuos, & exactiones ſoluere cogerentur, iuxta Galliæ conſuetudinem, quæ ciues liberos non haberet*. Nec diuerſę rationis libertate, & immunitate Neapolitani pręditi, ea participes fecerũt negociatores Ducatus Amalfitani, degẽtes Neapoli; de quo in Priuilegio apud Latinam Hiſtoriam Neapolitanam lib. 1. cap. 12. ſic legitur. *Vt ſicut iſta ciuitas Neapolis priuilegio libertatis præfulget, ita & vos negociatores, campſores, ſiuè apothecarii in perpetuum gaudeatis*. Sed qua nam? pergit Priuilegium. *Vt nulla condicio* (ſcribo *condictio*) *de perſonis, vel rebus veſtris, ſiue hæredum, & ſucceſſorum veſtrorum negotiatorum in Neapoli habitantium requiratur; ſicut non requiritur de ciuibus Neapolitanis*. Haud igitur eo in Priuilegio, vt cenſuit eiuſdem Hiſtoriæ Auctor, *libertas Neapolitana præponitur, quæ ab ędificationis primordiis ſecum vixit*. quippè illam libertatẽ intellexiſſe videtur, qua municipia communiter omnia, fœderatæque ciuitates, ac perinde ipſi Neapolitani olim cum fruerẽtur, à quibus *ſtipendium, & naues*, vt eſt apud Liuium lib. 35, *Romani ex fœdere exigebant*, Magiſtratus ſibi creabant; nec ſatis exploratum habetur, an ei ceſſerint, quando in anno Vrbis conditæ 663, ante Chriſtum natum ferè 90, Sociali bello vniuerſa pęnè Italia in Romanos quia conſpirauit, *lege Iulia ciuitas eſt ſociis, & Latinis data; in quo magna contentio Heraclienſium, & Neapolitanorum fuit*, teſte Cicerone Pro Balbo; *cum magna pars in iis ciuitatibus iuris ſui libertatem ciuitati anteferrent*. Sed ſanè ei tandem renunciarunt, vt indicio eſt idem Cicero cont. Rull. 2; qui enumeratis Colonijs, & Municipijs Campaniæ, quæ Rullus ſuis colonis occupare deſtinauerat, haud Neapolim, ſed Puteolos in ſua poteſtate tunc fuiſſe perhibet. *Calenum*, inquit, *municipium complebunt. Teanum opprimẽt. Atellam, Cumas, Neapolim, Pompeios, Nuceriam ſuis præſidiis deuincient. Puteolos verò, qui*

nunc

nunc in ſua poteſtate ſunt, ſuo iure, libertateq; vtuntur, totos nouo populo, atq; aduĕtitiis copiis occupabunt. Porrò dein & ipſum *vetus oppidum Puteoli*, vt ait Tacitus Annal. lib. 14, *ius Coloniæ, & cognomentum à Nerone adipiſcuntur.* cum ſcilicet primitiuę coloniæ illuc deductæ, de qua Liuius lib. 34. & Velleius noſter lib. 1, iam exoleuiſſent iura; recentiſq; de qua Frontinus in Catal. Coloniarũ, abolita fuiſſent. Sed eidem Tacito lib. 3. Hiſt. adhuc inter municipia collocari iudico Puteolos; qui ait, ab Claudijs, Fauentino, & Apollinari, & ab Apinio Tirone *Municipia, Coloniaſq; impulſas, præcipuo Puteolanorum in Veſpaſianum ſtudio, contra Capua Vitellio fida* (erat hæc certè Colonia) *municipalem æmulationem bellis ciuilibus miſtuiſſe*: quippè ius coloniæ adeptos fuiſſe, non coloniam miſſam prædixerat. Sic Pompeius, vt tradit Aſconius Pedian. ad Orat. in Piſon. Tranſpadanas Colonias deducens, *non nouis colonis eas conſtituit; ſed veteribus incolis manentibus, ius dedit Latii; vt poſſent habere ius, quod cæteræ Latinæ Coloniæ: id eſt, vt petendi magiſtratus gratia ciuitatem Romanam adipiſcerentur.* Qualem etiam coloniam fuiſſe Neapolim, valde ſuſpicor, quæ patrios Græcanicos ritus nunquam dimiſit. Hæc autem ciuitas, *quæ, mirabile dictu, poſt Romanum Imperium*, vt cum Alexandro Teleſ. dicam lib. 2. cap. 12. & 66, cuius ſententiam rigidè nunc non examino, *vix vnquam à quoquam ſubdita fuit, nunc verò Rogerio, ſolo verbo præmiſſo, ſubmittitur.* Græcis namque Impp. non armis domita, ſed ex antiquiſſima ſubiectione: vt reliqua multo etiam tempore Italia; longo annorum curriculo obediuerat; de quo dicam lib. 2. Hiſt. Langob.

An. eod. Pag. prædicta. Donauit inſuper vnicuiquè Militi quinque modia terræ, & quinque villanos] *Vnicuique Militi*, inquit, non *Comiti*, non *Magnati*, in feudum dedit exiguum terræ modum cum glebæ adſcriptis colonis; vt pręſtito ſibi perinde ab ijs fidelitatis iuramento, vrbem in officio ſtrictiori velut nexu deuinctam detineret. Alexandrum Teleſ. lib. 2. cap. 37. huc aduoco, vbi de eodem Rege. *Eo quod*, inquit, *ſupradictorum aduerſum ſe Principum* (lego. *Procerum*. vt monui ſupra) *compererat cum periurio factam conſpirationem, tanta quidem contra eos rapitur indignatione, tantoque mentis erupit furore, vt non Comiti, non Magnati, non etiam cuilibet Militi*,

qui

qui ita periurantes, in eum colla erexerant, penitùs parceret? Sed attende temporum vices. Rullus olim, vt Cicero perhibet de lege Agrar. 2. quinque millia colonorum Capuam ſcribi, quos è ruſticis Tribubus ſortiri decreuerat, & in ſingulos tum dena, tum duodena iugera diſpertiri iuſſerat, hoc eſt noſtros terræ modios plus minus octo. Porrò Fazellus Poſter. Decad. lib. 7. non contentus res plures, tempora, & perſonas perperàm immiſcuiſſe, hoc etiam addit; quòd poſtquam inter Innocentium, & Rogerium conuenit, ipſe *Rex Neapolim ingreditur, magno tum ſuorum, tum ciuium applauſu; quo die centum quinquaginta milites inſtituit, duoſque menſes ibidem feſtos egit.* Noſter ſanè nil habet tale, quem pro hoc dicto ab viris parùm cordatis (tales enim nuperrimo experimento contra ſpem ſe prodiderunt meam) citari video. Et præterea ipſe Falco diſertè declarat, hoc anno *Rogerium medio menſe Iulio Salernum* è Sicilia *veniſſe, & quarto die intrante menſis Octobris mare ingreſſum, Panormum feſtinaſſe*; varijs interim negotiis, itineribuſque diſtentum.

Chronicon nunc adiiciam Anonymi Barenſis, ſuperiùs promiſſum; quod nuper in exitu anteacti Autumni, cum Salernum me contuliſſem, vt eius vrbis Archiua luſtrarem, antiquæ vir nobilitatis, ſed & excellenti iudicio, nec minori eruditione prędítus Pyrrhus Aloyſius Caſtellomata ex vetuſto in membranis exarato exemplari, vt exſcriberem, atque Typis inde committerem, libentiſſimè aſſenſus eſt.

IGNOTI

Digitized by Google

IGNOTI CIVIS BARENSIS
Siue
LVPI PROTOSPATÆ CHRONICON
AB ANONYMO AVCTORE BARENSI
quà auctum, quà decurtatum

Nunc primum prodit è membranaceo Salernitano Codice

V. C. Pyrrhi Aloyſij Caſtellomata

In quo antiqui exemplaris facies eſt ſcrupuloſè expreſſa. Additi autem aſteriſci denotant caſtigata ea loca in Lupo.

A Tranſitu Sancti Gregorij vſque nunc an. cclII. Anni Dñi noſtri Ieſu Chriſti Dccclv. Ind.III.

Añ.D.Dccclx.Ind.VIII.Comprehenſa eſt ab Imp̃. Vari.

Dccclx I.Ind.VIIII.Mortuus eſt Michayl. Imp.Et ſurrexit Baſilius*ParaKimumeno eius. regnauit an.xxI.

DccclxvII. Ind. xv. Incenſa eſt Materia à Lodyco Imp. Intrauit in ciuitatem Orie idem Imp.

DccclxvIII.Ind.I.Exierũt Sarraceni de Vari per Frãcos.

Dccclxxv.Ind.VIII.Intrauit in Bari*Baiulo Stratigo.

Dcclxxx.Ind.xIII.Exierunt Sarraceni de Taranto.

Dccclxxxv.Ind.III. Mortuus eſt Baſilius Imp. Et regnauit Leo,& Alexander filius eius an.xxvI.

DcccxcI.Ind.VIIII.Intrauerunt Greci Beneuento.

DcccxcIIII.Ind.xII.Exierunt Greci de Beneuento per Francos.*

An.Dom.DccccxII.Ind.xv.* Ab obitu Scti Martini vſque nunc ann.D.

DccccxIII.Ind.I.* Coronatus eſt Cõſtan. filius iam dicti Leonis;qui regnauit an.xlvII.

DccccxvI.Ind.IIII.Exierunt,volente Deo, Agareni de Gareliano.*Et ſunt an.cccl,quo intrauerunt Langobardi in Italiam.

Digitized by Google

Dccccxx.Ind.viii.Intrauerunt Vngri in Italia.

Dccccxxiiii.Ind.xii.Capta eſt Orie à Saraceni.

Dccccxxvi.Ind.xiiii.* Comprehendit Michayl Clauos Sipontus.

Dccccxxvii. Ind. xv. Capta eſt Tarantus à Saracenis in menſis Auguſtus.*

Dccccxxxvi.Ind.viiii.Venerunt Vngri in Capua

Dccccxlvii.Ind.v. Iecerunt Vngri vſque Otrantus.

Dccccl11.Ind x.Obijt Petrus Eps, & electus eſt Iohãnes.

Dcccclvi.Ind.xiiii.Incenſi ſunt Marancius Scelſula.*

Dcccclx.Ind.iii.Obijt Conſtañ.Imp.ann.qui reg.xlvii. Ex ſurrexit Imp.Romano filius eius.

Dcccclxiii.Ind.vi.Obijt Romano Imp.Et reg. NiKyforo an.vii.

Dcccc lxx.Ind.xiii. Interfectus eſt NiKiforo à SimisKi. & reg. SimiſKi Imp. an.iiii.

Dcccclxxvi.Ind.iiii.Obijt SimisKi Imp. Et reg. Baſilius,& Conſtañ.germani.

Dcccc lxxviii.Ind.vi. Inchoatum eſt monaſteriũ Sancti Benedicti in Bari à Dom.Hieronimo Abb.Et obijt Iohannes Eps; & Pau electus eſt.

Dcccc lxxxi.Ind.viiii.Fecit prelium Otto Rex cum Saracenis in Calabria; & mortui fuerunt ibi xl.millia Saraceni cum Rege eorum.

Dcccclxxxvii. Ind.xv.Occiſus eſt Sergius Protoſpata à Barenſibus. Et Adraliſtus, an.ipſo interfectus eſt à Nicolao Calabriti.*

Dcccclxxxix Ind.ii.Deſcẽdit Iohannes Patricius, qui & Ammiropolo;& interfecit Leonẽ Icannato,& Nicolao Criti,& Porfirium.

Dcccclxxxx.Ind.iii. Deſcendit Tubali.Et interfectus eſt Petrus Excubitus.

Dcccclxxxxi.Ind.iiii.Fecit bellum Atto Comes cũ Saracenis in Tarãtum; & ibi interfectus eſt cũ multis Barẽſis.

Dcccclxxxxiii.Ind. vi. Defunctus eſt Pau Archieps, & Chriſoſtomus electus eſt.

Dcccclxxxxiiii Ind.vii.* Obſeſſa eſt Materies à Saraceni;& in quattuor menſes comprehenſa eſt.

Dcccclxxxxvii.

Digitized by Google

Dccccİxxxxvii.Ind.x.*Occiſus eſt Macro Theodoro Excubitus à Maraldo,& Petro germani in Orie.

Dccccİxxxxviiii Ind.xii*Deſcendit Trachamoti,qui & Gregorius Catap Et obſedit Grauina, & comprehendit Theofilacto.

Mill.an.ab Incarnatione Dñi Ind.xiii. Hoc anno Trachamoti comprehendit Maracdo.

Mill.i.Ind.xiiii.

Mill.ii.Ind.xv.* Hoc anno deſcendit Faſi Apoſtata mẽſe Magio,& obſedit Bari vſque in Sancti Luce Apoſtoli;& liberata eſt per Sancta Maria,& Petro Dux Veneticorum.

Mill.iii.Ind.i.

Mill.iiii.Ind.ii.

Mill.v.Ind.iii.

Mill vi Ind.iiii.*Deſcendit Xifea Catepano;& Chanioti perrexit.

Mill.vii.Ind.v. Obijt Xifea in Bari.

Mill.viii Ind.vi.* Deſcendit Curcua.

Mill.viiii.Ind.vii.

Mill.x Ind.viii. Obijt Curcua.Et deſcendit Baſilius Meſardoniti.Et Sellittus, & alijs homines incenſi ſunt ab ipſi Tranifi in vna Turre.

Mill.xi.Ind.viiii.Meſardoniti laborauit Caſtello Domnico.

Mill.xii.Ind.x. Obijt Hieronimus Abbate Sancti Benedicti Barenſe,menſe Octub

Mill.xiii.Ind.xi.

Mill.xiiii.Ind.xii.

Mill.xv.Ind.xiii. Obijt Samuil Rex.Rég.poſt filius eius.

Mill. xvi. Ind. xiiii. Obſederunt Saraceni Salerno per mare, & terra.

Mill.xvii.Ind.xv.Deſcendit AdroniKy Cap̃.& fecit prelium cum Mel,& vicit Mel.

Mill.xviii.Ind.i.*Deſcendit Baſilius Bugiano Catp̃.& Abalanti Patricio.Et factum prelium in Trane mortuus eſt ...... Iohannacium Protoſp. & Romoalt captus eſt Conſtantinopoli.

Mill.xix. Ind. ii. Fecit prelium Bugiano Catp̃ cum

 Fran-

Digitized by Google

Franci in Canni,& vicit.Mel fugijt, & ibit ad Enrico Imp.
Mill.xx.Ind.III.Mortuus eſt Mel Dux.Et deſcēdit Raica.
Mill.xxI.Ind.IIII.Dattus, captus eſt. intrauit in Bari in Aſiano ſuper.
Mill.xxII.Ind.v.
Mill.xxIII.Ind.vI.Rayca comprehenſit Palaiano. Et fabricata eſt Mutule.
Mill.xxIIII.Ind.vII.Barchauit Bugiano in Corbatia cũ Barẽſes;& comprehẽ ipsã Patriciſſa vxor Coſmizi,& adduxit illam in Bari; miſitq;eã cum filio ſuo in Cõſtantinopoli.
Mill.xxv.Ind.vIII.Deſcendit Oreſti Kytoniti cum exercitu,vt iret Sicilia.Et mortuus eſt Iohannes Eṗs in menſe Iunij.Et eleuatus eſt Biſantius Archieṗs.Et Bugiano cum Barenſes. barcauit Meſſinum.
Mill.xxvI.Ind.vIIII.Obijt Baſilius Imp.Et reg.Conſtãt. frater eius.
Mill.xxvII.Ind.x.Factus eſt Sanctus Nicolaus de monte menſe Septembr.
Mill.xxvIII.Ind.xI.Venit Andronicus ꝓxim.
Mill.xxvIIII. Ind. xII. Ebſtaſius . . . . . thi adduxit Catepanatum Chriſtoforo. Oreſti vero, & Bugiano barcauerũt. Et obijt Conſtañt Imp.Surrexit Romano gener eius. Et incenſi ſunt duo Hebrei,pro quo fregerunt onorandam Crucem.Et venit Patho Catp;& preliauit cũ Rayca in Bari. Et mortuus eſt Iohannes Monopolitano. Argiro ſenex venit de ipſo exilio cum ſua familia.
Mill.xxx. Ind.xIII. *Mortuus eſt Guaimarius Pñs Salarnetano
Mill.xxxI.Ind.xIIII.Compreh. eſt Caſſanum à Saraceni.Et Potho Catṗ.cecidit ab eis
Mill.xxxII.Ind.xv. Deſcendit Michail Protoſpata eriti tu Bilu,Ke tu Ypodromu. Et adduxit AnatoliKi epi tu y Kyacon Catṗ.
Mill.xxxIII.Ind.I.*Venit Conſtant.Protoſpata,qui Opo vocatur,Catap.
Mill.xxxIIII.Ind. II.Obijt Romano Imp. Et ſurrexit Michail. Et Biſantius Archieṗs dirupauit Epiſcopum Barinum,& cepit laborare. Et Argiro Barẽſis obijt in Conſtãtinop.idẽ Argiro veterano.
Mill.

Digitized by Google

Mill.xxxv. Ind. III. Obijt Biſantius Archiep̃s. Et electus eſt Romoalt Protoſpata. Poſtmodum miſſus eſt cum Petro fratre ſuo Conſtantinopoli; & poſtea electus eſt à cuncto populo Nicolaus, introni zatus eſt.

Mill.xxxvi.Ind.IIII.Zalate sũt caſe Iohãnes Ycanato.

Mill.xxxvii.Ind.v.

Mill xxxviii. Ind.vi. * Deſcendit Michail Patricio, & Dux, qui & Sfondili; & barcauit cum ManiaKi in Sicilia. Et interfecti ſunt in Curte Domnica Capozzati, & filius eius, & Iuda Proto. & zalauit dom. Maracdi Truſtar. & de Adraliſto, & Leo conſobrino eius.

Mill xxxviiii.Ind.vii. Dirute ſunt domus Maraldi, & Adraliſto.Et deſcẽdit*Niciforo Catapanus, qui & DoKino.

Mill.xl.Ind.viii.Obijt NiKiforo Katap.in ciuitate Aſculo.Et ipſi Conterati interfecerunt Chiros facti criti, & Romano ſub Mutule, & venerunt in Bari cum Argiro, & diſperſi ſunt.*

Mill.xli. Ind.viiii.Venit Michail Catap; qui & DuKiano, à parte Sicilie; & pro omicidio, quod fecerunt ipſi Cõterati, ibit in Aſculo, & appendit vnum hominem ibi propter homicidium, quod fecerunt. Et venit Botunte ipſe Catepanus, & appendit ibi homines tres, & cecauit quatuor.* Et Arduino Lanbardo intrauit in Melſi, erat Tepoteriti de ipſo Cap̃.& coadunauit vbicumq; potuit Frãcos, & rebelliũ exegit contra ip̃ Catap. & ceciderunt de ipſis Grecis, & adeo ipſe Catapanus fugijt in Bari.

Mill.xlii.Ind.x.Deſcẽdit Exaguſto Catapanus filius Bugiano. Iterum fecit prelium cum Normãni, & cum Atinolfo Dux eorum de Venebento ſub Monte Peluſio; & ceciderunt Greci, & captus eſt Catapanus in Beneuento. Et DuKiano ibit Siciliã. Et Adargiro factus eſt Princeps. Et Michail Imp. defunctus eſt. Et ſurrexit Michail Ceſar nepus eius, qui direxit in Apulia ManiaKi. Poſt mens. v. cecauerunt illum ipsũ puditi, qui exiliauit Zoy. Et ſurrexit Cõſtanti Monomacho. Et Argiro ibit ſuper Iuuenaciem, & cõprehenſit ea per fraudis ab intus. Et ManiaKi ſe fecit Imp. in Italia, & venit ſuper ciuit̃ Monopoli; & comprehẽs per ipſa campora plures homines: fecit illos decollare ante Porta. Similiter in ciuitate

Ma-

Materie truncauit homines cc. Argiro perrexit in Trane per mare, & terra obſedit eam.fecit ibi Turrem excelſam ligneam,& Tractareas manculas,& Berbices,vt comprehenderet eam.Inter hec venit miſſo ab Imp.Theodorito Monomacho cum Baſiliſco, mandatora referentes parcentia; & patricato eidem Argiro ilico fecit incendere omne artificium,quod ibi factum abuit,reuerſus eſt in Bari.

Mill.xlIII.Ind.xI. Deſcendit Pardus Patricius cum TubaKi Protoſpata, & Malg.cum theſauro, & dona Dargiro. & cōprehens illi ManiaKi in ciuitate Odronto.Pardus occidit TubaKi necare fam̄,& veñ ſuꝑ Bari cum ſuo exercitũ ad ſumilandum ſe Imperatore;ſed non fuit,qui ei obediret. confuſus reuerſus eſt in Taranto. Et venit Guaimari Princeps Salernitanus cum Franci,& obſedit Bari dies V.Poſtea deſcēdit Theodoro Cano Catap.in Bari,& ibit cum Argiro: ille per mare, & Argiro cũ exercitu per terra Normanni, & Longobardi ſuper Idrontus ad capiendum ManiaKi; & non inuenerunt eum,eo quod tranſmeauit Bulgarie. Et fecit prelium cum ipſe Seuaſtoforo, & cecidit ibi, tollentes caput eius optulerant Imperatori Monomacho.

Mill.xlIIII.Ind.xII.Venerunt Ruſſi per mare ſine numerum ſuper Conſtātinopoli; ſed ante obuiauit eis Monomacho,& ſuperauit illos,Deo volēte.plurimi religati adduxerunt, reliqui fugiunt.Et Argiro direxit Stolum ad ipſa Aſta,vbi occiſus eſt Alefantus Nacteri.

Mill.xlv.Ind xIII.Perijt naue Maraldi,filius Ioannis Icananti,vbi Ygio pelago dicitur.veniebat de Tharſo. Et in Tarāto deſcendit ignis de celo,& incendit maxima pars ciuitatis.Et venit Chagea, & Catapanus Palatino in Bari. Et Argiro ibit cum Chagea Conſtantinopolim cum ſuis, & ipſe Catapanus remanſit Bari.

Mill.xlvI. Ind. xIIII. Perrexit Iꝑ. Palatino in Taranto,& fecit prelium cum Normanni,& ciderunt Greci,& multi antropij per gladio, & in mare. Et reuerſu Iꝑ Catap. in Bari. Et fecit Bari cum Vmfreida Comite.Et deſcendit Rafayl Catap.cum Guaranci, & comprehenderet .... ſtum.

Mill.xlvII. Ind.xv.Venit Iohannes Catapanus, q & Rafayl,cum ipſis Guarangi in Bari. Intrauit in Curte Domnica,

ca,& manſit ibi hunum diem;& deinde ibit,& ſedit in ipſa Pinna dies II.cnm ip.Guarangi. Et poſtea iterum venerunt in ipſo porto,& pacem firmauerunt cum Bari,& dimiſit Euſtathium Catap.& reuerſi ſunt in Ydrontum. Adraliſto preliauit cum Alfaraniti,& comprehendi illos,& diruerunt domos Iohannis Ycanati.

Mill.xlvIII.Ind.I.Rebellauit Tornibey cum MaKedonis, & Botazzi conſocruneo ſuo perrexit Conſtantinopolim;vt faceret ſe Imperatorem. Argiro Magiſtro exiuit ſub nocte cũ aliquanti Franci;& Greci,& fecit ei damnum maximum. Poſtea comprehenſus eſt ipſe TorniKi à Monomacho,& iuſſit eum cecare, & Batazzi cecati ſunt ambos Et comprehẽſa eſt Licce ab ipſi Guarangi.

Mill.xlvIIII.Ind. II. Comprehenditur iterum vno Caſtello de Monte garño.

Mill.l. Ind.III. Venit Leo Papa in Siponto. Fecit Sinodo.Obijt Tioy Imp̃rati.

Mill li.Ind.IIII.Venit Argiro Magiſtri in Idronto, menſe Martij cum theſauro, & dona, & honores à Monomacho Imp.Et in menſe Aprilis intrauit in Bari. Et occiſus eſt Mel Malapezza,& Liboni;& zalauit ipſe Iudeam, & dom̃. Adraliſto & ille fugijt foras ciuitatem ad Vmfreda Comitem. & comprehenſa eſt Rodia vxor ſua,& filius, & Ramoaldo, & Petro fratre eius,& alijs.miſitq;illos Chelandijs,& direxit Conſtantinopolim ad Monomacho. Et vſta eſt nauis in ipſa Penna,honerata oleo,pro vt hire in Conſtantinopolim. Et occiſus eſt Drogo Comes in monte Ylari ab incolis eiuſdẽ. Et Argiro comprehẽs Barbocca.

Mill lII.Ind.v.Occiſus eſt Guaimarius Princeps Salernitanus.Et Argiro ibit in Siponto per mare.Deinde Vmfreda, & Petrone cum exercitu Normannorum ſuper eum, & fecerunt bellum,& ceciderunt de Longobardi ibidem. ipſe Argiro ſemiuiuus exilijt plagatus,& ibit in ciuitate Veſti. Et uenit ipſe Leo Papa cum Alamanni, & fecit prelium cum Normanni in Ciuitate,& cecidit.Comprehenſerunt illum,& portauerunt Benebento,tamen cum honoribus.

Mill.lIII.Ind.vI.Argiro direxit ipſo Ep̃s Tranenſe Cõſtantinopoli meſſatico.

Mill.

Digitized by Google

Mill.l i i i i.Ind.vi i.Obijt Domino Leo Papa.Et capta eſt Cuperſano. Et ſurrexit Victorino Papa.

Mill.lv.Ind.vi i i.Obijt Conſtantinop.Impr. Et ſurrexit Theodora. Et mat Argiro cum Nicolaus Archieps perrexit Conſtantinopol.

Mill.lvi. Ind. vi i i i.Eleuatus eſt Michail Impr nobicio

Mill.lvi i. Ind.x. Obijt Vmfreda: & ſurrexit Guiſcardus frater eius.Obijt Victorinus,& ſurrexit Stephanns Papa, qui fuit Cancellerius.

Mill.lvi i i. Ind.xi. Surrexit Commiano Impr. Michail vero Impr induerat monachicum.Obijt Stephanus Papa; & ſurrexit Benedicto.Et Argiro in Vigilia S.Petri perrexit Conſtantinopoli, & dimiſit in Bari ſcinuri. Et obijt Adraliſto.

Mill.lvi i i i.Ind. xi i. Occiſus eſt in Monopoli Leo de Garſaſi.

Mill.lx.Ind.xi i i.Comminiano voluntarie dedit Domino ſuo Conſtantino DuKizzi, & induit ſibi habitum monachicum.

Mill.lxi.Ind.xi i i i. Mortuus eſt Nicolaus Archieps;& a quibuſdam electus eſt Andreas. Defunctus eſt Nicolaus Papa,& conſecratus eſt Domnus Alexander.Et Robertus Dux barcauit Sicilia.Et Maruli Catapanus venit in Bari.

Mill.lxi i. Ind.xv.Perierunt tres naues, que pergebant carricate Conſtantinopol; in qua obijt Kiria Maria, mater Ranno in Malea.Et Siriano venit Catap.in Bari.

Mill.lxi i i.Ind. i. Venit Arnolfus Archieps Vicarium Pape Alexander; & fecit Sinodum foras in S. Nicolao, qui vocitatur de Eps. Et capta eſt Taranto à filio Petrone in menſe Magij.

Mill.lxi i i i.Ind. i i.Fecit Andreas Sinodum in ipſo Epiſcopio. Et Apochara venit Catap. & capta eſt Idrontum à Gosfreida ſuo Comite. Et capta eſt Materia à Robberto Comite ſuo. Et multi nobiles perrexerunt Perino in Durrachio pro tollendum honores.Et Robbertus Dux venit in Bari,& fecimus ei ſacramentum, & ille nobis.Et Gozolino perilauit cum ſuis at Perino. Et Chelandie incenderunt naue,que veniebat de Calabria.

Mill.

Mill.lxv.Ind.III.

Mill.lxvI Ind.IIII.Perrexit Andreas Archiepſ Cõſtãtinopl.Et Mabrica cũ Chelandijs venit Bari cũ Guarangi.

Mill.lxvII.Ind.v.Capta eſt galea Petri de Girà Saraceni in Malea.Et galea quatuor Barenſes comprehenſe ſunt à ſtolo Impte.

Mill.lxvIII.Ind vI.Obijt Conſtantino Duchizzi. Et ſurrexit Imp Romano Diogeni. Obijt Argiro ꝓedro, & Apochara Catap.Et Amicetta intrauit Iuuenacie. Et die quinto aſtante Aguſti venit Dux Robberto, & obſedit Bari per terra,& mare.*

Mill.lxvIIII.Ind.vII.Venit Stepħa Patriano cũ ſtolo. Et perierũt naues xII. in pertinẽtia ciuitatis Monopoli onerate victo,omniq;bono.Et multi homines necati ſunt, & alij comprehenſerunt Franci,& truncauerunt.

Mill.lxx.Ind.vIII.Octabodecimo die menſis Iulius, die Dominica interfectus eſt Biſantius Patritius ab iniquis homines,& proinde zalate ſunt caſe Meli Pezzi, & obrute.

Mill.lxxI.Ind.vIIII.In menſe Febr. venit Stephano Patriano,& Gozolino cum ſtolio, & comprehenſa eſt chelandia,in qua erat Gozolino cum auro, & beſtimenta à ſtolo Robb.Dux; & alium gata Impte demerſit in mare,& mortui ſunt ibi cl. omines. Et in menſe Martij cattus, qui pergebat Durracchio, vbi erat Kyri Depiſani cum alijs multis,orta tempeſtas,perijt in pelago, nec vnum hominem inde exiuit. * Et in medio mẽs Aprilis fecit Bari cum ipſo Duca. & in mẽs Magi exiuit, & perrexit Palermo cum nabali exercitus,& obſedit eam per mare,& terram.

Mill.lxxII.Ind x.Capta eſt Palermo ab ipſo Duca x.die intrãt mẽs Iãn.Et in menſe Iulij cattus Diogenes Imp. & mortuus eſt.

Mill.lxxIII.Ind.xI.Ibit ipſe Dux, & obſedit Trane per terra, & mare in menſe Iañ. Et ſecundo die intrante Febr. fecit cum ipſo Duce. Et die vII. intrante Febr. capta eſt Iuuenacie.

Mill.lxxIIII.Ind.xII.

Mill.lxxv.Ind.xIII.

Mill.lxxvI.Ind.xIIII.

Digitized by Google

Mill.lxxvii.Ind.xv.

Mill.lxxviii. Ind.i. Eleuatus eſt Imp. NiKyforo Botaniati menſe Martij; & depoſuit Michail Impi. & tulit vxor eius ſibi vxorem, fecitque eum Monachus, & fecit vocare Baſilahy, & Brioni.

Mill.lxxviiii.Ind.ii.Menſe Febr.die iii.ſtante, rebellauit Bari ab ipſo Duce, & dirutum Caſtello de Portanoua. Paſſarizzi, & Stinizzi interfecerũt Baſilium Meli Pezi intus Sancti Nicolaus de Monte, & eodem die cecati ſunt ambo in feſta Sci Marci.

Mill.lxxx.Ind.iii. Ipſe Dux fecit fine cum Bari. & menſe Aprili fecit Taranto cum illo, & Trane. Et fumilare fecit ibi Michael Imp. Et Vrſo Archieps intrã in ſede Barina die iii. intrante menſe Auguſti.

Mill.lxxxi.Ind.iiii. Mẽſe Martio ipſe Dux Robbertus direxit nauigia, & obſedit Corfo; & poſtea ibit ille cum multis; & decimo die ſtante Magi comprehenſit Corfò, & Bothrontò. & in menſe Iuñi perrexit per mare, & terra ſuper Durracchio, & congirauit eam per mare, & terram; pugnauitque ea cum multis machinis. Inter hec venerunt ipſi Venetici, & continebant eam. Et eleuatus Alexius Imp. & intrauit per vim in Conſtantinopol. & depoſuit Botoniati Imp. & induit eum Monachus.

Mill.lxxxii.Ind.v. Venit Alexius Imp. & commiſit bellum cum Robb. Dux fer. iii. in die S. Luce Apoſtoli, & Euangeliſte; & terga vertit ipſe Imp. vicitque ipſe Dux. Et octabo die ſtante Febr. ipſe Dux cepit in Durrachi, & ibi comprehendit Dux Veneticorum, & nauigie eorum cum multi homines.

Mill.lxxxiii.Ind vi. Tulit ipſe Dux multa milia ſolidorum ab ipſis Barenſes, & fecit eis pro exinde magna tribulatio, & capſiones; & perrexit ſup ciuit Canni, & pugnauit eam. & x. die intrante Iulij comprehendit eam per uim.

Mill.lxxxiiii. Ind.vii. Diruit Canni; & iterum tulit multos ſolidis in Bari, & perrexit Roma, & ingreſſus eſt in vrbm, tulitque inde Papa Idelpdo, & adduxit ſecum.

Mill.lxxxv.Ind.viii. Tranſijt ipſe Robb. in Romania in menſe

Digitized by Google

menſe Octubr. In menſe Ianuarij cōmiſit bellū in mare cū ipſi Benetici, & vicit. Ildeprando Papa mortuus eſt in Salerno. Et in menſe Iulij, in die S.Alexij, obijt Robb. Dux in Kefalonia.

Mill.lxxxvi.Ind.viiii.

Mill.lxxxvii. Ind.x. Nono die intrante Magij adduxerunt noſtri Barenſes Beatiſſimi S.Nicolai corpus.

Mill.lxxxviii. Ind.xi.* In menſe Sept. x. die intrante, feria vi.magnus Terremotus factus eſt per omnem terram noſtram, vt fundamenta moueret.

Mill.lxxxviiii. Ind.xii. Mortuus eſt Vrſo Archieps * & electus eſt Helias. Et fecit Bari cum Boamonte.

Mill.lxxxx. Ind.xiii. Menſe Septbr intrauit Vrbanus Papa in ciuitate Bari, & conſecrauit Helias Archieps in ciuitate Bari prid. Kal. Octub. Et in Kal. Octub. edificauit confeſſionem Sči Nicolai.

Mill.lxxxxv. Menſe Ianuar. Ind.iii. Iurauerunt Barenſes à Dño Helia Archieps obſcultandum illum, quod iuſſerit pro communi ſaluatione.

Mill.lxxxxvi.Ind.iiii.

Mill.lxxxxvii. Ind v. Inſpirati à Deo multi occidentales, Regib. Comitibus, Princib. cum ſuis multis exercitibus equeſtres, & pedeſtres, magni, & parui, diuites, & pauperes ſenibus, & iuuenibus, infantb'; etiam multe mulieres cum illis, & Epiſcopis, Presbiteri, Abbatibus, Monachis, & Heremites cum maxima virtutes per conſenſum Pape Vrbano; & fecerunt ſibi omnes ſignum ſancte Crucis in veſtimentis ſuis; & alij perrexerunt per terram Vngarie vſque Conſtantinopoli: alij intrauerunt in nauibus. Barenſes ſimiliter per omnes ciuitates maritime noſtre totius Prouincie intrauerunt dandum naulum, paſſando cum magnis, vel infinitis nauibus maiores, & minores; quatinus Deo auxiliante irent, & expugnarent, & contererent omnes Sarracenos Deo reuelles, & per vim intrarent Hieroſolimis, expellendum inde omnes Paganos, regnandum ibi Xriſticolas omni tempore vſque in perpetuum. Amen. Tandem ipſe Imp. Conſtantinopoli Alexius occupauit illum pro eis magnus timor, vel tremor; ne forte illum à ſuo Regno eicerent.

Digitized by Google

rent. Cepit illi abſconſe, & callide impedire, & per montibus, vel clauſurijs Vulgarie, ſimiliter Vngarie multi sũt occiſi, & necati fame, quia non erant coniuncti. Poſtquam fuerunt adonti magna multitudo Conſtanpl, & concordauerunt ſe cum ipſo Imperatori, & fecerunt ei de ſuo Regno ſecuritatem, tandem optulit eis dona magna, & nauigie, cum quo transfretauerunt quaſi ſexcenta milia; & protinus perrexerunt NiKyam; commiſeruntque bellum cum Sarracenis, qui ibi erant; & Deo auxiliante, miſerunt eos in ore gladij, & intrauerunt ciuitate: ipſa in ſua poteſtate tenuerunt. Et inde recedentes, totam Romaniam, atque Armeniam peragrantes cum multimodis periculis, & prelijs perrexerunt Antiochia; & obſeſſa eſt igitur ab exercitu Domini viriliter; quam mirabiliter illos expugnantes, & multi ex vtraque parte cecidebant. Tranſactis paucis diebus nuntiatum eſt eis, vt Corbarãn Principem militie Regis Perſarum in eorum mortem coniuraſſe; & cum innumerabili exercitu ad eos veniret, & flumen Eufratem preteriſſe. Deus qui perſeuerantes in ſe non deſerit.

Mlxxxvi i i. Ind. vi.* Tradita eſt eis Antiochia à ciuibus in Nonis Iunijs. Occiderunt omnes Paganos. Sequenti ergo die adueniens Corbaran cum plure Regibus, & obſedit ciuitate, & compulſi ſunt commedere carnes equorum, & aſinorum. Inimici autem cupientes compellere eos inopia victus; ſed Deus reuelauit eis Lancea, qua perforatum eſt corpus Xpi, ſub pauimento quaſi duo ſtatura homines inuẽta eſt; & vigilij Apoſtolorum Petri, & Pauli miſerunt nuntios ad Corbaran: Hec dicit exercitus Domini. Recede à nobis, & ab hereditate B. Petri, alioquin armis fugaueris. Quo audito Corbaran, euaginato gladio iurauit per Regnum, & Thronum ſuum, quia defenderet ſe de omnibus Francis, & terram ipſam poſſideret, & nec verbum au illo iam audirent,. donec derelicta Antiochia Xpm denegarent, & Regem Perſarum profiterentur. His auditis Chriſtiani, confeſſione mundati, perceptione corporis, & ſanguinis Xpi firmiter armati, porta egreſſis, Lancea Domini preeunte, & ligno Dominico, ceperunt preliari, Deoque iuuante, predictos Principes Turcorum confuſos, &

omnino

omnino victos in fugam verterunt, & numeros eorum occiderunt feliciter. Igitur cum letitia maxima celebrantes

Mlxxxxviiii. Ind.vii.* Tertia die intrante menſe Octubr venit Papa Vrbanus cum plures Archiepi,& Epi, Abbatibus,& Commitibus, intrauerunt in Bari,& ſuſcepti ſunt cum magna reuerentia, & preparauit Dño Helia noſtro Archiepiſcopo mirificam ſedem intus in Eccleſia Beatiſſimi Nicolay confeſſoris Xpi. Et fecit ibi Synodum per vnam ebdomada. Poſt completis dies octo perrexit in pace;& in menſe Iulij obijt ipſe Papa Vrbanus, & ſurrexit Paſcalis Papa. Et in ipſo menſe capta eſt Hieruſalem per vim ab ipſis Chriſtianis, qui ob amore ſanctis ſepulchri perrexerant ibi, & miſerunt omnes Paganos in ore gladij

Mcv.Ind.xiii.Venit Boamundo ab Anthiocia in menſe Ianu. Et x. Kal.Iunij obijt Helias Archieps.

Mcvi.Ind.xiiii. Menſe Septembr. perrexit Boamundus in occiduas partes auxilium exinde,milites querere; & factum eſt,cum multitudine Francorum inſuper, & filia Philippi Regis,Conſtantinā nomine, in coniugio accepit; & in eodem anno menſe Auguſti reuerſus eſt.

Mcvii.Ind.xv. Perdurauit hac in Prouincia, preparandum nauigie magne,& parue.

Mcviii.Ind.i. Menſe Septembr. celebrauit ſanctam Miſſam ſuper ſanctum Altare, vbi Beatiſſimi Sancti Nicolai corpus deget. & deinde perrexit ad portum Brindiſinum cum xxxiiii. millia inter equeſtres ſimul, & pedeſtres;& naues magne,vel parue cc. & xxx.galee.

Decimo die intrante Octuber transfretauit pelagus, deuenitque in ipſa Velona: intrauit in ea pacifice: ſimiliter & ipſa canina. Deinde perrexit Durachio, & obſedit ea, nec potuit capere.fecit pacem cum Imperatore.

Mcviiii.Ind.ii. Menſe Octubri Boamundus transfretauit Idrontum.

Mcxi.Ind iiii.Menſe Feb.obijt Roggerius Dux.Et eodem an. menſe Martij obijt frater eiuſdem Ducis Boamundus.

* Mcxii.Ind.v.xiiii.die intrante menſe Aprili,Dominico die in Palmis Dominus Riſus intrauit in Barinam ſedē.

In

In menſe Iunio, in feſta Sanctorum Petri,& Pauli obijt Leo Abbas Sc̃i Benedicti.

Mcxiii.vi Ind. vii die intrante menſe Martij Abbas Vincentius intrauit Monaſterium Sc̃i Benedicti.

Mcxiiii.Ind.vii.

Mcxv Ind.viii.

Concinniori aliquantulum forma iſthæc alia in exemplari ſtatim poſt vacuum annum Mcxv.Ind.viii. *exarata, ſtyloque minus deformi deſcripta, haud eidem adſcribenda, ſed alteri, Barenſi nihilominus, videntur Anonymo.*

PAſchalius filius Paſſari,& Nicolaus Tirra nepos eius,filius Sergij, qui & Vngruli, noctis hora miſerunt duos homines, qui poſita ſcala lignea ſuper domum Nicolai Garzonis aſcẽderunt occulte, & leuiter in Turrẽ filiorum Melis Ioannis Patricij; nam vigil Turri manebat ſub eo orreo, in quo illi aſcenderunt; & clam deſcendentes intus per ſcalã Turris,apprẽderunt vigilem, & comprehensã Turrem diruerunt vſque ad tria orrea;vnde multa bella ſunt commiſſa inter ciues vtriuſque partis,in quibus nonnulli iuuenes occiſi ſunt.

MIll.cxvii.Ind.x.Petrus Ioannizzi, & Nicolaus Ioannis Vſure cum ſocietate ſua diruerunt Turrim B.Nicolay, que erat prope Turrim Nicolai Melis Pezie; ſub cuius ruina mortuus eſt prefatus Nicolaus Ioannis Vſure cum maxima manu nobiliũ Barenſium. Eodem quoque anno ꝑ afurnarium ſororis Grimoaldi de Guaragna tradita eſt Turris Maionis Polinianenſis prememorato Petro Iohannizzi; qui & proditorem à ſummo Turris deorſum prohici fecit: impulerat enim ipſe predicte Turris vigilẽ Sarracenũ à ſumma altitudine ad terrã,quando prodidit eam; atq; octauo die poſt captã Turrim eam ſubuerti fecit.

Mcxviii.

Digitized by Google

MCXVIII. Ind. XI. Menſe Septemb. poſt factas vtrimq; ſicut dicebatur, ſecuritates, Grimoaldus filius Guaragne ſub conſiliandi ſpecie vocatum ad ſe Argiro, nepotē Danihelis, in captione poſuit. Poſt triduū de captione fugit, ſicq; magnum bellum inter eos exortū eſt; atq; poſt tertiū diē belli Riſo Archiepō cū monitionib' B. Nicolay, proibente p omnia Grimoaldo, cū ſeruientibus B. Nicolay, pecunia & victu, capte sunt due Turres predicte, Argiro cū curia, & omnibus domibus ſuis: ipſe vero fugiens, declinauit ad domum cōſobrini ſui Petri Iohannitij. Poſt aliquot autē dies prememoratus Archiepš ibit Canuſium ad Eccleſiam B. Sabini. Ibit & predictus Argiro Tranum; ibiq; communicato conſilio amicorum expectabat reditum Archiepi. & paucis decurſis diebus, paratis inſidijs prope Eccleſiam B. Quirici infra Cānas, & Barolum, interfecit eum. Reuertenti Argiro Tranū, milites Andrenſis Comitis Ioffredi redeūtes à vigilia obuiauerūt, & captū Barolū duxerūt, & nocte delapſa, die Dominico mane ſuſpēdio interijt Grimoaldus, cuius ſupra memini. & Ioannes frater Archiepi prenominati diruerunt Turres eius, & domos omnes funditus ſubuerterūt.

Quæ ſubſequitur notula ex variantis antiquæ ſcripturæ, & adnotati anni apertiſſimo indicio, tribuenda certè eſt Librario, ſimulque Auctori antedictis recentiori.

Mill.cxlix. Luna Mar. xii. Eclypſim paſſa eſt, nocte Sabbati ante Palmas, quippe cum eſſet plena. ſiquidem ſexta feria xxv. die eiuſdem menſis, octauo videlicet Kal. Aprilis extiterat xii. ſequenti nocte Sabbato illuceſcente, & clare lucente nona hora noctis ſubito obſcurate sūt fere due eius partes inferiores, & tertia eius parte clare fulgente ſuperius

Et Græco-

Digitized by Google

Et Græcorum hæc Imperatorum Series ex præcedēti Chronico, paucis tantum mutatis, excerpta, poſt binas vacuas paginas manu anterioris Librarij fuerat exarata; quas idē ille per otiū erat, fortè, poſt deſcripturus Sed re nō præſtita, Librarij poſteriores ſuis notulis, ut dictū eſt, eas nec totas occuparūt.

Michayl cepit regnare cum prima Ind. Anno IIIX. regnauit, & poſt ipſum Baſilio. Baſili ParaKymomeno Ind. quartadecima. XX annos iam expletos migrauit à ſeculo. Filij eius regnauerunt Leo, & Alexandro. Iſti acceperunt Regnum cum quarta Ind. XXVI annos regnantes, ſua vita finiunt. Succeſſit Regnum Conſtaňt, iam dicto Leo filius. Conſtāt, qui ſucceſſit Ind. XV, XXXXVII annos vixit, & defecerat. Romano filius eius Regno aſcenderat. Romano aſcendit Regnum ſecunda Ind. Septuaginta annos Rex cū Conſtans, & Baſilio, NiKyforo, & SimisKy balos ſuos filios. Romano gener Conſtant Ind. XII. Poſtquam regnauit annos quinque, Michail ſurrexerat. Michail, qui & Calafati, ſecunda Ind. ceperat: octo annos cum regnaſſet, de hac vita diſceſſerat. Michaeli, qui dicitur Ceſar, ſurrexit cum decima. Primo anno cū regnaſſet, deinde poſtpoſitum, pro qua Theodora exiliauit, euulſerat eius oculos. Conſt Monomacho Ind. XI. annos XIII regnauit Theodora. Surrexerat Theodora iam cum nona, annos duos vixerat. Michaeli Vtringa cum vndena, vno anno ſtiterat. IſaKy Conniano aſcendit in ipſa vndecima. & regnauit annos duos. Et poſt DuKyza ceperat Conſt. Qui DuKyzi Ind. III. XVIII. annos cum regnaſſet, Romano aſcenderat. Romano, qui et Diogeni, Ind. ſexta, annos quinque. Poſt regnauit Michail. Aſcenderat Michail ParapinaKy Ind. XI. annos quinque cum regnaſſet, NiKyforo aſcenderat. Nifori Botaniati cum prima Ind. per vim intrauit, et comprehenſit ParapinaKy miſerum: vxor eius ſibi vi tulit in lecto ſuo proprio, et ille egecit a rgno, induitque eum monachum. annos tertio regnauit, progectus eſt à ſolio. Alexius per vim intrauit cum IIII Ind. depoſuit Botaniati, et deuenit miſerum, induitque Monachilē, et perrexit irritum. Regna

Nec plura Hiſtorica in Codice Salernitano: annoſque Alexij non adnotauit hic Auctor, quem defunctum non vidit.

Digitized by Google

NOTAE IN CHRONICON IGNOTI BARENSIS.

PRæſtat nunc quoque, leui ſaltem manu, præſens Ignoti Barenſis Chronicon percurrere, & adnotare: quantum ſcilicet ſit ſatis ad Auctoris eius fidem, & diligentiam declarãdã. Qui cæteroquin Latini ſermonis haud ijs peritior, qui per ea tempora in Foro verſabantur, quique Tabellionum munere fungebantur, ciuem ſe Barenſem eſſe clarè prodit ad an. 1064. & 1087 (vide etiam Notas ad an. 1088) rebuſq; poſtremis in annis eiuſdem Chronici deſcriptis æqualem. Græciſſat etiam quandoque, ſed ex patrio nimirum more; ſicuti de Lupo eſt pariter dictum. At ignauiſſimus præterea librarius ſuis ineptijs Chronicon metipſum in Codice, è quo eſt à me exceptum, fœdius conſpurcauit; quæ patentes ſunt adeò, atque craſſę, vt peculiari admonitione, paucis detractis, certè non egeant.

An. 861. *Ind.* 9.] Quod primum occurrit, & in Lupo quoque inſidet, prætereundum non eſt haud leue tum Auctoris, tum Librarij ſphalma. Nam Baſilius in filium adoptatus, & Imperator creatus eſt à Michaele in an. 866. die Pentecoſtes, 26. Maij, Indict. 14. idemque Michael peremptus in an. 867. die 24. Septemb. Indict. 1. ſed Auctor vtraque in vnum cum retuliſſet annum DCCCLXVI, & in Indictionem XIIII. ignauus poſtea Librarius malè confuſa tempora reddidit ſua oſcitantia inconuenientiora: notã nimirũ X in deſcribenda Indictione mutans in V: hancque eandẽ notã in anno omninò omittens. Qui nec maiori diligentia obitum deinde Baſilij deſcripſit ad an. 885. & Indict. 3. Vide hic ad finem

An. 913. *Ind.* 1.] De anno coronationis Conſtantini vide infra ad an. 960. & Notas ad finem.

An. 916. *Ind.* 4.] Noſter, & Lupus quoque, quoniam annos ducunt ab Kal. Septẽbris, vt poſtea aperietur, quod ad ipſum Lupum non aduerti, reputans annos incuria Librarij, ſicut pleraque alia, malè conſignatos: referunt eiectionem

Digitized by Google

Saracenorũ de Gariliano ad an.916. & ad Indict. 4. quippè quòd,vt reor,non in Auguſto, vt tradit Oſtienſis relatus ſupra p.31.ſed in ſubſequẽte Septẽbri cõceperant id cõtigiſſe.

An.960.Ind.3.]Noſter Cedrenum ſequutus,qui pag.500 coronationem Conſtantini,ætate ſeptennis,actam perhibet poſt patrui Alexandri,nè dum poſt patris Leonis obitum, eam ad annum retulit 913,ſibique nunc conſtans mortuum illum dicit in 960,cui Imperij annos 47 imputat ibi, hic,& infra ad finem.Sed in anno,inquam,960.inchoato à Septembri communis anni 959 (ſic etiam dicendum de coronationis eius anno 913)quippè obijt Conſtantinus,vt ipſe notat, Indict.3.& vt notat Cedrenus,die 9.Nouembris: ſcilicet deſinente iam dicto communi anno 959, quo planè calculo vti hic noſter ſolet.Cedrenus verò pag. 529,& poſt illum Zonaras Tomo 3.ea ratione tradere videntur, Conſtantinum imperaſſe cum patre,patruo,& matre an.13.nimirum vſque ad 919;quoniã vixiſſe illũ aſſerunt an.54(mẽſes duos addit Zonaras) annos ſcilicet vitæ, & Imperij eius confundentes.

An.970.Ind.13.] Minimè annos *IIII*; ſed annos *VI*. regnauit SimisKi,ſiue Ioãnes Tzimiſces;qui occiſo Nicephoro in anno, & Indictione prænotata (ei Zonaras dat annos ſex cum dimidio)eodem tẽpore Imperium iniuit, & in anno obijt 976.Indict.4.vt idem noſter habet. Cedrenus quidẽ pag.545.ab eadem ſtat ſententia,referens Nicephori necem ad annum Mundi 6478,diemque 11. Decembris, et 13.Indictionem:pag.verò 563.ſublimationem Baſilij,& Conſtantij fratrum,qui regnarunt poſt Tzimiſcẽ,cõijciens in annum Mundi 6484. menſemque Decembrem & Indict. 4. At cum ibidem dicat, idemque etiam affirmet Zonaras,imperaſſe Tzimiſcem an.VI.totidemque menſes,& paulò ampliùs,hæreo an Librariorum id ſit imputandum errori.Cæterũ apud noſtrum more ſuo iam indicato annus 970.eleuationis Tzimiſces, annuſque 976 depoſitionis eius numeratus eſt ab antecedente Septembri,quod ex menſibus,& Indictionibus, quibus ea contigiſſe dicuntur,demonſtratur.

An.999.Ind.12.] Nomen Trachamoti incorruptum in Lupo probat nunc noſter ; ſed ex huius nihilominus collatione complura in illo vocabula, quin & annos perplures deprauatos haberi aperitur.

An.

*An.*1010.*Ind.*8.] *Baſilius Meſardonites*, nō. *Baſilius cū Macedonibus*. vt perperā præfert Lupi textus, deſcendit: hoc eſt aduenit; qui ab eodē Lupo aſſeritur obijſſe Butunti in 1017.

*An.*1017.*Ind.*15.] Melus Barenſis ciuis Langobardos, hoc eſt ſuos Apulos ſic Græcis nuncupatos, vt alibi dixi, ad deficiendum à Romanis, videlicet Gręcis abſolutum nomen Romanorum vſurpantibus, cum ſolicitaſſet ex cauſa Oſtienſi expoſita l. 2. c. 37: illuſtri etiam eos prœlio vicit Indict. 9. (anno nimirum 1012.) vt perhibet Cedrenus pag. 582. & 583. qui Græcorum Duces, tunc profligatos, appellat, alterū Baſilium Argyrum, alterum Contoleonem; quocirca minimè capiendus ille erit de conflictu ad præſentem annum à noſtro relato: vel ob id pręcipuè, quòd eapſe Indictione 9. hyemem aſſerit fuiſſe grauiſſimam, quę à Lupo conijcitur in an. 1009. quando, iuxta eiuſdem Auctoris ſententiam, incepta eſt rebellio Menſe Maij. Vter igitur tempora rectiùs conſignarit, inquirendum. Oſtienſis prætereà loco iam dicto prodit, Melum, & eius Barenſes haud tunc Gręcis præualuiſſe; ſed fortaſsè poſt ſuſceptam ab Melo victoriam, deſcriptam Cedreno, victus ipſe eſt hoc anno 1017; quod noſter ambiguo, ſed Lupus aperto magis expoſuit ſermone ad annum denotatum.

*An.*1019.*Ind.*2.] Communi Francorum vocabulo Nortmannos appellat noſter, quos Melus duxit aduerſus Græcos, eorundemque armis fulctus ter eos vicit (vnius tātum, id eſt prioris pugnæ meminit Guilielmus Apul. l. 1.) nempè ad Arenolam Menſe Maio, apud Ciuitatem, & apud Vaccariciam. Sed tandem circa Kal. Octobris anni inſequentis, vt ait idem Guilielmus, à Bugiano Catapano, qui Baſilius Bugianus à noſtro in anno antecedenti, & à præfato Guilielmo ibid: ſed Boioannes dicitur à Cedreno pag. 623. victus ingenti ſuorū clade fuit apud Cannas. Vide Oſtiēſē l. 2. c. 37.

*An.*1020.*Ind.*3.] Obijt Melus vltra Montes, regioque more eius funus curauit Imp. Henricus. Oſtienſis l. 2. c. 39. & Guilielmus Apul. l. 1.

*An.*1025.*Ind.*8.] Imp. Baſilius in Siciliā præmiſerat Oreſtem, quem ſubſequi deſtinauerat; ſed morte præoccupatus nequiuit: obijt enim prædicto communi anno 1025. Menſe

Decembri, Indict. 9. qui annus noſtro eſt 1026. iam à Septem bri inchoatus. Cedrenum vide pag. 593. *Vixit, & regnauit*, inquit Zonaras, *an.* 72. (eſto annos vitę, & regni habuerit pares, vtiq; deſcriptis fuere pauciores) *ſolus an.* 50. *& amplius, reliquo tempore collega fuit primùm patris, deinde Phoca, & poſt illum Tzimiſces.*

An. 1029. *Ind.* 12.] Nono die Nouembris Indict. 12. Imp. Conſtantinus ſubito morbo correptus, triduo poſt deceſſit, ſeptuagenario maior. Cedrenus pag. 596. & Zonaras. Obijt itaque ſub exitum communis anni 1028. ſed iuxta calculum noſtri Auctoris in an. 1029. iam inchoato, cum regnaſſet an. 3. minus menſe vno. Ex Cedreno, & Zonara.

An. 1030. *Ind.* 13.] Igitur verè deprauatus erat Lupi textus ad annum 1029. vt ibi monebam; qui obitum Guaimarij Pr. Salerni eo anno contigiſſe repręſentabat. Sed planè (antiquæ ni me fallunt Tabulæ) aduixit etiam Guaimarius vſque ad an. 1031: quod fortaſſe non negat noſter; cum nō ducat annos à Ianuario, ſed à Septembri: & præterea inconſtanti tenore communem annorum computum ſępius quidem præueniat per menſes quatuor; nonnunquam autem etiam prætereat per menſes octo, communes annos extendens vſque ad Septembrem. Vide infra ad an. 1052.

An. 1032. *Ind.* 15.] Supplendus, & emaculandus eſt ex noſtro auctore Lupus ad hunc annum. Sed & ipſe à Typographo leuiter hic cōmaculatus; namque eſt viri nomen. *TKiaconnon. y Kiacon*, legendum.

An. 1034. *Ind.* 2.] *Obijt Romanus Imp.* vt inquit Cedrenus pag. 605. *die* 15 *Aprilis, Indict.* 2. *quo die Sanctę Magnæ quinta Feria erat ſolemnitas, cum imperaſſet an.* 5. *m.* 6. Porrò eo anno, & Indictione nos Latini cum celebrauerimus Paſcha die 14. Aprilis; quinta feria magnæ hebdomadæ incidit in diem 11. prædicti menſis: non 15.

An. 1039. *Ind.* 7.] Dixi ad Lupum diſtinguendum Nicephorum à Dulchiano, ſiuè DuKiano; & verum eſt: nam eos diſtinguit noſter. Nicephorus ſanè dicebatur etiam *DoKinus*: non *DoKianus*, vnde in Lupo error.

An. 1040. *Ind.* 8.] Præſenti, & ſubſequenti anno dici à noſtro videntur *Conterati*, qui erant oppidani Aſculanenſes,

quaſi

quaſi eius oppidi *Conterranei*: Italicè. *Terrazzani*. In Lupo mendosè nuncupantur. *Contracti*. nec de ijs quicquam certi ibi ſtatuebam.

An. 1041. *Ind*. 9.] Michaeli Duchiano, ſiuè Ducaliano, vel Doceano, commiſſum bellum Siculum ab Imp. Michaele 4. qui Paphlagonus appellatus, tradit Guilielmus Apul. lib. 1. E qua Inſula in Apuliam illum hoc anno aduenisse ait noſter. Oſtienſis l. 2. c. 67. tacet vtrumque, ac tantum perhibet, *tranſmiſſum in Apuliam ab Imperatore Ducalianum Catapanum, trucidato iam Moniaco, eo quòd ad Imperium aſpiraſſet*; qui ea in Inſula ſtrenuè ſe geſſerat contra Saracenos. At Georgius hic Maniaces, ſeù Moniacus, per ſummam calumniam, quaſi nouarum rerum auctor, è ſubacta à ſe Sicilia captiuus tunc Conſtantinopolim, quod perhibet tum Cedrenus pag. 613. tum Zonaras Tomo 3, perductus fuit; cui ſucceſſor datus Michael Doceanus, homo ineptus, Græcorum res in Italia perdidit, eaſque ad recuperandas præfatus Maniaces iam liber redijt, vt conſtabit ad annum ſequentem. Cæterū Arduinus Lombardus verſa vice falsò à Cedreno dicitur *Dominus cuiuſdam regionis, ac nemini ſubiectus*; namque *aurum non modicum Moniaco offerens* (ei inquam, non Ducaliano, quæ eſt Oſtienſis relato loco quamuis implexo in ſermone mens) *Candidati ab illo honore donatus, & nonnullis Apuliæ ciuitatibus prælatus eſt*: atque vt noſter ait, *erat Tepoteriti de ipſo Catapano*: ideſt conſueto tunc Locumtenentis, ſiue Vicarij Catapani munere in ciuitatibus ab Oſtienſi indicatis fungebatur: quo apud Lupum ad an. 1018. functus etiam legitur Ligorius quidam. Gloſſæ GræcoLatinæ. Τοποτηρητὴς. *Vicarius*. Idem etiam *Adiutor*, & *Loci Seruator* dicebatur. Capitularia Caroli Mag. l. 2. c 6. *Vos metipſos coram Deo, & hominibus tales exhibeatis* (Comites alloquitur) *vt & noſtri veri Adiutores* (S. Paulinus Nolan. ep. 39. Adiutores ad ciuium iuuamen nuncupatos refert) *& populi conſeruatores iuſtè dici, & vocari poſſitis*. Et in Addit. 2. cap. 25. *Sed & hoc obſecramus, vt in eligendis Adiutoribus veſtris, & Reipublicæ miniſtris, qui vice veſtra Populum Dei regere, & gubernare, atque iudicare debent, ſolertiſſimam prouidentiam adhibeatis*. Leges quoque Langobardorum lib. 1. tit. 25. l. 78. *Siquis fu-*

rem,

Digitized by Google

rem, vel latronem ad præſentiam Iudicis,aut Comitis, qui in loco præeſt,vel Loci Seruatoris,qui miſſus eſt Comitis(& propterea eius Vicarius) *adduxerit*,&c. Clarè etiam iu Auth.Iuſtiniani Collat.2.tit 1.Nouel.8.cap.7.& Collat.9.tit.14.Nouel.128. cap.4. eſt Seruator Loci qui Præſidis agit vices. Inde apud Paulum Diac.l.6.c.1.ſiue 3.& c.8.ſiue 24.quidam Ado Ducatum ForoIulienſem *ſub nomine Loci Seruatoris*, cum Dux ipſe non eſſet, dicitur aliquandiù gubernaſſe: ſub nomine ſcilicet Vicarij Ducis. Sed redeo ad Arduinum, quē poſt Siculum bellum,in quo pro Græcis militauerat, à Moniaco fuſtibus per contumeliam cæſum, perhibet Gaufredus Malat.l.1.c.8.eaque de cauſa in Græcos exarſiſſe; à cuius dicto nō abit Oſtienſis l.2.c.67. Verùm Guilielmus Apul. l.1. & Cedrenus pag.623. non à Maniace, ſed à Doceano verberibus illum dehoneſtatū produnt, quod rerum poſtea ſequutarum ordini conſonat ſanè magis.

An. 1042.*Ind.*10.] Poſtquam DuKianus, ſeu Doceanus à Francis, vel dicas Nortmannis ad Oliuentum primùm in an.1041.vt perhibet Oſtienſis l.2. c. 67. & Gaufredus Malat.l.1.c.9.(*iuxta rapidas Lebenti fluminis vndas*,ait Guilielmus Apulus l.1.)iterum ad Cannas, & ad Aufidum bello fuſus fuerat,de quo idem Oſtienſis ibidē,Guilielmus Apul. l.1.& Cedrenus pag.623.atque in Siciliam receſſerat, vt notat noſter,et præfatus atteſtatur Guilielmus, miſſus fuit eius loco Exauguſtus,illius Bugiani filius,qui Imperante Baſilio egregiè ſe geſſerat cōtra Melum,ſicuti pręfatus Guilielmus, & Cedrenus citatis locis conteſtantur: etſi Cedreno tum pater,tum filius nomine appellatur *Boioannes*. Hic itaque nil meliori quàm Doceanus vſus fortuna, conflixit cum Nortmannis(diem 3.Septembris præfert Lupus)ſub Monte Peluſio(apud Monopolim ait Cedrenus pag.624.)viuuſque in hoſtium manus deuenit, cum eſſet Dux Nortmannorum Atenulfus, frater Principis Beneuenti: quod à memoratis Guilielmo,& Oſtienſi vbi ſupra enarratur. Sed Oſtienſis pręfuiſſe Atenulfum Nortmannis etiam in conflictu ad Cannas,& Aufidum tradit. Gaufredus inſuper Malat. l.1. c.10. Græcorum Ducem ad M.Piloſum deuictum nomine appellat *Annonem*,nec ſcio quid deprauato in illo textu ſubmur-

murec

muret de eo tunc interfecto, qui certè viuus à Normannis captus eſt, vel Cedreno adſtipulante vbi ſupra. Cum Guilielmo itaque dicam Apulo „ *Ter Gallis illo victoria contigit anno*: nimirum an. 1041. iam ab Oſtienſi denotato. Normãni autem præter ſpem Græcum Ducem ab Atenulfo liberũ dimiſſum, *non parua pecunia ab eo accepta*, vt tradit Oſtienſis, cum conſpexiſſent, Ducem, Principemque ſibi conſtituerunt Argyrum, Meli ſuperiùs dicti filium, quod Auctores nuper laudati Oſtienſis, & Guilielmus affirmant. At mortuo inter hæc Imp. Michaele Paphlagono die 10. Decembris Indict. 10. cum regnaſſet, vt inquit Cedrenus pag. 618. an. 7. & menſ. 8. (Zonaras ait, an. 7. vel paulò diutius) & perinde in communi anno 1041 exeunte, qui noſtro eſt ab anteacto Septembri annus 1042. ita vt antecedentia ſub hoc anno deſcripta, peracta intelligamus ab Kal. præfati menſis: excepta tantummodo præfata ſublimatione Argyri, quæ à Lupo facta aſſeritur mẽſe Februarij, atqueadeò initio communis anni 1042: mortuo, inquam, inter hæc præfato Michaele, nepos eius ex ſorore, qui ei ſucceſſit, Michael pariter appellatus, cognomineque Calæphatus, Maniacem bello iam clarum è carcere eductum miſit aduerſus Normannos, idque noſtro in omnibus concors ſuperior Guilielmus teſtatur: etſi Cedrenus pag. 621. 623. & 624. à Calæphato quidem illum dimiſſum è cuſtodia affirmat, ſed traſmiſſum in Italiam ab Imperatrice Zoe, demortui Paphlagoni vxore, poſtquam ea in filium adoptauerat præfatum Michaelẽ eius nepotem (Zonaras adoptatum ait viuente Paphlagono, & Cæſarem quoque inſtitutum) euexeratque ad Imperialem dignitatem, & poſt menſes 4 (quinque numerat noſter) è ſolio deijciens etiam excæcauerat. Qui præterea addit, à Maniace Francos ex Italia pulſos apud Capuam, Beneuẽtum, & Neapolim, reſque mediocri in quiete conſtitutas; at hoc poſtremum minimè verum eſt, nam res ei cum Normannis iuxta Monopolim, & Materam tantum fuit, nec admodum ſanè illuſtris, vt noſter, & Guilielmus tradidere. Zoes itaque, deturbato Calæphato, nupſit Conſtantino Monomacho, eumque Imperij ſimul cõſortem fecit, quod idem Guilielmus, ſed fuſiùs explicat Cedrenus pag. 619. & ſeqq.

Mania-

Maniaces autem hos rerum caſus cum accepiſſet(iam enim appulerat in Italiam,ac de Tyrannide etiã conceperat,vt ait Zonaras)ab Monomacho, & ab Zoe rebellauit ex occaſione modò dictis Auctoribus expoſita;tuncque per Monopolis,& Materæ campos diriùs quam clariùs ſe exercuit. Argyrus interea Iuuenacium ceperat,obſederatque deinde Tranum, quam inexpugnatam reliquit, cauſam dimiſſæ eius obſidionis tradentibus eodẽ noſtro,& Guilielmo l.1. ad finem. Qui Apulus ſcriptor cum enarraſset,Barium,Monopolim, Iuuenacium,vrbeſque alias complures inijſse fœdera cum Nortmannis,ſubijcit electũ poſtea Argyrũ in ipſorũ Ducẽ.

An.1043.Ind.11.] Etiam Cedrenus pag.624. & Guilielmus l.1.habent de aduenjente in Apuliam Pardo, atque à Maniace occiſo: idemque Guilielmus de theſauris ab eo ſecum ductis,deque ſuſceptis à Maniace Imperij inſignibus, ac Bario fruſtra tentata; qui Tarentum receſſit, ac ab Argyro, &, Nortmannis irrito conatu circumobſeſsus, Hydruntum poſtea ſe contulit,denuoque ab Argyro, & inſuper ab Catapano Theodorocano(Baſilius hic ille videtur Theodorocanus memoratus Cedreno pag.613. & 626. & Zonarę Tomo 3.) fruſtra impugnatus, in Bulgariam tranſfretauit,vbi cum Stephano Sebaſtophoro congreſsus (iſta ex Cedreno pag.624.& 625: & ex Zonara) victus occubuit, eiuſque caput eſt ad Imperatorem delatum.De Guaimario Principe Salerni,qui Barium obſedit, habens ſecum Francos iam ab Argyro dimiſſos, poſtquam Maniaces Hydrunto receſſerat,idem Guilielmus l.2.initio.

An.1044.Ind.12.] De Ruſſis,qui obſederunt Conſtantinopolim,latè Cedrenus pag.625.& ſeq.

An.1045. Ind. 13.] *Ygio Pelago* videtur *AEgeum mare*. Conſtantinus Chages vir eſt bello clarus apud Cedrenum pag.609. De Argyro Conſtantinopolim accito ab Imperatore Guilielmus l.2.initio.

An.1048.Ind.1.] De Tornibei, qui in menſe Septembri Indict.1.ſalutatus eſt Imperator aduerſus Monomachum Cedrenus pag.630. & 631.ſed ab eo appellatur *Leo Tornica*, & *Tornicius*. Idẽ Cedrenus inſuper ibidẽ habet de Argyro Magiſtro Italo,qui ſe Tornicio oppoſuit pro Imperatore,&

pag.

pag.632.de Ioanne Botaza,deque eo,& Tornicio excęcatis, cui conſentit Zonaras.

*An.*1050.*Ind.*3.] Eodem anno, quo ordinatus eſt Leo 9. Garganum adiit,vt tradiit Oſtienſis l.2.c. 80. Vide ſupra p. 106. *Tioy* eſt Zoes Imperatrix; quam Cedrenus pag.650. defunctam dicit iam pridem ante Indictionem 7. & 8:hoc eſt ante annos 1054,& 1055:Zonaras autem notat, exceſiiſ-ſe annum vitæ 70.

*An.*1051.*Ind.*4.] De aduentu Argyri cum theſauris Guilielmus l.2. initio. De occiſo Comite Drogone in monte Ylari(*Pontilari* habet præfatus Guilielmus ibidem) ſiue in *Monte Olei*, vel *Montolio*,Gaufredus Malat.l.1.c.13.

*An.*1052.*Ind.*5.]De anno occiſi Guaimarij Princ. Salerni vide ſupra pag. 106.Sed quæ præſenti loco narrat noſter de Argyro, ea omninò ſilet Guilielmus, alia de illo exponens noſtro prętermiſſa. Conflictum verò Papæ Leonis 9. cum Nortmannis ad Ciuitatem, quem omnes ad annum ſigunt 1053,idem noſter ob id retuliſſe videtur in an. 1052: quoniam annos quamuis anticipare ſoleat per menſes quatuor,vt dictum eſt, & plenius conſtabit paulò poſt; præſentẽ nihilominus annum 1052 extendiſſe videtur per menſes octo vſque ad Septembrem anni 1053; quandoquidem eius conflictus dies fuit 18.Iunij, eiuſdemque Pontificis obitum cæteris concordans Auctoribus ad annum ipſe figit 1054, qui vtique communi etiam omnium dicto deceſſit 13. Kal. Maij,ſequenti anno ab accepta clade. Nec Malaterra l.1.c. 14.dicens, Leonem fœdera inijſſe cum Nortmannis circa annos 1052, quod ſanè non poſt multos ab pugna contigit dies;nec Guilielmus Apulus,qui l.2.continenti narratione prodit,occiſum Comitem Drogonem,& ſuperatum à Nortmannis Papam, communi ſententiæ præiudicio eſſe poſſunt,qui nec annum pugnæ definitè deſignant.

*An.*1055.*Ind.*8.] Obitum Conſtantini Monomachi, & ſublimationem Theodoræ etiam ad Indictionem 8: ſed nullo expoſito menſe,refert Cedrenus pag. 650. Theodora verò,vt idem auctor ſubijcit, aduixit per totam Indictionem 9.vſque ad exitum menſis Auguſti,ſcilicet anni 1056, cum imperaſſet,ait Zonaras, an. 1.menſ.9. ex quo intelligimus

defeciſſe Monomachum, cœpiſſeque Theodoram initio Decembris, communi anno 1054, qui noſtro numeratur 1055 ab anteacto Septembri. De Magiſtro Argyro, qui Conſtantinopolim abijt, ſed illuc peruenit viuente adhuc Monomacho, cui non ſicut olim carus, reliquam in exilio duxit vitã, Guilielmus Apul. l. 2.

An. 1056. *Ind.* 9.] Die vltimo Auguſti Indict. 9. declaratus eſt Imperator præſens Michael, defuncta Theodora ſub exitum eiuſdem menſis: Cedrenus pag. 651. diciturque à noſtro *nouitius*: hoc eſt recentior, qui alijs ſenior: nam ſenex erat, vt Zonaras tradit. At de Theodora iterum hic ad finem.

An. 1058. *Ind.* 11.] Iſaacium Comnenum priùs per factionem ſalutatum Imperatorem octaua die Iunii, Indict. 10. anno Mundi 6565. publicè autem, & ſolemniter poſtea in magno Templo coronatum in ſubſequentibus Kalendis Septembris Indictione 11, anno mundi 6566. cum dicat Cedrenus pag. 656. & pag. 662, quæ eſt vniuerſi eius operis poſtrema, clarè hinc, præter alia plura rei indicia, aperitur, etiã annos æquè ac Indictiones ab eo duci à menſe Septembri. Noſter itaque ſurrexiſſe dicẽs Commianum, ideſt prẹfatum Comnenum, in an. 1058, Indict. 11: de legitima eius inauguratione, peracta Kal. Septembris, Indictione præſcripta, eſt intelligendus: & præterea annos Chriſti pari paſſu ac Cedrenus annos Mundi, auſpicari ab eodem menſe: quamuis ad annum Chriſti milleſimum diſertis verbis numeratum ipſum dicat ab Incarnatione, ac perinde cæteros quoque annos ab eodem termino ſubindicet deductos; namque eã inaugurationem, celebratam Kal. Septembris Indict. 11. communi an. 1057, in annum refert 1058, inchoatum iuxta ſuum hunc calculum ab ipſis Kal. Septembris. Nec Imp. Michaelem, quem dixerat eleuatum in 1056: quemque ad finẽ Chronici ait per annum imperaſſe, vt etiam habet Zonaras, pronunciaſſet abdicaſſe in an. 1058: niſi annos duceret à Septembri; quippè Michael die vltima Auguſti Indict. 9. anno ſibi 1056 exeunte, Imperium ſuſceperat, depoſuerat verò ineunte anno ſibi 1058. Sed præter ſuperiùs obſeruata, maniſeſtiſſimè prodit ſe pluribus etiam locis infra. Cæterũ de Argyro in hoc ſanè anno 1058 Conſtantinopolim nauigaturo

turo verba facit Oſtienſis l. 3. cap. 10. iuxta traditum à me Canonem annorum vitæ & geſtorum Deſiderij Abb. Caſſinenſis ſupra pag. 53. & 56.

An. 1060. *Ind.* 13.] Comnenus Imperium iniuit Kal. Septembris communi anno 1057: ſed iuxta noſtri Auctoris cõputum ineunte an. 1058. Idem poſt an. 2. & menſ. 3. vt notat Zonaras, ſe abdicauit: nimirum in Decembri communis anni 1059. qui noſtro eſt annus 1060. iam inchoatus.

An. 1061. *Ind.* 14.] Traiecit in Siciliam Dux Robertus poſt Maiũ in 1060, vt perhibet Gaufredus Mal. l. 2. c. 10. & 12

An. 1068. *Ind.* 6.] Conſtantinus Ducas, qui ab Decembri communis anni 1059: ſeù dicas cũ noſtro à præfato menſe inchoati anni 1060 regnauit, vt notat Zonaras, an. 7. & mẽſ. 6: vtique in omnium ſententia deceſſit in an. 1067. menſe Iunij, Indict. 5. ſed noſter continenti ſermone complexus eſt tùm eius obitum, tum ſucceſſoris Romani Diogenis eleuationem, qui poſt ſeptem menſes, & dies aliquos, atque adeò ineunte communi anno 1068, ab Eudocia præmortui Conſtantini vxore in coniugem, & in Imperatorem eſt delectus. De cætero quamuis Argyrus, cuius mors à noſtro notatur anno præſenti, Barenſium *Proedrus* fuiſſe videatur; quod Latinè valet, *Præſes*, vel *Anteſignanus*, haud tamen reputandus ille eſt Argyrus Dux Nortmannorum, quẽ Guilielmus Apulus l. 2. ærumnoſam vitam in exilio clauſiſſe tradit. Sed nec ille erit, qui eodem hoc anno obſeſſæ Barij à Duce Roberto, quique eodem anno, quo Dux ille eam obtinuit, ipſi vrbi principabatur, vt loquitur Malaterra l. 2. c. 43. ſiuè primus habebatur inter Barenſes, vt præfatus ait Guilielmus l. 3. ſed tertius fuit Argyrus inter hos medius, de quo hic ad an. 1058. ni tamen vel noſter, vel laudati nos fallant Auctores.

An. 1069. *Ind.* 7.] Præſens Stephanus cognomine appellatur *Pateranus* à Guilielmo l. 2. Edictoque Imperiali datus dicitur Barenſibus Prætor: quem Dux Robertus capta Bario, canitiem eius miſertus, benignè tractauit, & cum ſuis Græcis liberum dimiſit, vt idem Auctor tradit l. 3.

An. 1070. *Ind.* 8.] Dies 18. Iulij verè in hoc anno fuit Dominica die, qui literam Dominicalem habuit C.

An. 1071. *Ind.* 9.] De Gocelino transfuga Nortmanno,

Digitized by Google

qui Stolium Græcorum, hoc eſt claſſem, ad ſubſidium Barenſium ductabat, loquitur etiam Guilielmus Apul. l. 3. & Gaufredus Malat. l. 2. c. 43. qui perhibet, Ducẽ Robertũ, recepta Bario in 1070, fuiſſe apud Hydruntũ Iunio, & Iulio menſe.

An. 1072. *Ind.* 10.] Romanus Diogenes cum imperaſſet, vt auctor eſt Zonaras, an. 3. & menſ. 8; captus, excæcatus, & mortuus eſt: quod contigiſſe oportet menſe Septembri, decurrente communi anno 1071, ineunte Indict. 10: ſed iuxta noſtrum Auctorem, ineunte an. 1072: captum tamen, ex eodem noſtro affirmandum, in antecedente Iulio.

An. 1073. *Ind.* 11.] Obſeſſos Tranenſes ait Guilielmus l. 3. *decies iã quinq; diebus*, de capta tunc Iuuenacio loquẽs ſimul.

An. 1078. *Ind.* 1.] Iuſſu Imp. Botoniatis, qui anno, & menſe ab noſtro deſcripto Imperium adeptus eſt, depoſito Michaele Parapinacio (hic regnauerat, vt ait Zonaras, an. 6. & m. 6.) excæcatos Nicephorum Bryennium priùs, & dein Nicephorum Baſilacium, qui vnus poſt alium Dyrrachium cum regerent, Tyrannidem affectarunt, idem Auctor tradit.

An. 1079. *Ind.* 2.] Guilielmus quoque Apul. l. 3. Barium per hos fermè annos ab Duce Roberto rebellaſſe prodit.

An. 1080. *Ind.* 3.] De recepta Bario, Tarento, & Trano à Duce Roberto Guilielmus Apul. l. 3. fine; deque Imp. Michaele, quem Botoniates deiecerat, ſed Dux præfatus per duos fermè, & amplius annos, expeditionem interea in Græcos parãs, ſecũ detinuit, idẽ Auctor l. 4. & Malaterra l. 3. c. 13.

An. 1081. *Ind.* 4.] Hoc anno, vt inquit Gaufredus Malat. l. 3. c. 24. *Menſo Maio Dux Robertus Hydruntum venit, verſus Romaniam animum intendens, & quindecim naues trans mare aliquam vrbem præoccupatũ mittit.* Subdit Guilielmus lib. 4. *Gens, quæ præceſſerat, Botrontinam vrbem* (*Buthrotum* Straboni l. 7. alijſque memoratam) *capit.* Vterque etiam auctor de capta tunc ſimul Inſula, *Corfò*: id eſt *Corcyra*, & obſeſſa Dyrrachio, Venetiſque aduenientibus ad obſeſſorum ſubſidium pluribus; deque depoſito Botoniate ab Alexio; qui vt perhibet Zonaras, Conſtantinopolim occupauit in quinta feria magnæ hebdomadæ: ea hoc anno fuit die 1. Aprilis.

An. 1082. *Ind.* 5.] De bello inter Imp. Alexium, & Ducem Robertum Petrus Diac. l. 3. c. 48. Gaufredus Malat. l. 3. c. 27.

&

& Guilielmus Apul.l.4. At eo anno, qui à noſtro ſuo more ab Kal. Septembris numeratur annus 1082, ſed iam dictis Auctoribus eſt communis 1081: quo nimirum Alexius, vt tradit Zonaras, recens potitus rerum, nunciata Ducis Roberti expeditione contra Epidamnum (hoc etiam nomine dictū eſt Dyrrachium) & ipſe illuc profectus eſt, cōmiſſoq; prœlio, victus turpiter fugit: eo, inquam, anno 1081 dies S. Lucę 18 Octobris incidit in feriam II: non III; quo anno litera Dominicalis fuit C. De capta autem Dyrrachio præfati etiam Auctores. Sed Guilielmus captum tunc dicit filiū Ducis, non ipſum Ducem Venetorum, vt à noſtro perhibetur. Cæterum idem noſter hoc loco vni, eidemque anno contribuit menſem Octobrem, & ſubſequentem Februarium, quippè annos exorditur à Septembri.

*An.*1083.*Ind. 6.*] De Cannis obſeſſis, & expugnatis à Duce Roberto Guilielmus Apul.l.4.

*An.*1084.*Ind.7.*] Dirutas à Roberto Cannas Guiliemus quoque narrat l. 4: quam hoc anno Romualdus Salern. ex noſtratibus: ex exteris Bertoldus Conſtant. alijque Romam profectum affirmant; ſed Malaterra l.3.c.33.& 37. accerſitū à Papa ait in 1082: & in 1083 iter intendiſſe.

*An.*1085.*Ind.*8.] Adeſſe iam cœperat Autumni tempus, cum Dux Robertus iterum in Romaniam transfretauit, vt habet Guilielmus l.5, ſed Malaterra l.3.c.40. magis ſignatè, congregaſſe ait naues apud Hydruntum menſe Septembri, & dein traieciſſe. Traiecit itaque, vt perhibet noſter, menſe Octobri, conflixitque cum Venetis in Ianuario proximè ſubſequuto, victorque euaſit, quod ab eodem Apulo auctore ibidem affirmatur. Liquidiſſimè hinc etiam patet, annos à noſtro inchoari à Septembri, qui eodem anno 1085 adſcribit menſem Octobrem, & proximum Ianuarium. Sanè obitum Ildeprandi, ſeù dicas Gregorij 7, & Ducis Roberti omnes referunt ad vnicum cōmunem iam dictum an.1085. Et Malaterra, qui l.3.c.41. figit ad antecedentem, quo Solis maximam Eclipſim factam die 6.Februarij, inter Sextam, & Nonam per ſpatium triū horarum notat, Aſtronomi dijudicent, an tempora rectè conſignarit.

*An.*1088.*Ind.*11.] Haud in an.1088. ſed in 1087, dies 10, Sep-

Digitized by Google

Septembris incidit in feriam 6; qui annus habuit literam Dominicalem C. Eſt tamen hęc conſueta noſtro Auctori annorum anticipatio, qui eos anteuertit, ac exorditur ab Septembri, vt pluries dixi; quo etiam calculo Lupus Protoſp. vſus, præſentem Terræmotum in annum pariter refert 1088: dicens factum *per totam Apuliam*: ſed Barenſis iſte ait, *per omnem terram noſtram*: quippè Barium, vt Petrus Diac. affirmat l.3.c.44.& l.4.c.106, caput fuit Apuliæ. Lupus autem Canonem annorum à noſtro vſurpatum obſeruaſſe deprehenditur; cum ad an. 1017.1042.1043.1047.& 1081 diſparatorum annorum menſes in vnum confert annum.

*An.*1089. *Ind.*12.] Barium obtinuit Boamundus poſt initam cum fratre Rogerio concordiam, de qua Malaterra l.4.c.4.& 10. Confer Ioannem Archid. Barenſ. relatũ p.89.

*An.*1090. *Ind.*13.] Si Helias in Archiepiſcopum Barij eſt conſecratus Prid. Kal. Octobris, vt perhibet noſter, vtique conſecrationis eius Diploma exaratum die 9. Octobris, atque, vt ibi aſſeritur, in an. 1089, qui noſtro eſſe cœperat annus 1090: non ipſam conſecrationẽ eo die actam, dicendũ eſt

*An.*1099. *Ind.*7.] Dixi ad Lupum, Synodum Barenſem ab Vrbano 2. actam in an.1098. menſe Octobris: eãdem quã ſolidiſſimè nunc firmat ſententiam noſter; cui more ſuo celebrata ea aſſeritur in an.1099. inchoato à Kal. Septẽbris: nec Lupus, qui eundem calculum eſt profeſſus, vt hic dixi ad an.1088, quid diuerſum prodit.

*An.*1106. *Ind.*14.] Annum à Septembri ductum extendit ad ſubſequentem Auguſtum, vt ſolet, noſter; nam Boamundum communi an. 1106 ad Gallias profectum, Chronicon notat S. Albini apud Sirmondum in Notis ad Goffridum Vindocinens. Guilielmus autem Tyrius l. 11. c.1. Boamundum dicens Gallias petijſſe in an. 1104, capiendus eſt de diſceſſu eius è Syria; quandoquidem in Apuliam ille peruenit menſe Ianuario, anno 1105, vt tradit noſter. Itaque iam dicto communi anno 1105, menſe Septembri ſuſceptum proſequutus iter, in Gallijs aderat an. 1106; eſtque in Apuliam reuerſus eodem anno, menſe Auguſti.

*An.*1111. *Ind.*4.] De anno obitus Ducis Rogerij, & fratris eius Boamundi dixi ad Falconem pag. 152.

An.

Digitized by Google

An. 1112. *Ind.* 5.] In hoc anno Biſextili, quo literæ Dominicales fuerunt G F, eſtq; Paſcha celebratũ die 21. April. verè Dominica Palmarum incidit in 14. prædicti menſis.

IMperatorũ eodem Chronico deſcriptorum Epilogum ad finẽ eius adiectũ ſic expono. Michael Theophili Imp. filius, qui ſub tutela matris imperauit an. 14. ſolus an. 11, vt Cedrenus, & Zonaras produnt, Baſilium adoptauit in filium die 26. Maij, Indict. 14. an. 866. Primus itaque annus poſtremorum XIII annorum Imperij eius ante Baſilium adoptatum (hęc enim videtur noſtri Auctoris lectioq; & mens ſincera) incidit in Indictionem 1. Baſilius Macedo ab Indict. 14. an. 866. regnauit an. 20 expletos, inchotos 21. Cum Michaele an. 1: ſolus 19 (ſic eius tempora diſtingunt laudati ſuperiùs Auctores) vſque ad Indict. 4 an. 886. Leo, & Alexander filij Baſilij acceperunt Regnum Indict. 4. an. 886. Regnauit Leo an. 26: præcisè 25. & menſ. 3, auctore Zonara; ac peruenit ad an. 911. Alexander aduixit per alium annum, & menſem, vt idem Zonaras tradit. obijt Ind. 15. an. 912. Conſtantinus Porphyrog. filius Leonis ſucceſſit patruo Alexandro vita functo Indict. 15: ſed coronatur proxima Indict. 1. an. 912. ſiue 913. inchoato à Kal Septembris. Regnauit an. 47 vſque ad Indict. 2 & an. 959. Romanus filius ſuperioris Conſtantini, dictus iunior, ſucceſſit in Regnum Indict. III. nõ Indict. II, an. 959, vel dicas 960. inchoato à Kal. Septembris. cuius, & filiorum eius Baſilij, & Conſtantini tempora, qui cum eo, & poſt eum, imparibus tamen annis ſimul regnarũt (coronatus eſt Baſilius à patre, vt ait Cedrenus, in feſto Paſchæ, eadem Indict. 3. an. 960: Conſtantinus natu poſterior triennio poſt) anni in ſolidum fuerunt 70: ſed caui, incluſis in ea ſumma annis interiectorum Impp. Nicephori, & Tzimiſcæ. Porrò annus 41 horum fratrum mihi ex antiquis Tabulis deſcriptus in Prima parte Hiſtoriæ PP. Langob. pag. 81. erat, fortaſſe, iuxta hunc calculum, ſecus ac ibi feci, exponendus, diſcrepantibus quamuis, vt aliàs ſæpe, noſtris calculis à calculis Græcorum (mitto Tabulariorum multimodas ſubducendorum annorum rationes, ſed & hallucinationes) de qua diſcrepantia nonnihil ſupra pag. 139. Romanus Argyrus ſurrexit Indict. 12. an. 1028. ſiue an. 1029. inchoato à Kal. Septemb. quo obijt præfatus Conſtantinus. Regnauit an. 5. & inſuper menſes ferè 6 Librario omiſſos: vſque ad Aprilem Indictionis 2. & an. 1034. Michael Paphlago, non Calaphatus, ſurrexit dicta Indict 2. an. 1034. Regnauit an. 4 (nõ integros ait Zonaras) vſque ad Decembrem Indictionis 10. an. 1041: ſiuè dicas 1042. Michael Calaphatus ex ſorore nepos Paphlagonis, à quo adhuc viuo in Cæſarem, vt perhibet Zonaras, aſcitus, cœpit regnare Indict. 10. menſe Decembris, anno dicto. Regnauit per annum, ſed non exactum; nam poſt menſ. 4, vel 5, excæcatus eſt menſe Maio, Indictione, & anno prænotato. Zoes ſuperioris Con-

ſtan-

Digitized by Google

ſtantini filia, vxor primùm Romani Argyri, dein Paphlagonis, regnauit cum ſorore Theodora poſt Calæphatum per menſ. 3. teſte Zonara: nempè vſque ad Indict. 11. ac Septembrem communis anni 1042. ſiue inchoati 1043. Conſtantinus Monomachus tertius Zoes maritus regnauit ab Indict. 11. & anno iam dicto per an. 13 (præcisè an. 12. menſ. 8. ait Zonaras, qui computaſſe ſimul in hac ſumma videtur tres menſes ſolius Zoes) vſque ad menſem Decembrem, Indict. 8. an. 1054. ſiue 1055. iam inchoatum. Theodora ſuperiùs dicta, ſoror Zoes, non ſurrexit, ſed obiit Indict. 9: quæ poſt Monomachum regnauit an. 2. non exactos: hoc eſt, vt perhibet Zonaras, an. 1. menſ. 9. nempè vſque ad exitum menſis Auguſti Indictionis prædictæ, elabentis anni 1056. Michael Stratioticus, à noſtro dictus Vtringa, à Lupo detracta litera *t*, ac mutata *V*. in *B. Bringa*, non ſurrexit, ſed abdicauit ſe ineunte Indict. 11. qui poſt Theodoram regnauit per annum vſque ad præfatam Indict. & an. 1057: ſiuè ineuntem 1058. Iſaacius Comnenus aſcendit Kal. Septembr. ineunte Indict. 11, communi an. 1057. ſiuè 1058. Regnauit an. 2. & vt prodit Zonaras, per alios menſ. 3. vſque ad Decembr. Indictionis 13, & exeuntem communem an. 1059: ſiue dicas inchoatum 1060. Conſtantinus Ducas cœpit regnare Indict. XIII: non III. regnauit an. VIII: non XVIII. (Librarius per ſummã inertiam denarii notam ab Indictione traduxit ad annos) & peruenit ad Indict. 5. & menſem Iunium; atqueadeò ad an. 1067. Zonaras definitè ei imputat an. 7. & menſes 6. Eudocia vxor antecedentis Conſtantini cum imperaſſet per menſ. 7. & dies aliquos, vſque ad ineuntem communem an. 1068, & Indict. 6. Romano nupſit Diogeni. Romanus Diogenes Eudociæ maritus aſcendit in Regnum Indict. 6: ineunte communi an. 1068. Regnauit an. 5. non integros; quibus cum ſimul computantur menſ. 7. & dies Eudociæ. Itaque ipſe regnauit an. 3, & mẽſ. 8, quot ei adiudicat Zonaras; ac peruenit ad Septembr. Indictionis 10, communis anni 1071: ſiue ineuntis 1072. Michael Parapinacius Conſtantini Ducæ filius in Regnum aſcendit inchoata Indict. X, communi an. 1071, qui noſtro eſt exoriens an. 1072: non autem aſcendit Indict. XI, qui annus noſtro eſſet 1073, communis 1072; annuſque vacuus inter eum, & Diogenem ſupereſſet. Verùm idem noſter quia aſſignat Parapinacio an. 5, quos Zonaras facit 6, & menſ. 6, iam tempora ſic exæquantur, regnaſſeque Parapinacium conſtat vſq; ad Martium Indict. 1, an. 1078. Nicephorus Botoniates, deturbato Parapinacio, Imperiũ adeptus, eiuſq; vxore abuſus eſt ab Martio, Indict. 1, an. 1078. ad April. Indict. 4, an. 1081. Imperauit an. 3. Alexius Comnenus intrauit Ind. 4, die 1. April. an. 1081. *Regnauit an. 37, mẽſ. 4, et dies aliquos. Vix. an. 70, aut circiter. Obiit an. Mũdi 6626* (Chriſti 1118) *menſe Auguſti*: quæ addo ex Zonara, noſtro Auctori nõ deſcripta, quia nec viſa, vt reor. Imperatorum itaq; hoc Chronico deſcriptorum tempora ſic dirigenda, ac ſicubi alium Canonem ſecutus ſecus commiſerim, ad hanc normam exponenda diiudico, denuncioq;

FINIS.

Digitized by Google

INDEX
RERVM PRAECIPVARVM,

Quæ in vtroque Libro Hiſtoriæ Principum Langobardorum, atque in Serie Abbatum Caſſinenſium, & in adiectis Caſtigationibus continentur.

A.*demonſtrat priorem Librum*:B.*primam partem poſterioris:*C.*Seriem Abbatum,& reliquum opus.*

Res autem memoratu dignas, in ipſis antiquis Opuſculis primi Libri deſcriptas, ſub hoc Indice non colligo, eas daturus, & ſimul expoſiturus alia vice in alio peculiari vnà cum Indice Barbararum dictionum ijſdem in Opuſculis comprehenſarum;qui iuſti Commentarij, ac tertij Libri meæ Hiſtoriæ Langobardicæ loco erunt.

A*Bellinum vrbs loco mutata.* C 179.

Aeſerniæ excidium, & inſtauratio à quibus, quando. A. Stein PP. qui ab Aten.

Africa vrbs in Africa. C. 137.

Alczecus Dux Bulgarorum accerſitus videri à Romualdo Duce Beneuenti. B.52. 61. *de eius primis ſedibus in Italia non conuenit inter Paulũ Diac. & Hiſtoriam Miſcellam* 66. *Gaſtaldatum in Ducatu Beneuẽti ad tẽpus nõ accepit, vt falsò iudicauit Iacobus Cuiacius* 84.

Alexãder Abbas Teleſinus cur dictus nonnullis. Celeſinus. C.181.

Alpes pro Apennino. A.307. *pro Pyreneis.* C.125. *commune nomen montium excelſorũ.* 181.

Amalfis Præfecti initio dicti ſunt Comites. A. 18. B. 36. *quæ vrbs olim ſub Ducatu fuit Neapolitano.* ibid.

S. Ambroſij familia dicta eſt domeſtica familia Archiepiſcopi Mediolanenſis. C.84.

Analecta pro libro Collectaneorum. A.295.

Anonymus Monachus Caſſin. non vnus elucubrauit Chronicon vni nunc Anonymo adſcriptum C.100 *quod peculiaribus in Caſtigationibus, & in Serie Abbatum Caſſin. locis pluribus emaculatur, explicatur,*

reprehenditur, ſuppletur.

S. Anſelmus Cantuar. in Pago aliquando commoratus eſt Epiſcopatus Calatini, vulgò appellato li Schiaui. C.95.

Antarta legi debere apud Anaſtaſium Bibl. in Deuſdedit non intacta. B.33.

S. Antoninus nuncupatus Surrentinus, quando Stabias, & an cum eſſet Clericus, ſe contulit. B.35.

Apoſtolorum appellatione aliquādo denotati Principes tātum Apoſtolorum, Petrus, & Paulus. A.172.

Appia via præter eam, quæ ab Appio, dicta etiā eſt quælibet via ſilice ſtrata. C.125.

Aprutiū vrbs, quæ Interānia olim dicta. B.44. *cur ſic etiam dicta Prouincia Aprutij.* 78.

Apulia pro vniuerſa Italia cis Tyberim, & quare. C.163.

Arcaturia, palorum ſepes in decurrente flumine. C.154.

Auerſa quando condita. A. Stem. PP. Nort.1. *primū eius Comitem fuiſſe à Duce Neapolis inſtitutum, qua excipiendum eſt interpretatione.* ibid. B.86.

Baiæ ēt ad Rauennā, à Baijs Cāpaniæ denominatæ C.125.

*Barēſis Synodus in an.*1098. *non* 1099. *celebratur ab Vrbano* 2. C.94.

Barenſis Principatus initia. C.73. 84.

Barium caput olim Apuliæ. B.90. C.74.

S. Bartholomæi Apoſt. corpus tranſlatum nè Beneuento Romam, variant auctores. C.43.

Baſſi, ſiue Vaſſi, qui dicebantur. B.84.

S. Benedictus quo anno Monaſterium Caſſin. cōdidit. C.5. *ipſum à Langobardis diripiendum præuidit, minimè verò iterum maiori clade incendendum à Saracenis.* B.25.

Beneuentani appellati ſunt incolæ Ducatus Beneuentani. B.29.

Beneuentanis Langobardis adſcribenda eſt direptio Cryptæ S. Michaelis Arch. in M. Gargano, enarrata à Paulo Diacono non Græcis. B.55. *imputanda etiam videtur abiuratio Idololatriæ in Actis Apparitionis eiuſdem Archangeli deſcripta, minimè Neapolitanis.* 56. & ſeqq.

Beneuentum vrbs perditiſſimis etiā ſeculis cōplures aluit viros literatos. A.143. *dicta eſt Ticinum alterum.* 164. *Comitibus viris fuit admodū frequēs.* A. Stem. PP. qui ab Atenol. *Eius Princeps, deletis Regibus Langobardis, poteſtatem vſurpauit legis condendę.* 308. *fuit caput plurium Prouinciarum non ante tempora Langobardorū* B.14. 74. *aliquando in Cāpania comprehenſa.* 15. *eius nomine dicta eſt omnis Italia cis Tyberim.* 67. *Samnium nonnullis auctoribus nuncupatur.* 73. *ab Imp. Henrico* 2. *conceditur Papæ Leoni* 9; *ſuſcepto ab eo Epiſcopatu Bābergenſi.* C.106.

extin-

extinctis eius Principibus, regi cœpit à Romano Pontifice per Rectores. 145. qui non ſemper eiuſdem poteſtatis fuere. 167.

Beneuentanus Ducatus appellatione Langobardici Regni non venit. A. 308 B. 65. à Zottone inſtituitur, ſed de tempore auctores inter ſe non conſtant. B. 2. eius initia à Paulo Diac. deſcripta, è vulgi proceſſere rumore. 4. quæ de ijs tradit Oſtienſis, ſunt incongrua. 5. abſurda, quæ Conſtantinus Porphyr. 7. ſed hæc aptè explicata, non omnino reſpuenda. 8. caſu inſtitutus, prouido conſilio confirmatur. 13. 17. laxiori iure obnoxius fuit Gallis Regibus Italiæ præ Spoletano 65. dictus eſt Prouincia. 68. cum ipſe plures antiquas Prouincias compleceretur. 69. 75. pluresq; etiã recentes. 69. fueritque in plures Prouincias, nõ tamen antiquas, tributus. 70. quæ nec Calabria, nec Apulia ſimul fuere. 71. nec Calabria, Apulia, & Samniũ. 72. nec Samnium ſolum. 75. quamuis ipſe Ducatus multotiens Samnij vocabulo fuerit Scriptoribus denotatus. ibid. ſed pluſculæ aliæ Prouinciæ fuere. ibid. proprio Langobardorum vocabulo appellatæ. Gaſtaldatus 77. quorum certus numerus obſcurus. 88. ſed qui celebres, recẽſentur. ibid. Eius fines ſub proprijs titulis fusè expoſitos Libro habes ſecundo.

Beneuẽtanus Dux inter trigintaſex Duces interregni Lãgobardorum non computandus. B. 18. maritimã claſſem haud magnã aluit 37.

Beneuẽtanam Synodum celebratam à Paſcali 2. Petrus Bibl. in eius vita perhibet: non Troianam C. 162.

Berelais dicta aliquando eſt vetus Capua, condita iam noua. A. 22.

Boamundus Princeps Tarẽti dimiſſa Amalfis, non Capuæ, obſidione, ad bellum ſacrum eſt profectus. C 90 ad quod nec ipſe, nec eius nepos Tancredus è Cãpania milites duxit 91. 111.

B. G & V. literæ affines. C. 78.

Caietæ Ducatus quandoque ſub duplici Duce imparis poteſtatis, ac dignitatis. A. Stem. PP. Nott. 1. B. 28. C. 57. eius finis hinc Liris, illinc Tarracina. B. 27 28

Calabriæ loca aliqua à nonnemine cur Siciliæ eſſe loca dicantur. B. 71.

Calabria regio olim fuit ad mare Superum. B. 49. diſcreta inter ſe etiam loca comprehendit. 40. 48. deinde ad mare Inferum, occaſione nondum alijs expoſita. 50 72. pars huius ceſſit Langobardis, pars Græcis. 45. 49 antiqua illa ſub Siciliæ Præfecto non fuit. 50. fuit recens. B. 72. C. 79 83.

Calenũ, & Cales, vrbs vna, eademque, C. 163. quæ nunc eſt Calui. 164.

Calinium Langobardorum vrbs, à Nortmãnis Latinè ſcri-

Digitized by Google

bentibus dictum eſt. Calenum ; quæ nunc eſt Carinula. C.164.

Caluum vrbs ædificatur intra fines agri Calinienſis, incurrentes in Campanos. A.23. 24. C.181.

Campanorum, & Neapolitanorum bella frequentia fuere, & fœdera varia. A 72.316.

Campani Sicopolim vrbem inhabitarunt animo ancipiti. A. 84. ad quam ſe contulerunt, vt muniтiſſima in vrbe ſe tuerentur aduerſus Principem Beneu. 127. mutuas nuptias contrahũt cum Beneuentanis.176.

Campania varijs temporibus varia. B. 14. 15. 27. 32. 35. 39

Cãpanus Archiepiſcopus antiquitate omnium primus in Italia cis Tyberim. C.39.174. quando priuilegiũ obtinuit perungẽdi ſacro oleo Principes ſuæ vrbis. ibid.

Campanus Comitatus quam latè patuit. A. 142. item Gaſtaldatus. B.89.

Canonicus, qui canon, vel pẽſionem ſoluit. C.166.

Capua pro Campana ditione. A. 19. pro agro eius ſuburbano. B.23. quo conſilio à Langobardis ſtudioſiſſimè inhabitata. A. 72. B.38. Afros, ſiuè amicos ſiuè hoſtes ſemper exitioſos eſt experta. A.84.

Capua antiqua in cineres verſa, locus dein magna ex parte dictus eſt S. Maria: ab Eccleſia Deiparę antiquiſſima ibi conſtructa. A.124. eadem ſtante, ſed poſt paſſam à Vandalis miſerãdam cladem, perque vicos habitata, regio ea, vbi Eccleſia prefato, dicebatur. Surici; ex quo cognomẽ Eccleſiæ, dicta quę eſt S. Maria Suricorũ. 169. dictuſque etiam eſt ipſe locus. Sedes Imperatoris. C.17.

Capua noua quando condita. A. 127. muri eius è quadrato lapide. 129. viris Comitibus admodum frequens. Stem. PP. qui ab Aten.

Capuæ encomia à laudatis Scriptoribus per omne æuum. B. in Epiſt. ad Lectorem. Roma altera dicta eſt Auſonio non eodem ſenſu quo dicta Ciceroni. ibid. ante Lãgobardorum tempora haud vacua, frequentior tamen eſt ab eis reddita. 38. eã commune domicilium habere ſtatuunt nepotes Epiſcopi Landolfi, diuiſo trifariam reliquo Comitatu. 82. obſeſſa, & capta eſt in an. 1098. non 1097. à Rogerio Duce Apuliæ, & à Rogerio Comite Siciliæ. C.91. ibidẽ coronatum Imp. Conradum, quã excipiendum interpretation... 105. Forum Iudicum in ea, cur ſic dictum. 149.

Capuæ Principes Nortmanni à Malaterra ad inuidiam Campanorũ appellati sũt. Principes Auerſani. A. Stem. PP. Nort. 1. ſacro oleo, ſicut conſueuerunt eius Principes Langobardi, perungi aliquandiù perſeuerarunt, à quo tandem abſtinuerunt. ibid. obnoxij ſũt Ducibus Apuliæ. Stem. PP. Nort. 2. C.118.

Ca-

Capuæ Principatus dicitur Prouincia ab Edinero in Vita S. Anſelmi. B.69. *quando inſtitutus.* A.185.296.320.322. C.174. *à Græcis nunquam poſſeſſus* 78. *cur à Rege Rogerio prima vice conceditur tertio ſuo filio Anfuſo.* 122. *deinde ab eodẽ Rege & à Rege Guilielmo I. traditur ſecundo.* 128.

Capuani à Lãgobardis appellati ſunt, qui ex genere orti Comitum, & Principum Capuæ Langobardorum. A.119. 286.

C. & G. literæ apud Langobardos promiſcuæ. C.77.

Carbonaria: locus extra vrbes ad excipiẽdas ſordes. C.182.

Carnaria dicta eſt ſepultura extra vrbem, deputata ſupplicio affectis, & capitibus vilioribus. C.175.

Carolus Magnus quo anno apud Capuam cum Arichi Pr. Beneuenti eſt concordatus. C.15. *quo anno Monaſteriũ Caſſin. adiuit* 16. *Capuæ in Eccleſia S. Mariæ Suricorum videtur hoſpitatus.* A.169 *ob quam occaſionem locus ipſe fuerit dictus. Sedes Imperatoris.* C.17.

Caſſinenſe Monaſteriũ quãdo à Langobardis direptum. A.272. *quando ab Abb. Petronace reſtitutum* 276. C.8. *quo anno à B. Benedicto fundatum.* 5. *quo anno à Carolo Magno viſitatum.* 16. *quo anno à Saracenis incenſum.* 24. *quando iterum inſtaurari cœptum.* 29. *Capuam tranſlatũ fuit ad commodum Principum eiuſdem vrbis.* 31.

Cellæ nomen quid aliquando denotat. A.9. C.25

Cenſilis dicitur, qui cenſum ſoluit. A.321.

Chriſtianorum innocenter occiſorum cadauera, quo ritu ſepeliebantur. C.169.

Clauſtrũ inhabitat Epiſcopus ſimul cum ſuis Canonicis. A.21.

Cimiterium dicta eſt aliquãdo Nola. B.39. 44.

Cæmeteria quædam religioſiora, quæ ad inſigniũ Sãctorum ſepulchra, ſenſim oppida, confluentibus habitatoribus, euaſerunt. C.179.

Cognomina gentilitia plerũque deſumpta è locis à gente poſſeſſis. A.289 C.134.154. *nõnunquam ex iiſdem, ſed falsò, accepta videntur.* 177. *item deſumpta è nominibus genitorum.* 155.180. *ſæpè etiam è munere aliquo.* 155. *Vide Gẽtilit. nom.*

Coloſſus dictus eſt Capuæ Amphitheatrũ ab Erchẽperto, cui N.56. *Guaiferius ipſius cuſtos, appellatur Coloſſẽſis.* A.22.

Comitatus inter fratres non diuidebantur, quamuis ad eos ſingulos pars quæque ſua ſpectabat. A.282.

Comitatus, ager eſt ſuburbanus. B.21. 78. *eodem nomine diſſita etiam quandoque veniũt loca vni Comiti ſubiecta.* 78.

Comites paſſim inſtituebantur filij, & conſanguinei Principum Langobardorũ. A.194. 282.

Comitiũ nomẽ nõ ſẽper idẽ ſo-

nat.

nat. B.85. ij aliquando non diuerſi à Capitaneis. A. Stem. PP. Nort.1. B.85.

Confirmare, & firmare idem. C. 107.

Conſentia ex antiqua origine ſibi vēdicat primatum, quem nunc obtinet, circumpoſitæ regionis. B 89.

Conſtantij, & Conſtantini nomina paſſim confuſa. C 75.

Conſules apud Neapolim, & Caietam appellati, qui alibi Iudices. C. 150.

Coronationes Regum anniuerſaria celebritate ſolemnes. C.105.

Draconcellus, & Draco dictus eſt flumen Sarnus. A.75.

Dux qui duodecim vrbibus preeſt. B.18. etiam qui paucioribus.20. Italicè dicitur variāte dialecto. Duca, & Doge.22.

Eccleſiarum dedicationes non differebantur. A.172. ijs adhiberi conſueuerunt reliquiæ Sāctorum, quibus erant nuncupādæ. 173.

Epiſcopi vna cum Comitibus conſpirabant pro ſubiectorum vtilitate. A. 256.292. ſæpius delecti è genere Dynaſtarum earumdem vrbium, quibus erant præficiendi. ibid.

Erchempertus Hiſtoricus, minimè ſub Abb. Ragemprando factus eſt Monachus Caſſin. A. 8. C.28. Eius ſcriptus Codex Vaticanus Autographum non eſt. A.158 C.25. quando, & à quo exaratus A. 158.

Eſaias Propheta dictus eſt Apoſtolus A. 68.

Eus, ſiue Eon Hæreſiarchæ nomen in Chronico Anonymi Caſſin. malè intellectum ab eius euulgatore C.129

Excubitor, & Excubitorum Comes. C.80. 81.

Falconis Beneuentani Chronicon acephalum ſuppletur ex coniectura. C 147. quo munere ipſe fungebatur, cum eſſet Iudex 149 Explicatur, emaculatur, &c. in peculiaribus Caſtigationibus ſæpè.

Falerna vina dicta ſunt vina qualibet generoſa. C.125.

Fai, machinulæ apud Campanos, cur ſic nuncupatæ. C.172.

Ferdinandus) Reges Siciliæ Fridericus)citra Pharum, Capuę coronantur. C.97.

Ferulæ appellati ſunt à nonnullis baculi Epiſcopales. A. 167.

Feſti dies præcipui, tum profhani, tum ſacri ab vrbano populo regionatim colebantur. C.171.

Feudalis lex tempore Eugenij Papæ antè ianuam B. Petri Apoſt. in Ciuit. Romana à Lothario 1. non à ſecundo, condita eſt. B.62. altera de Feudo Guardię & Gaſtaldię explicatur. 81.

Forum Claudium, vrbs Cāpaniæ, dictum etiam eſt Forum Poplium, & Popilium; & Colonia Syllana. C.164.

Fregellę Gigantem comprimere, quo ſenſu à Sillio dictę. C.115.

Funera virorum Principum re-

regionatim à ſuis ſubiectis populis celebrata. C. 171.

Gaſtaldatus quid. A. 18. B. 77. *ij in Ducatu Beneuentano plures; ſed clari notantur.* 89. *&* 90.

Gaſtaldorum nomen variè enunciatum. B. 79. *dignitas.* ibid. *munus anxiè expetitum.* 80. *quod varium.* ibid. *ciuile nimirum* 81 *& militare.* 83. *eorundem ab Comitibus diſcrimen.* 82. *Etymon.* 87.

Gentilitia nomina è poſſeſſis locis ſæpe deſumpta. A. 284. *ſed non ſemper.* 285. *nec eadem forma inflexa à Langobardis, atque à Nortmannis.* 289.

Grecus Imperator inuſitatè dictus eſt Rex. A. 325.

Græci Beneuentum, niſi per triennium non tenuerunt. B. 72. *eiuſque, & Capuæ Principatum nunquam obtinuerunt.* C. 78.

Grecis falſo adſcribit Paulus Diac. direptionem Angelicæ Cryptæ ad M. Garganum, tribuẽdam Langobardis. B. 55.

Gregorius 2. *Papa cur pro recuperatione Cumani Caſtri preces, & premia multa fudit.* B. 29.

Guiberti Antipapæ obitus in anno contigit 1100. *non* 1101. C. 112.

Habitare pro poſſidere. A. 285.

Hiſtoria propriè eſt rerum oculis ſubiectarum. A. 11. *vna, eademq; ab vnico auctore carmine, & proſa aliquãdo deſcripta.* 15. 245. *binis pedibus, Chronologiæ, & Topographia benè incedit.* 114.

Homines tanquam animalia bruta pretio olim venditi, & in tranſmarinas oras exportati. A. 312.

i. minuſculum pingebant Lãgobardi eadem altitudine, ac l. minuſculum, vnde Lectoribus frequens error. C. 74.

S. Ianuarij Epiſcopi Beneuentani condemnatio ad Campaniæ Preſidem cur ſpectauit. B. 14.

Imagines Principum in Eccleſijs appendebantur. A. 170.

S. Ioãnes Baptiſta patronus Regni Langobardorum. A. 95. B. 59.

Ioannis Boccacij Fabella de filia Tancredi Pr. Salerni hiſtoricè exponitur. A. Stem. PP. Sal. 2. *eius dictio defẽditur aduerſus Paulum Benium.* 318.

Ioannes Papa 13 *Capuam exul haud aduenit, qui eius inſtituit Archiepiſcopatũ.* C. 38.

Italiæ appellatione non ea omnis, ſed pars Subalpinæ aliquãdo demõſtrata. B. 15. C. 157. *Item ſola Apulia.* 85. 88. 156. *& terra ẽt ſola citra Romã.* 157.

Italiæ pars, quæ modo dicitur Regnum Neapolitanum, cur mihi dicta eſt Italia CisTyberina. B. 67. *in quot Dynaſtias fuit olim diſſecta.* 70.

Iudicum multiplex acceptio. A. 20. 317. B. 87. C. 149. 151.

Iulianus inſignis Hereticus Pelagianus, Epiſcop. fuit Eclanenſis, ideſt Frequentinus in Cam-

Campania, non Epiſcopus Capuæ. B.15.

Laciniosūs ſtylus quis. A.93.

Landulfus Epiſcopus Capuæ, non ipſe Legatus Guaiferij Principis Salerni, ſed cum eius Legato, aliiſque auxilia petijt à Ludouico 2. Imp. aduerſus Saracenos. A.134.

Langobardorum gentis Principes dicti fuerunt tum Beneuētani, tum Salernitani, tum Cāpani Dynaſtæ ex cauſa parum manifeſta. A.189.*fuereq; Græcis Impp. aliquādo obnoxij, aliquando hoſtes.* 162. 206. 326. 327 B.34. C 76.77.

Langobardi inobſeruatā antea deſcribendæ Italiæ formam omnium primi inuexerunt. B.1. 68. *In Siciliam nunquam traiecerūt.* 4. *lingua Theotiſca utebantur.* B.87. *nomina Rufi, & Rufini, & alia conſimilia affinia, ſæpè confunderunt.* C.75.

Lāgobardi Beneuentani faciliùs mediterranea, quā maritima loca peruaſerunt. B.37. *ijs adſcribenda videtur direptio Angelicæ Cryptæ ad M. Garganum, non Græcis.* 55. *qui eiuſdem Diui protectionem experti aduerſus Conſtantium Imper. Idololatriam in an.* 663. *abiecerunt.* 56.

Lāgobardiæ vocabulo à Græcis dicta fuit Apulia. B.51 54. 71 72. C.83.

Lateranenſe Cōcilium à Papa Callixto 2. in an. 1123. *non* 1122. *fuit congregatum.* C.171.

Latinianum, nunc, Altoiani. B.77.

Latinè loqui dicti ſunt, qui Italicè loquebantur. B 66.

Launegild eſt donum reciprocum. A.324

Leo Card. Oſtienſis in peculiari opuſculo deſcripſit dedicationem Eccleſiæ Caſſin non Petrus eiuſdem Monaſt. Diaconus. C.60. *Eius locus luxatus videri etiam in M S. exemplari Caſſin. vbi de damnatione Pandulfi* 4. *Pr. Capuæ.* A.223. C.51.104. *Quod Autographū certè non eſt.* C.8.25 *pluribuſq; in locis à nupero exſcriptore fuiſſe deprauatum, ex Serie cōſtat Abbatum Caſſin ducta à me per annos.*

Libertas pro immunitate à ſoluēdo cenſu, vel ab onere publico. C.183.

Liguria pro Liburia. A. 26. 63. *item Liuuria.* C.123. *fertilis eſt regio Campaniæ.* ibid. *eius exemplo loca alia vbertate inclyta, dicta etiam ſunt. Liguria.* 124.

Liguria regio Sub Alpina antiquos fines aliquando eſt trāſgreſſa. C.84. 124.

Liris cur ſulfureus Sillio eſt dictus. C. 115.

Loci Seruator, nomen publici Magiſtratus. A. 318

Lotharius 1. Imp. nō Lotharius 2. ſanciuit Conſtitutionem Feudalem ante ianuam B. Petri Apoſtoli in ciuitate Romana. B. 62.

Lotharius 2 Imp. in Monaſterio Caſſin. vna cum Papa Innocentio 2. quot, & quibus

die,

diebus moratus eſt. C.68. 181.

Lucania vrbs in Lucania. B. 43.

Lucanus pro Lucenſis, Græciſmus eſt. C.86.

Lupi Protoſpatæ locus in eius Codice edito bis repetitus. A.221. C.80. eius ſententia de anno aduentus Lãgobardorum in Italiam explicatur. 88.139. Græcam dictionem nõ Græcus, ſed Apulus cum eſſet, vſurpauit. 72. Integrum eius Chronicõ peculiaribus in Caſtigationibus emaculatur, reprehẽditur, defẽditur, explicatur.

Magiſter: muneris, & honoris nomen. C.79.

Magiſter Iuſtitiarius, non Magnus Iuſtitiarius, olim is Magiſtratus eſt dictus. A.256. C. 143.

Magiſter Militum abſolutè nuncupatus, qui Neapoli præerat, non Magiſter Militum Neapolis. B.31.

Maior Populi, nomen ciuilis Magiſtratus. A.318.

Manifeſtare pro reddere. C.178.

Mandrita, & Archimãdrita. A.247.

S. Maria Suricorum Eccleſia in Capua veteri hoc cognomine dicta eſt à Vico Surici appellato, vbi erat ſita; in qua hoſpitatus videtur Carolus Magnus. A.169. indeque circumiacens locus appellatus. Sedes Imperatoris. C.17.

Marſia, Marſis, & Marſi: vrbs à Fucino lacu abſorta. B. 66.

Marſorum Pagus cur ſic dictus. B. 76.

Martius menſis pro Maio librarijs frequenter deſcriptus. C. 92.

Martyrem non facit pœna; ſed cauſa. A.305.

Meſinus, oppidum in Comitatu Teanenſi. A.306.

Melfitanum Concilium in an. 1089: non 1090. celebratur ab Vrbano ſecundo. C.89.

Mẽſes in tres partes diſtinguebantur: in dies nempè intrãtes, mediantes, & ſtantes; ad inſtar ferè Nonarum, Iduum, & Kalendarum. C.182.

Metium pro Medij. A.327.

S. Michael Archãgelus Patronus Langobardorum Beneuenti. A.95. B.59. eius prima apparitio in M. Gargano longo tempore præceſſit alteram, qua Sipontinorum tutelam ſuſcepit aduerſus Neapolitanos. B.62.

Maximiani, & Maximini nomina, confuſa in Breuiario Capuano. C.75.

Moliſij Prouincia ex qua origine inſtituta. B.89.

Neapolis Langobardorum exulum aſylum. A. Stem. PP. Sal. 1. ab Impp. Græcis Duces obtinebat. 325. B. 32. à quibus diutius fuit poſſeſſa. 30. & tandẽ tranſiuit ad Nortmannos. C. 183. Vt olim municipium fuit, & Colonia Romanorum. ibid. in ea Rex Rogerius prima vice per dies non multos eſt commoratus. C.184.

Negare: pro in aquis ſuffoca-

ri, & perire. C.77.

Neapolitanorum appellatione in Actis Apparitionis Sancti Michaelis Archang. veniũt Græci. A 94. B. 56. *ab eorundem Actorum Scriptore Langobardo in ipſorum inuidiam, vt videtur, immeritò de recentiſſima Idololatria incuſati*. A. 94. *imputãda Langobardis Beneuentanis*. 296. B. 56. *quibus cum lõga exercuerunt bella, & quandoque fœdera multiformia etiã inierunt*. A. 72. 316. 326. 327. B. 34. 36.

Neapolitani Duces ſua nomina, & annos Ducatus in Tabulis publicis perrarò inſcripſere, ſed Græcorum ſemper Imperatorum. A. 327.

Neapolitani Ducatus Inſulæ, loca, & vrbes. B. 32. 35. 36.

Neapolitana libertas, quo ſenſu nonnemini ex antiquis auctoribus aſſerta. C. 182.

Neapolitanos, & Caietanos Reges deprauatè nunc legi in epiſt. Pauli 1. *Papæ*. B. 27.

Neapolitanos Milites Rex Rogerius quodam terræ modo cur donauit. C. 183.

Nola, & conſinia oppida qua occaſione ex Salernitano ad Campanum Principatum traducta fuerunt. A. Stem. PP. Nort. 1. Vide etiam. *Cimiterium*.

Nomina plerumque pueris impoſita arbitratu eorum, qui ipſos è ſacro fonte ſuſcipiebant. A. 293.

Nomina propria nonnulla non vno ſemper modo à Langobardis inflexa. A. Stem. PP. Beneuenti, qui ex Erchemperto.

Nortmanni Gallias adoriũtur, ac vaſtãt per eadem tempora, nec diſſimilibus incurſionibus, quibus Saraceni Italiam cis Tyberim tempore Imp. Ludouici 2. *peſſũdabant*. A. Stem. PP. Nort. 2. *Ij, qui ad nos aduenerunt, peruaſas Apuliæ vrbes cum inter ſe eſſent diſpertiti, Melfim commune habere domicilium ſtatuerunt*. B. 82.

Nuceria primitus ſub Ducatu Neapolitano. A. Stem. PP. Sal. 1. *poſſidetur tandem à Principibus Capuæ Nortmannis*. Stem. PP. Nort. 1.

Obedientiæ, Obedientiales. B. 70. C. 55.

Otho 2. *Imp. aderat in Italia CisTyberina in an.* 981. *ſecus, ac ſunt alij opinati*. A. 220. Stem. PP. Sal. 2. C. 40.

Pactum idem, ac concordia, induciæ. C. 128.

Pagani pro Saracenis. A. 316.

Pagus Marſorum. Vide. *Marſorum Pagus*.

Pandulfus Pr. Capuæ cognomine Caputferreus, mortuo fratre Landulfo 3. *Principe Beneuenti, ipſius Principatum filio ſuo Landulfi* 4. *adiudicauit*. A. 188. *exhæredato nepote Pandulfo* 2. 296. *Damnatio eius ad æterna ſupplicia, ſolitario cuidam viſa, haud Principi Pandulfo* 4. *eſt applicanda*. A. 220. 223.

Digitized by Google

223. C. 52. 104. qui obijt in 1050. C. 103.

Pandulfus Piſanus in vita Gelaſij 2. caſtigatur. C. 164.

Παρακοιμώμενος: Latinè. Accubitor, nō Cubicularius. C. 73.

Paſchalis Papa 2. Beneuenti, non Troiæ conſtitutus, literas dedit ad Henricum Regem Angliæ, & ad Patriarcham Antiochiæ. C. 162.

Paſſus, qua nunc menſura in metiendis campis vtuntur Cāpani ciues, inſtitutus fuit à Lādone, qui nouam Capuam condidit. A. 19.

Patria: ideſt Prouincia. B. 76.

Patruelis frater dictus eſt germanus frater ex eodem patre natus. A. Stem. PP. Sal. 2.

Paulus Diac. Hiſtoriā Langobardorum ad ſua tempora callidè non produxit. A. 4. 13. 161. *aliud eius callidum ſilentium.* B. 11. *abſurdiſſimo, & perpetuo Metachroniſmo annos omnium Ducum Beneuēti cum annis Chriſti cōparauit.* A. 271. *tradita ab eo Beneuentanorum Chronologia Ducem Luitprandum non admittit certo errore.* 279. *denuò taxatur.* 273. B. 4. 46. 55. 59. 60 63. C. 8. *defenditer aduerſus Philippum Cluuerium.* B. 74.

D. Petrum Apoſtol. eximio cultu venerantur Langobardi. B. 59. *eidem pleriſque in locis Eccleſiæ ad exemplum Vaticanæ extra vrbes ædificatæ.* C. 181.

D. Petri Damiani narratio de damnatione animæ Pandulfi Caputferrei Princ. Capuæ à quodam ſolitario viſa, ab traditis alijs Hiſtorijs nil diſcrepat. A. 220. C. 52. 104.

Petrus Diac. Caſſin. iniuſtè à viro docto reprehenditur. C. 58. *ſecundo ſuæ ætatis Luſtro, non primo, Monachus eſt factus.* 65. *Eius Auctarium ad Oſtienſem, quod M. S. ſeruatur in Archiuo Caſſinenſi, Autographum non eſt.* 8. *Idem ſæpius refellitur in Serie Abbatum Caſſin. & in Caſtigationibus in Anonymum Caſſin.*

Pl. *literæ initio vocabuli frequēter tranſeūt à Latinis ad nos Italos in* Ch. A. 228.

S. Priſci Saluatoris diſcipuli Cœmeterium apud Capuam ab antiquo habitatoribus frequentatum. C. 179.

Prælati dicti ſunt quicumq; alijs præſunt. C. 161.

Prouinciæ vocabulo quid Langobardis denotabatur. B. 75.

Prouinciarum antiquarū nomina in Ducatu Beneuentano comprehenſarum, earumdemque deſcriptionem Langobardi voce tenus, non re conſeruarunt. B. 90.

Pueri appellati etiam ætate prouectiores. A. 8. 325.

Rainaldum Etrurienſem, nō Rainaldum Calamentanum per ſchiſma in Abbatem Caſſin. electum qui negauerant, id iam à me perſuaſi cōfeſſi ſunt. C. 68. 126.

Rectores Beneuenti non ſemper eiuſdem poteſtatis extitere. C.167.

Regia dicta eſt cuiuſcumque domus porta. A.321.

Regnum pro terra continenti, oppoſita Inſulæ. A.71. B 46.

Rhegiũ vrbs, ſedes fuit Ducum Græcorum, dum Calabriã ad mare Inferum retinebant, amiſſa Sicilia. B. 51.

Robertus 2. Princ. Capuæ ex genere ortus Principum Capuæ Nortmannorum, appellatus eſt de Surrento, cum non eſſet Surrentinus. A. Stem. PP. Nort. 1. *perperàm à Roberto de Surrẽto diſtinguitur.* C.132.136. *coronam Regi Rogerio impoſuit, quia omnium Baronum eius dignitate præſtantiſſ.* C. 177.

Robertus Guiſcardus pedes in Apuliam peruenit. A. Stem. PP. Nort. 2. *Quando dici cœpit Dux.* B. 19. 51. C. 85. *ab vxore veneno eſt ſublatus.* Stem. PP. Sal. 2.

Rogerius Comes Siciliæ in an. 1130. *non* 1129. *Regio titulo decoratur.* A. Stem. PP. Nort. 2. C. 118. 175. *obijt in an.* 1154. *non* 1152. C. 131. 139. *Cur dictus Italiæ Rex.* 85.

Roma qua ratione diſtare dicta à Beneuentano Ducatu per viginti ſtadia. B. 23.

Romani pro Græcis. B. 27. C. 108 *pro Italis, cæteriſque Romano Imperio ſubiectis, vel non Barbaris.* B. 61.

Romania: vulgo Romagna: A. 306.

Romanum vnicum Concilium, non duplex, poſt Barenſe celebratum eſt à Papa Vrbano 2. C. 95.

S. Rufini Epiſcopi Capuæ Acta in Cãpano Breuiario caſtigantur, & explicãtur. A. 276. *eius nomen à Langobardis confuſum cũ nomine S. Rufi,* C. 75.

S. Sabinus Langobardorum Spoletani Ducatus Patronus. A. 95.

Sacræ Scripturæ loca exponuntur. Pſal 132. A. 282. *Machab. l.* 1. c. 8. & *Pſal.* 71. B. 46. *Pſal.* 116. C. 107.

Salernum vrbs gemmea, & opulenta. A. 164 *obſidetur ab Othone 2. Imp. in an.* 981. Stem. PP. Saler. 2. *Viris Comitibus olim admodum frequẽs, & precipua vrbs Italiæ Cis Tyberim: poſtea minus diues.* ibid. *impenſo ſtudio à Ducibus Beneuenti exculta, & quare.* B. 41. *à Duce Roberto Guiſcardo capta.* C. 87. 109. *Ducatui Apuliæ contribuitur, cuius Metropolim eam ſtatuere, idem Dux deliberauerat.* Stem. PP. Nort. 2.

Salernitani Principatus initia. A. Stem. PP. Sal 1. *fines eius, an verè proceſſerint vſque Rhegium, nunc non examino.* B. 89.

Salernitani Principes Græcorũ parti addicti. A. 162. 206. Stem. PP. Sal. 1. *Nonnulli ex eis titulum Principatus Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ vſurparunt.* Stem. PP. Sal. 2.

Samnium vrbs in Samnio

ſom-

ſomniũ non videri Pauli Diac. B. 74.
Saraceni ad M. Garganum nunquam,ſed ad M.Garilianũ, Gariliano fluuio proximum cõſederunt. B 62.
S.Sebaſtiani Martyris Acta in Campano Breuiario quatuor in locis nulla neceſſitate à viris doctis caſtigata. C. 79.
Sedes Imperatoris dictus eſt locus, in quo olim Capua, & quare. C.17.
Sepeliendorũ Chriſtianorum innocenter occiſorum priſcus ritus. C. 169.
Sicopolis vrbs munitiſſima, condita eſt extante Capua antiqua. A. 126.127.176.
Sipontini dicti ſunt Beneuẽtani in Actis Apparitionis Sãcti Michaelis Archang. A. 94. Item ab Imp. Lothario 2. in Feudali lege,edita tempore Eugenij Papæ ante ianuam B. Petri Apoſt. in ciuitate Romana: B.62.
Siuè:particula eſt coniunctiua.A.25. eſt etiam coniunctiua. Seù. C.158.
Σφόνδυλος: Latinè Verticillus:cognomẽ antiqui viri Græci,& recẽtis viri Cãpani. C.83.
Stabiæ in Ducatu Neapolitano. B.35.
Stante hoc,vel hoc die mẽſis, pro reſtante.C.167.182.
S. Stephanus Protom. Capuæ Patronus, qua ratione ab Oſtienſi manſiſſe dicitur aliquanto tempore apud Hieruſalem cum D.Benedicto. C.51.
Stylo proprio res ſcribi, quæ dicatur. A.159.
Sura vrbs idest Sora. A.18. B. 27.
Surici dictus eſt vicorum vnus, in quos Capua antiqua poſt Vandalicam cladem abijt; quod nomen diù manſit; nam Ioannes Papa 8. epiſtolã ſcripſit Landulfo Epiſcopo Suricorum, qui in antiqua iam dicta vrbe à ſe fuerat conſtitutus. A.169.
Surrentum, vrbs Ducatus Neapolitani.B.34.36.eius ſtatus, & cõditio per tempora Regum Nortmannorum ignoratur. C.136. A.Stem.PP.Nort. I.
Suſpendij morte damnatos carnifex olim præibat, pendentemque ex eorum collo laqueum manu ſeruabat. C. 180.
Syndicorum, & Gaſtaldorum quorundam non diſpar munus: B. 81.
Synodus à Romanis Pontificibus per varia loca minimè in annis celebratæ, quas alij tradidere: Barenſis, Beneuentana, Lateranenſis, Melfitana, Romana,Troiana. Vide ſuis locis.
T literam Nortmãni admodum conſimilem literæ C. depingebant. C. 180.
Tarentum vrbs primaria in ditione Græcorum. B.52.etiã Langobardorum temporibus,& Nortmannorum. C.89.
Teanum, vrbs præcipua in Comitatu,& Principatu Capuæ. A.142. à Richardo I. Pr. Capuæ,

Digitized by Google

puæ, quæ fraude capta. C.114.

Tellus, & tellures: pro agro huius, vel illius vrbis. A.71. B. 46.

Terracina, oppidũ prope Salernũ. C.143.

Terra pro collectione pluriũ oppidorum coeuntium in vnam Dynaſtiam. A.225.226. B.40.

Terra Capuana, pars agri Cãpani, cur ſic dicta A.226.

Terra Canciæ, ſiue Canziæ, pars Campani agri, cur ſic dicta. A.228.

Terra Laboris, pro Terra Liparis deprauatè nunc legitur in epiſt. Papæ Martini. B.39.

Theatbe vrbs, plures ſub ſe habuit tellures, & vrbes. B.89.

D. Thomæ Aquinatis genus è Campanis Principibus. A.193.

Τοποτηρητὴς: Latinè idem valet, ac Vicarius, ſiuè Locumtenens. A. 318.

Τραπίζα, *Latinè.* Dapifer. C. 74.

Treuia: ideſt pax: ſolemni in Conuentu inter ſummos Proceres, minoreſque etiam, & populares viros iurabatur. C. 90. 161. *dicta quoq; Treuga. Treuua, Tregua.* ibid.

Tripaldæ oppidi in Hyrpinis etymon, & origo. C.179.

Troianum Concilium in an. 1115. *non* 1116. *à Paſchali* 2. *fuit celebratum.* C.160.

Vãdali pro Saracenis vſurpati. A.Stem.PP.qui ex Ate.

Vaſti. Vide. *Baſſi.*

Vaſtum: nomen multis oppidis commune, quid olim denotabat. B.87.

Vel: particula eſt coniunctiua. C.157.

Veſtes contumeliæ cauſa ad nates vſque olim decidebantur. C.171.

Veſuuij Montis incendium, à Glabro Rodulfo deſcriptum, in anno contigit 994. A.Stem. Pr. Sal.2.

Vigiliæ ſacræ procedentibus annis minimè, vt antiquitùs noctu in Eccleſijs celebratæ. C. 173. 180.

S. Vincẽtij Monaſterium ad ortum fluminis Volturni quando fundatum. C.9. *quando eius Eccleſia.* 17. *quando à Saracenis incenſum.* 26.

Volturnus flumen dictus aliquando Caſilinus. B.44.

Vrbanus 2. *Papa vnicã Romanam Synodum, non duplicẽ, poſt Barenſem celebrauit.* C.95.

Vmfreda: viri nomen. C.85.

Vrbs abſolutè dicta eſt ciuitas quæcumque. A.249.

Vterinus frater, qui ex eodẽ vtero, ſed etiam patre natus. A. Stem. PP. qui ex Aten.

Zottonis primi Ducis Beneuenti Epocha à Paulo Diac. tradita refellitur. A. 270. & ſeqq. *quæ ſtatuẽda eſt duplex: altera ipſius Zottonis, altera Ducatus eius.* 272. *illa toto ſeptennio preceſſit communẽ Epocham Langobardorum: iſta poſt triennium eſt ſubſecuta.* B. 10.

FINIS.

ERRATA.

Pag. 31.	lin. 13.	Lyrim.	lege.	Lirim.
51.	14.	Ieroſolimam.		Hieroſolymam.
67.	8.	Gir.		Senioret.
79.	31.	Cariophylo.		Caryophilo.
138.	1.	nmoinis.		nominis.
140.	3.	per quam		perquàm.
172.	7.	Lætanijs.		Litanijs.
193.	8:	p̄ edro.		p̄edro.

OMISSA.

*P.*5.*l.*23.quam poſtremã ſententiã Ignotus Caſſ.Num.1. protuliſſe videtur,ſed eã apertis.*& c.* *P.*31.*l.*24.pro certo habeo.Annis verò 19.Ioannem ſediſſe,vtique conſenſerim; argumento ductus Diplomatis,quod de commutatione eſt Eccleſiarum S.Benedicti,& S.Vincentij vrbis Capuæ,inita *Indict.2.menſe Nouembris*:anno ſcilicet 914,quando Ioannem iam ſedere cœpiſſe aſſeritur. At Leoni annus detrahẽdus erit,nam Adelperto non videtur.Ioannes autem. *& c.*

*P.*43.*l.*34.necdum conſtat:quin nec cũ ipſo conſtat Martino; nè dicam cum Auctoribus iam laudatis; quippè vſq; ab ætate Paſchalis 2. & ab an.1113. vt Romæ tũc poſitum Epigramma in Eccleſia S. Bartholomæi Apoſt. relatum à Baronio ad an.1000.manifeſtat,perſuaſum Romani habuerint,vtraq; præfatorum Sanctorũ corpora ab tertio Othone Beneuento Romã fuiſſe tranſlata. Hic autem, *& c.* *P.* 57. *l.*31. *Indictione ix* (pro *x*) *die Sabathi*, *P.*74. *l.*32. perhibet;quẽ ipſe,vnàq; Lupus à munere ſimul,*& c.* *P.*77. *l.*31.triẽnis,ſiue quadriẽnis. *P.*81.*l.*28.multo minus pag. 509.512.516.& 519. *P.*82. *l.*5.lib.2.cap.37.38.50. 51. & 57. *P.*83.*l.*12.De eodẽ autẽ Michaele Cedrenus pag.597. & ſeqq. *P.*98.*l.*8.Hæc ille. Id tamen verũ eſt, quod Notarius Cæſar Malfitanus de Neapoli in Protocollo de an. 1496.ſic adnotauit pag.39. *Die*, inquit, *ſeptimo Octobris* 1496.*mortuus fuit Rex Ferdinandus 2.Et in eodem die equitauit Sereniſſimus Rex Federicus; qui Rex fuit benedictus eodem die per Reuerendiſſimum Alexãdrum Carrafam Archie-*

piſcopum

Digitized by Google

piſcopum Neapolitanũ. *P.*110.*l.*37.deducentem ab Chriſti Natiuitate, cenſentemque eos ab alijs ductos ab Incarnatione. *P.*111.*l.*20.tũ in ſubſequentibus ijs concordãs,quos putabat annos ſuppuraſſe ab Epocha Chriſti concepti.

*P.*161.*l.*21.modo habet.*Treuna.*Ad Lupũ dixi promiſcua fuiſſe *G.*& *V*:ſicut in *Vgo*,& *Vuo.*& c.Igitur *Treuga*, & *Treuua* idem. Sed *V*.ante *V*.tranſibat quandoque in *G*: vnde *Tregua* Italicè nunc effertur. *P.ead. l.* 37. ſicut Par. 2. Num.3.ineditus teſtatur Anonymus. *P.*175.*l.*28. *di ſimili luoghi.* Si itaque dicas, ad Eccleſiam S. Laurentij, ſitam etiamnum extra præfatam Beneuentanæ vrbis Portam cognominem, vbi vetuſtiſſimorum etiam operum rudera apparent, & ad eius Noſocomion, quod inibi fuerit, ſpectaſſe id genus ſepulturæ,atque Carnariam, non repugnabo.

IMPRIMATVR.

Gregorius Peccerillus Vicar. General.

Alexander Ruſſus Canon. Deput.

Regiſt. fol. 5.

*Fr.Ioſeph de Rubeis Ord. Min. Conueut. S.T.D.*Eminentiſſ. *& Reuerendiſſ. D.Card.Philamarin. Theolog.*

Vidit Ferdinandus Arias de Meſa Regius Conſiliarius delegatus per S.E. pro reuiſ. libror.

IMPRIMATVR.

Tapia Reg. Zufia Reg.Sanfelic.Reg. Azcon Reg. Cap.Lat. Proreg.

Grimaldus.

Digitized by Google